

DEPREM VAN'I, VAN YÜREKLERİ VURDU

AFETE KARŞI
BÜTÜN BELEDİYELER
“**BİRLİK**”
OLUYOR

Türkiye Belediyeler Birliği
adına sahibi

Dr. Kadir TOPBAŞ
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

• Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hayrettin GÜNGÖR
Genel Sekreter

• Yayın Kurulu

Hayrettin GÜNGÖR

Prof. Dr. Adem ESEN

Ali GÜNEY

Ayşe ÜNAL

Cevdet SÖKMEN

Dr. Kasım TURGUT

Fuat UZUN

Mahmut ÇOLAK

Tahir TEKİN

Yasemin GÜNGÖR

• Genel Yayın Yönetmeni

Burcu KULAÇ

• Yönetim Yeri

Atatürk Bulvarı No: 229
Kavaklıdere - ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00(pbx)
Faks: (0312) 419 21 30
e-posta: dergi@tbb.gov.tr
www.tbb.gov.tr

• Tasarım

Gizem AŞÇIOĞLU

• Baskı

SEMİH OFSET

Büyük Sanayi 1. Cadde
No:74 06060 İskitler - ANKARA

Tel: (0312) 341 40 75
Faks: (0312) 341 98 98

• ISSN 1308-6707

• Yayın Türü

Dergimiz ayda
bir yayımlanan yaygın
sürelî yayındır.
Eylül-Ekim, Sayı: 761-762
Birleştirilmiş Sayıdır.
Basım Tarihi: 23.12.2011

Dr. Kadir TOPBAŞ

Türkiye Belediyeler Birliği ve
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Ülkemiz dünyanın etkin deprem kuşaklarından birinin üzerinde bulunmaktadır.

Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Deprem Dairesi Başkanlığı verilerine göre son 58 yıl içerisinde depremlerden, 58.202 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 122.096 kişi yaralanmış ve yaklaşık olarak 411.465 bina yıkılmış veya ağır hasar görmüştür. Ve yine verilere göre depremlerden her yıl ortalama 1.003 vatandaşımız ölmekte ve 7.094 bina yıkılmaktadır.

Deprem bölgeleri haritasına göre, yurdumuzun yüzde 92'sinin deprem bölgeleri içerisinde olduğu, nüfusumuzun yüzde 95'inin deprem tehlikesi altında yaşadığı ve ayrıca büyük sanayi merkezlerinin yüzde 98'i ve barajlarımızın yüzde 93'ünün deprem bölgesinde bulunduğu bilinmektedir.

Bunlar bilinen gerçekler, 23 Ekim 2011 günü Van ve çevresinde yaşanan 7.2'lik deprem ise bizim için bir milat.

Ülkemizde ne zaman, nerede deprem afeti ile karşılaşacağımızı kesin olarak bilemesek de yaşadığımız bölgenin hangi risklerle karşı karşıya olduğunu bilmek gibi bir şansa sahibiz.

Deprem, sel, fırtına gibi afetlerde tabiatın gücünün karşısında durmak, elbette insanoğlu için en zor işlerden. Ama farkında olmak ve önlem almak gerek. Biz de Türkiye Belediyeler Birliği olarak Türkiye genelindeki yapıların düzgün, sağlıklı ve denetlenmiş hale getirilmesi amacıyla yürütülecek çalışmaların takipçisi olacağız.

Diğer taraftan afetzedenin yardımına koşmak da tüm insanlığın ortak görevi. Belediyeler olarak bizlere de önemli işler düşüyor. Sorumluluklarımızı ve fedakarca yürüttüğümüz çalışmaları yerine getirirken belediyeler olarak koordine olmaya da ihtiyacımız var.

Bu nedenle Birlik çatısı altında, afet anında Belediyelerimizin gerekli araçları gerekli bölgelere yönlendirmelerinin organizasyonu sağlayacak bir afet koordinasyon merkezi oluşturmaya karar verdik. Ve bu alanda planlama çalışmalarına hız verdik.

Ayrıca geçtiğimiz aylarda önemli etkinliklere de imza attık. Birliğimiz Online İngilizce Dil Eğitimi nedeniyle Avrupa Dil Ödülleri kapsamında Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Sn. Egemen BAĞIŞ'tan teşekkür belgesi ile ödüllendirildik.

Türkiye Belediyeler Birliği, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı Orta Doğu ve Batı Asya ile Avrasya Bölge Teşkilatları, Dünya Miras Şehirleri Teşkilatı Avrasya Bölümü, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Kazan Belediyesi işbirliğinde düzenlenen "5. Uluslararası Avrasya Dünya Miras Şehirleri Konferansı"nı İstanbul'da gerçekleştirdik.

Eğitim çalışmalarımıza süratle devam ettik, Eylül ve Ekim aylarında yaklaşık 2.500 belediye personeline ulaştık.

Lobi faaliyetlerimizi sürdürdük ve geçtiğimiz aylarda yapılan yasal düzenlemenin takipçisi olduk.

Sizlerden aldığımız güç ve destekle aydınlanan yolumuzda kararlı adımlarla yürümekteyiz...

İÇİNDEKİLER

MANŞET

- 04 DEPREM VAN'I, VAN YÜREKLERİ VURDU
- 05 BELEDİYELERİMİZİN AFET MÜCADELESİ BİRLİK'TE YÜRÜTÜLECEK
- 07 TÜRK KIZILAYINDAN BAŞKAN TOPBAŞ'A TEŞEKKÜR ZİYARETİ
- 08 BASINDA TBB

HABER

- 10 BAKAN EGEMEN BAĞIŞ'TAN İNGİLİZCE DİL EĞİTİMİMİZE TEŞVİK ÖDÜLÜ
- 11 BİRLİK MECLİSİMİZ ANKARA'DA TOPLANDI
- 12 5.ULUSLARARASI AVRASYA DÜNYA MİRASI ŞEHİRLERİ KONFERANSI İSTANBUL'DA YAPILDI

DEPREM ÖZEL

- 16 ÜLKEMİZDE YEREL YÖNETİMLERİN AFET ÖNLEME FAALİYETLERİ

ANALİZ ve DEĞERLENDİRME

- 30 BELEDİYELERE YAPILAN BAĞIŞ VE YARDIMLARIN VERGİ MATRAHINDAN İNDİRİMİ

UZMAN GÖZÜYLE

- 36 YEREL YÖNETİMLERDE ESNEK ÇALIŞMA UYGULAMALARI
- 46 İHALE TEMİNATLARI VE MUHASEBELEŞTİRİLMELERİ-2
- 52 VALİ, VALİ YARDIMCILARI VE KAYMAKAMLARA İL ÖZEL İDARESİ İLE İLGİLİ VERİLEN GÖREVLER KARŞILIĞINDA YAPILMASI ÖNGÖRÜLEN ÖDENEKLER
- 56 YENİ SAYIŞTAY KANUNU'NA GÖRE BİLİRKİŞİLİK VE UZMAN GÖRÜŞÜ

İLLER VE BELEDİYELER DERGİSİ YAYIM VE YAZIM İLKELERİ

İller ve Belediyeler Dergisi Türkiye Belediyeler Birliğinin aylık süreli yayın organıdır.

Dergide, yerel yönetimleri ilgilendiren her türlü çalışmaya ve Birlik faaliyetlerine ilişkin haberlere yer verilmektedir.

YAYIM İLKELERİ

1. Derginin yazı dili Türkçe'dir.
2. Dergiye gönderilen makale ve diğer çalışmalar, daha önce başka bir yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
3. Yayın kurulu tarafından şekil, içerik, yayım ve yazım kuralları yönünden değerlendirilen çalışmalar sonucunda, makalenin yayımlanmasına, yazardan düzeltme, ek bilgi ve kısaltma istenmesine ya da yayımlanmamasına karar verilir. Bu karar yazara bildirilir, düzeltme için yazara 3 takvim günü süre tanınır.
4. Makalelerde, makalenin özünü bozmayacak şekilde yapılacak değişiklikler yazara bildirilmeksizin yayın kurulunca yapılır.
5. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmaların yazılı ve elektronik ortamda tüm yayın hakları Dergiye aittir.
6. Dergide yayımlanan yazıların her hakkı saklı olup, kaynak gösterilmeksizin, alıntı yapılamaz ve çoğaltılamaz.
7. Dergide yayımlanan çalışmalarda fikirler ve görüşler tamamıyla yazara ait olup, Dergiyi bağlamaz.
8. Her makalenin başına konu edilen çalışmanın amacının açıklandığı spot olarak kullanılmak üzere kısa bir özet eklenmelidir. Bu kısa özet en az 40 en fazla 70 kelime olmalıdır. Ayrıca gerekli durumlarda kullanılmak üzere en az iki, en çok dört adet makalenin önemli ve çarpıcı bölümlerini içeren en az 20, en fazla 50 kelimedenden oluşan spot cümleler hazırlanmalıdır.

9. Mevzuat ve yargı kararlarının kullanılması halinde, bunlara aynen yer verilmemeli, kısa ve özet bir biçimde yazarın da görüşünü kapsayacak şekilde yorumlanmalıdır.
10. Dergide yayımlanacak eserlerde, belli bir kurum, kuruluş veya şahsa olumlu ya da olumsuz bir şekilde işaret edilmemesine özen gösterilmelidir.

YAZIM İLKELERİ

1. Makaleler ve diğer çalışmalara ilişkin fotoğraf, şekil, tablo vb. dokümanlarını ve yazara ait fotoğrafın yüksek çözünürlükte jpg formatında dergi@tbb.gov.tr adresine veya Atatürk Bulvarı No:229 Kavaklıdere/Ankara adresine CD ile gönderilmelidir.
2. Yazarın adı, soyadı, unvanı, görevi, e-posta adresi, çalıştığı kurum/kuruluş bilgisi yazının ilk sayfasında, başlığın altında yer alacak biçimde gönderilmelidir.
3. Yazılar; Microsoft Windows Word ortamında; A4 boyutunda, kenar boşlukları iki buçuk (2,5) cm. ve satır aralığı bir buçuk (1,5) cm, Times New Roman karakterinde, 12 punto, dipnotlar 10 punto ile ve toplam 6 sayfayı geçmeyecek şekilde kaleme alınmalıdır.

HABERLER

62 19. DÜNYA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONGRESİ'NE TÜRKİYE EV SAHİPLİĞİ YAPTI

66 TBB EĞİTİM ATAĞINDA

70 BELEDİYELER ARASI YURTİÇİ İŞBİRLİKLERİ VE LİDERLİK KONFERANSI ANKARA'DA GERÇEKLEŞTİ

72 CEMR GENEL SEKRETERİ FREDERIC VALLIER'İN BİRLİĞİMİZE ZİYARETİ
KERKÜK / IRAK HEYETİ
BİRLİĞİMİZİ ZİYARET ETTİ

73 BEŞİNCİ İLETİŞİM VE LOBİCİLİK EĞİTİMİ ORDU'DA YAPILDI

75 TERMAL TURİZM KONUSU TEKNİK İNCELEME ZİYARETLERİ TAMAMLANDI

LOBİ FAALİYETLERİ

76 LOBİ FAALİYETLERİMİZ SÜRÜYOR

MEVZUAT

82 SORU-CEVAP HATTI
ÖĞRENMEK İSTEDİKLERİNİZ

100 RESMİ GAZETE'DEN
SEÇTİKLERİMİZ

109 GENELGELER

126 DUYURULAR

4. Makalenin ana başlığı mümkün olduğunca kısa tutulmalıdır. Makalelerde kullanılacak bölüm başlıkları büyük harf ve bold yazı karakteri ile yazılmalıdır. Bölüm başlıklarının altında en fazla ikili alt başlık sistemi kullanılacaktır. İlk alt başlık küçük harf ve bold, ikinci alt başlık küçük harf, bold ve italik yazı karakteri ile ve tüm başlıklar sayısal sistem ile yazılmalıdır.
5. Tablo ve şekillere başlık ve numara verilmelidir. Tablolardaki bilgilere yapılan atıflar, tablo numarası da belirtilerek belirgin hale getirilmelidir. Mevzuattan ve başka kaynaklardan doğrudan yapılan alıntılar, tırnak işareti ("...") içinde ve yatık (italik) yazılmalıdır.
6. Tırnak içinde verilen metinde yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü belirtmek için "... '...'" şeklinde tek tırnak kullanılmalıdır.
7. Sıra sayıları ekle gösterildiğinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılmalı ayrıca nokta konmamalıdır. Örneğin; 5'inci, 7'nci
8. Belli bir Kanun ve Yönetmelik adından söz edildiği durumlarda ekler kesme işareti ile ayrılmalıdır. Örneğin; ... Kanunu'nun, ... Kanun'a, ... Yönetmeliği'nin vb.
9. Dipnotlar ilgili sayfanın altında gösterilecektir. Dipnot gösterimi:
 - Kitaplar için: Yazar adı, yayın adı, yer adı, yayinevi adı, yayın yılı, s. ...
 - Dergiler için: Yazar adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı, s. ...

- Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı, s. ...
10. Kaynaklara çalışmanın sonunda yer verilmelidir. Kaynakça gösterimi:
 - Kitaplar için: Yazar soyadı-adı, yayın adı, yer adı, yayinevi adı, yayın yılı.
 - Dergiler için: Yazar soyadı-adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı.
 - Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı.
 - İnternet erişim gösterim: www....., erişim tarihi.

DiĞER HUSUSLAR

1. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmalara, çalışmanın dergide yayımından sonra telif ücreti ödenir. Telif ücreti ödemesinde, 23.01.2007 tarih ve 26412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ödenecek Telif ve İşlenme Ücretleri Hakkında Yönetmelik" hükümleri dikkate alınır.
2. Telif ücretinin havale edileceği banka ile IBAN numarası ve derginin gönderileceği posta adresi yazının en sonunda belirtilmelidir.
3. Yazısı yayımlanan yazarın posta adresine, ilgili dergi sayısından iki adet gönderilir.

DEPREM VAN'I, VAN YÜREKLERİ VURDU

23 Ekim ve 9 Kasım 2011 tarihlerinde Van ve çevresinde meydana gelen 7.2 ve 5.6 büyüklüğündeki iki yıkıcı deprem Türkiye'yi **yasa boğdu**. Depremi yol açtığı felaketin mümkün olan en az acı ve zarar ile atlatılması amacıyla yardım ve destek veren **belediyelerimize, bütün kamu kurum ve kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşları, gönüllü kurtarıcı ekiplerine ve duyarlı vatandaşlarımıza** teşekkür ederiz.

Depremden hemen sonra Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN Van'a gitti...

Depremi ardından Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD); ilgili bakanlık, kamu kurum ve kuruluşlarının üst düzey yöneticileri ve Kızılay temsilcilerinin katılımı ile bir koordinasyon toplantısı yaparak oluşturduğu heyet ve beraberinde arama-kurtarma, ilk yardım, sağlık personeli ile birlikte Van'a gitti. Depremden hemen sonra **Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN** da Van'ı ziyaret ederek incelemelerde bulundu.

Belediyelerimiz yardıma koştu...

Belediyelerimiz, sivil toplum kuruluşları ve gönüllü ekipler afetle mücadelede vakit kaybetmeden fedakarca yardım eli ni uzattı.

Arama kurtarmada büyük başarı

644 vatandaşımızın hayatını kaybettiği Van depreminde Türkiye en yüksek notu, **252** vatandaşımızı sağ olarak enkazdan çıkaran arama kurtarma ekiplerinin çalışmalarından aldı.

Vatandaşlardan yardım eli...

Van depremi için insani yardım kampanyalarına vatandaşlarımız da duyarsız kalmadı. Yurdun dört bir yanından yardım yağdı.

BELEDİYELERİMİZİN AFET MÜCADELESİ "BİRLİK"TE YÜRÜTÜLECEK

Türkiye Belediyeler Birliği Ekim ayı Encümen Toplantısı, Birlik Başkanımız ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Dr. Kadir TOPBAŞ**'ın başkanlığında İstanbul'da yapıldı. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Florya Sosyal Tesisleri'nde düzenlenen "**Deprem**" gündemli toplantıda **Van depreminde yaşananlar ve Doğal Afetlerde Belediyelerin Rolü ve Koordinasyonu** konuları masaya yatırıldı.

Türkiye'deki deprem ve bununla ilgili yapılacakların yanı sıra belediyelerimizi ilgilendiren güncel gelişmelere ilişkin karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

"Afet anında belediyelerimize önemli görevler düşüyor"

"Riskli alanlar ve yapıların denetim altına alınması gerekiyor. 1998 öncesi yapıların depreme dayanıklılıkları tespit edilecek. 1998'den sonraki yapılarda daha sıkı denetim daha düzgün yapılanma koşulları sağlanmasına rağmen yine de bir takım farklı yapılar ortaya çıkmış olabilir. **Belediyeler olarak bu konuda bizlere çok önemli görevler düşüyor**" diye konuşan Başkan Topbaş, yasaların uygulanıp sonuç alınması konusunda yurttaşların ve meslek odalarının verecekleri desteğe olan inancını dile getirdi.

Birlik Başkanımız Dr. Kadir TOPBAŞ, bütün belediye başkanlarının imara aykırı yapılaşma, depreme duyarlılık konusunda hemfikir olduğunu ve kentsel dönüşümün yapılmak zorunluluğunun bulunduğunu kaydetti.

Van depreminin bir milat olduğunu kaydeden Başkan Topbaş, "Hep beraber belediyeler olarak diyoruz ki; Van depremi bir milattır, bizim için bir dönüm noktasıdır. Bundan sonra artık bu konuyu **yakından takip** edeceğimizi, **bütün belediye başkanlarımız ve bütün siyasi partilerimizin temsil edildiği** Türkiye Belediyeler Birliği Encümeni olarak, karar verdiğimiz ifade ediyorum" dedi.

"Kentsel dönüşümde halkın rızasını almak istiyoruz"

Birlik Başkanı Topbaş, Türkiye genelindeki yapıların daha düzgün, sağlıklı ve denetlenmiş hale getirilmesini istediklerini belirterek, "Yaptırım gücü yüksek yasalar yerine, öncelikle **amacımız halkın rızasıyla dönüşüm yapmak**. İkna edilemeyen vatandaşlar ve uygun olmayan yapılar için kamulaştırma süreci Çevre ve Şehircilik Bakanlığının çalışmalarıyla ortaya çıkacak" dedi.

Afetle mücadelede vakit kaybetmeden, fedakârca yardım elini uzatan belediyelerimizin gerekli araçları, gerekli bölgelere yönlendirme koordinasyonlarının sağlanması amacıyla Birliğimiz çatısı altında bir “**AFET KOORDİNASYON MERKEZİ**” oluşturulacaktır.

Encümen Toplantısı Sonuç Bildirgesi

- Afet anında acil durum planlaması, ekipman, yardım ve destek sağlamak sorumluluğu bulunan belediyelerimizin, bölgeye ekipman ve araç gereç göndermelerinin belli bir disipline tabii tutularak **gerekli araçların gerekli noktalara yönlendirilmesinin** koordinasyonunu sağlamak üzere Türkiye Belediyeler Birliği çatısı altında bir Genel Sekreter Yardımcısı sorumluluğunda “**afet koordinasyon merkezi**” oluşturulacak.
- Belediyeler arasındaki koordinasyonu sağlamak üzere oluşturulacak bu merkez tarafından **belediyelerimizin afetle ilgili kapasitelerine ilişkin envanter** kayıt altına alınarak, afet anında **Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)** ve **Türk Kızılayı** gibi kuruluşlarla da işbirliği yapılarak bölgeye gidecek yardımların ve ihtiyaçların tespiti yapılacaktır.
- Türkiye Belediyeler Birliği tarafından **Van depremi nedeniyle enkaz kaldırma ve altyapı** çalışmaları-

na destek olmak amacıyla gerekli **iş makineleri ve diğer ihtiyaçlar** bölge belediyelerine gönderilecek.

- Depreme dayanıksız yapılara ilişkin yasal çalışmalarla katkıda** bulunmak üzere, Türkiye genelindeki yapıların daha düzgün, sağlıklı ve denetlenmiş hale getirilmesi amacıyla **Birliğimiz görüş ve önerileri hazırlanarak merkezi idareye** sunulacak.

TÜRK KIZILAYINDAN BAŞKAN TOPBAŞ'A TEŞEKKÜR ZİYARETİ

Türk Kızılayı Başkanı Ahmet Lütfi AKAR, yönetim kurulu üyeleriyle birlikte Birliğimiz ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir TOPBAŞ'ı, Van depreminde yapılan yardımlardan dolayı makamında ziyaret etti.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Van depremi nedeniyle ile gönderdiği kurtarma ekibinin göçük altında kalan insanları kurtarmak için çok büyük çabalar gösterdiğini vurgulayan Türk Kızılayı Başkanı Akar, "Ekibinizin bu özverili çalışmasından ve deprem bölgesine yaptığınız malzeme ve araç yardımlarından dolayı çok teşekkür ediyoruz. Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı olarak Van'a gelen yardımları koordine etme kararı almanız da çok büyük bir hizmet" diye konuştu.

Ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getiren Başkan Topbaş'da, Türkiye'deki diğer illerin abisi konumundaki İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ülkemizde hatta yurtdışında meydana gelen afetlerde hiç düşünmeden yardım elini uzattığını belirterek, "Van Erciş'e bir okul yaptırmayı ve bir öğretmenimizin adını orada yaşatmayı düşünüyoruz" dedi. Başkan Topbaş ayrıca, Türk Kızılayının da deprem sonrasında Van ve ilçelerinde ciddi çalışmalar yaptığını dikkat çekerek, "Ülkemizde yaşanan bu deprem felaketinde milletçe tek yürek olarak yaraları sarmamız bütün takdirlerin üzerindedir" diye konuştu.

BASINDA TBB

BAKAN EGEMEN BAĞIŞ'TAN İNGİLİZCE DİL EĞİTİMİMİZE TEŞVİK ÖDÜLÜ

Birliğimiz online İngilizce dil eğitimi olan “Belediyeler İngilizce Öğreniyor” projemizin de teşvik belgesi ile ödüllendirildiği Avrupa Dil Ödülleri Ankara’da düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Teşvik ödülümüz Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Ege-
men BAĞIŞ tarafından verildi.

Ödül töreninin açılış konuşmaları Bakan Egemen Bağış ve Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanı Dr. Fatih HASDEMİR tarafından gerçekleştirildi. **Bakan Bağış** konuşmasında “Bu yılın ilk yarısında yüzde 10.2’lik büyüme ile Avrupa’nın en hızlı büyüyen ekonomilerinden biri haline geldik. Doğu ülkelerine demokrasi batı ülkelerine ise ekonomi ve dinamizmle ilham kaynağı oluyoruz. Türkiye’nin en büyük gücü demokrasisidir. Barış, hoşgörü ve hakkaniyet dilini konuşmaya devam edeceğiz” dedi. Bakan Bağış, Türkçenin de sevgi dili olduğuna işaret ederek, “**Türkçemize de sahip çıkacağız**” vurgusunu yaptı.

Avrupa Birliği Bakanlığı Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı Hayatboyu Öğrenme Programı (LLP) Leonardo da Vinci Koordinatörlüğü tarafından yürütülen Avrupa Dil Ödülü faaliyeti çerçevesinde 2011 Teklif Yılı için 73 başvuru ve 28 yerinde izleme, değerlendirme sonucunda 10 kurum Avrupa Dil Ödülü, Birliğimizin de aralarında bulunduğu 6 kurum ise Teşvik Belgesi almaya hak kazandı. Ödüle hak kazanan kurumlara “Avrupa Dil Günü” olan 26 Eylül 2011 tarihinde düzenlenen törenle ödülleri takdim edildi.

BİRLİK MECLİSİMİZ ANKARA'DA TOPLANDI

Türkiye Belediyeler Birliği Eylül ayı Meclis Toplantısı **Birlik Başkanı ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Kadir TOPBAŞ** başkanlığında 28 Eylül 2011 tarihinde Ankara'da yapıldı.

Çok sayıda belediye başkanının bir araya geldiği Meclis Toplantısında Sicil Amirleri Yönetmeliğinin Kaldırılması, Bölge Ülkelerin Yerel Yönetim Birlikleriyle İşbirliği Kararı, Uluslararası Su Kurumuyla İşbirliği, Alman Su ve Atıksu Kurumlarıyla İşbirliği, Birlik Aidatına Esas Olan Matrahın Düşürülmesi ve 2012 Yılı Bütçesi konuları görüşülerek kabul edildi.

Toplantının son gündem maddesi olan dilek ve temenniler bölümünde ise belediye başkanları söz alarak hizmet bölgelerine ilişkin görüşlerini dile getirdiler.

Eylül Ayı Encümen Toplantısı

2011 yılı Eylül ayı Birlik Encümen Toplantımız, Meclis Toplantımızla aynı gün gerçekleşti. Birlik Başkanımız Dr. Kadir TOPBAŞ başkanlığında toplanan encümen toplantısında 2012 yılı bütçesinin Birlik Meclisine sevkine karar verildi. Ayrıca Encümen Üyelerimize Birliğimizin faaliyetlerine ilişkin bilgilendirme yapıldı.

5.ULUSLARARASI AVRASYA DÜNYA MİRASI ŞEHİRLERİ KONFERANSI İSTANBUL'DA YAPILDI

Konferansta konuşan Birliğimiz ve aynı zamanda UCLG'nin de Başkanlığını yürüten İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Kadir TOPBAŞ, "Kültürel miraslarımızı kendimize uydurmayacağız. Biz ona uyacağız. Eğer kendimize uydurmaya çalışırsak niteliklerini yok etmiş oluruz" dedi.

Birliğimizin, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı Orta Doğu ve Batı Asya ile Avrasya Bölge Teşkilatları, Dünya Miras Şehirleri Teşkilatı Avrasya Bölümü, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Kazan Belediyesi işbirliğinde düzenlenen "5. Uluslararası Avrasya Dünya Miras Şehirleri Konferansı" 27-29 Ekim 2011 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleşti.

Konferans UCLG Eşbaşkanı, OWHC

Başkan Yardımcısı ve Kazan Belediye Başkanı İlur METSHİN, Rusya'nın İstanbul Başkonsolosu Alexey ERKHOV, OWHC Genel Sekreteri Denis RICARD'ın da yer aldığı çok sayıda yerli ve yabancı konunun katılımıyla yapıldı.

Konferans programında yer alan "Tarihi Merkezlerin Yeniden Canlandırılması ve Popülerleştirilmesi", "Tarihi Yaşamın Korunması ve Restorasyonu, Yaratıcı Kümelerin Oluşturulması" ve "Şehrin Kültürel ve Tarihi Mirasının ve Şehrin Markalaşması: Mirasın Şekillendirilmesine Yeni Yaklaşımlar" konu başlıklı oturumlarda Avrasya coğrafyasından kentlerin Belediye Başkanı ve temsilcileri tarafından tarihi miras alanında yapılan çalışma ve projeler tanıtıldı.

"Kültürel mirası kendimize uydurmaktan ziyade bizim kültürel mirasa uymamız gerekir"

Başkan Kadir TOPBAŞ yaptığı konuşmada böyle bir toplantıya ev sahipliği yapmaktan dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirerek, "Kıtların birleştiği İstanbul'da sizleri ağırlamak bizim için büyük bir şeref. Yapılan toplantılarda miras değerlerimizin gündeme geldiği ve koruma kullanma dengesini belirten, gelecek kuşaklara nasıl aktaracağımız konusunda hassasiyetleri ortaya koyan örnekleriyle çalışmaların yansıtıldığını düşünüyorum" dedi.

Böyle bir görevin oldukça ağır olduğunu ve bunun yanında herkesin görevi olduğunu hatırlatan Başkan Topbaş şöyle devam etti: "Yükümüz ağır biliyorum ama bu bizlerin geleceğe ve insanlığa karşı bir sorumluluğumuz olduğuna inanıyorum. Hızla gelişen şehirleşme ve teknoloji maalesef kültürel mirasa büyük darbeler vurdu. Biz yerel yöneticiler olarak buna fırsat vermeyecek tarzda araştırmalar içine girip bilim adamlarıyla çalışmak zorundayız."

Ortak mirasın gelecek nesillere aktarılması konusunda toplumun her kesimiyle irtibat halinde olmanın önemi- ne vurgu yapan Başkan Topbaş şöyle konuştu: "Günümüz insanlığı aynı tip yaşama zorlanmakta ve geleneksel değerlerinden uzaklaştırılmaktadır. Bu bakıma geçmişi unutmadan geleceğe yürümek, geçmişin izlerini geleceğe taşımak ve özellikle geleceğe hangi izleri bırakacağımız daha şimdiden düşünmemiz gerekiyor. STK'ları ve bilim çevresini bundan dolayı çalışmalarımıza dahil etmeliyiz. Münferiden çalışmak değil. Kurumsal taassupları bir kenara bırakıp farklı sorumluluk alanlarında olan insanlarla ve yöntemlerle çözüme ve sonuca odaklanmamız gerektiğine inanıyorum."

"Kültürel mirası kendimize uydurmaktan ziyade bizim kültürel mirasa uymamız gerekir" diyen Başkan Topbaş, "Eğer bize uydurmaya kalkışsak niteliklerini yok etmiş oluruz. Kültürel mirasımızı yaşamımıza kattığımızda bir değeri oluyor. Diğer türlü zaten müze gibi kullanılabilir. Buna en güzel örnek Safranbolu Evleri'dir. Hem kültürel mirasımızdır hem de hala orada bir yaşam vardır. Yıllardır sürdürülen bir miras hayatın içinde nesilden nesile devam ettirilmektedir" şeklinde konuştu.

Dünyanın eskiye nazaran daha hızlı geliştiğini, kültürler arasındaki etkileşimin her geçen gün teknolojik gelişmeler paralelinde hızlandığına vurgu yapan Başkan Topbaş konuşmasını şöyle sürdürdü. "Bu hızla gelişen dünya şartlarında birbirimize aktaracağımız çok şeyler olduğuna inanıyorum. Bizler medeniyetlerin ortaya çıktığı bölgelerin insanlarıyız. Avrasya ve Ortadoğu bölgesi tüm medeniyetlerin başlangıç noktası. Böyle yerlerde derin izler derin kültürler var. Bu bakımdan bizim birbirimizle paylaşacağımız çok şeyler var."

"Bizler gelecek kuşaklara ne bırakacağımızı bu günden düşünmek zorundayız" diyen Başkan Topbaş şöyle devam etti: "İstanbul medeniyetlerin başlangıç noktası. İstanbul, medeniyetlerin izlerini taşıyan, dünyayı kendine hayran

birakan kentlerinden bir tanesi. Marmaray kazıları başlamadan önce İstanbul'un tarihinde 4 bin yıla gidiliyordu. Kazılardan sonra şehrin tarihinin 8 bin 500 yıl öncesine uzandığı ortaya çıktı. İstanbul'un tüm farklılıklarını, zenginliklerini ve 3 farklı medeniyetin izlerini geleceğe taşıma sorumluluğunu taşıyoruz. Maalesef Türkiye'de Van depremi ve sıkıntılarını dünya yakından izledi. Dost ülkelerden de ciddi yardım teklifleri ve taziyeler geldi. Bu toplantının Cumhuriyetin 88. kuruluş yıl dönümüne denk gelmesini istemiştik. Her sene büyük etkinlikler yapıyorduk, ancak yaşanan deprem sonrası bunları iptal ettirmemiz gerekti."

Dünyada şehirleşmenin çok hızlı gerçekleştiğini ve İstanbul'un göçler açısından dengesiz bir gelişme yaşadığına dikkat çeken Başkan Topbaş, "Bizler bu geçmişten gelen yanlış yapılaşmanın sıkıntılarının giderilmesi için metropolitan merkezi kurduk. 14 farklı alanda şehirde yapılması gerekenleri çalıştık. İstanbul bundan sonraki yol haritasını biliyor" dedi.

Başkan Topbaş, 21. yüzyılda bütün halkların geleceklerinin birbirine eklenmiş durumda olduğunu ve beraberce yaşanan dünyada kararların da beraberce alınması gerektiğini belirterek, "Bu tür konferanslarda daha iyi bilgi aktarımı yaşanıyor. Kentler geçmişten kalan medeniyetlerden önemli izler taşıyor. Bu medeniyetlerden kalan yapıların asırlardır ayakta duruyor. Doğal ve tarihi çevreye saygılı yaşam alanları oluşturmak zorundayız" dedi.

Başkan Topbaş konuşmasını şöyle bitirdi: "Bunun örneklerini Kazan'da gördük. Gittiğimiz bazı şehirlerde bunu takdirle karşılıyor. Bunlar bizim dünyadaki kültürel hafızamızdır. Birçok yapıda bütün kültürleri bir çatı altında toplayan yapıları görmekteyiz. İnsana verdikleri değeri görmekteyiz. Selçuklu ve Osmanlı da bir şehir kurulurken bir mabedi, medresesi, çarşısı ve hastanesini önce kuruyorlardı. Şehir de bunun etrafında geliyordu. İnsanoğlunun doğuştan yaşama, inanç ve barınma hakları var. Bir şekilde barınması gerekiyor. Eğer yöneticiler bunu planlamamışsa gelişigüzel olarak kendisi yerleşiyor. Planlı olsaydı eski şehir saklanır, yeni şehir planlanmış olurdu. Marmaray'da 30 milyon doların üzerinde bir harcama ile kazı yaptırıyoruz. İstasyonun üzerinde yeni bir yer kurarak, insanlığın hizmetine sunacağız."

“Dünya bir ülke olsaydı, başkenti İSTANBUL olurdu”

UCGL Eşbaşkanı, OWHC Başkan Yardımcısı ve Kazan Belediye Başkanı İlsur METSHİN, Napolyon'un "Dünya bir ülke olsaydı, başkenti İstanbul olurdu" sözünü anımsatarak, "Hepimiz bu güzel kenti seviyoruz. Dünya kültürel mirası paylaşma imkanı için teşekkür ediyoruz. Van'daki depremten dolayı üzgünüz ve hepinize baş sağlığı diliyoruz. Avrasya bölümü, dünya mirasları arasında 200 anıt mevcuttur. Günden güne daha zengin kültürel miraslar keşfediliyor. Son 5 yıl içinde 40 anıt mirasa eklendi. Şehirlerin dünyada geçmişi 5 bin yıla dayanmaktadır. Avrupa'da kentleşme yüzde 75'lere ulaşmaktadır. Tarihsel mirasa sahip çıkmalıyız. Yerel yönetimler bunu düşünmektedir" diye konuştu. Avrasya bölümünde turizm çalışmalarının da yürütüldüğünü belirten Metshin, şunları söyledi: "Kazan'da tur operatörleriyle toplantı düzenlenecek. Rusya ve Türkiye arasında vize rejimi konu edilecek. Bizim çalışmamız boyunca yeni eylemler ortaya çıkmaktadır. Yeni kentleri bizim teşkilatımıza çekmek istiyoruz. Safranbolu ve Kazan arasında ilişki kurulmasını istiyoruz. Mevcut anıtlara sahip çıkmıyoruz, gelecek nesillere neler bırakabileceğimizi düşünmemiz gerekiyor. Dünyada çok yeni kentler var, ancak çok az kültürel özelliklere sahiptir. Yeni kentler güzel çehre yaratabilirler. Bu yeni kentler çok turist çekecektir. Kentlerde monoton gri caddeler vardır. Kentlerin özgürlüğünü ortaya çıkarmalıyız. Her kentin kendine göre özgünlüğü vardır, ancak bunu geliştirmek zorundadır. Eskiye de koruyabilmeyi de toplantılarda konuşacağız. Herkesi ortak mirasa sahip çıkmaya çağırıyorum."

Rusya'nın İstanbul Başkonsolosu Alexey ERKHOV da Van'da meydana gelen deprem nedeniyle Türk halkının acılarını paylaştığını kaydetti. Erkhov, toplantının İstanbul'da yapılmasının kültürel bir değere sahip olduğunu ve UNESCO'nun dünya mirasında da yer aldığını ifade ederek, İstanbul, tarihsel ve kültürel eserlere verdiği değerle örnek olduğunu söyledi.

OWHC Genel Sekreteri Denis RICARD da İstanbul'da buluşmanın çok güzel olduğunu belirterek, İstanbul'da 3 büyük dinin buluştuğunu kaydetti. Ricard, bir yandan kültürel mirasın korunmasını, diğer taraftan yeni miraslar ortaya çıkarılması gerektiğini belirterek, "Eğer dünya mirasını korumak istiyorsanız, küçük yaşta eğitim vermek zorundasınız. Ayrıca gazetecileri de eğitiyoruz. Biz burada bu farkındalığı gazetecilerle de paylaşıyoruz ki kamuoyu ile bu bilgileri de paylaşsın" diye konuştu.

ÜLKEMİZDE YEREL YÖNETİMLERİN AFET ÖNLEME FAALİYETLERİ

Prof. Dr. Adem ESEN*

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörü

Son yaşanan Van ve çevresindeki deprem, ülkemizde afetlere karşı hazırlıklı olmak için tüm kurumların ve fertlerin entegre çalışması gereğini tekrar hatırlatmaktadır. İmar mevzuatı, yerel yönetimlere plan yapma ve onama konusunda önemli yetkiler verdiği halde, yapılan planların ve yapıların denetimi yeterli değildir. Bu denetimlerin sadece belediyeler üzerinde bırakılması sorunu çözmeye yetmemektedir. Ayrıca fenni mesuller ve teknik odaların da bu konuda belediyelerle işbirliği yapmaları gerekmektedir. Yapı sektöründe kanun ve yönetmeliklere uymamak alışkanlık haline gelmiştir. Zarar azaltma kültürü oluşturulamamıştır. Afet önleme için insan yetiştirme yani eğitim, şehir planlaması ve depreme karşı binaların takviye edilmesi ile yapıların güçlendirilmeleri konusunda maddi yardıma ihtiyaç duyanlara destek sağlanması üzerinde durulmalıdır.

Ülkemizin önemli bir kesimi deprem, su baskını, erozyon, yangın gibi doğal afetlere maruzdur. Nüfusumuzun büyük bir kısmı belediye sınırları içinde iskan edilmekte ve milli gelir buralarda oluşmaktadır. Yüksek teknolojiye sahip şehirlerde meydana gelen afetler, şehir yapısını oluşturan otoyollar, binalar, elektrik, gaz, gibi çok fazla temel fonksiyonları tek bir vuruşta yok edebilmekte, dolayısıyla depremler bizlere şehirlerin kalıcı olmadığı ve risklerin yüksekliği gerçeklerini hatırlatmaktadır. Şehirler geliştikçe afetin etkileri ve afetin maliyeti, hazırlık için gerekli önlemleri almanın ciddiyetini ortaya koymaktadır.

Ülkemizde hızlı göç ve denetimsiz yapılaşma şehirlerin doğal, teknolojik ve insan kaynaklı afetlere karşı dirençsiz büyümesine neden olmuştur. Bu konudaki yasal ve idari düzenlemeler her afetten sonra yeniden ele alınmıştır. Ülkemizde afet yönetimi, afetlerin akabinde müdahale sorunu yani 'insanları enkaz altından nasıl çıkarırız ve yardımları nasıl dağıtırız?' olarak ele alınmaktadır. Oysa sıklıkla başta depremlere maruz kalan ülkemizde afet yönetimi, kaynakların yönetimi ve değerlendirilmesi bağlamında ele alınmalıdır.

Öngörülemeyen fay hatlarında depremlerin olması gibi bilimin öngörmediği bazı hususlara rastlanılmaktadır. Japonlar da ülkelerinde tsunamilere karşı setler oluşturdular. Ancak beklemedikleri yükseklikte tsunami olduğundan beklemedikleri olaylarla yüz yüze geldiler.

* Konya-Selçuklu Belediyesi eski Başkanı (1999-2009)

Son düzenleme ile Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı-2023 (UDSEP-2023) hazırlanmıştır¹. UDSEP'in hedef, strateji ve eylemleri üç ana ekseninde gruplanmıştır. Bunlar: 1) Depremleri öğrenmek, 2) Deprem için güvenli yerleşme ve yapılaşma sağlamak, 3) Depremi etkileriyle baş edebilmektir. Eylemlerin 2012-2013 kısa vadeli, 2012-2017 orta vadeli ve 2012-2023 uzun vadeli gerçekleşme dönemlerinde gerçekleşmesi kabul edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 53'üncü maddesi ile 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 69'uncu maddesinde söz konusu kurumların afet ve acil durum planları yapmak, afet zararlarını azaltmak, halkı eğitmek, gerekli donanımı sağlamak gibi görevleri sayılmaktadır.

Kanunlar veya idari mekanizma değişse bile çalışanların bilgileri ve nitelikleri kısa sürede değişmemektedir.

Afete hazırlık çalışmaları sadece fay hatlarının incelenmesine indirgenmemeli veya sırf bina kontrollerine yoğunlaşmamalıdır. Aynı zamanda konuya iktisadi, sosyal, kültürel ve psikolojik boyutlarıyla yaklaşılmalıdır. Yine burada doğal afetlerin inanç boyutunu aksettiren kader anlayışı dolayısıyla dini boyutu da ihmal edilmemelidir. Böylece sağlıklı bir değerlendirme imkanına kavuşulmuş olabilir.

1. ŞEHİR PLANLAMASI ÇALIŞMALARI

Sağlıklı kentleşme afetlere karşı alınacak tedbirlerin başında gelmektedir. Şehir planlama sürecinin sağlıklı olduğu ülkelerde afetlerin yol açtığı kayıplar, plansız olarak gelişen ülkelere göre daha azdır. (Genli Yiğiter, R. 2006, s. 61)

Afetlere karşı yerleşme ünitelerinin değerlendirilmesinde sosyo-kültürel çevre ve hukuki bileşenlerle beraber fiziksel çevre şartlarının iyi değerlendirilmesi gerekir. Afet risklerinin ele alınmasında coğrafi bilgi sistemlerinden çokça faydalanılmaktadır. (Ünlü, A. 2006, s. 53) Ülkemizde bu sistemlerin geliştirilmesi, yerleşim yerlerinin jeolojik yapı, fay, toprak kayması haritalarının çıkarılması gerekir. Bu tür çalışmaları pek çok belediye yapamayacağı için, merkezi idarenin yerel yönetimleri desteklemeleri daha doğrudur. İl özel idarelerinin de bu konuda yeterli olduğu söylenemez. Bununla birlikte UDSEP'de bununla ilgili eylemler öngörülmektedir.

Deprem bölgelerinde tarihi eserlerin korunması, kültürel değerlerin korunması da daha ziyade yerel yönetimleri ilgilendirmektedir. Ayrıca sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve araştırmacılar arasında uzun süreli kurulacak bir işbirliğini gündeme getirmektedir.

Ülkemizde afete maruz kalan belediyelerde pek çok teknik çalışma olmakla beraber yeterli değildir². Ülkemize göre afetlere hazırlıkta önemli mesafe alan Japonya'da bile doldurulmuş vadilerdeki yerleşim sebebiyle hasarın önemli ölçüde arttığı görülmüştür. (Shiozaki, Y. V.d. s. 15)

3194 sayılı İmar Kanunu, yerel yönetimlere plan yapma ve onama konusunda önemli yetkiler verdiği halde, yapılan planların denetimi yeterli değildir. İlgili Bakanlığın Teftiş Kurulları bu konuda örgütlenmemiştir. Bazı yazarlar, bu boşluğun yargısal denetimle doldurulmasından yana olmakla (Gülkan, P. ve diğerleri, 2006. s. 34) beraber, böyle bir boşluğun yasalarla doldurulması hara uyundur. Nitekim bu konuyla ilgili yakın zamanda bir kanun çıkacağına dair haberler vardır.

Afet sonrasında zorunlu olarak belirli bir süre içinde şehir planlama kararları alınmaktadır. Planlamadan halkın ne beklediğini ve ihtiyaçlarının tespiti önem taşımaktadır. Ancak bu durum hoşnutsuzlukla da karşılanabilir. Bu çerçevede arazi düzenlemesi de önemlidir. Bunun için farklı seçenekler sunulması çözüme yaklaşmayı sağlayabilir.

Japonya'da her afet sonrasında şehir planlaması alışkanlık haline gelmiştir. Çoğu hallerde şehir planlamasında halkla ilişkiler yanı zayıf kalmaktadır. (Shiozaki, Y. v.d. s.79)

2) 2007 yılında yaptığımız iki çalışmanın sonuçları; Erzincan depreminden sonra 1997 yılında yapılan imar planı ile kat sayısı 6'dan 4'e indirilmiştir. Şehirde zemin etütleri yapılmakla beraber Belediye, yapı denetiminde yeterli gelişimin olmadığı görülmüştür. Depremde ayakta kalan binalarla ilgili daha sonra bir çalışma yapılmamıştır. Bunun sebebi olarak, teknik eleman, araç yetersizliği ve kanuni düzenlemelerin eksikliği gösterilmektedir. Yine Belediye dışında imar planı ile ilgilenen bir kuruluş olmadığı belirtilmiştir. Yeni bir depremde muhtemel hasarlı bina sayısı ve can kaybı konusunda herhangi bir araştırma yoktur. Yapı ustalarının yeterli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca yapı laboratuvarı, Belediye, Bayındırlık Müdürlüğü ve Meslek Yüksekokulunda bulunmaktadır.

1908 yılında belediye teşkilatı kurulan Dinar'da ilk imar planı 1971 yılında yapılmıştır. Plan, 1980 yılında gözden geçirilmiş, 1990 yılında ikinci değişiklik olmuştur. Tadilatlarla jeolojik sondajlar yapılmıştır. Ancak kentsel rantların kontrol edilememesi afetlerin bedelini artırmıştır. Nitekim depremde ağır hasarlı bina oranı % 31 idi. Kentteki ölüm ve hasar oranı köylerden daha fazla olmuştur. Bu, sağlıklı kentleşmenin göstergesidir. Deprem sonrasında şehir planlaması için jeolojik etüt yapılmış, imar planı değiştirilmiştir. Belediyenin anketimize verdiği cevaplara göre, planlar bilimsel verilere uymakta ve yapı denetimi yapılmaktadır. Depremde kalan binalar ise güvensiz durumdadır. Belediyeden başka kurumlar, imar ve altyapı ile ilgilenmemektedir. Muhtemel bir depremde hasar görebilecek bina veya can kayıplarıyla ilgili bir çalışma yapılmamıştır. Yapı ustaları yetersiz görülmektedir. Yapı malzemeleri kontrol edilmemektedir. Bayındırlık İl Müdürlüğüne ait yapı kontrol laboratuvarı bulunmaktadır.

Yakın zamanda depreme maruz kalmamış yerlerde kayda değer çalışmalar olduğu söylenemez. Türkiye'de afetlere iyi bir biçimde hazırlanmış bir il veya ilçe olmadığından bahsedilmektedir. Çünkü daha çok deprem sonrasındaki enkaz kaldırma ve yardımlar üzerine odaklanılmaktadır.

2. YAPI DENETİMİ ÇALIŞMALARI

Afetler en fazla şehirleri etkilemektedir. Buna rağmen 3194 sayılı İmar Yasası'nda afetlerle ilgili hükümler yoktur. Böylece imar düzenlemelerinin afet zararlarının azaltılmasında en etkili bir araç olması ihmal edilmiştir. Bu nedenle imar mevzuatı ile afetler mevzuatı bütünleşmesine ihtiyaç vardır. (Gülkan, P. v.d. s. 35)

Bazı yazarlara göre, ülkemizdeki yapım standartları ve yönetmeliklerinde önemli bir eksiklik yoktur. Buna göre karşılaşılan en büyük problem, yapım aşamasında yürürlükteki standart ve yönetmelik şartlarına uyulmamasıdır. (İlki, A. 2006. s.44) Yine İçişleri Bakanlığına göre, ülkemizde kanun ve yönetmeliklere uymamak alışkanlık haline gelmiştir. Yine zarar azaltma kültürü oluşturulamamıştır. Yapı denetimi de son derece sınırlı kalmaktadır. (TC İçişleri Bakanlığı ve JICA, (Temmuz 2004) s. 16, 111) Bu görüşlere katılmakla beraber, konunun planlama aşamasından binaların kullanımına kadar bütüncül olarak değerlendirilmediğini söyleyebiliriz.

Malzeme denetimleri de ciddi olarak yapılmamaktadır. Pek çok ildeki yapı laboratuvarları faal değildir. İnşaatlarda çalışan işçilerin standart bilgi ve becerilere sahip olması yasal açıdan zorunlu olmadığından maliyeti düşürmek için inşaatlarda niteliksiz elemanlar çalıştırılmaktadır.

Bazı valilikler bu konuda öncü kararlar almıştır. Bu kararlardan bazıları şöyledir: Kamu binalarının depreme dayanırlığını ölçmek amacıyla kurulan beton labora-

tuvarında jeolojik etüt, zemin etüdü ve demir dayanıklılık testleri yapılabilmekte, inşaat ustası ve kalfalarından sertifika istenilmekte, inşaatçı çalışanlara eğitim verilmekte, hazır beton kullanımı zorunlu olmakta ve kamu binalarının envanteri çıkarılmaktadır. (İpek, H.; Sofuoğlu M. T. 2006, s. 142.) İlgili bakanlıkların bu tür kararların ülke genelinde alınması ve denetimini takip etmeleri gerekmektedir.

Son olarak Mesleki Yeterlilik Kurumu, yapılarda çalışan sıvacı, betoncu gibi mesleklerle ilgili normları yayınlamıştır: İskele Kurulum Elemanı, Du-

varcı, Alçı Sıva Uygulayıcısına ait normlar yer almaktadır (R.G. 4 Kasım 2011) Böylece inşaatlarda çalışanlara gerektiğinde meslek odaları ve üniversitelerin destekleriyle bu normlara göre eğitim hizmetleri vererek, inşaatlarda çalışanlardan yeterlilik belgesi istemenin Hükümet tarafından zorunlu hale getirilip, belediyeler tarafından denetlenmesi gerekir.

Ülkemizde son kararlar hemen hemen tüm ülke yapı denetimi kapsamına alınmıştır. Bununla birlikte belediyeler ve il özel idareleri, yapı denetimi görevi ile doğrudan sorumludur. Ancak belediyelerin ve il özel idarelerinin yeterli sayıda ve nitelikte elemanları yoktur. Norm kadro değişiklikleri ile bu imkan da verilmiştir. Ayrıca yapı denetiminin kapsamı ve sınırlarının ne olacağı belirli değildir. Yani belediye, betonun sulanıp sulanmadığını da kontrol edecek midir? Yapı denetim konusunun içeriğinde, teknik elemanlar-yapımcılar ile hukukçular arasında önemli görüş ayrılığı vardır.

Japonya'da 1923 yılından beri afetlerden sonra imar yasalarında yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Bu ülkede afetlere karşı alınan önlemlerde başarılı olmanın sebeplerinden başında, yönetmeliklere uyulması gösterilmektedir.

İmarla ilgili yargı denetimi idare mahkemeleri ve Danıştay tarafından yapılmaktadır. Ancak bu mahkemelerin iş yükü aşırı noktalara ulaşmıştır. (Gülkan, P. ve diğerleri, 2006. s. 34) Japonya'daki Büyük Hanshin

depreminde yıkılan otobanla ilgili bir iddiaya göre, Bayındırlık Bakanlığı ile Otobanlar Kamu Teşkilatlarının yapı ile ilgili bazı delilleri yok etmeye yönelik girişimlere rastlanmıştır. Soruşturmanın bazı verileri imha edilmesine rağmen konu sorgulanmış ve inceleme ve soruşturma iki ayda tamamlanmıştır. (Shiozaki, Y. v.d. s. 51) Ülkemizde sorumluluklar açısından teknik elemanların konuyu değerlendirmeleri ile hukukçuların değerlendirmeleri farklıdır. Bu nedenle ortak çalıştaylar yapılması yararlı olur.

3. FENNİ MES'ULLERİN SORUMLULUKLARI

Bilindiği gibi fenni mesuller, yapının imar ve fen kurallarına göre yapılmasından sorumludur. Böylece afetlere karşı korunmada en büyük sorumluluk fiilen teknik elemanlara düşmektedir. (Kagiya, H.)

3194 sayılı İmar Yasası'nın 30'uncu maddesine göre, mal sahibinin müracaatı üzerine yapının ruhsat ve eklerine uygun olduğu ve kullanılmasında fen bakımından mahzur görülmediği inşaat ruhsatını veren idare tarafından tespit edilmekte ve herhangi bir mahzur görülmemesi halinde iskan ruhsatı verilmektedir. Dolayısıyla yapının ruhsat ve eklerine (projelere) uygun yapıldığı ve kullanılmasında fen bakımından sakınca görülmediğinin tespit görevi ve sorumluluğu idareye verilmektedir.

Fen adamlarının yetki ve sorumlulukları İmar Yasası'nın 38'inci maddesine dayanılarak hazırlanan Yönetmeliğin 10'uncu maddesinde, fen adamlarının her türlü plan ve projelerden ilgili idareye karşı sorumlu oldukları belirtilmiştir. Ayrıca sorumluluklarını yerine getirmediklerinde uygulanacak yaptırımlar sayılmıştır. İmar Yasası'nın 28'inci maddesine göre yapının fenni mes'ulü, yapıyı ruhsatına göre yaptırmak ve aykırılık halinde üç işgünü içinde ilgili idareye bildirmek zorundadır. Ülkemizde mahkemeler bu konuda şu görüşü dile getirmektedir: "Yapının bazı kısımlarının projeye uygun yapılmaması hukuken belediyenin, fiilen de fenni mes'ulün kontrolünde olan bir husustur. Fenni mes'ulün sorumluluğu belediyeye karşı olup, vatandaşa karşı yetki sahibi olan belediye sorumluluğun tek sahibidir". Yapı denetimi kuruluşlarıyla ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin benzer görüşü de 2001/377E-2002/59 K. yer almaktadır: "(Yapı denetimi kuruluşları) merkezi yönetimden aldıkları izin belgesi ile faaliyet gösterecekler, faaliyetleri merkezi yönetim tarafından düzenlenecektir. Kamu güvenliği ve kamu yararı amacıyla yapılan bu düzenleme ile yapı dene-

tim kuruluşlarına yerel yönetimlerin yerine geçme ve karar alma yetkisi verilmemiş, mahalli nitelikteki müşterek ihtiyaçların karşılanması için teknik destek sağlanmış, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda var olan yapı denetim yetkileri de kaldırılmamıştır".

İdare aleyhine tazminatlarda, sorumluluk hallerinden birisinin mevcut olması ve kusura dayalı sorumluluklarda hizmet kusurunun sabit olması gerekir. Bir belde yapılan bir binada bir belediyenin veya il özel idaresinin kusurunun tespiti için idarenin hukuki yetkilerinin ve sorumluluklarının neler olduğu ve bina denetim yetkisinin ne tür bir kolluk görevi olduğu belirlenmelidir: Zemin etüdünden binanın kullanılışına kadarki aşamalarda ne tür sorumluluklar olacaktır? Yapının demirlerinin bağlanmasından, betonun sulanmasından, yapı hatalarından, yapım sırasında kolonların veya kirişlerin tahrip edilmesinden, kullanılan çimento veya kumun kalitesizliğinden ilgili idare sorumlu mudur? Bina yapımı sırasında fenni mes'ullerin, ustaların veya müteahhitlerin/yapımcıların hatalarından idare ne derece sorumlu tutulabilir? Yukarıdaki mahkeme kararlarına göre bunların hepsinden belediye ve il özel idarelerinin sorumlu tutulmaları gerekir. Böyle bir sistem, acaba hangi ülkede vardır? diye sorulabilir. Bu sebeple hukukçularla teknik elemanların konuya yaklaşımları arasında görüş birliğinin oluşması gerektiğini bir kez daha hatırlatmakta yarar vardır.

Depremden sonra Düzce belediyesi aleyhine açılan bir davada yerel idare mahkemesi "bina denetimi ve hizmetini yerine getirmede kusurluluk" kararını vermiştir. Böylece yargı, sorunu yerel yönetimlere yüklemektedir. Benzer bir idari davada, Konya'da çöken Zümrüt sitesi için verilmiştir. İskan edildikten beş yıl sonra çöken binada belediye için genel kusurdan hareket edilmiştir.

4. MESLEK ODALARININ ROLLERİ

Teknik elemanların mesleki açıdan bağlı olduğu yerler meslek odalarıdır. Projeler, zorunlu olmamakla beraber odalarda vize edilmekte ve ilgili oda bu hizmet karşılığı ücret almaktadır. Ancak pek çok oda, projeyi kontrol etmemekte veya herhangi bir sorumluluk da üstlenmemektedir. Yani meslek odalarının kontrolleri şekli kalmaktadır.

Proje hizmet bedeli şehirler arasında farklı olmakla beraber, genellikle bir beldedeki bölgeler arasında ayırım bulunmamaktadır. Halbuki beldelerde olduğu

DEPREM ÖZEL

gibi mahalleler arasında da farklı oranlar tespit edilmektedir. Yine bedellerin belirlenmesinde piyasa şartları dikkate alınmalıdır. Aksi takdirde aşırı fiyat düşürme, proje yaptırmayarak kaçak yapılaşma gibi bazı sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Oda ile teknik eleman arasındaki ilişki seçmen ilişkisi esasına göre yürümektedir. Dolayısıyla inşaat yerini bilmeyen, hatta sadece formalite olarak imza atan fenni mes'uller vardır. Bunlara karşı meslek etiği gereği işlem yapılmalıdır.

İmar uygulamasının sadece belediye görevlilerinin inisiyatifine bırakılmaması için oda, belediye ve teknik eleman diyaloguna önem verilmelidir.

5. BİNALARIN KULLANIMINDAN DOĞAN SORUMLULUKLAR

“Deprem değil, kötü bina öldürür” diye bir söz vardır. Ülkemizde can ve mal kayıplarının en büyük sebebi binalardır. Japonya'daki Kobe depreminde ölümlerin en büyük sebebi de (% 83.9) binaların yıkılmasıdır. (Kagiya, H.)

Binaların yapımı kadar kullanımlarına da önem vermek gerekir. Bu konuda Kat Mülkiyeti Kanunu hükümleri yeniden gözden geçirilmelidir. Yasal değişiklikler önemli olmakla beraber uygulama daha önemlidir. Bazı binalarda belediyeye haber verilmeden binanın statüsünü etkileyen tadilatlar yapılabilmektedir. Ticari amaçlarla yapılan bu tadilatlar binanın değerinin düş-

mesi bahane edilerek malikleri tarafından örtbas edilmeye çalışılmaktadır. Bununla mücadele etme görevi de, ilk olarak o binayı kullananlara düşmektedir. Tabii ki, durum belediyeye bildirildiğinde İmar Kanunu'na göre işlem yapılacaktır.

Ülkemizde devletin yaptırdığı binaların durumu belki en vahimidir. Yine kamu binalarında kaçak yapılaşma fazladır. Ayrıca pek çok bina (okul, hastane, kaymakamlık veya belediye hizmet binası vb.) oturulamaz durumdadır. Halbuki depremlerde en fazla insan ölümlüne sebep olan faktör, takviyesi yapılmamış binalardır. Bu sebeple devletin özel sektöre örnek teşkil etmesi bakımından konuya kamu binalarında daha hassas davranması gerekir.

Binaların yaş haritaları ile kat yükseklik haritaları çıkarılmalıdır. Çünkü deprem veya diğer afetlerde yüksek katlı binalar daha fazla can ve mal kaybına yol açmaktadır. Bu konuda merkezi idare belediyeleri desteklemelidir. Nitekim UDSEP'nda buna dair düzenlemeler vardır. Birkaç yıl önce, ilgili bakanlık yerel yönetimlerden bina envanterlerini çıkarmalarını ve birkaç ay içinde göndermelerini içeren bir yazı göndermişti. Ancak bu yazının içeriğini ne bilen, ne de bu içeriğin nasıl doldurulacağını izah eden bulunabilmişti!

6. YEREL YÖNETİMLERİN EĞİTİM VE BİLİNÇLENDİRME ÇALIŞMALARI

Afetlerden ders çıkarmak gerekir. Bunun yolları da eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinden geçer. Nitekim

Japonya, afetlerle çokça karşılaşan bir ülke olarak pek çok dersler çıkarmıştır. Bunlar arasında bilgi eksikliği sebebiyle afet anında ilk müdahalenin gecikmesi, kurumlar arası koordinasyon gerekliliği sayılabilir. (Nishikawa, s. 2006). Yine 1995 Hanshin depremini çeşitli yönleriyle inceleyerek, raporlar hazırlanmıştır. Halbuki ülkemizde yaşanan depremlerin genellikle teknik yönleri incelenmekte, bilgilerin değişik disiplinler tarafından paylaşıldığı görülmektedir. 1999 Marmara depreminde de koordinasyon eksiklikleri önemli biçimde yaşanmış, ülkemizdeki acil durum yönetimi başarılı olamamıştır. (Kadioğlu, M. (2011) s. 114, 199) Bu amaçla Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü sonradan da Baş-

bakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulmuştur.

Afetler konusunda halka yönelik eğitim faaliyetleri yetersiz olduğu için enkaz kaldırma gibi faaliyetlerden memnuniyetsizlik yüksek derecede gözlenmektedir. Afet sırasında insanların ne yapacaklarını bilmemeleri bu memnuniyetsizliği artırmaktadır.

Ayrıca depremlerden sonra yeterli rehabilitasyon olmadığında ölümler artmaktadır. Mesela Hanshin depreminden sonra sığınma evlerinde veya diğer yerlerde önemli sayıda "yalnız ölüm" hadisesi olmuştur. (Shiozaki, Y. v.d. s.25)

Binaların sismik güçlendirilmesine dair yasalar, afet sonralarında çıkarılmaktadır. Bazı yerel yönetimler Japonya'da bu konuda projeler geliştirmişlerdir. Benzer bir proje Küçükçekmece'de hazırlanmıştır. Küçükçekmece, İstanbul'un deprem riskine en fazla maruz kalan bölgesidir. Bölgedeki mevcut binaların büyük bir kısmı güçlendirme gereği ortaya çıkmıştır. "Projenin en önemli hususu eski binaların yönetmelikte yeni binalar için öngörülen deprem güvenliği seviyesine getirilmesi yerine, daha az mücadele ile daha düşük deprem güvenliği seviyesine getirilerek bu binaların iyileştirilmesidir. İyileştirme maliyeti ile güvenlik seviyesinin kabul edilebilir seviyede bulunması için, mevcut binaların deprem güvenliğinin incelenmesi ve gerekli olanların iyileştirilmesi için 50 yıllık bir süre içinde aşılma olasılığı % 50 olan deprem 50 yıllık bir süre içinde aşılma olasılığı % 10 depreme göre yarı etkili bir deprem% esas alınır ve can güvenliği performans seviyesinin sağlanması uygun görülmüştür" (Boduroğlu, H: Celep, Z v.d. s. 188)

Ülkemizde halkın afetlere karşı bilinçlendirme faaliyetlerinde yerel yönetimlerin ön planda olmadığı görülmektedir. Nitekim araştırma yaptığımız bölgelerde yeniden değerlendirmemizde bu durum tespit edilmiştir³.

Merkezi düzeyde afet planlarını hazırlamaya yönelik standartlar geliştirildikten sonra il düzeyinde planla-

3) Afet zararlarını azaltmak amacıyla mahalle düzeyinde bilinçlendirme, halk arasında işbirliğini artırma ve mücadele etme amacıyla 2007 yılında, merkezi İstanbul'da olan "Mahalle Afet Gönüllüleri Vakfı" kurulmuştur. Bu vakfın, İstanbul ve civarında 63 mahallede, 2699 mahalle afet gönüllüsü bulunmaktadır. <www.mag.org.tr>
Erzincan'da afetlerde yardımlaşma Kurtarma Derneği ve Telsiz Radyo Amatörleri Derneği afet eğitimi ile ilgilenen derneklerdir.
Erzincan'da afetlere karşı eğitim çalışmaları İl Sivil Savunma Müdürlüğü ile Kızılay tarafından, daha çok ilköğretim okulları ile liselerde yapılmaktadır. Katılan sayısı 7 580'dir. Ancak yetkililere göre afet duyarlılığı yeterli değildir.
Dinar'da da afet acil planına göre eğitimler Ekim aylarında kurumlarda, Ekim ve Şubat aylarında okullarda yapılmaktadır. Bu eğitimlere her yıl 700 öğrenci ve 200 yetişkin katılmaktadır. Okullarda sivil savunma kulüpleri kurulmuştur. Afetlerle ilgili eğitim çalışmalarının sadece okullarla sınırlı kaldığı ve halka yayılamadığı görülmektedir.

rın hazırlanması, eğitim ve tatbikat çalışmaları yapılması, arama-kurtarma faaliyetlerinin örgütlenmesi ve geliştirilmesi gerekir. Bu kapsamda halk eğitimi faaliyetleri önem taşımaktadır. Ülkemizde deprem, sel gibi afetler olmasına karşılık bunların hatırlatılması ile ilgili müze, bilgilendirme merkezi sayısı sınırlıdır. Halbuki Japonya'da bu türden pek çok merkez bulunmaktadır. 1995 Büyük Hanshin-Awaji (Kobe) depremi sonrasında birçok afet uygulama merkezi kurulmuştur. Buralarda tüm halk eğitilmekte ve arzu edilmeyen birçok dersin alındığı depremlerden korunma yolları öğretilmektedir. Jica Hyogo Earthquake Memorial Center, Hokudan-cho Earthquake Memorial Park, Tokyo Fire Department'a bağlı Life Safety Learning Center, Kyoto City Disaster Prevention Center bunlar arasındadır. Yine Japonya'da Asya Afet Zararlarını Önleme-Azaltma Merkezi (Asian Disaster Reduction Center, (<http://www.adrc.or.jp>) Asya ülkelerinin büyük bir kesimine hizmet vermektedir.

Afetlere karşı hazırlıklı olmak ve zarar azaltmaya yönelik çalışmalarda kamuoyunun bilinçlendirilmesi ve eğitim çok önemlidir. (Kadioğlu, M. 2006, 79) Ülkemizde afet yönetimini geliştirememenin temel sorunlarından birisi, eğitim eksikliğidir. (TC İçişleri Bakanlığı ve JICA, (2004) s. 122) Bu çerçevede halka yakın olmaları, yerel kaynakları ellerinde bulundurmaları ve yerel personele sahip olmalarından dolayı yerel yönetimler merkezi yönetime göre daha aktif olabilir.

Yerel yönetimlerin ve komitelerin afetle mücadelesinde bölgesel önlem planları Hanshin depreminde işlevsiz kalmıştır. Bunun temel nedeni planlar hakkında bölge sakinlerinin bilgi sahibi olmamalarıdır. Bunun için bölge sakinlerinin afet planlamaları ve şehir planlamalarına katılmaları gerekir.

Japonlar güvenli yaşam önemsedikleri için devamlı hatırlamak üzere her düzeyde eğitim çalışması yapıyorlar ve katılımlarda göstermelik değildir. Yani bizdeki bu tür tatbikatlara katılım bir oyun gibi değerlendirilmekte çoğu zamanda basite alınmaktadır. Yine ülkemizde bu konular gizlenmekte ve hatırlanamamaktadır. "Aman hatırlamayalım, yoksa başımıza gelir" anlayışı oluşmaktadır. Halbuki insan unutsa da unutmaya da olaylar ve felaketler başa geliyor. Gafil avlanmak ise en kötüsüdür.

Sokaklarda arabaların düzgün park yapmaları, sokakların ve kamu alanların açık tutulması, afetlere maruz olunabilecek konularda tedbir alınması gibi tedbirler

baştan düşünülmelidir. Bu nedenle eğitim çalışması sürekli hale getirilmelidir.

Maalesef toplumumuzda özellikle bu tür olaylarda ve sonrasında “vali nerede?, başkan nerede?, başbakan nerede?” diye aşırı bir sızlanma görülmektedir. Yangın olur, itfaiye neden gelmedi diye şikayette bulunulur. Tabii ki bunların haklı olduğu durumlar söz konusudur. Ancak bir afet halinde ilk yapılacak şey insanın kendi tedbirini almasıdır. Zaten afet sırasında böyle bağırانlar yerine, bağırانmayanlarla ilgilenmek gerekir.

Afet sırasında hükümetin ya da muhalefetin aşırı vaatleri de olayları tetiklemektedir. Bu nedenle afetlerin siyasi söylemlerle ele alınması üzerinde durulmalıdır.

Japon depreminin televizyonlara yansıyan kısımlarında, bu tür bağrışmaların ve karmaşaların fazla yaşanmadığını göstermektedir. Bu da yukarıda belirttiğimiz önceden eğitim çalışmalarının ne derece önemli olduğunu göstermektedir. Yine afet esnasında ve sonrasında hava şartları, su ihtiyacı gibi sorunlar önceden bir eğitimi zorunlu kılmaktadır. Japon halkı televizyonda gördüğümüz gibi, yardım almak için sıraya geçiyor ve kargaşa oluşturmuyor. Bizdeki bağrışmaları, karmaşayı hatırlamakta yarar vardır.

7. AFET SONRASI ÇALIşMALAR

Bölge sakinlerinin afetlerde uğranılan hasarlara ilişkin orta görüşe varmaları, depreme dayanıklı olmayan binaların çökmesi, itfaiye, acil yardım, tıbbi yardım, tahliye gibi hizmetlerin aksaması gibi hususlar, depremin meydana geleceğı zaman (tatil, gece vakti gibi) afet yönetiminin çalışmasını etkileyecektir. Afet yönetimi için mahallelerde koruma anlayışlarının geliştirilmesi, mahalle şartlarının (yangın muslukları, su kullanım yerleri, afete dayanıklı binaların durumları, haritaların oluşturulması gibi) bilinmesi önem taşır. Bunun için yerel itfaiye teşkilatları afete bağılı problemleri iyi tanımaları ve afet halindeki çalışmaların takibi bakımından önemlidir. Komşuların birbirleriyle ilişkileri, mahallede yaşayanların durumları (yalnız olanlar, yaşlılar, özürlüler, çocuklar gibi) iletişim ağıının kurulması açısından gereklidir. Mahallelerde inceleme ve araştırma sonuçlarına göre bölge sakinlerinin neler yapabilecekleri, kimlerin yapabileceğı (özellikle emekli gönüllülerin katılımı) işbirliğı içinde gerçekleşen afet risk yönetimi çalışmaları, yerel toplulukların yeniden oluşturulmaları bakımından kayda değer bulunabilir.

Dünyada pek çok afette resmi yetkililerin halkı sakinleştirmek ve ülkenin uluslararası itibarını fazla zedelememek için hasarları az gösterme girişimlerine rastlanmaktadır (Shiozaki, Y. v.d. s.107). Ancak ülkemizdeki özellikle televizyon kanallarının canlı yayın niteliğindeki deprem yayınları böyle tavırlara fırsat vermemektedir.

Bir yerleşim yerindeki risklerin belirlenmesi ve bunlara karşı önlemlerin alınarak depreme ve diğer afetlere karşı hazırlıklı hale getirmek başta belediyenin sorumluluğundadır. Belediyeler bu görevlerini başta imar düzenlemesi olmak üzere zemin şartlarının belirlenmesi, kentteki kusur ve risklerin tanımlanması ile yerine getirir. Bu çalışmalar için belediyelere başta teknik çalışmalar olarak kayak destekleri sağlanması gerekir. Çevre iyileştirme ve yapı güçlendirme faaliyetleri için kredi ve desteklere ihtiyaç duyulur. Bunun için yurtiçi ve yurtdışı kredi kaynaklarına başvurulabileceğı gibi “Zorunlu Deprem Sigortası” en etkili kaynaktır. DASK zorunlu deprem sigortası poliçesiyle deprem tehlikesine karşı konut teminat altına alınıyor. Bunun dışındaki yangın, hırsızlık gibi olaylar için ek teminat satın alınması gerekiyor. Yine konutun içindeki eşyanın veya konutta oturanların can mal ve sigortaları da bu kapsamda değıldir. DASK devletin bütçe imkanlarından bağımsız somut bir güvencedir. Uzun vadeli sağlıklı bir yapılanmaya önemli katkı sağlayacaktır.

8. GEÇİCİ İSKAN, SAĞLIK VE DİĞER YARDIM ÇALIşMALARI

Günümüzde hayatın gerekleri için su, gaz, elektrik, telefon hatları, şebekelerin yanında yapısal hasarla etkileşim halinde oluşan sistem hasarı ve bunun sonucunda oto kontrol ve alternatif yokluğuna bağılı olarak sosyal hasar oluşur. Bunun için altyapı tesisleri depreme dayanıklı olarak yapılmalı ve gerektiğinde elden geçirilmelidir. Yaşam hatlarının geçici olarak hizmet dışı kalması halinde insanların kendi kendilerini idare etmelerini sağlayan yaşam tarzı oluşturmaları önem taşır. Aşırı derecede kentleşen, kendi kendine yaşam biçimi kalmayan şehirlerde insanlar ve toplumlar makine ve teknolojiye aşırı olarak bağılanmıştır. Depremden sonra uzun bir süre elektrik, su, telefon, gaz ve benzeri hizmetler verilememektedir. Ulaşım araçlarının çalışması zora girer. Demiryolları, tramvaylar, metro, otobüslerin çalışması ciddi olarak zorlaşır. Ancak Tokyo için bile demiryollarında mevcut önlemler yetersiz görülmektedir. (Shiozaki, Y. v.d.

s.54) Japonya'da büyük bir depremde sonra yaşanan şartların güçlüğü içinde yangınların etkisi ciddi olmuş ve yangınlar ciddi zarar vermiştir. Burada çözüm olarak, yeşil ve su alanlarını geliştirerek yanmaz şehirler oluşturmak, yangınla mücadelede risk yönetiminin geliştirilmesi ve resmi itfaiyeciler yanında gönüllü itfaiyeciler işbirliğini sağlamaktır. (Shiozaki, Y. v.d. s.23)

Halkı felaketlerden korumada depremin hemen sonrasında tahliye önem taşır. Binaların yıkılma tehlikesi, yangınlar, toprak kaymaları gibi afet sonrası hemen çıkabilecek tehlikelerin önemini halkın yeterince kavranması gerekir. Okul ve diğer kamu binaları da her zaman acil durum barınağı olmayabilir. Yine tahliye yönlendirme planlarının sürekli olarak geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bunda yerel yönetimlere büyük görev düşmektedir. Acil durum tahliye yerlerini hazırlanmasında geniş parklar ve yeşil alanlara ihtiyaç vardır. Ayrıca tahliye tatbikatları düzenli olarak yürütülmelidir. Japonya'da bile bunları yapan bölge veya belediye sayısının çok az olduğu ifade edilmektedir. (Shiozaki, Y. v.d. s. 18)

Afet sonrası barınma hizmetleri sadece çadır, konteynır veya geçici konut sunulması olmayıp düzgün bir hayat için gerekli korunmuş alanlar olarak anlaşılmalıdır. Deprem öncesi toplum yapısı çökmüş ise gerçek bir iyileştirmenin çok uzun bir süre alacağı göz önüne alınmalıdır.

Tahliye merkezleri ülkemizde, genellikle çadır kurulan alanlardır. Hükümet son olarak konteynırlar ve geçici barınma evleri üzerinde durmaktadır. Geçici bir süre kalınabilecek yerlerde uzun süreli yaşama mümkün olmaz. Bu nedenle sığınmacıların emniyetlerinin derhal sağlanması ve sığınmacılara uzun süre yaşayabilecekleri yerlerin sunulması gerekir. Buralarda yaşlı ve sakatlara, güçsüzlere ve çocuklara mümkün olduğunca yardım edilmelidir. Geçici yerleşmelerde toplum temeline dayalı afet önlemleri üzerinde durulmalı ve toplum birliğine önem verilmelidir. Japonya'da geçici konutlar, yerel yönetimler tarafından sağlanırken, ülkemizde bunu merkezi idare üstlenmiştir. Ayrıca geçici yerleşim yerlerindeki su, elektrik, telefon gibi hizmetlerin karşılanması ve sürekliliğin sağlanması önemlidir.

Afet hallerinde mağdurlara yapılan yardımların dağıtımında genellikle izdiham yaşanmaktadır. Aslında bu durum, toplumun normal halindeki davranışlarından farklı değildir. Çünkü insanlar afetlerde daha önce

yaptıklarını yaparlar (Kadioğlu, M. (2011) s. 7). Nitekim normal hallerde izdiham olursa, afet eğitimi olmadan afet hallerinde yapılan yardımların düzensiz dağıtımı daha doğrusu kısıpılmasını ilginç görmemek gerekir. Ülkemizde halkın afetler hakkındaki bilgisi daha çok teorik kalmakta, bunlar davranışlara yansımamaktadır. Hatta afet yöneticileri bile anlattıklarını kendileri kurumlarında ve yaşadıkları mekanlarda uygulamamaktadır. Son Van ve civarı depreminde bazı aksaklıklara rağmen diğer depremlere göre Kızılay'ın verimli ve etkin çalıştığını söylemek gerekir. Bunun benzerlerini afet yönetimi çok gelişmiş olan Japonya'da da görmek mümkündür. Nitekim Japon Kızılhaç'ı Büyük Hanshin depreminde deprem yardımını bir hayli geciktirdiğinden yardımların dağıtımın ciddi sıkıntı yaşanmıştır (Shiozaki, Y. v.d. s. 112).

Depremin neden olduğu hasarlardan sonra enkazların kaldırılması etrafta oturanlar, özellikle yaşlılar ve çocuklar için ciddi tehdit oluşturur. Birçok kirlilik meydana gelir. Bunlar için deprem öncesinde tahliyeler için yer hazırlamak veya tasarlamak, sonrasında da çalışma yapmak yerel yönetimlerin görevleri arasındadır.

Afetlerden sonra altyapının tekrar kurulması için halkın yaşam şartlarını artırmak için, afete hazırlıktan daha fazla masraf yapılır. Yine yapılandırma harcamaları ile deprem mağdurlarının işlerine ve hayatlarına yönelik yardımlar arasında önemli derecede denge-sizlik Japonya'da bile bulunmaktadır. (Shiozaki, Y. v.d. s.33)

9. YENİDEN YAPILANMA

Depremlerden sonra mağdurlara yapılan yardımlar onun mal varlığını tazmin anlamına gelmeyip, yaşamalarını yeniden kurmaları, ev ve işyerlerini tekrar yapmaları için mali bir dayanak niteliğindedir. Nitekim merkezi ve yerel yönetimlerin görevlerinden birisi afet riskini azaltmak ve güvenliğı sağlamaktır. Anayasalar halkın sağlıklı bir hayat hakkının olduğunu belirtir. Afetten etkilenen halkın iyileşmesine yardım etmek, merkezi ve yerel yönetimlerin sorumluluğundadır.

Afetlerden sonra kamu konutlarının dışında insanlardan kendi evlerini kendi imkanlarıyla yapmaları beklenebilir. Ancak bunun için para veya malzeme desteği gerekir. Bunun için bir fon oluşturulabilir.

Depremlerde çöken veya büyük zarar gören evlerin dayanıklı hale getirilmesi veya çökmeyecek şekilde

yeniden yapılması afetlerle mücadelede en etkin yöntemdir. Onarılacak durumdaki binaların güçlendirilmeleri yapılmalıdır. Ancak onarılabilecek durumdaki binaların devlet yardımlarından faydalanmak için yıktırılması veya müteahhitlere yeni iş fırsatları meydana getirmek için yıktırılmalarına da Japonya'da rastlanmaktadır. Oysa ciddi hasar gören binaların bile onarım maliyetleri yeni inşaat maliyetlerinin altındadır.

Yine Hanshin depreminde süper gökdelenlerin yeterince güvenli olmadıkları ortaya çıkmıştır. İnsanların alçak binalarda oturmak istedikleri, afet zamanlarında gökdelenlerin konut olarak kullanımının uygunsuz olduğunu ortaya koymaktadır (Shiozaki, Y. v.d. s.100-102)

Büyük Hanshin depreminin meydana geldiği 1995'ten yedi yıl sonrasında bile büyük çaplı yeniden yapım ve iyileştirme projelerinden sadece sekiz bina tamamlanabilmiş, bazı yerlerde operasyon şemaları yapılamamıştır. Bunun nedenleri olarak, projelerin büyük ölçekli olmasının gerçekleştirmeyi zorlaştırması, hak sahiplerinin yaşamak veya iş yapmak için yaşadıkları yerlere geri dönme garantisinin olmaması ve yapılanmanın insana yönelik olmak yerine gökdelenlere yönelik olması gösterilmektedir. Bu ülkede hasarlarla ilgili olarak resmi kurumları ciddi araştırma yapmadıkları ve yapılandırmanın büyük şirketlere yönelik olduğu da iddia edilmektedir (Shiozaki, Y. v.d. s.84, 123).

Ülkemizde çok katlı yapılaşma afetle mücadele ve kentsel dönüşüm için çözüm olarak görülmektedir. Oysa gökdelenler bugün Batıda kabul görmemektedir. Halbuki çok katlı binalarda yaşamak insan tabiatıyla uyuşmamakta ve yaşlılar, çocuklar ve özürllüler için ayrıca dezavantaj artmaktadır. Nitekim buralarda yaşayanlar afet hallerinde daha çok savunmasız kalırlar.

Afet zararlarına karşı iyileştirme projelerinin çok büyük seçilmesi, çok katlı büyük projelerin teşvik edilmesi halinde yapılan binaların satılması sorunu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca ekonomik şartların geliştirilmemesi halinde büyük meblağlı projeler toplumsal açıdan birer israf haline gelmektedir.

Afetler sonrasında bölge halkının ve uzmanların katılımı ile şehir planlarının güncellenmesi ve olabilecek afetlere karşı önlem alınması için önem taşır. Ancak bunun için şeffaflık ve olumsuz kararlara karşı kamuoyunun duyarlı olmasına dikkat etmek gerekir. Japonya'da afetten sonraki şehir planlaması halkın katılımının olduğu, ancak tamamen teknokratların yap-

tığı bir proje olmuştur. Hatta buralarda itiraz edenleri katılımlarına izin verilmemiş ve toplulukların talepleri süreçten dışlanmış. 'Bu temel yapı hiç değişmemiştir' Kobe'de toplum geliştirme için yüzden fazla konsey kurulmuş, ancak bunların büyük bir kısmında baskın kişiler görev alarak teknokratların planlarını onaylamıştır (Shiozaki, Y. v.d. s.87)

Büyük afetler sonucunda önemli ölçüde göçler oluşmaktadır. Göç edenlerin depremden yıllar sonraki durumları da belirsiz olabilmektedir. (Shiozaki, Y. v.d. s.28)

10. İSTANBUL'DA AFET HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Belediye Kanunu'nun 52'nci maddesine göre kesin-tisiz yürütülen itfaiye hizmetleri ve 53'üncü maddesine göre acil plan yapma görevi belediyelere aittir.⁴ Türkiye'de en büyük afet riskine muhatap olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul'da meydana gelebilecek her türlü afetin öncesinden bitimine kadar geçen süredeki afetin en az zararla karşılanması Afet ve Acil Durum Planı hazırlamıştır. Burada bilgi ve planlama servisi, müdahale ve operasyonlar servisi, lojistik ve bakım servisi olarak dört başlık altında çalışma yapılmaktadır.

Kısaca bu çalışmalar şöyledir:

10.1. Bilgi ve Planlama Servisi Çalışmaları

- Kent jeolojisi çalışmalarında il bütünündeki yeni yetki alanlarında 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli jeolojik çalışmalar tamamlanmış, eski yetki alanlarındaki çalışmalar sürmektedir.
- Mikrobölgeleme rapor ve haritalarında eski yetki alanı tamamlanmış olup, 2012 yılında yeni alanların tamamlanması planlanmaktadır.
- Tsunami ve deprem tehlike haritaları hazırlanmıştır.
- Heyelanların ve fayların araştırılmasına yönelik olarak TÜBİTAK, İTÜ ile çalışmalar yürütülmektedir.
- Sismolojiye yönelik olarak Kandilli Rasathanesi ile 18 adet deprem izleme ve kayıt istasyonu kurulmuştur.
- Zemin sınıflama çalışmaları TÜBİTAK ve Kandilli Rasathanesi ile birlikte yürütülmektedir.
- HAZTÜRK: CBS bazlı deprem hasar tahmini yazılımı geliştirilmiştir.

4) Madde 53- Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar. Acil durum planlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum planlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahalli idarelerin görüşleri alınır. Planlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir. Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

- İstanbul afet risk gösterme sistemi projesi ile fiziksel, sosyal hasar görebilirlik ve afetlere karşı müdahale kapasitesi ile ilgili göstergeler belirlenmektedir.
- Yermühendislik veri tabanı kayıtları tutulmaktadır.
- Avrupa Birliği ülkelerinin risk yönetim sistemi kurulması projesi (foresight) tamamlanmıştır.
- JICA ile birlikte Afet önleme Azaltma Temel Planı yapılmıştır. Bu plan doğrultusunda bazı ilçelerde projeler yapılmıştır.
- İKÜ, ODTÜ, YTÜ ve Boğaziçi Üniversiteleriyle birlikte İstanbul Deprem Master planı hazırlanmıştır.
- Deprem erken uyarı ve acil müdahale sistemleri çalışmaları yapılmaktadır.
- Belediyenin sorumluluğundaki binalar ve Karayollarından devralınan köprülerin güçlendirilmesi tamamlanmıştır.
- Afet Koordinasyon Merkezi afet bilgi sistemi kurulmuştur.
- On adet otomatik meteoroloji gözlem istasyonu, 26 adet gözlem sensörü 411 adet trafik ve çok yönlü kamera kurulmuştur.
- Canlı yayın aracı, mobil kurtarma aracı, telsiz ve uydu haberleşme cihazları, CBS veri tabanı ve altyapı sistemleri tesis edilmiştir.
- Acil ulaşım ve eylem planı hazırlanmıştır.
- Eğitim çalışmaları sürmektedir. Doğal afetler eğitim parkı çalışmaları devam etmektedir.
- İBB çeşitli konferanslar düzenleyerek İstanbul'un rehabilitasyonu hakkında bilim ve piyasa çevreleri ile ortak çalışmalar yapmaktadır⁵.

5) Bu çalışmalardan bazıları: 7 Ağustos 2002 günü İstanbul Valiliği ve TMMOB İnşaat Mühendisleri İstanbul Şubesi ile birlikte düzenlenen İstanbul'un Rehabilitasyonu sempozyumu, 27 Haziran 2005 günü düzenlenen Sismik İzolasyonlar Kullanılarak Yapıların Deprem Güvenliğinin Sağlanması Konferansıdır. Bunlar basılı hale de getirilmiştir.

Ancak eğitim çalışmalarının basın yayın araçlarına fazla yansımadağı görülmektedir. Belki halka yönelik olarak belediye faaliyetlerinin iletilmesine ağırlık vermek gerekmektedir.

10.2. Hazırlık ve Müdahale Çalışmaları

- İGDAŞ çalışmaları,
- İSKİ çalışmaları,
- AKOM arama-kurtarma birliği, Acil yardım ve can-kurtaran müdürlüğü, yol bakım ve onarım müdürlüğü ile
- İtfaiye çalışmaları bulunmaktadır.

Afetler için en önemli teşkilat olan itfaiye faaliyetlerinde İstanbul'da yangın risk haritası çıkarılarak buna göre itfaiye istasyon sayıları tespit edilmiş ve ihtiyaçlara göre araç parkı güçlendirilmiştir. Sokaklara ve caddelere yangın musluklara konulmuş, itfaiye merkezlerinde eğitim çalışmaları sürmektedir. İtfaiye gönüllüleri projesi kapsamında üç binden fazla kimseye eğitim hizmeti verilmiştir.

10.3. Lojistik ve Bakım Hizmetleri

- İETT, Şehir Hatları, helikopter pistleri ve sosyal ve idari işler müdürlüğü çalışmaları vardır.
- Lojistik destek merkezinde afet durumlarına yönelik hizmetler hazır tutulmaktadır.
- Halk ekmek ve Hamidiye şirketlerinin ekmek üretimi ve su tedariki çalışmaları bulunmaktadır.

Bu hizmetler İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bütçesinde karşılanmaktadır.

Ayrıca İl Özel İdaresi bünyesinde yürütülen "İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi"

DEPREM ÖZEL

ile uluslararası İmar ve Kalkınma Bankasından alınan 310 milyon Avro tutarındaki kredi ile afet yönetimi konusundaki kurumsal ve teknik kapasitenin geliştirilmesi, halkın acil durumları hazırlık ve müdahale bilincinin artırılması, öncelikli kamu binalarının sismik risk karşısındaki durumlarının incelenmesi ve bu incele sonuçlarına bağlı olarak güçlendirilmesi veya yıkıp yeniden yapılması, ulusal afet çalışmalarının desteklenmesi, kültürel ve tarihi miras kapsamındaki binaların envanterinin çıkarılması, sismik risk değerlendirme-lerinin yapılması ve projelendirilmesi ile imar ve yapı mevzuatının daha etkin uygulanabilmesine yönelik destekleyici önlemler alınarak İstanbul'un muhtemel bir depreme karşı hazırlıklı olması amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda acil durum hazırlık kapasitesinin artırılması, öncelikli kamu binaları için sismik riskin azaltılması ve imar ve yapı mevzuatının uygulanması yanında pek çok okul, sağlık tesisi gibi kamu binasının güçlendirme ve onarımları yapılmıştır.

Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) ile Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığında Yalova'da Okul Tabanlı Eğitim Projesi takip edilmektedir. Okullar, afet anlarında sığınma yeri olarak kullanılabilir. Yani okullar yıkılmazsa, çadır ihtiyacı az olur.

Ayrıca Japonlarla birlikte;

- Müfredat karşılaştırması,
- Materyallerin geliştirilmesi,

-Uygulamalı okullar projesi üzerinde çalışılmaktadır.

Okul tabanlı afet eğitim projesinden toplum tabanlı eğitim projesine geçiş üzerinde çalışılmaktadır.

11. SONUÇ

Afet zararlarını azaltmak için mümkün olduğu kadar tüm kurumların ve kaynakların afet öncesinde zarar ve riski azaltmaya, afet sırasında güvenli bir müdahaleye ve afet sonrasında etkin ve adil bir şekilde yaraların sarılmasını içerir. Her afetten ders almak ve bu dersleri yerine getirmek gerekir. Afetlere karşı çalışma tüm kamu kurumları ile bireylerin bütüncül bir faaliyetidir. Bu, toplam felaket risk yönetimi (total disaster risk management) olarak belirtilebilir. Yani kurumların, organizasyonların ve bireylerin (önlem almak-hazırlık-felaket-müdahale ve yeniden yapılanma) aşamalarında birlikte hareket etmeleridir.

Yerel yönetimlerin afet önlemlerinde önemli noktalar; 1) Afet önleme için insan yetiştirme yani eğitim,

2) Afet önleme için şehir planlaması ve depreme karşı binaların takviye edilmesi ve 3) Yardıma muhtaç insanlara sağlanacak destektir.

Ülkemizde yerel yönetimlerin afete karşı alınacak tedbirler içindeki katkıları merkezi idare ile karşılaştırıldığında sınırlıdır. Bununla birlikte vatandaşla doğrudan temasta olan yerel yönetimlerin afet zararlarını azaltmada daha fazla pay ve sorumluluk alması durumunda olası afetler daha az zararla atlatılabilecektir. Bunun için yerel yönetimlerin başta eğitim olmak üzere bütçe, kalifiye teknik personel bakımından desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca afetler ile ilgili merkezi kurumların kendi içindeki ve yerel yönetimler ile arasındaki bağlar güçlendirilmeli, standart hizmet ve uygulamalar için etkin koordinasyon sağlanmalıdır. Bir bölgedeki depremin etkileri, iklim ve sosyo-ekonomik şartlar da gözetilerek başka bir yerdekinden farklı olabilir.

İmar uygulamalarında yargı mensupları ile teknik elemanlar arasında ciddi görüş farkları bulunmaktadır. Bu nedenle imar uygulamaları konusunda görüş ve uygulama birliği sağlanması gerekmektedir. Yapı denetimini yeniden düzenlemek gerekir. Belediyenin denetimi betonun atılması, demirin bağlanmasına kadar götürülürse, kişilerin özel mülkiyetlerindeki sorumlulukları neredeyse ortadan kalkar, çözümsüzlük daha da artar.

Fenni mesuller ve teknik odaların belediyelerle işbirliği içinde olmaları yapı standartlarının uygulanması için önem taşımaktadır. İmar planlarının bilimsel verilere uygunluğu sağlanmalı, bu konuda yerel yönetimler desteklenmelidir.

Mevcut yapıların kullanımlarından doğan ciddi problemler yaşanmaktadır. Bu konuda mevzuat yeniden gözden geçirilmelidir.

Ülkemizde afetlere karşı önlemlerde önemli mesafeler alındığı halde afetlerin etkilerini uzun süreli olarak yeterince incelenmediği, sonuçların kamuoyunda paylaşılmadığını söylemek mümkündür. Mesela, 1999 depremini yaşayanlar veya burada çeşitli araştırma yapanlar Van depremi hakkında konuşabilirlerdi.

Afetlerde hatalar tekrar edilmektedir. Bunları bir noktaya kadar makul görmek mümkündür. Ama afetlerden alınacak dersleri, bazı öğrencilerin yaptıkları gibi sınava hazırlanmadan, son dakikadaki tedbirlere bağlamak doğru değildir.

Van depremi, daha çok 'bir depremde İstanbul ne olur?' sorusunu gündeme getirmektedir. Depremden etkilenebilecek alanlardaki bilgi kalitesinin insan psikolojisi üzerindeki etkisinin farkına varılmıştır. İnsanlar genel ve evrensel bilgiler ile daha fazla huzursuzluk hissetmekte, gündelik hayata ilişkin konularla daha rahat hissetmektedirler.

Ülkemizde afetler konusunda önemli bir bilimsel ve uygulamalı birikim vardır. Ancak bunların disiplinli biçimde değerlendirilememesi daha kısa sürede sonuca gitmeyi engellemektedir.

Belediye Kanunu ve İl Özel İdaresi Kanunu'nda afet yönetimi ile ilgili hükümler yerine getirilmeli ve bunun AFAD tarafından takibi sağlanmalıdır. 2009 yılında 5902 sayılı Kanun'la kurulan deprem danışma kurulunun hiç bir ülkede olmadığı belirtilmekte bu Kanun'da lojistik konusunun yeterince ele alınmadığı belirtilmektedir (Kadioğlu, M. (2011) s. 7).

Afetlere karşı alınacak önlemler içinde planlama ve denetim başta olmak üzere pek çok konu yerel yönetimlerin (belediyeler ve il özel idareleri) sorumluluk alanındadır. İl özel idarelerinin imar ve planlama yetkileri, belediye sınırları dışındadır. Ayrıca, belediyelere ve il özel idarelerine afet önlemede eğitim ve bilinçlendirme konularında büyük görevler düşmektedir. Bu çalışmada daha çok belediyelerin afete yönelik çalışmaları ve sorumlulukları ele alınmıştır.

Belediyeler seçmenlerinin can ve mal güvenlikleri için çevre projelerine ağırlık vermeleri ve mahalle afet yönetimi projeleri gibi sivil projelerle desteklenmeleri gerekir. Kentlerde yenileme çalışmalarının önemli hale geleceği gözükmemektedir.

Ülkemizdeki afet çalışmalarının sadece yasal ve idari düzenleme olmaktan çıkarılarak insanların afetzede olarak görmek yerine halkın çalışmalar içinde yer alması ve paydaş olarak görülmesi başarıyı artıracaktır. Bu çerçevede yerel yönetimlerin önemli bir fonksiyonu ortaya çıkmaktadır.

Afetlerin verebileceği zararların en aza indirilmesi için afet öncesi yapılması gereken çalışmalara önem verilerek, bu konuda toplumda duyarlılık oluşturulması sağlanması üzerinde durmakta yarar vardır. Bu konuda yerel yönetimler toplumun gündelik hayatını ilgilendirdiğinden daha fazla yetkili olmalı ve görev üstlenmelidir.

Toplumumuzda afet nadir olarak görülen bir olay algılanmaktadır, oysa normal zamanlarda da afetler üzerinde durularak toplum tabanlı çalışmalar yapılmalıdır. Ülkemizde afetlerle mücadelede merkezi yönetim tek söz sahibidir. Ancak yerel yönetimlerin daha aktif hale gelerek toplumun afetlere hazırlanması ve etkilerinin azaltılması konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Ülkemizde afet hatırlamama sendromu yaşanmaktadır. Oysa korku filmleri bolca seyredilmektedir.

Ülkemizde imar planlaması şeklen düzenlenip bunun iktisadi uzantısı yasalarda yer almamaktadır. Belki bu konunun da açıkça düzenlenerek oluşturulan rantların kamu ve özel kesim arasında dengeli paylaşılması ve belediyelere ek gelir oluşturulması üzerinde durulabilir.

UDSEP ülkemizdeki ciddi afet birikimleri sonucu hazırlanmıştır. Burada merkezi idare yanında yerel idarelere de önemli görevler verilmiştir. Burada belirtilen hedeflere ulaşılabilmesi için iyi yönetim ilkeleri uygulanmalıdır. Merkezi idare daha çok emir verici ve formalite işlemleri yapıcı nitelikte durmaktadır. Nite-

DEPREM ÖZEL

kim pek çok işlem “protokol” listesine takılmaktadır. Oysa ülkemizin birikimi merkezi idarenin iyi koordinasyon sağlamasını gerektirmektedir.

Ülkemizde inşaat sektörü binlerce mal ve hizmet kalemleriyle ekonomiye ivme sağlamaktadır. Bu sektör ekonomiyi ve özellikle istihdam ettiği elemanlarla iş piyasasını ayakta tutmaktadır. Ancak başta siyasal ve ekonomik sebepler olmak üzere kayıt altına alınamamıştır. Bu sektörün siyasetle ilişkisinin düzenlenmesi, müteahhitliğin tanımlanması en önemli adımlar olmalıdır. Sorun bir anlamıyla, ekonomik yönüyle inşaat sektörünün tamamen yasal düzenlemeler dışında piyasaya bırakılmasıdır.

Şehirleşme ile birlikte rantların paylaşımı önemli bir sorundur. Bu konuda da başta yerel yönetimler olmak üzere şehirlerde üretilen rantların düzenlenmesine ihtiyaç vardır. Burada belediyelerin seçilmiş meclisleri ve atanmış personel yapılarında inşaat sektörü ile ilgili düzenlemelerin getirilmesi gerekir.

Hızlı göç ve kentleşme idarenin aşırı bir yükü karşılamasına yol açmıştır. Her yıl yapılan ve seçim dönemle-

rinde artan inşaat faaliyetlerinin çok düşük maaşlarla, yetersiz sayıda ve nitelikteki belediye ekiplerinin yapması mümkün müdür? Hatta onlarca kat yapılan gökdelenleri bile hangi belediye, hangi nitelikteki personeliyle denetleyebiliyor?

Şehir planları ve yerleşimlerin belirli büyüklüklerde tutulması gerekir. Aksi takdirde bir sorunu çözerken sonucu belirli olmayan başka sorunlar için şartlar oluşturulabilir.

Depremlere müdahalede koordinasyon eksikliği sürmektedir. Mesela Van depremi için 3500 kişi kadar acil yardım üyesi gitmiş ancak bunların çoğu geri dönmüştür. Dolayısıyla kurtarıcı kirliliğinden bahsetmek mümkündür.

Ülkemizde olay inceleme yöntemiyle icraya ve sonraki olaylara rehber olabilecek ‘dersler’ kayıt altına tutulmamakta veya tutulanlar paylaşılamamaktadır. Bu eksiklik, benzer olayların ve eksikliklerin yeniden yaşanmasına yol açmaktadır. Bunun için hem yazılı hem de diğer metotlarla olay inceleme ve alınan derslerin paylaşılmasına ağırlık vermekte yarar vardır.

Türk Kızılayı / Atıl Koças

Kaynaklar

1. Aydın, M. Z. Esen, A. Türkiye’de Deprem Zararlarının Çok Olması ile Kader İnancı Arasındaki İlişki. Diyanet İlmi Dergi. C. 33: Sayı:3 1997. S. 59-74.
2. Başbakanlık Afet ve Acil durum Yönetimi Başkanlığı. Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı (2012-2023) R.G. 18 Ağustos 2011, Sayı:28029.
3. Boduroğlu, H: Celep, Z v.d. Küçükçekmece İlçesi Deprem Riskinin Azaltılması Projesi Sonuç Raporu. İstanbul Teknik Üniversitesi Deprem Mühendisliği ve Afet Yönetimi Enstitüsü. Aralık, 2010.
4. Esen, A. Ülkemizde Yerel Yönetimlerin Afet Önleme Çalışmaları: Sorunlar ve Öneriler. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Afet Sempozyumu, 5-7 Aralık 2007. Ankara, s. 489-496.
5. Esen, A.(1994) Erzincan ve Deprem. Erzincan Kültür Eğitim Vakfı. İstanbul.
6. Ergüder, C. (2006) “Entegre Afet Yönetim Sistemi ve İlkeleri”, Afet Yönetiminin Temel İlkeleri. Ankara. TC İçişleri Bakanlığı ve Japonya Uluslar arası İşbirliği Ajansı (JICA).
7. Esen, A.(1995). Doğal Afetlerde Yerel Yönetimler: Erzincan Örneği. Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu TODAİE, Ankara, Kasım 1995, C.1, s.315-331.
8. Esen, A., (1997), Dinar ve Senirkent Afet Bölgelerinde Sosyo-Ekonomik Yapı Değişikliği, Cumhuriyet Üniversitesi Ferdi Araştırma, Sivas.
9. Genli Yiğiter, R. (2006), “Kentsel Yerleşmeleri Afetlere Hazırlama Odaklı Kent Planlaması ve Zarar Azaltma”. Ankara. TC İçişleri Bakanlığı ve Japonya Uluslar arası İşbirliği Ajansı (JICA). s.59-66.
10. Gülkan, P.; Balamir, B.; Yakut, A. (2006) “Afet Yönetiminin Stratejik İlkeleri: Türkiye ve Dünyadaki Politikalar Genel Bakış”, Afet Yönetiminin Temel İlkeleri. Ankara. TC İçişleri Bakanlığı ve Japonya Uluslar arası İşbirliği Ajansı (JICA). s.19-42.
11. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Afet Hazırlıkları. 2011. www.ibb.gov.tr/akom
12. İstanbul İl Özel İdaresi İSMEP.
13. İlki, A. (2006) “Yapısal Riskler ve Risklerin Azaltılması”, Afet Yönetiminin Temel İlkeleri. Ankara. TC İçişleri Bakanlığı ve Japonya Uluslar arası İşbirliği Ajansı (JICA). s.41-51.
14. İpek, H.; Sofuoğlu M. T. (2006), İzmir Valiliği’nin Afet Hazırlık Çalışmaları. Ankara. TC İçişleri B Ankara. TC İçişleri Bakanlığı ve Japonya Uluslar arası İşbirliği Ajansı (JICA). s.59-66. Ankara. TC İçişleri Bakanlığı ve Japonya Uluslar arası İşbirliği Ajansı (JICA). s.139-146.
15. Japonya Afet Önleme/Azaltma Merkezi yayınları.
16. Kadioğlu, M. (2006) “Afetler Konusunda Kamuyunun Bilinçlendirilmesi ve Eğitim”, Ankara. TC İçişleri Bakanlığı ve Japonya Uluslar arası İşbirliği Ajansı (JICA). s.67-80.
17. Kadioğlu, M. (2011) Afet Yönetimi, Beklenilmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek. Marmara Belediyeler Birliği Yayını. İstanbul-2011.
18. Kagiya, H. (2006), “Yerel Yönetimler ve Taşra Teşkilatlarındaki Afet Önlemleri”. JICA Türk Belediye Başkanları İçin Eğitim Programı.
19. Koyama, T. (2006), “Japonya’da Afetler”. JICA Türk Belediye Başkanları İçin Eğitim Programı.
20. Nishikawa, S. (2006), “Japonya’da Afet Yönetimi İdaresinin Gelişimi”. Japon Hükümeti Kabine ofisi danışmanı. JICA Türk Belediye Başkanları İçin Eğitim Programı.
21. Shiozaki, Y. V.d. Büyük Hansi Depreminden Alınan Dersler. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Afet Koordinasyon Merkezi (AKOM) yayını, İstanbul, 2006.
22. TC İçişleri Bakanlığı ve Japonya Uluslar arası İşbirliği Ajansı (JICA), (Temmuz 2004) Türkiye’de Doğal Afetler Konulu Ülke Strateji Raporu. Ankara.
23. Ünlü, A. (2006) “Bir Risk Değerlendirme Yöntemi Olarak Yerleşme Ünitesi Analizi (Town-Watching)”, Afet Yönetiminin Temel İlkeleri. Ankara. TC İçişleri Bakanlığı ve Japonya Uluslar arası İşbirliği Ajansı (JICA). s.53-58.

BELEDİYELERE YAPILAN BAĞIŞ VE YARDIMLARIN VERGİ MATRAHINDAN İNDİRİMİ

Abubekir TAŞYÜREK

*İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyesi,
Plan-Bütçe Komisyonu Başkanı*

Belediyeler, kanunlarla münhasıran başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallin müşterek nitelikteki her türlü görev ve hizmetlerini yapmak, yaptırmak, gerekli kararları almak, bu kararları uygulamak ve bu kararların uygulanıp uygulanmadığını denetlemekle görevli ve yetkilidir.

Belediyelerin önemli ve kapsamlı işleri ifade eden yasalarla kendilerine verilmiş bu görevleri sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için sağlam ve süreklilik arz eden gelir kaynaklarına ihtiyacı vardır. Merkezi idareden belediyelere aktarılan genel bütçe vergi geliri payları son yıllarda ciddi artışlar göstermiş olup, özellikle; 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkındaki Kanun'la(1) belediyelerin pay oranlarının artırılması ve pay havuzunun genişletilmesi suretiyle sağlanan imkânın, ciddi ve somut bir kaynak olduğu her kesim tarafından takdirle kabul edilmektedir.

Bütün bu iyileştirilmelere rağmen, belediyelerin ihtiyacı olan kaynakların tamamının karşılandığı ve mevcut kaynakların yeterli olduğunu söylemek doğru değildir. Belediyelere ek gelir kaynağı arayışlarında, bu ihtiyacın bir kısmının kişi veya kurumlardan gönüllülük ve sosyal sorumluluk kapsamında sağlanacak bağış ve yardımlar yoluyla karşılanması konusu gündeme gelmektedir. Günümüz modern devlet anlayışında, kamu yararına görev ve hizmet yapan belediyelerin, özellikle toplum yararına faaliyetler yürüten dernek ve vakıflar gibi bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarından pay almasının çeşitli metotlarla teşvik edilmesi öngörülmekte ve uygulanmaktadır.

Bu manada sosyal sorumluluk ve toplumsal uzlaşmaya katkı boyutları da bulunan bağış ve yardımlarla spon-

sorluk harcamalarının yapılması, vergi yasalarında düzenlenen bazı özel şartlarla vergi mükelleflerince vergi matrahından indirilebilmesi yoluyla teşvik edilmiştir. Özellikle bir kısım vergi mükellefleri söz konusu vergisel teşvikler sonucunda toplumsal projeleri yürüten belediyeler dahil bütün kurum ve kuruluşlara sponsor olmakta, bağış-yardım, eğitim, bilim ve Ar-Ge faaliyetlerine bütçelerindeki diğer faaliyetlerine göre önemli sayılabilecek ölçekte ödenekler ayırmaktadırlar.

"Menfaat beklemeden birine verilen para, mal ya da hak" olarak tarif edilen bağış ve "başka birinin iyiliği için kullanılan güç ya da imkân" olarak tarif edilen yardımların vergi mükelleflerince belediyelere yapılması halinde vergiden indirim yoluyla teşvik edilip edilmedikleri konusu işbu makalemizde incelenmeye çalışılmıştır.

1. BELEDİYE YASASINDA BAĞIŞLAR İLE ŞARTLI VE ŞARTSIZ BAĞIŞLARIN MUKAYESESİ

Kamu tüzel kişisi olarak belediyelerin sahip olduğu yetkiler ve imtiyazlar 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun(2) 15'inci maddesinde, belediyelerin gelirleri ise 59'uncu maddesinde sayılmıştır.

Söz konusu Kanun 15'inci maddesiyle belediyelere verilen yetki ve imtiyazlardan birinin "borç almak ve bağış kabul etmek" olduğu hükmedilirken, 59'uncu maddesiyle de belediyenin gelirlerinden birinin de "bağışlar" olduğu belirtilmiştir. Yani Kanun'da yapılan düzenlemelere göre; belediyelerin bağış kabul etmeleri kendilerine tanınmış bir imtiyaz ve yetkidir.

Kamudan sağlanan gelirlerin genel olarak merkezi yönetim tarafından toplanması ve böyle olması yönündeki genel eğilim, çoğu zaman yerel yönetimlerin gelir

yetersizliklerine neden olmaktadır. Yerel yönetimlerin hizmet çeşitliliği günden güne artmakta olduğundan gelir kaynaklarının da bu paralelde artırılması gerekmektedir. Bu noktada belediyelere tahsis edilen kamu kaynakları dışında, özel kişi ve kurumların yaptığı yardım ve bağışların önemi daha fazla ortaya çıkmaktadır.

Şartlı ve şartsız olmak üzere ikiye ayrılan bağış ve yardımlar günümüzde bütün ülkelerde belediyelerin önemli gelir kaynaklarından birini oluşturmaktadır.

Sağlanan yardımların kullanılmasında şayet bir amaç belirtilmemiş ise şartsız bağış, bir amaç belirtilmiş ise şartlı bağış olduğu kabul edilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin (g) bendi şartlı bağışları kabul etme yetkisini belediye meclisine, aynı Kanun'un 38'inci maddesinin (I) bendi ise; şartsız bağışları kabul etme yetkisini ise; belediye başkanına vermiştir.

Yerel yönetimlerin şartlı bağışlar aracılığıyla bazı hizmetleri merkezi idareden daha iyi değerlendirdiği ve verimli sonuçlar aldığı konunun uzmanları ve uygulamacılar tarafından ifade edilmiş ve çeşitli mahfillerde dile getirilmiştir. Şartlı bağışların bölgelerarası vergi yükü denkliliğini de sağlayabilmek gibi bir fonksiyonlarının da olduğu iddia edilmektedir.

Şartsız bağışlar kullanımı ve kontrolü hakkında ön belirlemelere başvurmadan yapılan bağışlardır. Bu tür bağışlarda bağış alan idare, yasalara uygun olmak kaydıyla parayı dilediğince kullanabilir. Belediyeler, otonomilerini kaybetme ihtimali daha az olan bu tür bağışları şartlı bağışlara tercih ederler. Şartsız bağışlar amaç belirtilmeksizin, kontrolsüz bir biçimde verildiği için, bağış alan belediye, devletin genel politikalarına bağlı kalarak, kendisine verilen parayı kullanabilmektedir.

2. GELİR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNCE BELEDİYELERE YAPILACAK BAĞIŞ VE YARDIMLARIN VERGİDEN İNDİRİMİ

Bağış ve yardımların gelir vergisi mükelleflerince indirimine ilişkin hükümlere Gelir Vergisi Kanunu(3)'nün 89'uncu maddesinde yer verilmiştir.

Gelir Vergisi mükellefleri GVK'nın 89'uncu maddesi uyarınca belediyelere yaptıkları bağışları, gelir vergisi beyannamelerinde indirim konusu yapabilirler. Söz konusu bağış ve yardım indirimi GVK'nın 89'uncu maddesinde düzenlenmiştir. Bu yasal düzenlemeye

göre; bağış ve yardım indiriminin bir kısmı beyan edilen gelirin belli bir tutarıyla sınırlamaya tabi tutulmuşken; bir kısmında ise böyle bir sınırlama yoktur.

Aşağıdaki bölümlerde indirimi beyan edilen gelirin belli bir tutarıyla sınırlamaya tabi tutulan ve tutulmayan bağış ve yardımlar ayrı ayrı açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. İndirimi Beyan Edilen Gelirin Belli Bir Tutarıyla Sınırlamaya Tabi Tutulan Bağış ve Yardımlar

Gelir Vergisi Kanunu'nun 89/4'üncü maddesi uyarınca, belediyelere yapılan bağış ve yardımlar, beyan edilecek gelirin yüzde 5'ini, (kalkınmada öncelikli yörelerde yüzde 10'unu) aşmaması şartıyla gelirden indirim olarak dikkate alınabilecektir.

Belediyeler dışında genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanıyan vakıflara da yukarıda belirtilen şartlarda gelir vergisi mükelleflerince yapılan bağış ve yardımlar beyan edilen gelirlerinden indirim olarak dikkate alınabilmektedir.

2.2. İndirimi Beyan Edilen Gelirin Belli Bir Tutarıyla Sınırlamaya Tabi Tutulmayan Bağış ve Yardımlar

Gelir Vergisi mükelleflerinin GVK'nın 89'uncu maddesi uyarınca belediyelere yaptıkları bağışlardan, gelir vergisi beyannamelerinde indiriminde sınırlamaya tabi tutulmayan bağış yardımlar söz konusu 89'uncu maddenin (5) ve (7)'inci bentlerinde düzenlenmiştir.

Buna göre; eğitim ve sağlık tesislerinin inşası dolayısıyla yapılan harcamalar ile mevcut eğitim ve sağlık tesislerinin tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan bağış ve yardımlar ile sanat ve kültür faaliyetlerine ilişkin olarak yapılan bağış ve yardımların tamamı gelir vergisi mükelleflerince gelir vergisi beyannamesi ile bildirilerek gelirlerinden indirilebilmektedir.

2.2.1. İndirimi Beyan Edilen Gelirin Belli Bir Tutarıyla Sınırlamaya Tabi Tutulmayan Eğitim ve Sağlık Tesisleri İnşası ve Mevcut Tesislerin Faaliyetlerinin Devamı İçin Yapılan Bağış ve Yardımlar

Belediyelere bağışlanan okul, sağlık tesisi ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesin-

den az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynı bağış ve yardımların tamamı gelir vergisi mükelleflerince gelir vergisi beyannamesi ile bildirilecek gelirlerinden indirilebilecektir. (GVK 89/5 Maddesi)

Belediyeler dışında genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine ve köylere bağışlanan belirlenmiş eğitim ve sağlık tesislerinin inşası dolayısıyla yapılan harcamalar ile mevcut eğitim ve sağlık tesislerinin tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan bağış ve yardımların tamamı da gelir vergisi mükelleflerince gelir vergisi beyannamesi ile bildirilerek gelirlerinden indirilebilecektir.

2.2.2. İndirimi Beyan Edilen Gelirin Belli Bir Tutarıyla Sınırlamaya Tabi Tutulmayan Sanat ve Kültür Faaliyetlerine İlişkin Yapılan Bağış ve Yardımlar

Belediyeler tarafından yapılan;

- a) Kültür ve sanat faaliyetlerine ilişkin ticari olmayan ulusal veya uluslararası organizasyonların gerçekleştirilmesine,
- b) Ülkemizin uygarlık birikiminin kültürü, sanatı, tarihi, edebiyatı, mimarisi ve somut olmayan kültürel mirası ile ilgili veya ülke tanıtımına yönelik kitap, katalog, broşür, film, kaset, CD ve DVD gibi manyetik, elektronik ve bilişim teknolojisi yoluyla üretilenler de dahil olmak üzere görsel, işitsel veya basılı materyallerin hazırlanması, bunlarla ilgili derleme ve araştırmaların yayınlanması, yurt içinde ve yurt dışında dağıtımı ve tanıtımının sağlanmasına,
- c) Yazma ve nadir eserlerin korunması ve elektronik ortama aktarılması ile bu eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılmasına,
- d) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınmaz kültür varlıklarının bakımı, onarımı, yaşatılması, rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri yapılması ve nakil işlerine,
- e) Kurtarma kazıları, bilimsel kazı çalışmaları ve yüzey araştırmalarına,
- f) Yurt dışındaki taşınmaz Türk kültür varlıklarının yerinde korunması veya ülkemize ait kültür varlıklarının

Türkiye'ye getirtilmesi çalışmalarına,

g) Kültür envanterinin oluşturulması çalışmalarına,

h) 2863 sayılı Kanun kapsamındaki taşınır kültür varlıkları ile güzel sanatlar, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki ürün ve eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılması ve güvenliklerinin sağlanmasına,

i) Somut olmayan kültürel miras, güzel sanatlar, sine-ma, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki üretim ve etkinlikler ile bu alanlarda araştırma, eğitim veya uygulama merkezleri, atölye, stüdyo ve film platosu kurulması, bakım ve onarımı, her türlü araç ve teçhizatın tedariki ile film yapımına,

j) Kütüphane, müze, sanat galerisi ve kültür merkezi ile sinema, tiyatro, opera, bale ve konser gibi kültürel ve sanatsal etkinliklerin sergilendiği tesislerin yapımı, onarımı veya modernizasyon çalışmalarına,

ilişkin harcamalar ile bu amaçlarla yapılan her türlü bağış ve yardımların tamamı gelir vergisi mükelleflerince gelir vergisi beyannamesi ile bildirilerek gelirlerinden indirilebilecektir. (GVK 89/7 Maddesi)

Belediyeler dışında genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, köyler, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve bilimsel araştırma faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan belirtilen kapsamdaki sanat ve kültür faaliyetlerine ilişkin harcamalar ile bu amaçla yapılan bağış ve yardımların tamamı da gelir vergisi mükelleflerince gelir vergisi beyannamesi ile bildirilecek gelirlerinden indirilebilecektir.

Bakanlar Kurulu, bölgeler ve faaliyet türleri itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye veya Kanun'da belirtilen orana kadar çıkarmaya yetkilidir.

2.3. Gelir Vergisi Mükelleflerince Belediyelere Yapılacak Bağış ve Yardımların Değerlendirilmesi

Gelir Vergisi Kanunu'nun yukarıda açıklanan hükümlerinden anlaşılacağı üzere, belediyelere herhangi bir şarta bağlı olmadan nakdi veya ayni yardım yapan gelir vergisi mükellefleri yaptıkları bağış ve yardımların, beyan edecekleri gelirin yüzde 5'i, kalkınmada öncelikli yörelerde ise yüzde 10'u kadarını gelirlerinden indirim olarak dikkate alınabilecektir.

Yine Gelir Vergisi Kanunu'nun yukarıda açıklanan hükümlerinden anlaşıldığı üzere, belediyelere; eğitim ve sağlık tesislerinin inşası ile mevcut eğitim ve sağlık te-

sislerinin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri ve sanat ve kültür faaliyetlerine ilişkin olarak Yasa'da belirtilen şartlara uygun olarak yapılan şartlı bağış ve yardımların tamamı gelir vergisi mükelleflerince gelir vergisi beyannamesi ile bildirilecek gelirlerinden indirilebilecektir.

3. KURUMLAR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNCE BELEDİYELERE YAPILACAK BAĞIŞ VE YARDIMLARIN VERGİDEN İNDİRİMİ

Kurumlar vergisi mükelleflerinin bağış ve yardımlarını kurum kazancından indirebilmelerine ilişkin hükümlere 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu(4)'nün 10'uncu maddesinde yer verilmiştir.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 2'nci maddesinde; kurumlar vergisi mükellefleri; sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadî kamu kuruluşları, yabancı devletlere, yabancı kamu idare ve kuruluşlarına ait veya bağlı ticarî, sınai ve zirai işletmeler, dernek veya vakıflara ait iktisadî işletmeler, iktisadî kamu kuruluşları ile dernek veya vakıflara ait iktisadî işletmeler ve iş ortaklıkları olarak belirlemiştir.

Belirtilen söz konusu kurumlar vergisi mükelleflerinin KVK'nun 10'uncu maddesi uyarınca belediyelere yaptıkları bağışlar, kurumlar vergisi beyannamelerinde ayrıca gösterilmek şartıyla kurum kazancından indirim konusu yapabilmeleri mümkündür.

Belediyelere, kurumlar vergisi mükelleflerince yapılan bağış ve yardımlardan; Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10'uncu maddesinin 1-c bendinde yer alanların top-

lamının o yıla ait kurum kazancının yüzde 5'ine kadar olana kısmı; 1-ç bendinde yer alanların tamamı ve 1-d bendinde yer alanların yüzde 100'ü kurum kazancının tespitinde indirim olarak dikkate alınabilecektir.

Bağış ve yardımların nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardım konusunu oluşturan mal veya hakkın maliyet bedeli veya kayıtlı değeri, bu değer mevcut değilse

Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre takdir komisyonlarınca tespit edilecek değeri esas alınacaktır.

Aşağıdaki bölümlerde indirimi beyan edilen gelirin belli bir tutarıyla sınırlamaya tabi tutulan (şartsız) ve tutulmayan (şartlı) bağış ve yardımlar ayrı ayrı açıklanmaya çalışılmıştır.

3.1. İndirimi Beyan Edilen Kazancın Belli Bir Tutarıyla Sınırlamaya Tabi Tutulan Bağış ve Yardımlar

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10'uncu maddesinin c bendi uyarınca, belediyelere makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların, o yıla ait kurum kazancının yüzde 5'ine kadar olan kısmı, kurumlar vergisi beyannamesinde ayrıca gösterilmek şartıyla kurum kazancından indirim yapılabilecektir. Bağış ve yardımların üst sınırının hesaplanmasında esas alınacak kurum kazancı; zarar mahsubu dahil giderler ile iştirak kazançları istisnası düşüldükten sonra, indirim ve istisnalar düşülmeden önceki (Ticari bilanço karı- (iştirak kazançları istisnası+geçmiş yıl zararları)) tutarı ifade etmektedir.

Belediyeler dışında genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlara da yukarıda belirtilen şartlarda kurumlar vergisi mükelleflerince yapılan bağış ve yardımlar beyan edilen kurum kazancından indirim yapılabilecektir.

3.2. İndirimi Beyan Edilen Kazancın Belli Bir Tutarıyla Sınırlamaya Tabi Tutulmayan Bağış ve Yardımlar

Kurumlar Vergisi mükelleflerinin KVK' unun 10'uncu maddesi uyarınca belediyelere yaptıkları bağışlardan, kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirimde sınırlamaya tabi tutulmayan bağış yardımlar söz konusu 10'uncu maddenin (1-ç) ve (1-d) bentlerinde düzenlenmiştir.

Buna göre; eğitim ve sağlık tesislerinin inşası dolayısıyla yapılan harcamalar ile mevcut eğitim ve sağlık tesislerinin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan bağış ve yardımlar ile sanat, kültür ve turizm faaliyetlerine ilişkin olarak yapılan bağış ve yardımların tamamı kurumlar vergisi mükelleflerince kurum kazancından indirilebilecektir.

3.2.1. İndirimi Beyan Edilen Gelirin Belli Bir Tutarıyla Sınırlamaya Tabi Tutulmayan Eğitim ve Sağlık Tesisleri İnşası ve Mevcut Tesislerin Faaliyetlerinin Devamı İçin Yapılan Bağış ve Yardımlar

Belediyelere bağışlanan okul, sağlık tesisi ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardım harcamaları kurum kazancının tespitinde indirim unsuru olarak dikkate alınması mümkündür. (KVK 10/1-ç Maddesi)

Belediyeler dışında kamu kurum ve kuruluşlarından olan genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine ve köylere bağışlanan eğitim ve sağlık tesislerinin inşası dolayısıyla yapılan harcamalar ile mevcut eğitim ve sağlık tesislerinin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan bağış ve yardımların tamamı da kurumlar vergisi mükelleflerince indirim konusu yapılabilecektir.

3.2.2. İndirimi Beyan Edilen Gelirin Belli Bir Tutarıyla Sınırlamaya Tabi Tutulmayan Sanat, Kültür ve Turizm Faaliyetlerine İlişkin Yapılan Bağış ve Yardımlar

Belediyeler tarafından yapılan veya Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenen ya da desteklenmesi uygun görülen;

1) Kültür ve sanat faaliyetlerine ilişkin ticarî olmayan ulusal veya uluslararası organizasyonların gerçekleştirilmesine,

2) Ülkemizin uygarlık birikiminin kültürü, sanatı, tarihi, edebiyatı, mimarîsi ve somut olmayan kültürel mirası ile ilgili veya ülke tanıtımına yönelik kitap, katalog, broşür, film, kaset, CD ve DVD gibi manyetik, elektronik ve bilişim teknolojisi yoluyla üretilenler de dahil olmak üzere görsel, işitsel veya basılı materyallerin hazırlanması, bunlarla ilgili derleme ve araştırmaların yayınlanması, yurt içinde ve yurt dışında dağıtımı ve tanıtımının sağlanmasına,

3) Yazma ve nadir eserlerin korunması ve elektronik ortama aktarılması ile bu eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılmasına,

4) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınmaz kültür varlıklarının bakımı, onarımı, yaşıatılması, rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri yapılması ve nakil işlerine,

5) Kurtarma kazıları, bilimsel kazı çalışmaları ve yüzey araştırmalarına,

6) Yurt dışındaki taşınmaz Türk kültür varlıklarının yerinde korunması veya ülkemize ait kültür varlıklarının Türkiye'ye getirilmesi çalışmalarına,

7) Kültür envanterinin oluşturulması çalışmalarına,

8) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınır kültür varlıkları ile güzel sanatlar, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki ürün ve eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılması ve güvenliklerinin sağlanmasına,

9) Somut olmayan kültürel miras, güzel sanatlar, sinema, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki üretim ve faaliyetler ile bu alanlarda araştırma, eğitim veya uygulama merkezleri, atölye, stüdyo ve film platosu kurulması, bakım ve onarımı, her türlü araç ve teçhizatının tedariki ile film yapımına,

10) Kütüphane, müze, sanat galerisi ve kültür merkezi ile sinema, tiyatro, opera, bale ve konser gibi kültür ve sanat faaliyetlerinin sergilendiği tesislerin yapımı, onarımı veya modernizasyon çalışmalarına,

ilişkin harcamalar ile makbuz karşılığı yapılan bağış ve yardımların yüzde 100'ünün kurum kazancından indirilebilmesi mümkündür. (KVK 10/1-d Maddesi)

Bakanlar Kurulu, bölgeler ve faaliyet türleri itibarıyla bu oranı, yarısına kadar indirmeye veya Kanun'da geçen orana kadar yükseltmeye yetkilidir.

Belediyeler dışında; genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, köyler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler ile bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan veya Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenen ya da desteklenmesi uygun görülen; kültür ve turizm amaçlı bağış ve yardımların da kurum kazancından indirilebilmesi mümkündür.

3.3. Kurumlar Vergisi Mükelleflerince Belediyelere Yapılacak Bağış ve Yardımların Değerlendirilmesi

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun yukarıda açıklanan hükümlerinden anlaşılacağı üzere, belediyelere herhangi bir şarta bağlı olmadan nakdi veya ayni yardım yapan kurumlar vergisi mükellefleri yaptığı bağış ve yardımları, o yıla ait kurum kazancının yüzde 5'ine kadar olan kısmını, kurumlar vergisi beyannamesinde ayrıca gösterilmek şartıyla kurum kazancından indirim yapabileceklerdir.

Yine Kurumlar Vergisi Kanunu'nun yukarıda açıklanan hükümlerinden anlaşılacağı üzere, belediyelere; eğitim ve sağlık tesislerinin inşası dolayısıyla yapılan harcamalar ile mevcut eğitim ve sağlık tesislerinin tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan bağış ve yardımlar ile sanat, kültür ve turizm faaliyetlerine ilişkin olarak yapılan bağış ve yardımların tamamı kurumlar vergisi mükelleflerince kurum kazancından indirilebilecektir.

4. SONUÇ

Ülkemizde, yukarıdaki bölümlerde açıklamaya çalıştığımız kanuni düzenlemelerden de görüleceği üzere; gerek gelir vergisi mükelleflerince, gerekse kurumlar vergisi mükelleflerince belediyelere yapılan ve gelir

vergisi veya kurumlar vergisi matrahından indirilebilecek bağış ve yardımlar belirli kurallara bağlanmıştır. Başka bir ifadeyle gelir vergisi veya kurumlar vergisi mükelleflerinin belediyelere yapacakları bağış ve yardımları gelir vergisi veya kurumlar vergisi matrahını tespit ederken dikkate alabilmeleri için kanunlarla belirlenmiş kurallara uymaları gerekmektedir.

Belediyelere yapılan ve onların görev ve sorumluluklarını yerine getirirken herhangi bir şarta bağlı olmaksızın kullanabilecekleri, (şartsız) bağış ve yardımların tutarının, yapan gelir vergisi mükelleflerince beyan edilen gelirin yüzde 5'i (kalkınmada öncelikli yörelerde yüzde 10'u), kurumlar vergisi mükelleflerince ise o yıla ait kurum kazancının yüzde 5'ine kadar olan kısmı, genel ifadeyle "vergi matrahından" indirilebilmektedir.

Diğer taraftan belediyelere; eğitim ve sağlık tesislerinin inşası ile mevcut eğitim ve sağlık tesislerinin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri ve sanat ve kültür (kurumlar vergisi mükellefleri için ilave olarak turizm) faaliyetlerini yapabilmeleri için, yasada belirtilen şartlara uygun olarak yapılan şartlı bağış ve yardımların tamamı gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi ile bildirilecek gelirlerinden indirilebilmektedir.

Bu yasal kuralların topluca ve mukayeseli olarak değerlendirilmesi halinde, şartlı bağışların yapılmasının vergi yasalarıyla teşvik edildiği ve tamamının indirim konusu yapılabildiği, şartsız bağışlarda ise herhangi bir teşvikin bulunmadığı ve bağış tutarının belirli bir kısmının indirim konusu yapılabildiği görülmektedir.

Belediyelerin görev ve sorumluluklarının, eğitim ve sağlık tesislerinin inşası ile mevcut eğitim ve sağlık tesislerinin faaliyetlerinin devamı ile sanat, kültür ve turizm faaliyetleri dışında sayılamayacak kadar çok kapsamlı olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Bu görev ve sorumlulukları kapsamında, büyük tutarlara varan harcamaları bulunan belediyelere vergi mükelleflerince yapılacak bağışların, yardımların ve sponsorlukların vergi yasalarıyla daha fazla teşvik edilmesi gerekmektedir.

YEREL YÖNETİMLERDE ESNEK ÇALIŞMA UYGULAMALARI

Dr. Mustafa ÇÖPOĞLU

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi
Genel Sekreter Yrd.

Belediyeler, belde halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuş idari ve mali özerkliğe sahip kamu kurumlarıdır. Belediyeler belde halkının bu ihtiyaçlarını istihdam ettiği memurlar, işçiler, sözleşmeli personeller ve hizmet alımı yoluyla çalıştırdığı işçiler eliyle gidermektedir.

Belediyelerde istihdam edilen her çalışan grubun çalışma usul ve esaslarını belirleyen kurallar bulunmaktadır. Belediyelerde istihdam edilen memur ve sözleşmeli personelin çalışma düzeni görece daha katı kurallara bağlanmışken, işçilerin çalışma sisteminde belli ölçüde esnek çalışma uygulamalarına imkan tanınmıştır.

Üretim maliyeti yüksek bir malın veya hizmetin rekabet şansı son derece sınırlıdır. Bir malın veya hizmetin sürüm şansı; ucuz, değişken tüketici istekleri ile uyumlu ve kaliteli olmasına bağlıdır.

Çalışma hayatındaki tecrübeler göstermiştir ki; esnek çalışma uygulamaları, ekonomik ve sosyal değişimlere zamanında uyum sağlamaya imkan tanımakta, talep dalgalanmalarını ve değişen müşteri ihtiyaçlarını karşılayabilme fırsatı sunmaktadır.

Kamuda ve özellikle yerel yönetimlerde, işgücü maliyetlerinin düşürülmesi ve daha kaliteli hizmet üretimin yapılabilmesi için; yöneticilerin ve çalışanlarının değişim karşısında hızlı hareket etme kabiliyeti göstermeleri gerekmektedir.

Esnek istihdam biçimleri bir taraftan işgücü maliyetlerinde ilave yükleri azaltmaya hatta tamamen yok etmeye hizmet ederken diğer taraftan işletmeler için, tüketici taleplerine hızla cevap veren ve adapte olabi-

len, hareket kabiliyeti yüksek bir üretim yapısı ortaya çıkarmaktadır.

Belediyelerin kendi organizasyon yapısına ve üretim sürecine özgü çalışma yöntemini belirlemesi büyük önem arz etmektedir. Bu süreçte, esnek çalışma biçimlerinden mutlaka faydalanılmalıdır.

Bu çalışmada, esnek çalışma sistemine genel olarak değinildikten sonra 4857 sayılı İş Kanunu'nun sağladığı ölçüler içersinde belediyelerde uygulanabilecek esnek çalışma modelleri konu edilecektir.

1. ESNEK ÇALIŞMA NEDİR?

Esneklik, bir durumdaki değişime uyum yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Çalışma hayatında da esneklik denilince genel olarak ilk anlaşılması gereken şey değişebilirlik ya da başka bir ifade ile değişime ayak uydurabilme yeteneğidir. Bu değişim, ekonomik ve sosyal alanda yaşanan değişimler ile teknolojik alanda yaşanan ilerlemeleri ifade etmektedir.

Esneklik,
ekonomik ve sosyal alanda
yaşanan değişimler ile teknolojik
alanda yaşanan ilerlemelere
uyum yeteneğidir.

1) Filiz, Yeliz, *Esnek Çalışma Biçimlerinin Kadın İstihdamına Etkileri: Avrupa Birliği İstihdam Politikaları ve Türkiye Karşılaştırması*, http://www.ksgm.gov.tr/Pdf/uzmanlik_tezleri/yeliz_filiz_tez.pdf.

Esnek çalışma klasik/geleneksel çalışma düzeninden ayrılmayı ifade eder. Bu çalışma biçimi, bir işyerinde çalışanın yasaların koruması ve düzenlemesi altında başlangıcı ve bitiş önceden belirlenmiş kurallarla çalışması yerine, işverene ve çalışana; toplu iş sözleşmesi veya hizmet akdi gibi hukuki araçları da kullanarak çalışma şartlarını ihtiyaca göre farklı şekilde düzenlemeye imkan veren açık ve serbest bir sistemin kurulmasıdır.

2. ÇALIŞMA HAYATINDA ESNEKLİĞİN TÜRLERİ

2.1. Fonksiyonel Esneklik

İşçilerin iş tanımlarının, işletmenin değişen üretim yükümlülüklerine bağlı olarak değiştirilebilmesidir. Bu çalışma biçiminde esnek firma modeli oluşturularak işçilerin birbirlerinin işlevlerini devralabilecek gruplara bölünmeleri böylelikle vasıfların çeşitlendirilebilmesi amaçlanmaktadır.

2.2. Sayısal Esneklik

İşletmelerin arz ve talepte meydana gelen kısa dönemli değişimlere hızlı cevap verme amacıyla işgücü miktarı ve niteliğini değiştirme serbestisidir. Geçici istihdam, alt işveren uygulaması veya part-time işçi istihdamı gibi.

2.3. Ücret Esnekliği

İşletmelerin ücret yapısı ile düzeyini değişen işgücü piyasasına ve piyasa ekonomisi şartlarına göre uyarlayabilme serbestliğini ifade etmektedir.

Ücret esnekliği, işçilerin ücretlerinin artırılması ve azaltılması konusunda firmaların sahip olduğu esnek davranabilme özgürlüğüdür.

2.4. Uzaklaştırma Stratejileri (Fason iş verme, Taşeronlaştırma)

Mal ve hizmet üretiminin, işletme dışındaki başka işyerlerinde ya da işletme içinde başka işçiler çalıştırılarak yerine getirilmesidir.

2) Eryiğit, Süleyman, Esnek Üretim Esnek Organizasyon Esnek Çalışma, <http://www.kamu-is.org.tr/pdf/5411.pdf>.

3) Eryiğit, Süleyman, Esnek Üretim Esnek Organizasyon Esnek Çalışma, <http://www.kamu-is.org.tr/pdf/5411.pdf>.

4) Filiz, Yeliz, Esnek Çalışma Biçimlerinin Kadın İstihdamına Etkileri: Avrupa Birliği İstihdam Politikaları ve Türkiye Karşılaştırması, http://www.ksgm.gov.tr/Pdf/uzmanlik_tezleri/yeliz_filiz_tez.pdf.

5) Eryiğit, Süleyman, Esnek Üretim Esnek Organizasyon Esnek Çalışma, <http://www.kamu-is.org.tr/pdf/5411.pdf>.

6) Çelenk, Hakan, Esnek Çalışmanın İşgücü Maliyetlerine ve Rekabet Gücüne Etkisi ve Tekstil Sektöründe Uygulaması, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM), Ankara, 2011, s.31-32.

2.5. Zamana Göre Esneklik

Normal çalışma süreleri dışında; işletme açısından ihtiyaç duyulan sürelerde işin yapılması; işçi açısından da iş süresinin başlangıç ve bitişinin kendi kişisel durumuna göre ayarlanabilmesini ifade etmektedir.

Çalışma sürelerinin değişken hale getirilmesi, geleneksel sabah başlayıp akşam sona eren mesainin yerine kısa süreli çalışma, iş paylaşımı, çağrı üzerine çalışma, tele çalışma gibi değişik zamanlı çalışma şekillerinin uygulanması, zamana göre esnekliğin çeşitli uygulamaları olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. İŞ KANUNU ÇERÇEVESİNDE UYGULANABİLECEK ESNEK ÇALIŞMA MODELLERİ

A- Çalışma Sürelerinde Esneklik

3.1. Günlük Çalışmanın Başlama ve Bitiş Zamanında Esneklik (Kayan İş Süreleri)

3.1.1. Tanımı

İşçilerin günlük iş süreleri aynı kalmak şartıyla işin başlama ve bitiş zamanlarının işin niteliğine göre farklı şekilde düzenlenebildiği bir çalışma modelidir.

3.1.2. 4857 Sayılı İş Kanunu'ndaki Yeri

Günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile dinlenme saatleri işyerlerinde işçilere duyurulur. İşin niteliğine göre işin başlama ve bitiş saatleri işçiler için farklı şekilde düzenlenebilir.

7) Yavuz, Arif, Çalışma Sürelerinin Esnekliği ve Esnek Zaman Modeli, <http://www.ceis.org.tr/dergiDocs/2makale.htm>.

8) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 67.

3.1.3. Uygulama Şekli

Bu çalışma biçiminde günlük çalışma süresi "çekirdek-zaman" ve "esnek-zaman" olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır.

Çekirdek zaman, günlük çalışma süresi içinde işletme tarafından belirlenen ve bütün işçilerin işyerinde bulunup çalışmak zorunda oldukları sürelerdir.

Esnek zaman, günlük iş süresinin başında ve sonunda yer alıp, işçilerin bu zaman zarfında çalışıp- çalışmamakta serbest oldukları sürelerdir.

ÖRNEK- 1: Günlük Esnek Zaman Uygulanışı

Personelin Günlük İş Süresi : 8 saat

İşletmenin Açık Kaldığı Günlük İş Süresi : 11 saat

Esnek Zaman	Çekirdek Zaman	Esnek Zaman
07.30-08.30	08.30-17.30	17.30-18.30

ÖRNEK- 2: Günlük Esnek Zaman Uygulanışı

Personelin Günlük İş Süresi : 8 saat

İşletmenin Açık Kaldığı Günlük İş Süresi : 13 saat

Esnek Zaman	Çekirdek Zaman	Esnek Zaman
06.30-08.30	08.30-17.30	17.30-19.30

ÖRNEK- 3: Günlük Esnek Zaman Uygulanışı

Personelin Günlük İş Süresi : 9 saat

İşletmenin Açık Kaldığı Günlük İş Süresi : 14 saat

Esnek Zaman	Çekirdek Zaman	Esnek Zaman
08.00-08.30	08.30-18.30	18.30-22.00

Günlük esnek zamanlı çalışma biçimlerinde, çekirdek zaman ile işgünü süresi işin niteliğine göre işçiler arasında farklı saatlerde belirlenebilmektedir. Esnek zaman ve çekirdek zaman işletme ve işçiler tarafından birlikte tespit edilebilmektedir. Çekirdek zamanın bir kısmında işletmede çalışan işçilerin tümü işletmede bulunmaktadır.

3.1.4. Avantajları

Esnek çalışma saatlerinin trafiğin seyrek olduğu zamanlarda uygulanmasıyla ulaşım kolaylığı sağlanmakta ve işçiler açısından gereksiz zaman kaybı önlenmektedir.

Esnek çalışma saatlerinin işçilerle uzlaşısı içinde belirlenmesi, işçilerin performanslarını, iş tatminlerini ve sorumluluk duygularını artırmaktadır.

Günlük çalışmanın başlamasından önce ve bitişinden sonra periyodik olarak yapılması gereken işler (temizlik -ısıtma -bakım vs.) için fazla mesai ücreti ödenmesi zorunluluğu ortadan kalkarak işçilik maliyetlerinde tasarruf sağlamaktadır.

İşletmenin açık olduğu günlük toplam saatin artmasıyla (normal) günlük çalışma saatleri haricinde gelebilecek müşteri talepleri kolaylıkla karşılanabilmektedir.

3.1.5. Dezavantajları

İşletme açısından günün erken saatlerinde ve geç saatlerinde çalışan işçilerin kontrol edilmesi ek bir yük getirebilmektedir.

İşletmenin elektrik, ulaşım masrafları v.b. giderlerinde artışlar ortaya çıkarabilmektedir.

İşyeri /işletme içi iletişimde aksamalar olabilmektedir.

3.2. Ara Dinlenme Süresinde Esneklik

3.2.1. Tanımı

İşçilerin günlük ara dinlenme süreleri aynı kalmak şartıyla ara dinlenme zamanlarının işin niteliğine göre işçiler için farklı şekilde düzenlenebildiği bir çalışma modelidir.

3.2.2. 4857 Sayılı İş Kanunu'ndaki Yeri

Günlük çalışma süresinin ortalama bir zamanında o yerin gelenekleri ve işin gereğine göre ayarlanmak suretiyle işçilere;

Dört saat veya daha kısa süreli işlerde on beş dakika,

Dört saatten fazla ve yedi buçuk saate kadar (yedi buçuk saat dahil) süreli işlerde yarım saat,

Yedi buçuk saatten fazla süreli işlerde bir saat, ara dinlenmesi verilir.

Bu dinlenme süreleri en az olup aralıksız verilir.

Ancak bu süreler, iklim, mevsim, o yerdeki gelenekler ve işin niteliği göz önünde tutularak sözleşmeler ile aralı olarak kullanılabilir.

Dinlenmeler bir işyerinde işçilere aynı veya değişik saatlerde kullanılabilir.

Ara dinlenmeleri çalışma süresinden sayılmaz⁹⁾.

9) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 68.

3.2.3. Uygulama Şekli

İş devamlılığının gerekli olduğu hallerde, işçilerin günlük ara dinlenme zamanları işçilere göre farklı saatlerde düzenlenebilmektedir. Aynı bölümde çalışan bir grup işçi ara dinlenme zamanını kullanırken diğer bir grup işçi çalışmaya devam etmekte, ara dinlenme süresini kullanan işçilerin işbaşı yapmalarından sonra diğer grup işçi ara dinlenme zamanını kullanmaya başlamaktadır.

3.2.4. Avantajları

Santral, vezne gibi sürekli açık olmasının gerekli olduğu işyerlerinde işin devamlılığı sağlanarak müşteri talepleri kesintiye uğratılmadan karşılanabilmektedir.

3.2.5. Dezavantajları

Kayda değer herhangi bir dezavantajı bulunmamaktadır.

3.3. Yoğunlaştırılmış İş Süreleri (Denkleştirme Süresi)

3.3.1. Tanımı

Denkleştirme, işçinin haftalık ortalama çalışmasının, normal çalışma süresini geçmeyecek şekilde düzenlendiği bir esnek çalışma yöntemidir. Denkleştirmede, haftalık çalışma süresi, günlük 11 saati aşmamak üzere haftanın çalışılan günlerine farklı şekilde dağıtılmaktadır. Denkleştirme süresi iki ay olup, toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar uzatılabilmektedir.

3.3.2. 4857 sayılı İş Kanunu'ndaki Yeri

Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır.

Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir. Bu halde, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz. Denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir.

Çalışma sürelerinin yukarıdaki esaslar çerçevesinde uygulama şekilleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Sağlık kuralları bakımından günde ancak yedi buçuk saat ve daha az çalışması gereken işler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir¹⁰.

3.3.3. Uygulama Şekli

Haftalık en fazla 45 saat olan normal çalışma süresi, tarafların anlaşması ile işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günlük 11 saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılmaktadır.

Haftalık çalışma süresi haftanın çalışılan günlerine farklı şekilde dağıtılmakta, 6 gün çalışılan bir işyerinde işçi haftada en çok (11x6=66 saat), 5 gün çalışılan işyerinde ise (11x 5=55 saat) çalışılmaktadır. Böylece yoğunlaştırılmış iş haftası uygulanmakta, fazla çalışılan haftalardan sonraki haftalarda (iki aylık sürede) işveren, işçiyi daha az sürelerle çalıştırarak (haftalık ortalama çalışma süresi en fazla 45 saate göre düzenlenmekte) fazla çalışma ücreti ödeme yükümlülüğünden kurtulmaktadır.

Fazla mesai ücreti ödemek yerine işçinin de rızası alınarak işçiye serbest zaman verilebilmektedir. Ayrıca denkleştirme yöntemiyle yoğunlaştırılmış iş haftaları sonrası işçiye ücretli izin de verilebilmektedir.

ÖRNEK– 1: Denkleştirme Yöntemi Uygulanışı

	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Toplam
1. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	55 Saat
2. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	55 Saat
3. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	55 Saat
4. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	55 Saat
5. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	55 Saat
6. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	55 Saat
7. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	Ücretli izin	30 Saat
8. Hafta	Ücretli izin	Ücretli izin	Ücretli izin	Ücretli izin	Ücretli izin	0 Saat
8 Hafta için toplam normal çalışma süresi: 8x45=360 saat					Toplam	360 saat

Yoğunlaştırılmış İş Haftası*

*ÖNEMLİ NOT: Yoğunlaştırılmış iş haftasında günlük çalışma süresi 11 saati aşamaz.

Yukarıdaki örnekte işyerinde haftanın 5 günü çalışılmaktadır. Bu işyerinde, iki aylık denkleştirme süresi içinde 6 hafta boyunca 11 saatlik yoğunlaştırılmış iş haftası uygulanmaktadır. Yoğunlaştırılmış iş haftasından sonraki haftalarda işveren, işçiyi daha az sürelerle

10) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 63.

UZMAN GÖZÜYLE

çalıştırarak (veya ücretli izin vererek) fazla çalışma ücreti ödemek zorunluluğundan kurtulmaktadır. Çünkü iki aylık süre içinde haftada normal çalışma süresi olan 45 saat ortalaması (8 hafta x 45 saat = 360 saat) aşılmamıştır.

ÖRNEK– 2: Denkleştirme Yöntemi Uygulanışı

	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Toplam
1. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	66 Saat
2. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	66 Saat
3. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	66 Saat
4. Hafta	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	11 saat	66 Saat
5. Hafta	4 saat	4 saat	4 saat	4 saat	4 saat	24 Saat
6. Hafta	4 saat	4 saat	4 saat	4 saat	4 saat	24 Saat
7. Hafta	4 saat	4 saat	4 saat	4 saat	4 saat	24 Saat
8. Hafta	4 saat	4 saat	4 saat	4 saat	4 saat	24 Saat
8 Hafta için toplam normal çalışma süresi: 8x45=360 saat					Toplam	360 saat

Yoğunlaştırılmış İş Haftası*

*ÖNEMLİ NOT: Yoğunlaştırılmış iş haftasında günlük çalışma süresi 11 saati aşamaz.

Yukarıdaki örnekte ise haftanın 6 günü çalışılmaktadır. Bu işyerinde, denkleştirme süresi içinde 4 hafta boyunca 11 saatlik yoğunlaştırılmış iş haftası uygulanmaktadır. Yoğunlaştırılmış iş haftasından sonraki haftalarda işveren, işçiyi daha az sürelerle çalıştırmakta ve fazla çalışma ücreti ödemek zorunda kalmamaktadır. Çünkü iki aylık süre içinde haftada normal çalışma süresi olan 45 saat ortalaması (8 hafta x 45 saat = 360 saat) aşılmamıştır. Yukarıdaki sürelerde çalışan işçi 4 hafta boyunca günde 4 saat çalışarak kısmi süreli (part-time) personel gibi çalıştırılmaktadır.

3.3.4. Avantajları

İşçiler haftalık çalışmalarını daha az sürelerde tamamladıkları için daha uzun süreli izin kullanabilmektedirler.

Bu tarz çalışma biçimi ile fazla mesai ücretleri işletmeler için maddi yük olmaktan çıkmakta veya çok önemli ölçüde azalmaktadır.

3.3.5. Dezavantajları

Sistemi döndürecek sayıda personel bulunması halinde işletme açısından kayda değer herhangi bir dezavantaj bulunmamaktadır.

3.4. Vardiyalı Çalışma

En esnek çalışma modeli olan vardiyalı çalışma, işçilerin işyerinde ikili ya da üçlü gruplara bölünerek, işe başlama ve çıkış zamanları birbirini takip eder biçimde çalıştırılmalarıdır.

3.5. Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Ücreti Yerine Serbest Zaman Kullanımı

3.5.1. Tanımı

İşçinin yaptığı fazla çalışmalar ve fazla süreli çalışmalar karşılığında ücret almak yerine (izin) serbest zaman kullanmasıdır.

3.5.2. 4857 Sayılı İş Kanunu'ndaki Yeri

Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma yapan işçi isterse, bu çalışmalar karşılığı zamlı ücret yerine, fazla çalıştığı her saat karşılığında bir saat otuz dakikayı, fazla sürelerle çalıştığı her saat karşılığında bir saat on beş dakikayı serbest zaman olarak kullanabilir.

İşçi hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında, çalışma süreleri içinde ve ücretinde bir kesinti olmadan kullanır.

3.5.3. Uygulama Şekli

İşçi istediği takdirde fazla çalışmalar için ücret yerine serbest zaman kullanabilmektedir. Fazla çalışılan her saat için 1 saat 30 dakika, fazla sürelerle çalışıldığında ise 1 saat 15 dakika serbest zaman olarak kullanılabilir. İşçi hak ettiği serbest zamanı 6 ay zarfında ve çalışma süreleri içinde kullanabilmektedir.

3.5.4. Avantajları

İşçiye yapmış olduğu fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma karşılığında ücret ödenmesi veya serbest zaman kullanımını konusunda seçim yapma imkanı tanımıştır.

İşletmelerin yoğun iş dönemlerinde yaptırmış oldukları fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmalar karşılığında işçilere ücret ödeme yerine iş yoğunluğunun azaldığı dönemlerde serbest zaman kullandırma yoluna giderek işçilik maliyetlerini azaltma imkanı sağlanmaktadır.

3.5.5. Dezavantajları

Bu uygulamanın işyeri açısından kayda değer herhangi bir dezavantajı bulunmamaktadır.

11) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 41.

3.6. Çağrı Üzerine Çalışma

3.6.1. Tanımı

Çağrı üzerine çalışma; önceden yapılan bir hizmet akdi uyarınca işçinin işveren tarafından çağrıldığında işyerine gelerek çalışmasıdır. İki şekilde uygulanmaktadır. İlk modelde işçi ve işverenler önceden çalışacak süreyi anlaşılarak birlikte belirlemektedirler. Yapılan sözleşmeyle işçi ne kadar süre çalışacağını bilmektedir. İkinci modelde ise çalışılacak sürenin belirlenmesi tek taraflı olarak işverene bağlıdır¹².

3.6.2. 4857 Sayılı Kanun'daki Yeri

Yazılı sözleşme ile işçinin yapmayı üstlendiği işle ilgili olarak kendisine ihtiyaç duyulması halinde iş görme ediminin yerine getirileceğinin kararlaştırıldığı iş ilişkisi, çağrı üzerine çalışmaya dayalı kısmi süreli bir iş sözleşmesidir.

Hafta, ay veya yıl gibi bir zaman dilimi içinde işçinin ne kadar süreyle çalışacağını taraflar belirlemedikleri takdirde, haftalık çalışma süresi yirmi saat kararlaştırılmış sayılır. Çağrı üzerine çalıştırılmak için belirlenen sürede işçi çalıştırılsın veya çalıştırılmasın ücrete hak kazanır.

İşçiden iş görme borcunu yerine getirmesini çağrı yoluyla talep hakkına sahip olan işveren, bu çağrıyı, aksi kararlaştırılmadıkça, işçinin çalışacağı zamandan en

az dört gün önce yapmak zorundadır. Süreye uygun çağrı üzerine işçi iş görme edimini yerine getirmekle yükümlüdür. Sözleşmede günlük çalışma süresi kararlaştırılmamış ise, işveren her çağrıda işçiyi günde en az dört saat üst üste çalıştırmak zorundadır¹³.

3.6.3. Uygulama Şekli

İşçinin devamlı olarak işyerinde bulunması gerekmektedir. İşveren ihtiyaç duyduğu zaman işçiyi işe çağırılmaktadır. İşçinin haftalık, aylık veya yıllık çalışma süresi sözleşme ile belirlenmektedir. Sözleşmede çalışma süresinin belirlenmemesi halinde; haftalık çalışma süresi 20 saat olarak uygulanmaktadır. İşçi çalıştırılmak için belirlenen sürede çalıştırılmasa da ücrete hak kazanmaktadır. İşçiye en az 4 gün önceden çağrıda bulunulmakta, aksi kararlaştırılmadığında her çağrıda işçi günde en az 4 saat üst üste çalıştırılmaktadır.

3.6.4. Avantajları

İşletmelere, dönemsel olarak yapılacak işlerle ilgili olarak iş yoğunluğuna göre veya her zaman yapılmayan veya üst seviyede uzmanlık gerektiren işlerde ihtiyaç halinde işçiyi işe çağırma imkanı kullanarak işçilik maliyetlerinin azaltılması imkanı sağlamaktadır.

3.6.5. Dezavantajları Avantajları

Bu uygulamanın işyeri açısından kayda değer bir dezavantajı bulunmamaktadır.

12) İş Kanunu Tasarısı ve AB Uygulamaları, <http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp?sbj=ic&id=659>.

13) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 14.

3.7. Telif Çalışması

3.7.1. Tanımı

Zorunlu bazı nedenlerin ortaya çıkması halinde işyerinde normal çalışma sürelerinin önemli ölçüde altında çalışılması veya tamamen tatil edilmesi veya işçinin talebi ile kendisine izin verilmesi halinde fazla çalışma ücreti ödenmeksizin uygulanabilecek bir esnek çalışma yöntemidir.

3.7.2. 4857 Sayılı İş Kanunu'ndaki Yeri

Zorunlu nedenlerle işin durması, ulusal bayram ve genel tatillerden önce veya sonra işyerinin tatil edilmesi veya benzer nedenlerle işyerinde normal çalışma sürelerinin önemli ölçüde altında çalışılması veya tamamen tatil edilmesi ya da işçinin talebi ile kendisine izin verilmesi hallerinde, işveren iki ay içinde çalışılmayan süreler için telif çalışması yaptırabilir. Bu çalışmalar fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sayılmaz.

Telif çalışmaları, günlük en çok çalışma süresini aşmamak koşulu ile günde üç saatten fazla olamaz. Tatil günlerinde telif çalışması yaptırılamaz¹⁴.

3.7.3. Uygulama Şekli

İşletmelerde; zorunlu nedenlerle işin durması, ulusal bayram ve genel tatillerden önce veya sonra işyerinin tatil edilmesi ve benzer nedenlerle işyerinde normal çalışma sürelerinin önemli ölçüde altında çalışılması veya tamamen tatil edilmesi durumunda işçinin talebi ile kendisine izin verilmesi hallerinde işveren söz konusu çalışılmayan süreler için 2 ay içinde telif çalışması yaptırabilmektedir. Bu çalışmalar fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sayılmamaktadır. Telif çalışması günlük en çok çalışma süresini (11 saat) aşmamak koşulu ile günde üç saatten fazla olamamak ve tatil günlerinde telif çalışması yaptırılamamaktadır.

3.7.4. Avantajları

Bu sistem, denkleştirme uygulamasındaki fazla çalışmanın, daha az çalışma veya izin olarak kullanılması uygulamasının tersi gibi değerlendirilmektedir. Önce ihtiyaç duyulmadığı için daha az çalışma veya izin, sonra ise bu izin ve daha az çalışmayı telif etme gibi.

3.7.5. Dezavantajları Avantajları

Bu uygulamanın işyeri açısından herhangi bir dezavantajı bulunmamaktadır.

14) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 64.

B-İstihdam Türlerinde Esneklik

3.8. Kısmi Süreli İş Sözleşmesi (Part - Time Çalışma)

3.8.1. Tanımı

İşyerinde normal çalışma saatlerinden daha kısa süre ile çalışmaya part-time çalışma, kısmi süreli çalışma veya yarı zamanlı çalışma denilmektedir. Part-time çalışmanın temel özelliği normal çalışma süresinden kısa olması, düzenli yapılması ve isteğe bağlı olmasıdır.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), part-time çalışmayı "işçi ile işveren arasında karşılıklı anlaşma ile oluşan ve normal iş süresinden daha az olan düzenli çalışma" olarak tanımlanmaktadır¹⁵.

3.8.2. 4857 Sayılı İş Kanunu'ndaki Yeri

İşçinin normal haftalık çalışma süresinin, tam süreli iş sözleşmesiyle çalışan emsal işçiye göre önemli ölçüde daha az belirlenmesi durumunda sözleşme kısmî süreli iş sözleşmesidir.

Kısmî süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılan işçi, ayırımı haklı kılan bir neden olmadıkça, salt iş sözleşmesinin kısmî süreli olmasından dolayı tam süreli emsal işçiye göre farklı işleme tâbi tutulamaz. Kısmî süreli çalışan işçinin ücret ve paraya ilişkin bölünebilir menfaatlari, tam süreli emsal işçiye göre çalıştığı süreye orantılı olarak ödenir.

Emsal işçi, işyerinde aynı veya benzeri işte tam süreli çalıştırılan işçidir. İşyerinde böyle bir işçi bulunmadığı takdirde, o işkolunda şartlara uygun işyerinde aynı veya benzer işi üstlenen tam süreli iş sözleşmesiyle çalıştırılan işçi esas alınır.

İşyerinde çalışan işçilerin, niteliklerine uygun açık yer bulunduğu kısmî süreli tam süreliye veya tam süreli kısmî süreliye geçirilme istekleri işverence dikkate alınır ve boş yerler zamanında duyurulur¹⁶.

3.8.3. Uygulama Şekli

Kısmi süreli iş sözleşmesinde en önemli kriter; haftalık normal çalışma süresini (45 saat) geçmeyecek (örneğin hafta 30 saat) bir iş ilişkisi kurulmasıdır. Örneğin, haftanın belli günlerinde çalışma, yarım gün çalışma, günün belli saatlerinde çalışma gibi.

15) <http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp?sbj=ic&id=658>.

16) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 13.

3.8.4. Avantajları

Tam gün çalışmayacak öğrenciler ve kadınların iş piyasasında iş bulmalarına imkan sağlayan bir çalışma sistemidir. İşlemeler açısından da tam gün işçi çalıştırılması gerekmeyen işlerde günün belli saatlerinde işçi çalıştırmaya imkan sağlayarak işçilik maliyetlerinin düşürülmesini sağlar. Ayrıca bu çalışma sisteminde, niteliği itibarıyla aynı dönemde birden çok işyerinde istihdamı gereken işçilerin de çalışması mümkün olmaktadır.

3.8.5. Dezavantajları Avantajları

Bu uygulamanın işyeri açısından kayda değer bir dezavantajı bulunmamaktadır.

3.9. Belirli Süreli İş Sözleşmesi

3.9.1. Tanımı

Belirli süreli işlerde veya belli bir işin tamamlanması veya belirli bir olgunun ortaya çıkması gibi objektif koşullara bağlı olarak işveren ile işçi arasında yazılı şekilde yapılan iş sözleşmesi belirli süreli iş sözleşmesidir.

3.9.2. 4857 Sayılı İş Kanunu'ndaki Yeri

Belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesi iş ilişkisinin bir süreye bağlı olarak yapılmadığı halde sözleşme belirsiz süreli sayılır. Belirli süreli işlerde veya belli bir işin tamamlanması veya belirli bir olgunun ortaya çıkması gibi objektif koşullara bağlı olarak işveren ile işçi arasında yazılı şekilde yapılan iş sözleşmesi belirli süreli iş sözleşmesidir.

Belirli süreli iş sözleşmesi, esaslı bir neden olmadıkça, birden fazla üst üste (zincirleme) yapılamaz. Aksi halde iş sözleşmesi başlangıçtan itibaren belirsiz süreli kabul edilir.

Esaslı nedene dayalı zincirleme iş sözleşmeleri, belirli süreli olma özelliğini korurlar¹⁷.

Belirli süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılan işçi, ayrımı haklı kılan bir neden olmadıkça, salt iş sözleşmesinin süreli olmasından dolayı belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalıştırılan emsal işçiye göre farklı işleme tâbi tutulamaz.

Belirli süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçiye, belirli bir zaman ölçüt alınarak ödenecek ücret ve paraya ilişkin bölünebilir menfaatler, işçinin çalıştığı süreye orantılı

olarak verilir. Herhangi bir çalışma şartından yararlanmak için aynı işyeri veya işletmede geçirilen kıdem arandığında belirli süreli iş sözleşmesine göre çalışan işçi için farklı kıdem uygulanmasını haklı gösteren bir neden olmadıkça, belirsiz süreli iş sözleşmesi ile çalışan emsal işçi hakkında esas alınan kıdem uygulanır.

Emsal işçi, işyerinde aynı veya benzeri işte belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalıştırılan işçidir. İşyerinde böyle bir işçi bulunmadığı takdirde, o işkolunda şartlara uygun bir işyerinde aynı veya benzer işi üstlenen belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalıştırılan işçi dikkate alınır¹⁸.

3.9.3. Uygulama Şekli

İşin niteliği gereği ne zaman biteceği belli olan işlerde yapılan sözleşmeler belirli süreli iş sözleşmeleridir. Örneğin bir yol ya da köprü yapımı, bir iş merkezi inşaatı veya adı üzerinde mevsimlik işler gibi ne zaman başlayıp ne zaman biteceği yaklaşık olarak bilinen işlerdir. İşin niteliği gereği bu işler belirli süreli olduğu için, yapılan sözleşmeler de belirli süreli iş sözleşmeleridir.

Esaslı bir neden olmadıkça birden fazla üst üste (zincirleme) belirli süreli iş sözleşmesi yapılamaz.

3.10. Geçici (Ödünç) İş İlişkisi

3.10.1. Tanımı

Geçici iş ilişkisi; işverenin kendisine hizmet akdi ile bağlı olan işçisinin iş görme edimini belirli ve geçici bir süreyle diğer bir işverenin emrine vermesidir.

3.10.2. 4857 Sayılı İş Kanunu'ndaki Yeri

İşveren, devir sırasında yazılı rızasını almak suretiyle bir işçiyi; holding bünyesi içinde veya aynı şirketler topluluğuna bağlı başka bir işyerinde veya yapmakta olduğu işe benzer işlerde çalıştırılması koşuluyla başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak devrettiğinde geçici iş ilişkisi gerçekleşmiş olur. Bu halde iş sözleşmesi devam etmekle beraber, işçi bu sözleşmeye göre üstlendiği işin görülmesini, iş sözleşmesine geçici iş ilişkisi kurulan işverene karşı yerine getirmekle yükümlü olur. Geçici iş ilişkisi kurulan işveren işçiye talimat verme hakkına sahip olup, işçiye sağlık ve güvenlik risklerine karşı gerekli eğitimi vermekle yükümlüdür.

Geçici iş ilişkisi altı ayı geçmemek üzere yazılı olarak yapılır, gerektiğinde en fazla iki defa yenilenebilir.

İşverenin, ücreti ödeme yükümlülüğü devam eder.

17) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 11.

18) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 12.

Geçici iş ilişkisi kurulan işveren, işçinin kendisinde çalıştığı sürede ödenmeyen ücretinden, işçiyi gözetme borcundan ve sosyal sigorta primlerinden işveren ile birlikte sorumludur.

İşçi, işyerine ve işe ilişkin olup kusuru ile sebep olduğu zarardan geçici iş ilişkisi kurulan işverene karşı sorumludur. İşçinin geçici sözleşmesinden aksi anlaşılmıyorsa, işçinin diğer hak ve yükümlülüklerine ilişkin bu Kanun'daki düzenlemeler geçici iş ilişkisi kurulan işverenle olan ilişkisine de uygulanır.

İşçiyi geçici olarak devralan işveren grev ve lokavt aşamasına gelen bir toplu iş uyuşmazlığının tarafı ise, işçi grev ve lokavtın uygulanması sırasında çalıştırılmaz. Ancak, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 39'uncu maddesi hükümleri saklıdır. İşveren, işçisini grev ve lokavt süresince kendi işyerinde çalıştırmak zorundadır.

Toplu işçi çıkarmaya gidilen işyerlerinde çıkarma tarihinden itibaren altı ay içinde toplu işçi çıkarmanın konusu olan işlerde geçici iş ilişkisi gerçekleşmez¹⁹.

3.10.3. Uygulama Şekli

Bu sistemde işveren, devir sırasında yazılı rızasını almak koşuluyla bir işçisini holding bünyesinde veya aynı şirketler topluluğuna bağlı başka bir işyerinde veya yapmakta olduğu işe benzer işlerde çalıştırılması koşuluyla başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak vermektedir.

Geçici iş ilişkisi altı ay süreli ve yazılı olarak yapılmakta, gerektiğinde en fazla iki defa yenilenebilmektedir. İşçiyi ödünç veren işverenin ücret ödeme yükümlülüğü devam etmektedir. Ödünç alan işveren de ücret ve sigorta primlerinden müteselsilen sorumlu olmaktadır.

Geçici iş ilişkisi iki şekilde yapılabilir:

Ya holding bünyesi içinde veya aynı şirketler topluluğuna bağlı başka bir işyerinde iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak işçinin devri.

Ya da yapmakta olduğu işe benzer işlerde çalıştırılması koşuluyla başka bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak işçinin devri.

Bu iki devir arasındaki fark; aynı şirketler topluluğu içinde yapılacak geçici devirlerde, işçinin yapmakta olduğu işe benzer işlerde çalıştırılması koşulu yoktur. Ancak diğerinde, bu koşul aranmaktadır. Yani aynı şirketler

ketler topluluğu içindeki devirlerde, devralan işveren işçiyi istediği işi yaptırabilmektedir. Geçici iş ilişkisi 6 ayı geçmemek üzere yazılı olarak yapılmakta ve en fazla 2 defa yenilenebilmektedir.

3.10.4. Avantajları

İşletmeler iş yoğunluklarının önemli derecede azaldığı durumlarda işçilerini işten çıkarmayarak bir başka işverene ödünç olarak vererek önemli mali yüklerden (ücret, tazminat vs.) kurtulmakta; ödünç alan işverenler de iş yoğunluklarının arttığı dönemlerde yeni işçi almalarına gerek olmaksızın, geçici olarak duyduğu işgücü ihtiyacını diğer işverenden ödünç olarak karşılayabilmektedirler.

4. ESNEK ÇALIŞMA YÖNETİMİ

4.1. Swot Analizi Yapılması

Esnek çalışma sistemi uygulamaya başlamadan önce, belediyelerin ve varsa şirketlerinin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal şartlar incelenerek, esnek çalışma sistemiyle alakalı teknik ve idari sürecin belediye açısından güçlü ve zayıf yönleri belirlenmeli, iç ve dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditler saptanmalıdır.

4.2. Yöneticilerin Eğitimi

Esnek çalışma, çalışma hayatımıza yeni giren bir çalışma şekli olduğundan, işyerlerinde yeni bir çalışma düzeni oluşması sonucunu doğuracaktır. Eski çalışma düzenine alışan yöneticilerin bu yeni çalışma kültürüne geçmeleri kolay olmayacaktır. Yapılacak interaktif eğitimlerle, bu yeni çalışma biçimi öncelikle birim ve şirket yöneticilerine ve aynı zamanda çalışanlara (veya çalışanları temsilen sendikalarına) anlatılarak kolay bir geçiş süreci yaşanması sağlanmalıdır.

4.3. Sendika ve İşçi Temsilcileri ile Etkin Bir İletişim Kurulması

Çalışma hayatındaki değişim ancak sosyal tarafların karşılıklı uzlaşısı, özverisi ve katkısı ile gerçekleşebilmektedir. Bunun için karşılıklı güven ve sağduyu kaçınılmazdır. İşyerinin rekabet edebilirliği, çalışanın ise istihdam edilebilirliği birbirine bağlı ve birbirini bütünleştiren hedeflerdir. Bu sistemin uygulanması ile ilgili süreçlerde, sendikasız işyerlerinde çalışanlar veya işçi temsilcileri ile sendikalı işyerlerinde ise işyeri sendika temsilcileri ile etkin bir iletişim kurulması gerekmektedir.

19) 4857 sayılı İş Kanunu Mad. 7.

4.4. Teknik Altyapının Oluşturulması

Esnek çalışma sisteminin uygulanabilmesi için, personelin günlük, haftalık ve aylık çalışma gün ve saatlerinin ayrıntılı olarak belirlenebilmesine yönelik teknik altyapı hazırlanmalıdır.

Esnek çalışma sisteminde, işçilerin işe başlama ve işi bırakma saatleri farklı olacağından dolayı, ücret tahakkuklarının doğru yapılabilmesi ve personelin işe giriş çıkış zamanlarının doğru ve hızlı bir şekilde tespit edilebilmesi için zaman-kayıt sisteminin kullanılması zorunlu olmaktadır. Zaman-kayıt sistemi esnek çalışma sisteminin başarılı uygulamasında en önemli aracı oluşturmaktadır.

4.5. Esnek Çalışmanın Koordinasyonu ve Esnek Çalışma Komisyonu

Esnek çalışma sisteminin uygulama safhasında hiç kuşku yoktur ki birimler ve şirketler bazında farklı uygulamaların ortaya çıkacağı, uygulamalarda farklı çözüm yolları deneneceği, birimler ve şirketlerdeki bu farklılıkların giderilmesi açısından; belediye bünyesinde gerekli koordinasyonun sağlanması büyük fayda sağlayacaktır.

Esnek çalışma uygulamaları sürecinde, değişik birimlerden ve varsa işçi sendikasıdan temsilcilerin katılımı ile bir komisyon oluşturulması ve bu komisyonun belirli zamanlarda toplanarak uyuşmazlıkları çözme ve sistemi geliştirme yönünde çalışmalar yapması gerekmektedir.

5. ESNEK ÇALIŞMA UYGULAMASI

5.1. Sendikasıız İşyerlerinde Uygulama

Sendikasıız işyerleri, kapsam dışı personel ile güvenlik personeli için, İş Yasa'sı hükümleri doğrultusunda hemen bu yeni çalışma düzenine geçmek mümkündür.

5.2. Sendikalı İşyerlerinde Uygulama

Sendikalı işyerlerinde esnek çalışma uygulamasına geçilirken, toplu iş sözleşmesinin (TİS) konu ile ilgili maddelerinin bu yeni çalışma sistemine göre uyarlaması/yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

6. SONUÇ

Belediyeler, sosyal hizmetlerden imara, kültürden alt yapıya kadar belde halkının mahalli müşterek pek çok ihtiyacını mahallinde karşılamak üzere tesis edilmiş kurumlardır.

Belediyelerde üretilen hizmetin kesintiye uğramadan devam ettirilmesi gerektiği pek çok iş bulunmaktadır. Bunlardan ilk akla gelen ulaşım, zabıta, itfaiye, su – kanalizasyon, temizlik ve cenaze hizmetleridir.

Belediyelerin yukarıda örneklendirilen hizmetleri yerine getirirken bünyelerine uygun esnek çalışma sistemlerinden istifade etmeleri, bir taraftan ilave işgücü maliyetlerini ortadan kaldırmakta veya önemli ölçüde azaltmakta, diğer taraftan daha fazla müşteri/vatandaş memnuniyetini mümkün kılmaktadır.

Bu çalışmada, 4857 sayılı İş Kanunu'nun izin verdiği esnek istihdam biçimleri izah edilmeye çalışılmıştır.

Belediyeler, sendikal örgütlülüğün olmadığı işyerlerinde, belli durumlar hariç işçilerin muvafakatı ile bu çalışma sistemini uygulamaya geçebilirler. Ancak yetkili/taaraf sendikanın bulunduğu işyerlerinde, esnek çalışma uygulamalarına sendika ile uzlaşi içinde toplu iş sözleşmelerinde gerekli düzenlemeler yapılarak gerçekleştirilebilir.

Belediyeler esnek çalışma biçimlerinden faydalanarak kurumsal yapılarına uygun biçimde geliştirdikleri esnek çalışma sistemini uygulamaya geçerken yöneticilerini ve çalışanlarını bu konuda bilgilendirmeli, eğitmeli ve iyi bir teknik altyapı oluşturmalıdır.

Belediyelerin değişik birimlerinde uygulanan esnek çalışma sisteminin uygulanmasından kaynaklanan sorunlar ve geliştirilmesi gereken alanlar bir komisyon tarafından tespit ve takip edilmelidir.

İHALE TEMİNATLARI VE MUHASEBELEŞTİRİLMELERİ-2

H. Bayram ÇOLAK

*Türk Telekom Genel Müdürlüğü
İç Denetim Bşk. Yrd.*

Çalışmanın 1'inci bölümünde, kamu ihale mevzuatına göre alınması gereken geçici ve kesin teminatların alınma amaçları, iadeleri, gelir kaydedilmeleri, teminat alınmaması gereken hususlar konusu ile teminatlar konusunda ortak noktalar hakkında açıklamalarda bulunulmuştur. Çalışmanın bu bölümünde ise Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri esas alınmak suretiyle teminatlar konusunda yapılan işlemlerin muhasebeleştirilmesi konusu örnekler vasıtasıyla incelenecektir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre, ihale teminatı olarak teslim alınan değerlerin izlenmesi 33-Emanet Yabancı Kaynaklar ile 43- Diğer Borçlar hesap grubundan yapılmaktadır. Alınan ihale teminatlarının 3'lü veya 4'lü hesap grubuna kaydedilmesindeki temel ayrım; alınan ihale teminatının vadesinin bir yıl veya daha üzeri olup olmadığı noktasındadır. Eğer ihale teminatı olarak alınan nakit tutarlar bir yılın üzeri bir vade ile tahsil edilmiş iseler, 4'lü hesap grubundaki 430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı; eğer 1 yılın altı bir vade ile teminat alınmış ise 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı kullanılacaktır.

Muhasebe birimince emanet yabancı kaynak olarak nakden veya mahsuben tahsil olunan tutarların, çeşitlerine göre bu gruptaki hesapların altında bölümlenmesine ilişkin esaslar, kaydedilen tutarlardan tahsil, geri ödeme ve zamanaşımına uğrayanların bütçeye gelir kaydedilmesinde Maliye Bakanlığınca Genel Bütçe için belirlenen esas ve usuller uygulanır.

Emanet yabancı kaynaklar, niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur:

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı

333-Emanetler Hesabı

43- Diğer Borçlar hesap grubu ise bu ana hesap grubundaki başka bir grupta yer almayan aralarında üçüncü şahıslara borcumuz gibi gözüken ihale teminatlarının da yer aldığı bir yıldan uzun vadeli diğer borçların izlenmesi için kullanılır. Bu grupta yer alan tutarlardan dönem sonlarında vadesi bir yılın altına inenler, kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içerisindeki ilgili hesaplara aktarılır.

Diğer borçlar niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

430 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı

438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı

1. 330- ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI

İhalelere katılan isteklilerden mevzuatları gereği nakden alınan geçici teminatlar ile üzerinde ihale kalan isteklilerden nakden alınan veya hakedişlerinden kesilmek suretiyle tahsil edilen kesin teminat ve ek

Alınan depozito ve teminatlar hesabı, mevzuatları gereği nakden veya mahsuben tahsil edilen depozito ve teminatların izlenmesi için kullanılır.

kesin teminatlar bu bölüme kaydedilir. Bu hesapta yer alan tutarlardan, mevzuatı uyarınca ödenmemiş sigorta primleri ve gecikme zamları karşılığı olarak, ilgili sosyal güvenlik kurumunun bildirmesi üzerine yüklenicilere geri verilmeyerek tutulanlar, kurumun ilgili şube veya bürosunun hesabına gönderilir. 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 13'üncü maddesine göre mahsup işlemi yapılmasına gerek bulunmayan hallerde; yapım işlerinde kesin hesap ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından, diğer işlerde ise işin kabul tarihinden veya varsa garanti süresinin bitim tarihinden itibaren iki yıl içinde idarenin yazılı uyarısına rağmen talep edilmemesi nedeniyle ilgisine iade edilemeyen teminatlar, Hazineye gelir kaydedilmek üzere sürenin bitiminde illerde muhasebe müdürlüklerinin, ilçelerde ise malmüdürlüklerinin hesaplarına aktarılır. Bu işlemlere ilişkin muhasebeleştirme belgeleri beş iş günü içerisinde ilgili muhasebe birimine ayrıca gönderilir.

2. ZAMANAŞIMI SÜRELERİ

Muhasebe birimlerince tahsil edilerek bu hesaba kaydedilen paralar, aşağıda belirtilen hallerde zamanaşımına uğradığında bütçeye gelir kaydedilir.

1) İsteklilerden alınan geçici teminatlar, ihale başkası üzerinde kaldığı takdirde; en avantajlı ikinci teklifi veren istekli için sözleşmenin yapıldığı tarihi, diğer istekliler için ihale kararının verildiği tarihi, komisyonca ihaleden vazgeçildiği takdirde; bu husustaki karar tarihini, geçici teminatını yatıran istekli ihaleye girmekten vazgeçtiği takdirde; bu isteğini bildirdiği veya en geç ihalenin başkası üzerinde kaldığı tarihi izleyen günden başlamak üzere 10 yıllık zamanaşımına tabidir.

2) İstekli veya yüklenicilerden alınan kesin teminatlar, taahhüdün sözleşme ve şartname hükümlerine uygun biçimde yerine getirilmesi nedeniyle teminatın geri verilmesi gerektiği tarihi, idarece, yüklenici veya alt yüklenici kusurlu görülerek sözleşme bozulduğu ve teminatını geri almak için yüklenici veya alt yüklenici tarafından mahkemeden karar alındığı takdirde; hüküm tarihini izleyen günden başlamak üzere 10 yıllık zamanaşımına tabidir.

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında, 330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının yardımcı hesaplar itibarıyla görünümü aşağıdaki gibidir:

1) Değişik cümle: RG-11/9/2011-28051

2) Ek cümle:RG-11/9/2011-28051

330		ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI
330	01	İhale Teminatları
330	01	01 Geçici teminatlar
330	01	02 Kesin Teminatlar
330	01	03 Ek Kesin Teminatlar

330- Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabının İşleyişine İlişkin Örnekler

Malatya Battalgazi Belediyesi, yakıt alım ihalesi için istekli A'dan 3.000 TL, istekli B'den 2.500 TL ve istekli C'den 4.500 TL olmak üzere toplamda 9.000 TL geçici teminatı banka aracılığıyla tahsil etmiştir.

102-Banka Hesabı	10.000	
330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı		10.000

Aynı gün içinde ihale sonuçlanmıştır. İhale, 150.000 TL'ye istekli C üzerine bırakılmış olup 4734 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesi gereğince ihale üzerinde kalan istekli C ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine (istekli A'ya) ait olanlar dışındaki (istekli B'ye ait) teminat, düzenlenen gönderme emri ile kendilerine iade edilmiştir.

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	2.500	
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri H		2.500

İhale üzerine kalan istekli C ile sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme imzalanmadan önce kendisinden 9.000 TL tutarında Türkiye Finans Katılım Bankası tarafından düzenlenen süresiz banka teminat mektubu alınmış ve isteklinin daha önce vermiş olduğu nakit geçici teminatı düzenlenen gönderme emri ile kendisine iade edilmiştir.

910-Teminat Mektupları Hesabı	9.000	
911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı		9.000

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	4.500	
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri H		4.500

AÇIKLAMA: İhale mevzuatımıza göre teminat olarak kabul edilecek değerlerden sadece konvertibl paralar 300- Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilir. Para dışında teslim alınan banka teminat mektubu, hazine bonusu gibi değerlerin ise 9'lu hesap grubunda yer alan nazım hesaplara kaydedilerek takip edilmesi gerekmektedir.

UZMAN GÖZÜYLE

İhale üzerinde kalan istekli C ile sözleşme imzalanması üzerine 4734 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine göre ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine (istekliye A'ya) ait teminat, sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilmiştir.

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	3.000	
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri H		3.000

Araclı Belediyesinin akaryakıt alım ihalesine teklif veren ve 3.000 TL geçici teminat yatıran istekli A'nın bir yıl önce hileli iflas ettiği tespit edildiğinden, 4734 sayılı Kanun'a göre geçici teminatı gelir kaydedilmiştir.

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	3.000	
600-Gelirler Hesabı		3.000
805-Gelir Yansıtma Hesabı	3.000	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		3.000

Hileli iflas etmiş olanlar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 11'inci maddesinde ihaleye katılamayacaklar arasında sayılmış olup buna rağmen ihaleye katılan bu tür isteklilerin ihale dışı bırakılarak geçici teminatlarının gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

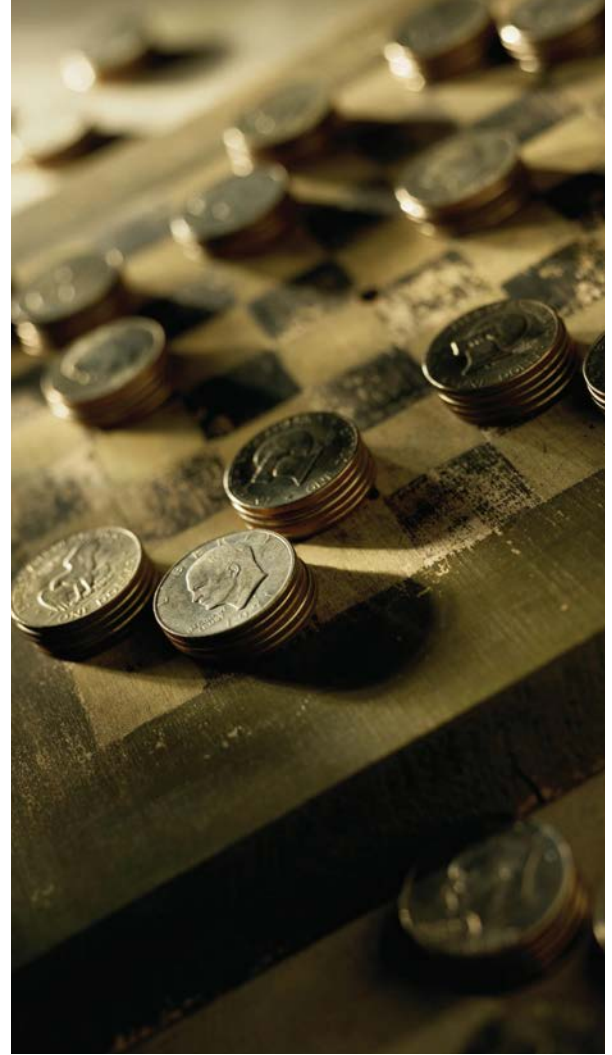
Şarkışla Belediyesinin yapım işini yapan yüklenici A, 35.000 TL tutarındaki kesin teminatını, teminat mektubu ile değiştirmek istemiş, belediye de bu talebi kabul etmiştir.

910-Teminat Mektupları Hesabı	35.000	
911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı		35.000

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	35.000	
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri H		35.000

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 34'üncü maddesine göre; teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir. Aynı maddede, tedavüldeki Türk Parası, bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları ile Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler, **teminat olarak kabul edilecek değerler** arasında sayılmıştır.

Elbistan Belediyesinin açmış olduğu kırtasiye malzemeleri ihalesi üzerinde kalan ve taahhüdünü yerine getiren yüklenici B'nin 1.000 TL tutarındaki kesin te-

minatı, kendisinin talebi üzerine vadesi gelen 200 TL tutarındaki Emlak Vergisi borcuna mahsup edilmiş kalan tutar ise düzenlenen gönderme emri ile ilgilinin hesabına aktarılmıştır.

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	1.000	
120-Gelirlerden Alacaklar		200
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri H		800
805-Gelir Yansıtma Hesabı	200	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		200

200 TL tutarında Emlak Vergisi alacağı, mahsuben tahsil edildiğinden bütçeye gelir olarak kaydedilmiştir.

Üsküdar Belediyesi tarafından tahsil edilen 80 TL su aboneliği depozitosu, yanlışlıkla tahakkuklu vergi borcu tahsilâtı olarak kayıtlara alınmıştır. Yapılan yanlışlık bir gün sonra fark edilmiştir.

— Depozitonun vergi borcu olarak tahsil edilmesinin kaydı:

100-Kasa Hesabı	80	
120-Gelirlerden Alacaklar		80
805-Gelir Yansıtma Hesabı	80	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		80

— Yapılan yanlışlığın fark edilmesi üzerine yapılacak düzeltme kaydı:

120-Gelirlerden Alacaklar	80	
330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı		80
800-Bütçe Gelirleri Hesabı	80	
805-Gelir Yansıtma Hesabı		80

Bor Belediyesi tarafından yaptırılan ek bina için yükleniciden nakit olarak alınmış olan 135.000 TL'lik kesin teminatın 31.12.2011 tarihinde vadesinin bir yılın altına düştüğü anlaşılmıştır.

430-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	135.000	
330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı		135.000

Gemlik Belediyesi tarafından açılan temizlik işi ihale-i için ihaleyi kazanan yüklenici A'dan 10.000 TL nakit para, 15.000 TL değerinde Devlet İç Borçlanma Senedi ile 20.000 TL tutarında banka teminat mektubu alınmıştır. (Tahsil edilen nakit para istekli tarafından banka hesabına yatırılmıştır.)

102-Banka Hesabı	10.000	
330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı		10.000

912-Kişilere Ait Menkul Kıymetler Hesabı	15.000	
913-Kişilere Ait Menkul Kıymet Emanetleri		15.000

910-Teminat Mektupları Hesabı	20.000	
911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı		20.000

Yunak Belediyesinin açmış olduğu yakıt alımı ihalesi üzerinde kalan ve 35.000 TL kesin teminat yatıran Yunak Petrol Ürünleri Limited Şirketi, taahhüt ettiği yakıtı belirlenen fiyattan temin edemeyeceğini bildirerek sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetmiştir. Yunak Belediyesi ise 4735 sayılı Kanunu'nun 19'uncu maddesine dayanarak yüklenicinin kesin teminatını belediye bütçesine gelir olarak kaydetmiştir.

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	35.000	
600-Gelirler Hesabı		35.000
805-Gelir Yansıtma Hesabı	35.000	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		35.000

AÇIKLAMA: 4735/19 (Yüklenicinin Sözleşmeyi Feshetmesi): Sözleşme yapıldıktan sonra mücbir sebep halleri dışında yüklenicinin mali acz içinde bulunması nedeniyle taahhüdünü yerine getiremeyeceğini gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak bildirmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Yeşilova Belediyesi tarafından yaptırılan hizmet binasının kesin kabulü yapılmasının üzerinden iki yıl geçmesine ve belediye tarafından yükleniciye yazılı uyarı yapılmasına rağmen yüklenici 15.000 TL tutarındaki kesin teminatını almamıştır. Bunun üzerine 4735 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 14'üncü maddesi uyarınca Hazineye gönderilmek üzere gerekli kayıtlar yapılmıştır.

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	15.000	
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hs		15.000

AÇIKLAMA: Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 13'üncü maddesine göre mahsup işlemi yapılmasına gerek bulunmayan hallerde; yapım işlerinde kesin hesap ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından, diğer işlerde ise işin kabul tarihinden veya varsa garanti süresinin bitim tarihinden itibaren iki yıl içinde idarenin yazılı uyarısına rağmen talep edilmemesi nedeniyle ilgisine iade edilemeyen teminatların Hazineye gelir kaydedilmek üzere sürenin bitiminde illerde muhasebe müdürlüklerinin, ilçelerde ise malmüdürlüklerinin hesaplarına aktarılması ilkesi benimsenmiş, bu şekildeki teminatların da Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 2267b-3'üncü maddesine göre 360- Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabına alınması gerektiği ifade edilmiştir.

3. 43- DİĞER BORÇLAR

Diğer borçlar hesap grubu, bu ana hesap grubundaki başka bir grupta yer almayan bir yıldan uzun vadeli diğer borçların izlenmesi için kullanılır.

Bu grupta yer alan tutarlardan mali yılın sonunda vadesi bir yılın altına inenler, kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içerisindeki ilgili hesaplara aktarılır.

Diğer borçlar, niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur:

- 430-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı
- 438-Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı

4. 430- ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI

Alınan depozito ve teminatlar hesabı, mevzuatları gereği nakden veya mahsuben tahsil edilen ve bir yıldan uzun vadede iade edilecek olan depozito ve teminatların izlenmesi için kullanılır.

Hesabın İşleyişine İlişkin Örnekler

Gölyalı Belediyesi tarafından 08.06.2009 tarihinde belediye sarayı yapımı için açılan ihale istekli B üzerine kalmıştır. Yapım işi ihalesinin 01.05.2012 tarihinde bitirilmesi öngörülmektedir. İstekli B'den kesin teminat olarak 50.000 TL nakit para, 75.000 TL tutarında Devlet tahvili ve 150.000 TL'lik banka teminat mektubu alınmıştır.

102-Banka Hesabı	50.000	
430-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı		50.000

912-Kişilere Ait Menkul Kıymetler Hesabı	75.000	
913-Kişilere Ait Menkul Kıymet Emanetleri Hs.		75.000

910-Teminat Mektupları Hesabı	150.000	
911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı		150.000

Yükleniciden alınmış olan kesin teminatlar, (31.12.2011 tarihi itibarıyla) izleyen faaliyet döneminde yüklenicinin taahhüdünü yerine getirmesi şartıyla kendisine geri ödenecektir.

430-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	50.000	
330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı		50.000

Yükleniciden nakit olarak alınan kesin teminat için dönemler arası aktarma kaydı yapılmasına ihtiyaç varken, Devlet İç Borçlanma Senedi ve banka teminat mektubu için böyle bir işlem yapmaya gerek yoktur. Çünkü nazım hesaplarda kısa veya uzun vadeli hesap ayırımı bulunmamaktadır.

- 01.05.2010 tarihinde belediye sarayının **geçici kabulü** yapılmıştır.

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	25.000	
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri H		25.000

913-Kişilere Ait Menkul Kıymet Emanetleri H	37.500	
912-Kişilere Ait Menkul Kıymetler Hesabı		37.500

911-Teminat Mektupları Emanetleri Hesabı	75.000	
910-Teminat Mektupları Hesabı		75.000

Yapım işinin geçici kabulü yapıldığında, 4735 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesine göre alınmış olan kesin teminatlardan nakit paranın yarısı ile Devlet İç Borçlanma Senetlerinin yarısı geri verilir; banka teminat mektubunun yarısı için ise ilgilinin bankasına "teminatın yarısının serbest bırakıldığına" dair bir yazı gönderilir.

AÇIKLAMA:4735/13: Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek **geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra yarısı**, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi ve **kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra kalanı** yükleniciye iade edilir.

Kesin kabul tutanağının imzalanması halinde ise kalan teminatlar yükleniciye iade edilecektir. Teminatların iadesinde yapılacak muhasebe kayıtları geçici kabuldeki kayıtlar gibi olacaktır.

Malkara Belediyesi tarafından 01.01.2011 tarihinde açılan ve süresi iki yıl olan yemek alım ihalesini kazanan istekli Şafak Yemek Limited Şirketinden kesin teminat olarak 75.000 TL nakit para alınmıştır.

102-Banka Hesabı	75.000	
430-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı		75.000

Yemek firmasının yaptığı yemeklerden dolayı belediyeye personelinin zehirlenmesi nedeniyle anılan firma ile yapılan sözleşme belediye tarafından 05.05.2011 tarihinde feshedilmiş ve kesin teminatı gelir olarak kaydedilmiştir.

430-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	75.000	
600-Gelirler Hesabı		75.000
805-Gelir Yansıtma Hesabı	75.000	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		75.000

15.10.2011 tarihinde Yeşilli Belediyesi veznesinde yapılan sayımda ek bina inşaatı ihalesi üzerine kalan yükleniciden kesin teminat olarak alınan 10.000 TL bedel

ile kayıtlı olan Devlet Tahvilinin veznede olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan soruşturma neticesinde Devlet Tahvilinin noksan olmasından veznedar sorumlu tutulmuş ve Devlet Tahvillerinin rayiç bedeli olan 11.000 TL'nin veznedardan tahsiline karar verilmiştir. Yapım işi ihalesinin geçici ve kesin kabulünün sözleşmeye göre 2010 yılında yapılması gerekmektedir.

913-Kişilere Ait Menkul Kıymet Emanetleri H	10.000	
912-Kişilere Ait Menkul Kıymetler Hesabı		10.000

AÇIKLAMA: Kesin teminat olarak yüklenicilerden alınan menkul kıymetlerin noksan çıkması durumunda, menkul kıymetler **kayıtlı değerleri** üzerinden nazım hesaplardan çıkarılarak **rayiç değerleri** ile sorumluları adına kişilerden alacaklar hesabına alınmaktadır.

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı	11.000	
430-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı		11.000

— Söz konusu tutar veznedardan tahsil edildiğinde yapılacak kayıt:

102-Banka Hesabı	11.000	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı		11.000

805-Gelir Yansıtma Hesabı	11.000	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		11.000

Veznedar tarafından banka hesabına yatırılan tutar bütçeye gelir olarak kaydedilmeyecektir. Çünkü bu tutar kesin teminat yerine tahsil edilmiştir. Tahsil edilen teminatlar ise bütçe hesapları ile ilişkilendirilmemektedir.

5. SONUÇ

Kamu mali mevzuatımızda önem taşıyan konulardan birisi de kamu idarelerinin ihtiyaç duydukları mal ve hizmetleri ihale yoluyla karşılamak zorunda olmalarıdır. Bu noktada ihalenin sağlıklı yapılabilmesi ve sonuçlandırılabilmesi için yukarıdaki bölümlerde de bahsedildiği üzere teminatlar önem kazanmaktadır. Bu açıdan teminatlar konusunda idarelerimizin ihale mevzuatımızın amir hükümleri doğrultusunda hareket etmeleri hem kamu ihalelerinin zamanında ve sağlıklı sonuçlanması açısından hem de kamu zararına sebebiyet vermeden işlerin öngörüldüğü şekilde sonuçlanmasına yardımcı olacaktır.

VALİ, VALİ YARDIMCILARI VE KAYMAKAMLARA İL ÖZEL İDARESİ İLE İLGİLİ VERİLEN GÖREVLER KARŞILIĞINDA YAPILMASI ÖNGÖRÜLEN ÖDENEKLER

Erdoğan DEDEOĞLU

*Sayıştay Uzman Denetçisi
Kamu Yönetimi Uzmanı*

İl özel idareleri; Kanunların öngördüğü belli ve ortak hizmetleri yürütmekle görevli, taşınır ve taşınmaz malları ile müstakil bütçesi ve karar organları bulunan, tüzel kişiliğe sahip birer kamu kuruluşlarıdır.

Yine İl Özel İdareleri; il mallarını ve gelirlerini, il menfaatine uygun olarak idare eden ve gözetken, kanunla belirli ve sınırlı özel görevleri olan bir tüzel kişiliktir. İl özel idaresi, yerel halkın il yönetimine katılmasının bir sonucudur. İl, yerel yönden yerinden yönetim kuruluşu olarak İl Özel İdaresi adını alır.

İl Özel İdarelerinin kuruluş amacı; il halkının yol, su, eğitim, kültür, sağlık, tarım, ekonomi gibi ortak ve yerel ihtiyaçlarını karşılamak, ülke ekonomisine yerel katkıda bulunmak ve kalkınma planlarının il düzeyinde başarısını sağlamaktır.

İl özel idarelerinin görev alanı bulunduğu il sınırlarıdır. İl özel idaresinin kurulması konusunda mülki idare kademesi olarak il kurulmasından farklı bir usul yoktur. Mülki idare kademesi olarak yeni bir il kurulduğunda il özel idaresi de kurulmuş olmaktadır. İlin kuruluşu ise 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'na göre ancak kanunla mümkün olmaktadır.

İl özel idarelerini Anayasanın ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının gereklerine uygun gerçek bir yerinden yönetim kuruluşları olarak düzenleyen ve bu kuruluşların yetki ve görevlerini de bu anlayış çerçevesinde ele alan yasal düzenleme 22.02.2005 tarih ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'dur.

5302 sayılı Kanun'a göre il özel idaresi; il halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmıştır.

İl Özel İdaresi Kanunu'nda vali, vali yardımcısı ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili görevler verilmekte ve verilen bu görevler karşılığında da kendilerine ödenek verilmesi öngörülmektedir.

Vali, vali yardımcısı ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili verilen görevler karşılığında yapılması öngörülen ödenekler İl Özel İdaresi Kanunu'nun 28 ve 63'üncü maddelerinde düzenlenmiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 28 ve 63'üncü maddelerinde, 02.11.2011 tarih ve 28103 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 666 sayılı Kamu görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararneme ile önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişiklikler vali, vali yardımcısı ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili verilen görevler karşılığında yapılması öngörülen ödenekleri önemli ölçüde etkilemektedir.

Bu yazımızda 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 28 ve 63'üncü maddelerinde 666 sayılı Kanun Hük-

münde Kararname (KHK) ile yapılan değişikliklerden bahsetmek istiyoruz.

1. İL ÖZEL İDARESİ KANUNU'NDA 666 SAYILI KHK İLE DEĞİŞİKLİK YAPILMADAN ÖNCEKİ DURUMA GÖRE VALİ, VALİ YARDIMCISI VE KAYMAKAMLARA VERİLECEK GÖREV VE ÖDENEKLER

Vali, vali yardımcısı ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili verilen görevler karşılığında yapılması öngörülen ödenekler 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 28 ve 63'üncü maddelerinde düzenlenmiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 28 ve 63'üncü maddelerinde 666 sayılı Kamu görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişiklikler vali, vali yardımcısı ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili verilen görevler karşılığında yapılması öngörülen ödenekleri önemli ölçüde etkilemektedir.

Şimdi öncelikle vali, vali yardımcısı ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili verilen görevler karşılığında yapılması öngörülen ödenekler konusunda 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda 666 sayılı KHK ile yapılan değişiklikten önceki duruma bir bakalım.

1.1. Valiye Verilen Görev ve Ödenek

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na göre vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin de temsilcisidir.

Vali, il özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmek, il özel idaresinin hak ve menfaatlerini korumak ve Kanunla verilen diğer görevleri yapmakla görevli ve yetkilidir.

İl encümenine başkanlık etmek de valinin görevleri arasında yer almaktadır.

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na göre il encümeni;

- Valinin başkanlığında,
 - İl genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile
 - Biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üye,
- Olmak üzere onbir üyeden oluşmaktadır.

5302 sayılı Kanun'un "Encümen üyelerine verilecek ödenek" başlıklı 28'inci maddesinde 666 sayılı KHK

ile yapılan değişiklik öncesi duruma göre il encümeni başkanına 14000, il encümeni üyelerine ise 12000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilecektir. Encümenin memur üyelerine encümen üyeleri için belirlenen gösterge rakamının yarısı ödenecektir.

Görüleceği üzere değişiklik öncesinde valiye encümen başkanlığı görevi nedeniyle aylık 14000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda brüt ödenek verilmektedir.

1.2. Vali Yardımcıları ve Kaymakamlara Verilen Görev ve Ödenek

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "Görev ve Ek Ödenek" başlıklı 63'üncü maddesinde 666 sayılı KHK ile yapılan değişiklik öncesi duruma göre; Vali yardımcısı ve kaymakamlar, valinin verdiği il özel idaresi ile ilgili görevleri yapmakla yükümlü ve bu görevlerin yapılmasından valiye karşı sorumlu tutulmuşlardır.

Vali yardımcısına ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili yaptıkları görevler karşılığında 12000 gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilecektir.

Görülebileceği üzere değişiklik öncesinde vali yardımcılara ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili yaptıkları görevler karşılığında 12000 gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilmektedir.

2. İL ÖZEL İDARESİ KANUNU'NDA 666 SAYILI KHK İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKTEN SONRAKİ DURUMA GÖRE VALİ, VALİ YARDIMCISI VE KAYMAKAMLARA VERİLECEK GÖREV VE ÖDENEKLER

Yukarıda da belirtildiği üzere vali, vali yardımcılar ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili verilen görevler karşılığında yapılması öngörülen ödenekler 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 28 ve 63'üncü maddelerinde düzenlenmiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 28 ve 63'üncü maddelerinde 666 sayılı Kamu görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişiklikler vali, vali yardımcılar ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili verilen görevler karşılığında yapılması öngörülen ödenekleri önemli ölçüde etkilemektedir. Şimdi bu değişikliklere bakalım.

2.1. Değişiklik Yapılan Madde: 28

2.1.1. Maddenin değişiklikten önceki hali

Encümen üyelerine verilecek ödenek

Madde 28- Encümen başkanına 14000, üyelerine 12000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine encümen üyeleri için belirlenen gösterge rakamının yarısı ödenir.

2.1.2. Maddede 666 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1'inci ve 5'inci Maddesi ile Yapılan Değişiklikler

666 sayılı KHK'nin 1'inci maddesi ile yapılan değişiklik: 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı Kanun'un 28'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "başkanına 14000," ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu değişiklik 14.01.2012 tarihinden geçerli olacaktır.

666 sayılı KHK'nin 5'inci maddesi ile yapılan değişiklik:

22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı Kanun'un 28'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Encümen" ibaresi "Encümenin memur olmayan" şeklinde ve "Encümenin" ibaresi "Encümen başkanı hariç encümenin" şeklinde değiştirilmiştir.

Bu değişiklik 15.01.2012 tarihinden geçerli olacaktır.

2.1.3. Yapılan Değişiklik Sonrası 28'inci Maddenin Son Hali

Madde 28- Encümenin memur olmayan üyelerine 12000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümen başkanı hariç encümenin memur üyelerine encümen üyeleri için belirlenen gösterge rakamının yarısı ödenir.

2.1.4. Değerlendirme

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda yapılan değişikliklerde valiye, il özel idaresi ile ilgili olarak bu Kanun'la verilen görevlerde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Ancak Kanun'da yapılan değişiklik ile encümen başkanı olan valiye il encümeni başkanlığı görevi dolayısıyla verilmekte olan 14000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilmesi uygulamasından vazgeçilmiştir. Artık valiye encümen başkanlığı görevinden dolayı herhangi bir ödenek verilmeyecektir.

Encümenin memur olmayan üyelerine ise eskiden olduğu gibi 12000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilmesi uygulamasına devam edilmektedir.

Ayrıca encümen başkanı hariç encümenin diğer memur üyelerine de eskiden olduğu gibi encümen üyeleri için belirlenen gösterge rakamının yarısı tutarında aylık brüt ödenek verilmesine devam edilmektedir.

2.2. Değişiklik Yapılan Madde: 63

2.2.1. Maddenin değişiklikten önceki hali

Görev ve ek ödenek

Madde 63- Vali Yardımcıları ve Kaymakamlar, valinin verdiği il özel idaresinin görevlerini yapmakla yükümlü ve bu görevlerin yapılmasından valiye karşı sorum-

ludur. Vali Yardımcılarına ve Kaymakamlara yaptıkları görevler karşılığında 12000 gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir.

Bu madde ile 28'inci maddede belirtilen ödeneklerin ödenmesinde, 4505 sayılı Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanun'un 5'inci maddesinin (c) fıkrası ile 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Malî ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16'ncı maddesi hükümleri uygulanmaz.

2.2.2. Maddede 666 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1'inci Maddesi ile Yapılan Değişiklikler

22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı Kanun'un 63'üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile aynı maddenin ikinci fıkrası, yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu değişiklik 14.01.2012 tarihinden geçerli olacaktır.

2.2.3. Yapılan Değişiklik Sonrası 63'üncü Madde'nin Son Hali

Madde 63- Vali Yardımcıları ve Kaymakamlar, valinin verdiği il özel idaresinin görevlerini yapmakla yükümlü ve bu görevlerin yapılmasından valiye karşı sorumludur.

2.2.4. Değerlendirme

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda yapılan değişikliklerde vali yardımcılara ve kaymakamlara, il özel idaresi ile ilgili olarak bu Kanun'la verilen görevlerde herhangi bir değişiklik söz konusu değildir.

Ancak Kanun'da yapılan değişiklik ile vali yardımcılara ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili olarak yaptıkları görevler karşılığında verilmekte olan 12000 gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilmesi uygulamasından vazgeçilmiştir. Artık vali yardımcılara ve kaymakamlara valinin verdiği il özel idaresi ile ilgili görevler karşılığında herhangi bir ödenek verilmeyecektir.

3. SONUÇ

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda vali, vali yardımcılara ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili görevler verilmekte ve verilen bu görevler karşılığında da ken-

dilerine ödenek verilmesi öngörülmektedir.

Vali, vali yardımcılara ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili verilen görevler karşılığında yapılması öngörülen ödenekler Kanun'un 28 ve 63'üncü maddelerinde düzenlenmiş olup bu maddelerde 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile önemli değişiklikler yapılmıştır.

Yapılan değişikliklerde vali, vali yardımcılara ve kaymakamlara, il özel idaresi ile ilgili olarak bu Kanun'la verilen görevlerde herhangi bir değişiklik söz konusu değildir.

Ancak Kanun'da yapılan değişiklik ile encümen başkanı olan valiye il encümeni başkanlığı görevi dolayısıyla verilmekte olan ödenek kaldırılmıştır. Artık valiye encümen başkanlığı görevinden dolayı herhangi bir ödenek verilmeyecektir.

Ayrıca vali yardımcılara ve kaymakamlara il özel idaresi ile ilgili olarak yaptıkları görevler karşılığında verilmekte olan ödenek de kaldırılmıştır. Artık vali yardımcılara ve kaymakamlara da valinin verdiği il özel idaresi ile ilgili görevler karşılığında herhangi bir ödenek verilmeyecektir.

YENİ SAYIŞTAY KANUNU'NA GÖRE BİLİRKİŞİLİK VE UZMAN GÖRÜŞÜ

Atilla İNAN

*Bilirkişiler ve Hakemler Derneği Genel Başkanı
Em. Sayıştay Uzman Denetçisi*

6085 sayılı Sayıştay Kanunu 3.12.2010 tarihinde kabul edilerek yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Esasları aynı kalmakla beraber söz konusu Yasa'da önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu önemli değişikliklerden birisi de önceki Yasa'da sadece Kanun yolları aşamasında yargılama usulü açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na atıfta bulunulmuşken, yeni hükümlerle bütün yargılama sürecinde değinilen Yasa hükümlerinin uygulanmasıdır. Yeni değişiklikler doğrultusunda ikincil mevzuatın kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde çıkarılması gerekmektedir. Yasa'da öngörülen ikincil mevzuat arasında bilirkişi ve uzman görevlendirilmesi konuları da bulunmaktadır.

Kuşkusuz temel dayanakları Sayıştay Kanunu ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda belirlen esasları açıklayıcı nitelikte olması gereken ikincil mevzuatın ihdası nitelikte hükümler getirmesi beklenemez ve söz konusu Kanunlara aykırı hükümler de getirilemez. İkincil mevzuatın kurallar hiyerarşisine uygun olması zorunluluğu, yeni bir durum olmayıp hukukun genel kurallarındandır ve Anayasamızda da düzenlenmiştir.

Bundan başka, yönetmeliklerin denetimi konusunda Danıştay'a da bazı görevler verilmiştir. Öncelikle yönetmelikler niteliği itibarıyla bir idari işlem olduğu için menfaatleri ihlal edilenlerin belirli bir süre içerisinde, iptal davası açma hakkı bulunmaktadır.

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7/4 maddesi uyarınca da, "... İlanı gereken düzenleyici işlemlerde dava

süresi, ilan tarihini izleyen günden itibaren başlar. Ancak bu işlemlerin uygulanması üzerine ilgililer, düzenleyici işlem veya uygulanan işlem yahut her ikisi aleyhine birden dava açabilirler. Düzenleyici işlemin iptal edilmemiş olması bu düzenlemeye dayalı işlemin iptaline engel olmaz..." hükümlerine göre de görülmekte olan bir davada Kanun'a aykırılığı her zaman ileri sürebilir.

Bu arada düzenleyici işlemler nedeniyle hakkı menfaati haleldar olan derneklerin de iptal davası açma hak ve görevi de hukukumuzda yer almaktadır. Yurdu-muzda pek çok dernek bu çalışmayı bir kamu görevi olarak kabul edip Kanunlara aykırı yönetmelikler hakkında iptal davası açmışlardır. Bu arada Bilirkişiler ve Hakemler Derneği Başkanı da bu haktan istifade ederek, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre çıkarılmış olan "Bilirkişi Listelerinin Düzenlenmesi Hakkında Yönetmeliği" bazı maddelerinin iptali için davalar açmış, hukukumuzun gelişmesine katkılarda bulunmuştur.

Bu durumda az bilinen bir konu olan Sayıştay'da bilirkişilik ve uzman görüşü konusunu tanıtmak hem de bu konuda çıkarılması gereken yönetmeliğin daha sağlıklı olması açısından bazı konular tartışmaya açılmak istenmiştir.

Sayıştay bir hesap mahkemesi olduğu kadar, aynı zamanda bir denetim organıdır. Bu iki işlevin bir arada yürütülmesi nedeniyle diğer yargı kuruluşlarına göre belirgin bir farklılık ortaya çıkmaktadır. Sayıştay'ın bir hesap mahkemesi olarak yerine getirdiği yargılama fonksiyonu, denetim çalışmalarının devamıdır. Söz

konusu iki işlev birbirini öyle tamamlar ki, Sayıştay Denetçisi dışında bir başka denetim görevlisinin raporu Sayıştay yargılamasına doğrudan konu olamaz. Bu nedenle, Sayıştay yargılamasından önce Sayıştay denetimini de konumuz olan bilirkişilik ve uzman görüşü açısından birlikte incelemenin yararlı olacağı düşünülmüştür.

Sayıştay Denetçisinin raporu, Sayıştay içinde yargılanır, hükme bağlanır, dahası Sayıştay içinde Kanun yollarına başvurulur. Temyiz, yargılamanın iadesi, karar düzeltilmesi yollarına gidilir.

Sayıştay Kanunu'nun sistematığına göre, Sayıştay çalışmaları, denetim, hesap yargılaması, kanun yolları süreci içerisinde devam eder. Değinilen bütün bu aşamalarda bilirkişiden ve uzman görüşünden yararlanabilme koşullarını, a) Denetim aşaması ve b) Yargılama aşaması açısından iki ayrı başlık altında incelemekte yarar vardır.

1. SAYIŞTAY'DA DENETİM AŞAMASINDA BİLİRKİŞİLİK VE UZMAN GÖREVLENDİRME

1.1. Sayıştay Denetiminde Bilirkişilik

Sayıştay denetim aşamasında bilirkişiliği inceleyebilmek için 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu'nun 2'nci maddesinde yapılan Sayıştay Denetimi ve çeşitleri

konusunda tanımları bilmek zorunludur. Bu Kanun'un uygulanmasında;

a) Sayıştay denetimi: Düzenlilik ve performans denetimini,

b) Düzenlilik denetimi: Mali denetim ve uygunluk denetimini,

c) Mali denetim: Kamu idarelerinin hesap ve işlemleri ile mali faaliyet, mali yönetim ve kontrol sistemlerinin değerlendirme sonuçları esas alınarak, mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin denetimi,

ç) Uygunluk denetimi: Kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunun incelenmesine ilişkin denetimi,

d) Performans denetimi: Hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesini,

e) Hesap yargılaması: Kanunlarla belirlenen sorumluların hesap ve işlemlerinin mevzuata uygun olup olmadığının yargılama yoluyla kesin hükme bağlanmasını ve bununla ilgili kanun yollarını,

f) Yargılamaya esas rapor: Sayıştay dairelerince yapılacak yargılamaya esas olmak üzere, denetçiler tarafın-

dan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında tespit edilen kamu zararına ilişkin düzenlenen raporu,

g) Denetim raporu: Sayıştay raporlarına esas olmak üzere, denetim ve incelemeler sonucunda denetim grup başkanlıkları veya denetçiler tarafından hazırlanan raporu,

ğ) Sayıştay raporu: Denetim ve incelemeler sonucu hazırlanarak Sayıştay Başkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan veya kamu idarelerine gönderilen raporu,

h) Sayıştay incelemesi: Sayıştayın kesin hükme bağlama ve denetim dışında kalan diğer çalışmalarını,

Sayıştay'ın hesap yargılamasına ilişkin çalışmaları Sayıştay Denetimi ardından hazırlanan yargılamaya esas

raporların, yargılama yoluyla kesin hükme bağlanması şeklinde sonuçlanır.

Bu gelişim süreci içerisinde bilirkişilik konusu denetim aşaması ve hesap yargılaması aşaması açısından farklılık gösterir. Çünkü bilirkişilik konusunda Sayıştay Kanunu'nun 61'inci maddesindeki düzenlemede;

"... 1) Bu Kanun'da yargılama usulüne ve kanun yollarına ilişkin hüküm bulunmayan hallerde 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır ..." denilmektedir.

Söz konusu madde hükmü incelendiğinde,

a) 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'na yani Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na atıfta bulunmaktadır.

b) Değinilen atıf yargılama usulü ve Kanun yollarıyla sınırlıdır.

c) Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na sadece yargılama ve kanun yolları sürecinde Sayıştay Kanunu'nda hüküm bulunmayan hallerde gidilebilecektir.

Sayıştay Kanunu'nun Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na gönderme yapan madde hükmünden açıkça anlaşılacağı üzere, yargılama aşamasından önceki denetim aşaması atıf kapsamı dışında kalmaktadır. Yani denetim aşamasında bilirkişilikle ilgili konularda Hukuk Muhakemeleri Kanunu uygulanmayacaktır. Bu süreç içerisinde, Sayıştay Denetçilerinin yaptığı çalışma soruşturma aşamasında Savcıların çalışmalarına benzetilerek, Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun uygulanması gerektiği savunulabilir. Ancak, bu görüşün uygulamada geçerlik kazanabilmesi için Sayıştay Kanunu'nda Ceza Muhakemeleri Kanunu'na herhangi bir gönderme yapılmamıştır.

Bu durumda, denetim aşamasında bilirkişilik ve uzman görüşü hakkında, İdarenin Kanuniliği ilkesi içerisinde Sayıştay Kanunu'nda bulunan bu konudaki hükümlerle yetinilmesi gerekecektir.

1.2. Sayıştay Denetiminde Uzman Görevlendirme

Bilirkişilik yargılama aşamasında uzman görüşü alma işlemi olduğu için yargıla işlemele-

ri dışındaki benzer çalışmalar bilirkişilik olarak nitelendirilemez bunun sonucunda da Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerin kıyasen de olsa uygulanması mümkün olmaz.

Sayıştay Kanunu'nun bu konuyu düzenleyen hükmü Uzman Görevlendirme başlığını 47'nci maddesinde düzenlenmiştir.

Söz konusu madde hükmünde;

"... (1) Sayıştay Başkanı, denetimler sırasında denetçiler tarafından gerekli görülmesi halinde, meslek mensuplarının koordinasyonunda çalışmak ve incelenecek konu ile sınırlı olmak üzere Sayıştay dışından uzman görevlendirmeye yetkilidir. Sayıştay dışından uzman görevlendirilme esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

(2) Sayıştay Başkanının yazılı talebi üzerine ilgili kamu idaresince uygun görülen uzman personel görevlendirilir ve her türlü yardım sağlanır. Bu şekilde görevlendirilenler, görevli oldukları sürece kurumlarından izinli sayılır ve aylık, tazminat, yan ödeme ile diğer özlük ve sosyal haklarından yararlanmaya devam eder. Bu personele görevleri süresince (20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçmemek üzere, aylık ek ödemede bulunulur. Bir aydan kısa süreli görevlendirmeler için kıst hesaplama yapılır. Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir kesintiye tabi tutulmaz. Bu kişilere 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na göre ödeme yapılması gereken hallerde, aynı Kanun'un 33'üncü maddesinin (b) bendinde sayılanlar için öngörülen ödemelerden yalnızca yol ve ikamet masrafı ödenir ..." denilmektedir.

Bu düzenlemeden başka, doğrudan "bilirkişi" teriminin geçtiği Sayıştay Kanunu'nun 6/3 maddesi konumuz açısından önem taşımaktadır. Söz konusu madde hükmünde;

"... (3) Sayıştay, denetimine giren kamu idarelerinin işlemleriyle ilgili kayıtları, eşya ve malları, işleri, faaliyetleri ve hizmetleri görevlendireceği mensupları veya bilirkişiler tarafından yerinde ve işlem ve olayın her safhasında incelemeye yetkilidir. Bilirkişinin hukuki durumu, yetkisi ve sorumluluğu genel hükümlere tabidir..." denilmektedir.

Bu düzenleme ise, denetim ve yargı aşamasında bilirkişilik ayrımı yapmaksızın genel hükümlerin uygu-

lanacağını öngörmektedir. Bir başka deyişle, özel bir hüküm niteliği taşımamaktadır.

Değinilen madde hükmü ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na atıfta bulunulan aynı Kanun'un 61'inci maddesi birlikte değerlendirildiğinde,

a) Denetim aşamasında tayin edilen uzmanlar Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre teknik anlamda bilirkişi değildirler.

b) Mahkemece tayin edilmedikleri, bir tarafça görevlendirildikleri için delil gücü doğal olarak ikincil plan da kalır.

c) Söz konusu uzmanlar, bu görevlerini yaparken eğer kamu görevlisi değillerse, bu nedenle kamu görevlisi sayılmazlar.

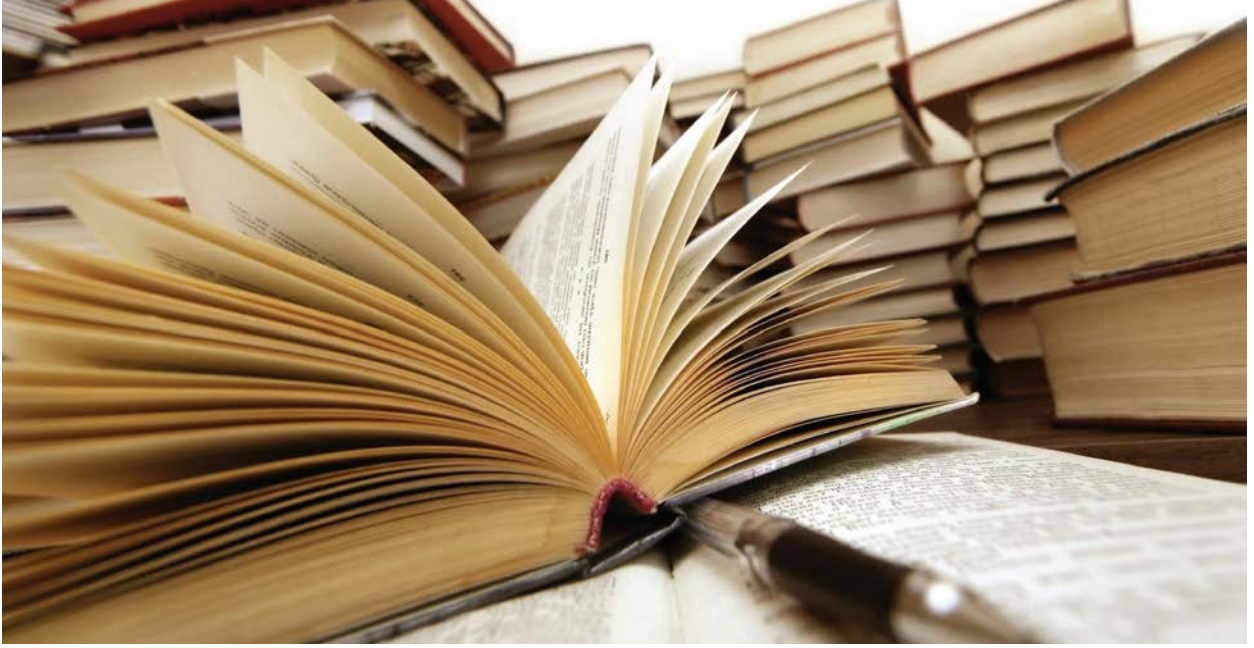
d) Hak ve yükümlülükleri, atanmaları, sorumlulukları açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre çıkarılan yönetmelik esaslarına tabi değildir. Örneğin bilirkişi listeleri içerisinde atanmaları şart değildir.

e) Bilirkişi ücretlerini Sayıştay karşılamak zorundadır.

f) Denetlenenlerin veya sorumluların böyle bir uzman ataması veya usulü Yasa'da düzenlenmiş değildir.

g) Uzmanların Serbest Çalışanlar arasından değil, kamu kurumları personeli arasından atanması esastır.

h) Uzman raporuna, denetlenenlerin veya sorumluların itirazı Yasa'da göz önünde bulundurulmamıştır.

2. SAYIŞTAY'DA YARGILAMA AŞAMASINDA BİLİRKİŞİLİK VE UZMAN GÖREVLENDİRME

2.1. Sayıştay'da Yargılama Aşamasında Bilirkişilik

Sayıştay'da Görevli Denetçi tarafından Sayıştay Başkanlarına sunulan Yargılamaya esas raporların daireye tevdi ile yargılama süreci başlar.

Daire Başkanları dairelerine verilen yargılamaya esas raporlar hakkında ilkin Başsavcılığın yazılı düşüncesini alır. Bu aşamada Savcının bilirkişi incelemesi veya raporda belirtilen uzman görüşüne itirazı varsa ne yapılacağı Yasa'da belirtilmemiştir.

Savcı görüşü ile birlikte yargılamaya esas rapor, düşüncesini bildirmesi için üyelerden birine verilir.

Yargılama aşamasındaki incelemeleri düzenleyen Sayıştay Kanunu'nun 49'uncu maddesinde, ne Savcının ne de Sayıştay üyesinin bir bilirkişi atanması, uzman görüşüne itirazı, sorumluların bilirkişi atama istemi konuları Sayıştay Yasası'nda düzenlenmiştir.

Kanımızca bu durumda Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 266'ncı maddesine göre, gerek Mahkemenin gerekse yargılananların talebi üzerine mahkemenin bilirkişi ataması zorunluluğu vardır.

Çünkü Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 266'ncı maddesi;

“... (1) Mahkeme, çözümü hukuk dışında, özel veya tek-

nik bilgiyi gerektiren hâllerde, taraflardan birinin talebi üzerine yahut kendiliğinden, bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz...” hükmü emredici bir dil kullanmıştır.

Yani, taraflardan birinin talebi halinde veya yargılama raporu eki olan uzman raporuna itirazı halinde, mahkemeye takdir hakkı tanınmamış, bilirkişi atanması zorunluluğu getirilmiştir.

Bilirkişi görevlendirme, yani bilirkişilerin belirlenmesi hakkında Sayıştay Kanunu'nda özel hüküm bulunmadığı için bu konuda Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 268'inci maddesinin uygulanması gerekecektir.

Söz konusu madde hükmünde;

“... 1) Bilirkişiler, yargı çevresinde yer aldığı bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonları tarafından, her yıl düzenlenecek olan listelerde yer alan kişiler arasından görevlendirilirler. Listelerde bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında bilirkişinin bulunmaması hâlinde, diğer bölge adliye mahkemelerinde oluşturulmuş listelerden, burada da yoksa liste dışından bilirkişi görevlendirilebilir.

(2) Kanunların görüş bildirmekle yükümlü kıldığı kişi ve kuruluşlara görevlendirildikleri konularda bilirkişi olarak öncelikle başvurulur. Ancak, kamu görevlilerine, bağlı bulundukları kurumlarla ilgili dava ve işlerde, bilirkişi olarak görev verilemez.

(3) Bilirkişi listelerinin düzenlenmesine, güncellenmesine ve listede kendisine yer verilmiş olanların liste dışına çıkartılmasına ilişkin esas ve usuller, ilgili bakanlıkların da görüşü alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığınca hazırlanacak olan yönetmelikte gösterilir ..." denilmektedir.

Bilirkişi raporuna itiraz konusu özel hüküm olmadığı için H.M.K'nun 281'inci maddesine göre yapılmamıştır. Söz konusu madde hükmünde;

"... (1) Taraflar, bilirkişi raporunun, kendilerine tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde, raporda eksik gördükleri hususların, bilirkişiye tamamlattırılmasını; belirsizlik gösteren hususlar hakkında ise bilirkişinin açıklama yapmasının sağlanmasını veya yeni bilirkişi atanmasını mahkemeden talep edebilirler.

(2) Mahkeme, bilirkişi raporundaki eksiklik yahut belirsizliğin tamamlanması veya açıklığa kavuşturulmasını sağlamak için, bilirkişiden, yeni sorular düzenlemek suretiyle ek rapor alabileceği gibi, tayin edeceği duruşmada, sözlü olarak açıklamalarda bulunmasını da kendiliğinden isteyebilir.

(3) Mahkeme, gerçeğin ortaya çıkması için gerekli görürse, yeni görevlendireceği bilirkişi aracılığıyla, tekrar inceleme de yaptırabilir ..." denilmektedir.

Bilirkişi ücretleri, söz konusu Yasa'nın 283'üncü maddesindeki;

"... (1) Bilirkişiye, sarf etmiş olduğu emek ve mesaiyle orantılı bir ücret ile inceleme, ulaşım, konaklama ve diğer giderleri ödenir. **Bu konuda, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak ve her yıl güncellenecek olan tarife esas alınır ..."** hükümlerine göre belirlenecektir.

Sayıştay'ın yargılama aşamasında tayin ettiği bilirkişi ceza hukuku açısından kamu görevlisidir. Bu düzenlemeyle bilirkişiler haksız saldırılara karşı korundukları gibi, görevleriyle ilgili suçlar nedeniyle cezaları da artırılarak verilecektir.

Sayıştay yargılamasında kast ve ağır ihmaliyle taraflara zarar veren bilirkişiler için açılacak davalar Devlete karşı açılacak, Devlet ödediği tazminat için sorumlu bilirkişiye rücu edecektir.

Sayıştay'da Kanun yolları aşamasında bilirkişi tayin edilip edilemeyeceği konusu tartışılabilir. Kanımızca, bilirkişi incelemesi ve tayini birinci derece mahkemelerinin görevi olduğu için kanun yolları aşamasında bilirkişi raporlarının yeterli olup olmadığı değerlendirilir. Bilirkişi tayini kanun yolu aşamasında söz konusu

olmaz. Bu aşamada ilk derece mahkemesince belirlenen bilirkişi raporlarının yenilenmesi ve eksikliklerinin giderilmesi istenebilir.

2.2. Sayıştay Yargılaması Aşamasında Uzman Görüşü

Yargılamaya esas raporun Sayıştay dairesine ulaşmasından sonra, gerek savcı gerekse, Sayıştay dairesi önceki uzman görüşü ile bağlı kalmaksızın, uzman veya bilirkişi atayabilir. Eğer bir uzman görevlendirilmişse onun atanması kanımızca bilirkişilik hakkındaki Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre değil Sayıştay Kanunu'na göre yapılmalıdır.

Mahkeme dışında yargılananlar da denetçiye verdikleri savunma dışında ek savunma yaparak bu savunmalarıyla birlikte ücretlerini kendilerinin karşıladığı uzman görüşünü mahkemeye sunabilmelidirler. Bu durumda Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenen uzman görüşlerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler Sayıştay Kanunu'ndaki atıflara dayanarak uygulanmalıdır.

3. SONUÇ

Sayıştay'da bilirkişilerden genel olarak denetim çalışmaları ve bu çalışmalarda iddiaları hazırlamak için yararlanılmakta ise de bu tür işlemler aslında teknik anlamda bilirkişilik değildir. Bu tür görevlendirmeler idari bir çalışmada uzman görevlendirmedir. Bilirkişiler gerçek anlamda yargılama aşamasında söz konusudur. Yargılama aşamasında ise bilirkişi atanması imkanı olmakla beraber, yargılananların bilirkişi talepleri, bilirkişi raporlarına itirazlar ve başka bir bilirkişi atanması konuları Sayıştay Kanunu'nda yer almadığı için bu konularda atıf yapılan Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümleriyle söz konusu boşluklar doldurulacaktır.

Bu arada bilirkişilik ve uzman görevlendirme konularında ikincil mevzuat düzenlenirken, denetleyenler kadar denetlenenlerin haklarının korunması da bir zorunluluktur. Bu zorunluluklar atıf yapılan Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun hükümleri esas alındığında yerine getirilebilir. Söz konusu zorunluluğa uyulmayıp, düzenleyici işlemlerde Kanun'a aykırı hükümlere yer verilirse bunlara karşı idare mahkemelerinde itiraz edilebileceği gibi ikincil mevzuatın yayını tarihinden itibaren dava açma süresi içerisinde vatandaşlarca iptal davası açma hakkı da bulunmaktadır.

19. DÜNYA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONGRESİ'NE TÜRKİYE EV SAHİPLİĞİ YAPTI

Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın katılımıyla gerçekleşen kongrede Türkiye Belediyeler Birliği adına Prof. Dr. Adem ESEN'de bir tebliğ sundu.

insanlara şamildir" dedi. Başbakan Erdoğan insanın önemsenmediği, yaşamın ve sağlığın ihmal edildiği, temel hak ve hürriyetlerin kolayca yedeğe alındığı bir ortamda, huzur ve refaktan bahsedilemeyeceğini ifade ederek "Dünya ülkeleri olarak, insana kıymet veren, insanı temel alan, insanlar arasında ayırım yapmayan, adaletten asla taviz vermeyen bir ekonomik sistem inşa etmeliyiz. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konuların gelişimini de böyle bir çerçeveden değerlendirmemiz mümkündür" diye konuştu.

Başbakan Erdoğan: Kongre istihdam şartlarının iyileştirilmesine katkı sağlayacak

İstihdam şartlarının iyileştirilmesinde bu Kongre'nin sanılandan daha fazla katkı sağlayacağına inandığını belirten Başbakan, Dünyada 3 milyar civarında iş gücü bulunduğunu vurguladı.

"Çalışma hayatı; istihdam, çalışma şartları, sosyal güvenlik, mesleki eğitim, iş sağlığı ve güvenliği gibi birçok önemli bileşenden oluşuyor. Bu bileşenler içinde, iş sağlığı ve güvenliğinin ayrı bir öneme sahip olduğu açıkça ortadadır. Dünyada her gün yaklaşık 1 milyon iş kazasının yaşanması, dünya ekonomisine, toplam gayrisafi hâsılanın yüzde 4'ü kadar bir maliyet oluşturuyor. Bunun da ötesinde, iş kazası ve meslek hastalıkları sonucu her yıl 2,3 milyon insan, maalesef hayatını kaybediyor, çok daha fazla insan ise sakat kalıyor"

Türkiye'nin 19'uncusuna ev sahipliği yaptığı ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Uluslararası Sosyal Güvenlik Birliği (ISSA) işbirliğinde düzenlenen "Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi" 11-15 Eylül 2011 tarihleri arasında İstanbul'da yapıldı. Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın katılımıyla gerçekleşen kongreye 130 ülkeden, 32 bakan ve 4 bin kişi katıldı. Kongre kapsamında gerçekleşen "Bakanlar Zirvesi"nde "İstanbul Deklarasyonu" da imzalandı. 19. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi'nde Türkiye Belediyeler Birliği adına Prof. Dr. Adem ESEN'de bir tebliğ sundu.

Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN, kongrenin açılış töreninde yaptığı konuşmada, "İnsan kutsal bir varlıktır; ancak bu kutsallık, hiçbir ayırım yapmaksızın tüm

şeklinde konuşan Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN, sağlıklı ve sürdürülebilir bir iş gücü arzı oluşturmak, çalışanların yaşam kalitelerini yükseltmek, işletmelerde verimliliği artırmak ve üretim kalitesini geliştirmek için iş güvenliğini artıracak adımlar atmaya devam edileceğini de sözlerine ekledi.

Türkiye'nin, 2003-2010 yılları arasında yaşanan küresel krize rağmen yıllık ortalama yüzde 4,9 oranında bir büyüme kaydettiğini bildiren Başbakan, Türkiye ekonomisinin, küresel kriz sonrası dünyada en hızlı toparlanan ekonomilerden birisi olduğunun altını çizerek "2010 yılında yüzde 8,9 gibi yüksek bir büyüme oranı yakalayan ülkemiz, bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 11 oranında büyümüş ve dünyada en hızlı büyüyen ekonomi olmuştur. Bu dönemde, kriz sürecinde dünya genelinde yükselen işsizlik rakamlarını en hızlı toparlayan ve toparlanan ülkelerden de biriyiz. Türkiye, bir yandan istihdamı artırırken, istihdam şartlarını iyileştirme konusundan da hiçbir taviz vermemektedir" dedi.

İş Sağlığı ve Güvenliği Yasa Tasarısının Yasalaşması Hedefleniyor

İş Sağlığı ve Güvenliği Yasa Tasarısı'nı önümüzdeki dönemde yasalaştırılmasının hedeflendiğini kaydeden Başbakan Erdoğan, bu Kanun'un, memur ve işçi ayrımı olmaksızın bütün çalışanları, kamu-özel ayrımı

olmaksızın bütün işverenleri ve işçi sayısı dikkate alınmaksızın bütün işyerlerini kapsayan bir nitelik taşıyacağını ifade etti.

İş sağlığı ve güvenliğinde kuralcı yaklaşımdan ziyade iyileştirici ve geliştirici bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini vurgulayan Başbakan Erdoğan, iş dünyasının da bu konuyu uyulması gereken bir zorunluluktan ziyade, sağlık ve güvenliği destekleyen, verimi ve kaliteyi artıran bir araç olarak görmeleri gerektiğini belirtti.

Bakan Çelik: "Her Dakika 4 Kişi İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Sonucu Hayatını Kaybetmektedir"

19. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi'nin açılış töreninde konuşan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk ÇELİK ise "Emek ve sermaye, endüstriyel ilişkilerde birbirinin rakibi değil, üretim ve kalkınmayı gerçekleştiren vazgeçilmez iki unsur olarak görülmeye başlanmıştır. Bütün bu gelişmeler kalkınmanın temeli olan çalışma barışının sağlanmasında ve sürdürülmesinde önemli katkılar sağlamaktadır" diye konuştu.

Bakan Çelik, çalışma hayatının statik olmadığını aksine dinamik bir yapıya sahip bulunduğunu vurgulayarak kalkınma ihtiyacı arttıkça sanayi ihtiyacının da arttığına değindi. Çalışma şartları ve şekillerinin ise sürekli değiştiğini belirten Çelik, "bu değişim ve dönüşüm

karşısında çalışanların karşılaştıkları riskler, aynı oranda çeşitlenmekte ve artmaktadır” dedi.

İş sağlığı ve güvenliği konusunun tüm ülkelerin karşı karşıya olduğu ortak bir sorun olduğunu kaydeden Bakan Çelik, iş kazaları ve meslek hastalıklarının dünya ekonomisine maliyetinin asgari 600 milyar dolar olduğunu söyledi. “Mesleki eğitimin daha da yaygınlaştırılması, işsizliğin daha da düşürülmesi, istihdamın üzerindeki yüklerin azaltılması ve istihdamın artırılması, sendikal mevzuatın yeniden düzenlenmesi, AB ve ILO standartlarına uygun iş sağlığı ve güvenliği yasasının çalışma hayatına kazandırılması, meslek standartlarının belirlenmesi, ILO sözleşmesinin onaylanması, önümüzdeki en kısa dönemde gerçekleştireceğimiz konu başlıklarıdır” diye konuşan Bakan Çelik kongre kapsamında iş sağlığı ve güvenliğinin iş sağlığı ve güvenliğine önleyici yaklaşım, sistem yaklaşımı, sosyal diyalog ve iş dünyasında ortaya çıkan yeni güçlükler konulu dört temel başlıkta tartışılacağını dile getirdi. Çelik, “İş kazalarının ve meslek hastalıklarının neredeyse tamamının önlenebilirliği mümkünken, kazaların devam etmesi ve yılda 2,3 milyon insanın hayatını kaybetmesi bu fuarın önemini bir kez daha ortaya çıkarmaktadır” diye konuştu.

Diğer konuşmacılar

ISSA Genel Direktörü Errol Frank STOOVE, ILO İcra Direktörü Assane DIOP, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Yönetim Kurulu Başkanı ve Dünya İşverenler Örgütü Temsilcisi (IOE) Tuğrul KUDATGOBİLİK,

LİK, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) Cenevre Ofisi Direktörü Raquel GONZALEZ, ISSA Genel Sekreteri Hans-Horst KONKOLEVSKI, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Kasım ÖZER ve konuk ülkelerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlarının katılımı ile gerçekleşen kongre kapsamında bir de basın toplantısı düzenlendi.

Kongre de söz alan ISSA Genel Direktörü Errol Frank STOOVE, “İş yerinde önleme kültürünün daha da yayılması prensibi kapsamında, dünya çapında sağlıklı, güvenli iş yerlerinin oluşturulması amacına doğru ilerliyoruz” diye konuştu.

ILO Sosyal Koruma Sektörü İcra Direktörü Assane DIOP ise “Bu kadar çok kazayı engellemeye yönelik olan önleme kültürünün ne kadar önemli olduğunu öne çıkarmalıyız. Türk otoritelerinin, Bakanlar Zirvesini İstanbul'da organize etmesinin Türkiye'nin iş sağlığını ve güvenliğini önemseydiği anlamına gelmektedir. İş kazaları, hala kabul edilemeyecek kadar yüksek. Kadın, erkek ve hatta çocuklar için güvenli çalışma ortamına ve ortak harekete ihtiyaç var” dedi.

TİSK Başkanı Tuğrul KUDATGOBİLİK, “Bizim amacımız iş sağlığı ve güvenliğinin ulusal gündemimizde önemli bir konu olarak kalmasını sağlamaktır” şeklinde konuştu.

ITUC Cenevre Ofisi Direktörü Raquel GONZALEZ ise yaptığı konuşmada hem farkındalığın artırılmasında, hem de çözüm üretilmesinde sendikaların önemli görevler üstlendiğine işaret etti. Ancak sağlıklı iş ortamı oluşturmak konusunda işverenlerin ve hükümetin de harekete geçirilmesi gerektiğini kaydetti.

ISSA Genel Sekreteri Hans-Horst Konkolevski, “Mesleki sağlık, temel insan hakkıdır. O yüzden buradaki mesleki risklerin önlenmesi son derece önemlidir. Siyasi liderlerin buna öncülük etmesi gerekiyor” dedi.

ÇSGB İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Kasım Özer ise kongrenin, tüm etkinlik ve çalışmaların iş sağlığı ve güvenliği kültürünün gelişmesinde, farkındalığın ortaya çıkmasında büyük rolünün ve etkisinin olacağını belirtti.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ ADINA PROF. DR. ADEM ESEN TARAFINDAN SUNULAN TEBLİĞ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ¹⁾

Yerel yönetimlerin iş sağlığı ve güvenliği (İSG) açısından konuları üç başlıkta toplanabilir:

1) İşveren olarak İSG yükümlülükleri:

İşveren olarak yerel yönetimler, İş Kanunundaki hükümlere uymak zorundadır. TS (OHSAS) 18001 sistemi yerel yönetimlerde yaygın hale getirildiğinde İSG açısından önemli adım atılmış olur.

2) Yerel yönetimlerin İSG görevleri:

Belediyeler ve İl Özel İdarelerinin çeşitli yasal düzenlemelerdeki görevlerini kapsar. İşyeri Açma Yönetmeliğine göre işyerlerine ruhsat vermek için işyerlerinin İSG şartlarına uygun olup olmadığını kontrol etmek yerel yönetimlere aittir. Binaların projelendirilmesi, yapımı ve kullanımında daha güvenli hale getirilmesiyle iş kazaları ve meslek hastalıkları azalır.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne göre itfaiye teşkilatının görevleri arasında, imar planlarına göre parlayıcı, patlayıcı ve yanıcı madde depolama yerlerini tespit etmek ve işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek, bu konularda mevzuatın öngördüğü izin ve ruhsatları vermek sayılmaktadır.

İmar Kanunu, yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlenmiştir. Aynı maddelerde kapıcı dairelerinin sağlık şartlarına uygun olarak yapılması, yıkılacak derecede tehlikeli yapılar, arsalar, evler ve diğer yerlerde enkaz, birikinti, gürültü, ağım, çukur gibi kamu selametini tehdit eden unsurlar konusunda alınması gereken tedbirler ve arsaların yola bakan kısımlarında belediye sınırları içinde belediyelerin, belediye sınırları dışında valiliklerin alacakları önlemler sayılmıştır. İnşaatlarda yapı müteahhidi yapım işinde ruhsat eki etüt ve projelere aykırı olarak gerçekleştirilen imalatın can ve mal güvenliğini tehdit etmesi halinde on yıl süreyle Bakanlık tarafından iptal edilir. Buna göre İSG sorumluluğu yapı müteahhidine aittir. Ülkemizde iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önemli bir oranı inşaat sektöründe olmaktadır.

3) Halka en yakın hizmet birimleri olarak yerel yönetimlerin İSG çalışmalarında özel sektöre öncülük görevleri:

Ülkemizde iş kazası ve meslek hastalıklarının yüksek olması denetim yetersizliği, küçük işletmelerin sorunları, kayıt dışılık gibi sorunların yanı sıra İSG kültürü eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Yerel yönetimler yasalarla görev olarak verilen konularda İSG ve toplumda öncü rol oynamaları başarı açısından önemlidir.

¹⁾ İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörü, Konya-Selçuklu Belediye eski Başkanı 1999–2009.
ademesen@iszu.edu.tr
Anahtar kelimeler: yerel yönetimler, iş sağlığı ve güvenliği, imar yasası

TBB EĞİTİM ATAĞINDA

Eylül – Ekim aylarında Birliğimizce düzenlenen eğitim seminerlerine 2500'ü aşkın belediye personeli katıldı.

Birliğimiz eğitim faaliyetleri TBB Belediye Akademisinin yanı sıra çeşitli bakanlıklar, kurumlar ve bölge belediye birlikleri ile işbirliği halinde devam ediyor. TBB Belediye Akademisi seminerleri ve lisansüstü eğitimlerin yanı sıra bölgesel, il düzeyinde ve hizmet içi eğitim seminerleri olmak üzere farklı kategorilerde gerçekleşen eğitim seminerlerimiz kapsamında **Eylül-Ekim aylarında yaklaşık 2500 belediye personelinin** katıldığı 20'yi aşkın seminer düzenlendi.

TBB Belediye Akademisi ve Lisansüstü Seminerlerimiz

- TBB Belediye Akademisi Lisansüstü Eğitimleri kapsamında Eylül ayında üç yeni eğitim programı başladı. Bu kapsamda Birliğimizin **Ankara Üniversitesi** Taşınmaz Geliştirme Anabilim Dalı ile işbirliğinde başlayan "Taşınmaz Geliştirme Lisans Üstü Programı"na 50 belediye personeli katıldı. **Bahçeşehir Üniversitesi** Ulaştırma Uygulama Araştırma Merkezi ile işbirliğimizde başlayan "Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi" programına ise 80 belediye personeli katıldı. Eylül ayında başlayan üçüncü program ise **Sakarya Üniversitesi** Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı ile işbirliğinde "Mahalli İdareler ve Şehircilik" oldu. Bu programa ise 50 belediye personeli katıldı.

- TBB Belediye Akademisi **İtfaiye Eğitimleri** kapsamında 4-24 Eylül ve 25 Eylül-15 Ekim 2011 tarihlerinde iki eğitim gerçekleşti. Birliğimizin Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı Simülasyon Merkezi ile işbirliğinde düzenlenen itfaiye eğitimlerine Eylül ayında 60 kişi katıldı.
- Belediyelerin sorumluluğunda olan mali hizmetler uzman yardımcılarına yönelik eğitim görevinin uygulamada birlik sağlanması amacıyla belediyelerimizde çalışan tüm mali hizmetler uzman yardımcılarını kapsayacak şekilde gerçekleşmesi hedeflenerek 10-23 Ekim 2011 tarihleri arasında Ankara'da bir seminer düzenlendi. 12 gün süren **Mali Hizmetler Uzman Yardımcıları** seminerine 55 uzman yardımcısı katıldı. **Mali Hizmetler Birim Amirleri** eğitim semineri ise 10-13 Ekim 2011 tarihlerinde Antalya'da, yaklaşık 400 kişinin katılımı ile gerçekleşti.

Birliğimizce düzenlenen
Görevde Yükselme Sınavı Eğitimine
katılanların **yüzde 63'ü** sınavda başarılı oldu.

Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınavı Eğitiminde Başarı

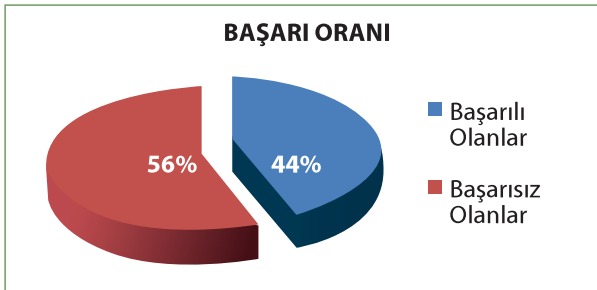
Türkiye genelinde **%44** başarı elde edilen görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavında; Birliğimizce mahalli idareler personeline yönelik olarak düzenlenen görevde yükselme **eğitimine katılan adayların %63'ü** başarı gösterdi.

Mahalli idareler personelinin görevde yükselme ve unvan değişikliği esaslarına dair yönetmeliğin 04.07.2009 tarih ve 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesinin ardından Birliğimizce ikinci kez düzenlenen Görevde Yükselme ve Unvan

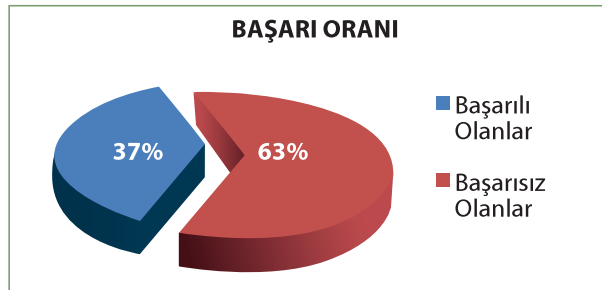
Değişikliği Eğitim Semineri **9-13 Eylül 2011** tarihlerinde **Ankara'da** yapıldı.

Başarı standardı olarak bu üç dersin ortalamasının 70 olarak belirlendiği sınava katılan 2409 adaydan 1051 tanesi (**%44**) başarılı, **%56'sı** ise 70 barajının altında kalarak başarısız sayıldı.

Birliğimizce mahalli idareler personeline yönelik olarak düzenlenen görevde yükselme eğitimine katılan **343 adayın 217'si (%63) ise başarılı oldu.**

Sınava katılan aday Sayısı	Başarılı olan aday sayısı	Başarı oranı
2409	1051	% 44

Sınava katılan aday Sayısı	Başarılı olan aday sayısı	Başarı oranı
343	217	% 63

Seminer kapsamında

- "Halkla İlişkiler ve İletişim (İletişim Teknikleri ve Süreci),
- Türkçe Dil Bilgisi (Sınava Yönelik Konu Anlatımı ve Test Sorularının Değerlendirilmesi),
- Kamu Görevlileri ve Devlet Memurluğuna Giriş, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun İstihdam Esasları İle İlgili Genel İlkeler, Memuriyete Giriş, Adaylık Statüsü, Asil Memur Olarak Atanma,
- Memurların Nakilleri İle İlk Defa ve Yeniden Atanmaları, Memurluğa Atanma Genel Şartları,
- Memurluğun Sona Erme Halleri, Memurlar İçin Konan Yasaklar, Belediyenin Görev Yetki ve Sorumlulukları, Belediyenin Organları, Belediye Teşkilatı ve Personeli, 5393 Sayılı Belediye Kanunu,
- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi (Sınava Yönelik Konu Anlatımı ve Test Sorularının Değerlendirilmesi), 1982 Anayasasının Kabulü, Genel Esasları, Temel Haklar ve Özgürlükleri Sistemi, 1982 Anayasasına Göre Devletin Temel Organları, Resmi Yazışma Kuralları, 5018 Sayılı kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (Amaç ve Kapsam, Taşınır ve Taşınmaz İşlemleri, Yaptırımlar ve Yetkili Merciler), 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, Devlet Teşkilatı İle İlgili Mevzuat, İl Özel İdaresi Kanunu ve Köy Kanunu" konuları ele alındı.

Seminerlerin ilki geçtiğimiz yıl Kızılcahamam'da yapılmış Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği eğitim semineri katılan adayların 79'u sınavda başarılı olmuştur.

Eğitim seminerinin açılışında konuşan **Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR**, belediyeler ile ilgili yapılan lobi çalışmaları, eğitim faaliyetleri, TBB Belediye Akademisi, belediyelerin hizmetine sunulmak üzere çalışmaları yürütülen muhasebe yazılımı programı ve konukevi gibi konularda katılımcıları bilgilendirdi.

Bölgesel ve İl Düzeyinde Gerçekleşen Seminerler

• Birliğimizin **İç Anadolu Belediyeler Birliği** ile işbirliğinde düzenlenen eğitim semineri 17-25 Eylül 2011 tarihlerinde Antalya'da yapıldı. Seminere Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerinden oluşan 300 kişi katıldı.

• **Konya Belediyeler Birliği** ile işbirliğinde düzenlenen eğitim semineri Antalya'da 10-13 Ekim 2011 tarihlerinde yaklaşık 100 kişinin katılımı ile yapıldı.

• Birliğimiz ve **Güneydoğu Anadolu Bölgesi Belediyeler Birliği** işbirliğinde yaklaşık 100 kişinin katılımı ile yapılan eğitim 12-16 Ekim 2011 tarihlerinde Van'da gerçekleşti.

• Birliğimizin **Doğu Anadolu Belediyeler Birliği**yle işbirliğinde düzenlenen eğitim semineri, 23-27 Ekim 2011 tarihlerinde 170 kişinin katılımı ile Antalya'da gerçekleşti.

• **Manisa Belediyesinin** talebi üzerine 5-6 Ekim 2011 tarihlerinde Manisa'da düzenlenen hizmet içi eğitim seminerine 80 belediye personeli katıldı.

İmar ve Çevre Konulu Teknik Eğitimler

- Bu yıl ikincisi düzenlenen **"Su ve Kanalizasyon İdareleri'nin Bütçe, Performans ve Yatırım Programı Hazırlama Eğitimi"** 3-4 Ekim 2011 tarihleri arasında Sapanca'da gerçekleşti. Eğitime 86 teknik personel katıldı.
- 5-9 Ekim 2011 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşen ve yerel yönetimlere yönelik bir de oturumun yer aldığı **Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansı (IRENEC 2011)** nedeniyle enerji alanında belediyelerimizce yürütülmekte olan projelerin tanıtımı ve tecrübe paylaşımı sağlanması amacıyla 25 kişinin katıldığı bir organizasyon düzenlendi.
- ÇED Yönetmeliği, İller Bankası hibe ve kredileri, IPA ve atık su arıtma tesisleri teknik usuller tebliği konularını kapsayan **Genel Çevre, Havza ve Atık Su Eğitimi**, 09-13 Ekim 2011 tarihlerinde yaklaşık 100 belediye personelinin katılımı ile Kayseri'de gerçekleşti.
- Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi (**GASKİ**) Hizmet İçi Eğitim Semineri 11-12 Ekim 2011 tarihlerinde Gaziantep'te yapıldı. Seminere su ve kanalizasyon idarelerinden 200 kişi katıldı.
- Binalarda enerji verimliliği, yapı denetim mevzuatı, yeni ve mevcut binalarda yapı denetim uygulamaları, kaçak, ruhsatsız ya da ruhsatına aykırı yapı kavramları, imar para cezaları ve yıkım kararları konularını kapsayan **"İmar, Yapı Denetimi, Uygulamaları ve Cezalar"** eğitimi 13-16 Ekim 2011 tarihlerinde Ankara'da gerçekleşti. Eğitim seminerine belediyelerin ilgili birimlerinden yaklaşık 100 kişi katıldı.
- Belediyelerimizde asfalt üretimi, uygulaması, yol malzemeleri, asfalt karışımları tasarımı" alanlarında bir standart oluşturulması ve belediyelerimizce sunulan hizmetin kalitesini artırmak amacıyla "yol malzemeleri, asfalt karışımları tasarımı, üretimi ve uygulaması" konularını kapsayan 4'üncü **Asfalt Eğitimi** 18-22 Ekim 2011 tarihlerinde Konya'da yapıldı. Eğitime 50 kişi katıldı.
- Birliğimiz ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi işbirliğinde 19-23 Ekim 2011 tarihleri arasında düzenlenen; yürürlükteki yasalar ve mevzuatta kentsel tasarım, alt ölçek projelere geçiş; nazım ve uygulama imar planlaması ve kentsel tasarım, çağdaş ve rekabetçi proje geliştirmede yöntem ve süreçler, yarışma örnekleri ile kamusal alanlarda proje yarışması süreçleri konularını kapsayan **"Kentsel Tasarım ve Dönüşüm"** semineri yaklaşık 100 kişinin katılımı ile İstanbul'da gerçekleşti.
- Belediyelerimizin idari ve teknik birimleri çalışanlarına yönelik olarak 23-27 Ekim 2011 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen **"İl-İlçe İmar Planları"** eğitimine 100 kişi katıldı.
- İçme ve kullanma suyu kavramları, havza planlaması, içme suyu yönetimi ve arıtımı konularını kapsayan **"Çevre ve Havza Koruma İlkeleri ile İçmesuyu Yönetimi ve Arıtımı Eğitimi"** 25-29 Ekim 2011 tarihlerinde 60 kişinin katılımı ile Kocaeli'nde yapıldı.

BELEDİYELER ARASI YURTIÇİ İŞBİRLİKLERİ VE LİDERLİK KONFERANSI ANKARA'DA GERÇEKLEŞTİ

Belediyeler Arası Yurtiçi İşbirlikleri ve Liderlik Konferansı, Türkiye Belediyeler Birliği ve Avrupa Konseyinin işbirliğinde Türkiye'de Yerel Yönetim Reformu Uygulamasının Devamına Destek Projesi (LAR 2. Aşama) kapsamında 10 Ekim 2011 tarihinde Ankara'da düzenlendi.

Konferansın açılış konuşmaları İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdür Yardımcısı **Mustafa YILDIZ**, Avrupa Konseyi Yerel Yönetim Reformu Uzmanlık Merkezi Başkanı **Daniel POPESCU** ve Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri **Hayrettin GÜNGÖR** tarafından yapıldı.

TBB Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR konuşmasında, Birlik olarak işbirliklerinin nasıl geliştirilebileceğine ilişkin çalışma yürütüldüğünü kaydederek "Ortaklıklara finansman sağlanabilir mi?" sorusuna da cevap arandığını belirtti. "Toplum olarak ortaklık kültürümüz gelişmemiştir. Heyecanla başlamamıza rağmen kurallar konmadığı için geliştiremiyoruz. Or-

taklığın temel altyapısı yasal olarak kurallarla ortaya konmalıdır" diye konuşan GÜNGÖR, "mali katkı olmadan ortaklık olması mümkün değildir" dedi.

"Türkiye'de çağdaş yerel yönetimlerin desteklenmesi: zorluklar ve perspektifler" üzerine bir de konuşma yapan GÜNGÖR, "Dünyadaki uygulamalarda da görüldüğü gibi bir hizmetin oraya en yakın idare tarafından yerine getirilmesinde risk daha az. Görev, yetki, sorumluluklarla orantılı kaynak ve teşkilat olması halinde ihtiyaçlar daha yüksek ölçüde karşılanacaktır" şeklinde konuştu. Yeni kurulacak büyükşehirler konusunda görüşlerini aktaran GÜNGÖR, "İstanbul ve Kocaeli örneğinde olduğu gibi yeni kurulacak büyükşehirlerle birlikte büyükşehirlerin sınırlarının il sınırı olarak genişlemesi halinde şehirler birbirine yakınlaşacaktır" dedi.

Belediyelerin özerkliği ve denetim konusunda katılımcıları bilgilendiren Genel Sekreter denetimin yönetimin bir fonksiyonu olduğunu vurguladı.

Avrupa Konseyi Yerel Yönetim Reformu Uzmanlık Merkezi Başkanı Daniel POPESCU, Avrupa Konseyinde yerel yönetimlere ilişkin konunun 5 yıl önce başladığına değindiği konuşmasında strateji geliştirmek ve yeni politikalar arayan mevzuatı değiştirmek isteyen yerel yönetimlere destek sağlamak ve yerel yönetimlerin kurumsal olarak kapasitelerini geliştirmelerine yardımcı olmak olarak iki araç üzerinde çalıştıklarını belirtti.

TBB ile liderlik konusunun ele alındığını kaydeden Popescu, yerel yönetimlerde kurumsal liderliğin nasıl sağlanabileceği konusu üzerinde durulduğunu söyledi.

Ortaklıklar konusunda kültürün de önemli bir unsur olduğuna işaret etti.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdür Yardımcısı Mustafa YILDIZ ise konuşmasında ortaklıklarda önemli güçlüğün yönetim kültürü olduğuna değindi. Yıldız ayrıca, 16 olan büyükşehir belediye sayısının 30'a çıkarılmasının planlandığını ifade ettiği konuşmasında "böylece nüfusun yüzde 60'ı büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde yaşacak" dedi.

Konferans kapsamında Avrupa Konseyi'nden **John JACKSON** "Yurtiçi İşbirlikleri ve Liderlik Akademisinin Avrupa'da Geliştirilmesi" başlıklı oturumda Avrupa Konseyinin belediyeler arası yurtiçi işbirliklerine ve Liderlik Akademisi'ne yaklaşımı üzerine bir konuşma yaptı. "Belediyeler Arası Yurtiçi İşbirliği Programının Mevcut Durumu" üzerine UNDP'den **Ferhat EMİL**'in bilgi verdiği konferansta ayrıca "Yurtiçi İşbirliği Çerçevesi: Avrupa Deneyimi ve Planlar" konulu oturumda Fransa'dan **Robert HERTZOG** ve Hırvatistan'dan **Teodor ANTIC** birer sunum yaptı.

İşbirlikleri için ulusal ve yerel ortamlar masaya yatırıldı

"Yurtiçi işbirlikleri için uygun yerel ortamın oluşturulması-zorluklar ve çözümler" ile Yurtiçi işbirlikleri

için uygun ulusal ortamın oluşturulması-zorluklar ve çözümler" konulu çalıştaylarda konferansa katılan belediye başkanları görüşlerini bildirdiler. Böylece, katılımcılar ulusal ve yerel ölçekte uygun ortamın oluşturulmasına ilişkin konuları gözden geçirme fırsatı buldular.

Türkiye'de yerel yönetim reform uygulamasının devamına destek projesinin kapsamı

"Türkiye'de Yerel Yönetim Reform Uygulamasının Devamına Destek" (LAR II) adıyla yürütülen proje yerel yönetimlerin kapasitesinin artırılması hedefiyle çok sayıda tamamlayıcı alt proje ve bileşenlerinden oluşmaktadır.

Projenin amaçları arasında; yerel yönetimlerin kapasitelerinin geliştirilmesi, eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi, kent konseylerinin güçlendirilmesi, yurtiçi ve yurtdışı belediye işbirliklerinin geliştirilmesi ve bunların mali teşvik boyutu gibi ana unsurlar yer almaktadır.

Ana yararlanıcısı İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) olan projenin Yerel "Yönetim Birliklerinde Kapasite Geliştirme" başlıklı ikinci ve "Belediyeler Arası Eşgüdüm ve İşbirliğinin Güçlendirilmesi" başlıklı dördüncü bileşeni Birliğimizin kapasitesinin geliştirilmesine yöneliktir.

CEMR GENEL SEKRETERİ FREDERIC VALLIER'İN BİRLİĞİMİZE ZİYARETİ

Birliğimizin de üyesi olduğu Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR) Genel Sekreteri Frederic VALLIER, 21 Eylül 2011 tarihinde Birliğimizi ziyaret etti.

Yapılan toplantıda, işbirliği ve ortak çalışma alanları konusunda karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

Ayrıca Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR tarafından TBB faaliyetleri, hizmet binası ve teşkilat yapısına ilişkin kapsamlı bilgi verildi.

KERKÜK / IRAK HEYETİ BİRLİĞİMİZİ ZİYARET ETTİ

Irak'ın Kerkük Belediye Meclis Üyelerinden oluşan 12 kişilik bir heyet 22 Eylül 2011 tarihinde Birliğimizi ziyaret etti.

İçişleri Bakanlığında yapılan toplantının ardından Birliğimize gelen söz konusu Heyet üyeleri Irak'taki belediyelerle daha yakın bir işbirliği yapılmasının önemine işaret ederek, bu ülkedeki belediyelerin kendi birliklerini oluşturmaları ve bölgesel ve uluslararası organizasyonlara katılmaları konusunda Birliğimizden destek istedi.

Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler – Batı Asya ve Orta Doğu Bölge Teşkilatı (UCLG/MEWA) ile işbirliği yapılarak, bölge ülkeleri ile ilişkilerin geliştirilmesi için öngörülen çalışma programımızdan bahsetti.

Ayrıca Birliğimizin düzenlediği eğitimlere komşu ülkelerin yerel yönetim çalışanlarının da davet edildiğini ve önümüzdeki dönemde bu uygulamanın artarak sürdürüleceğini belirtti. Kerkük Belediyesinin Türkiye'den bir kardeş şehir talebi oldu. Genel Sekreterimiz bu konuda Birlik olarak gerekli girişimlerde bulunmayı vaat etti.

BEŞİNCİ İLETİŞİM VE LOBİCİLİK EĞİTİMİ ORDU'DA YAPILDI

Belediyelerimizin basınla ilişkilerinin güçlendirilmesi ve deneyimlerin paylaşılmasını amacıyla "Türkiye'de Yerel Yönetim Reformunun Uygulamasına Destek Projesi" (LAR II. Aşama) kapsamında düzenlenen belediye basın müşavirlerine yönelik "iletişim ve lobicilik" eğitimlerinin beşincisi 17-18 Ekim 2011 tarihlerinde Ordu'da gerçekleşti.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilip Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın teknik desteği ile İçişleri Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan Projenin, Yerel Yönetim Birliklerinde Kapasite Geliştirme başlıklı ikinci bileşeni çerçevesinde **Birliğimizin iletişim stratejisi ve eylem planı** oluşturulmuştu. Bu bileşen çerçevesinde farklı belediyelerden gelen on altı basın sorumlusunun katılımıyla Ordu'da düzenlenen beşinci iletişim ve lobicilik eğitiminin açılış konuşmaları LAR II Proje Danışmanı Ferhat EMİL ve Birliğimiz Dış İlişkiler Müdürlüğünden Uzman Dr. Duygu Dalgıç UYAR tarafından yapıldı.

Josephsson: "İletişimde etkin olun"

LAR II Proje Danışmanı **Ferhat EMİL** "Türkiye'de Yerel Yönetim Reform Uygulamasının Devamına Destek

(LAR II) adıyla yürütülen proje ve bileşenler konusunda bilgiler verdi.

Uzman **Dr. Duygu Dalgıç UYAR** ise Birliğimizin temsil, lobi faaliyetleri, eğitim ve danışmanlık gibi görevlerine ilişkin katılımcıları bilgilendirdi. Birliğimizce yürütülen projelere de değinen Dalgıç Uyar, iletişim stratejisi ve TBB İletişim El Kitabı konusunda ayrıntılı bilgi aktardı.

Açılış konuşmalarının ardından İsveç Belediyeler Birliğinden (SALAR), LAR II Kıdemli Yabancı Uzmanı **Charlotta Janson JOSEPHSSON**, "**Yerel Yönetimlerde İletişim ve Lobicilik Uygulamaları- İsveç ve AB Örneği**" üzerine bir sunum yaptı. Lobicilik ve medya yoluyla mesajın nasıl aktarılacağına ilişkin açıklamalarda bulunan Josephsson, İsveç, İsveç Belediyeler Birliği ve İsveç medyasının yapısını anlattı. SALAR'ın lobi çalışmaları, süreçleri ve farklı teknikleri katılımcılarla paylaşan Josephsson, kaçınılması gerekenler, halkla ilişkiler araçlarına örnekler, kamuoyu oluşmak, basın biriminin sorumlulukları ve yeni eğilimler konularına da değindi.

Josephsson, iletişimde iyi planlama ve takibin önemli olduğunu vurgulayarak, iletişim sürecini analiz, iletişim planı, uygulama ve izleme-değerlendirme olmak üzere dört adımda özetledi. Etkin olunması gerektiğini vurgulayan Josephsson, "Sorumut olun, önemli olana odaklanın, koordine olun, devamlılık gösterin, tutarlı, doğru ve yaratıcı olun" dedi.

Hazardağlı: "Medyayı bütün olarak algılayın"

LAR II Kıdemli Yerel Uzmanı **İsmet HAZARDAĞLI**, "TBB'de Yeni İletişim Yapılanması ve Yerel Yönetimler İletişim El Kitabı'nın Sunumu" konulu oturumda söz aldı.

İletişim stratejisinin içeriği, eylem planı ve TBB ve yerel yönetimler için hazırlanan ile-

tişim El Kitapları ve eğitim çalışmalarına ilişkin ayrıntılı bilgiler veren Hazardağlı, el kitabının TBB'nin yanı sıra belediyelere de rehberlik edecek nitelikte olduğuna dikkat çekti.

İletişim el kitabının "İletişim süreç ve unsurları, farkındalık ve bilinirlik, yazılı ve görsel yayınlar, internet ortamı, kurum içi iletişim, medya ile ilişkiler, krizde iletişim, lobi çalışmaları, üyelerle iletişim, izleme, değerlendirme ve arşivleme" olmak üzere on bölümden oluştuğunu bildiren Hazardağlı, "Kurumsal iletişim strateji ve planlar belirleyin. Tutarlı ve güvenilir iletişim süreçleri geliştirin. Doğru hedef gruplarına doğru zamanda ulaşın. Açık ve net mesaj verin. Medyayı bir bütün olarak algılayın. Şeffaf, eşit ve tarafsız uygulama yapın. Medya ve paydaşlarınızla bilgi akışına yönelik ilişki geliştirin. Gelişen medya teknolojilerini ve kanalları kullanın. Sürekli izleyin ve değerlendirin" diye konuştu.

Girgiç: "Medya ile profesyonel samimiyet kurun"

"Yerel Yönetimlerde Basın Müşavirlerinin Rolü ve Deneyim Paylaşımı" üzerine bir konuşma yapan Gazeteci **Orsoy GİRGİÇ** temel prensipler, ilkeler, bilgi aktarım süreçleri, kurum içi iletişim teknikleri ve olağanüstü durumlar üzerine bir sunum yaptı.

"İyi iletişim, iyi yönetim kavramının bir parçasıdır. İyi yönetimde hesap verebilirlik ve şeffaflık kavramları göz ardı edilmemelidir" diye konuşan Girgiç, her kurumun kurumsal stratejisinin olması gerektiğini söyledi.

Temel prensipler sıralamasında yazılı olarak verilemeyecek bilginin, sözlü olarak da verilmemesi gerektiğine vurgu yapan Girgiç, basın müşavirliklerinin kurumun dışarıya açılan kapıları olduğunu kaydederek medya ile profesyonel bir samimiyet kurulmasının yarar sağlayacağını belirtti. Düzenli ve sürdürülebilir bilgilendirmenin yanı sıra zamanlamanın da büyük önem taşıdığına işaret eden Girgiç, kurum ziyaretleri ve geri bilgilendirme toplantılarının da sağlıklı bilgi aktarım süreçleri açısından fayda sağlayacağını bildirdi.

"Sıkça sorulan sorular ve yanıtların derlenerek web sitesi aracılığı ile yayınlanması

da kamuoyunu bilgilendirme ve basın müşavirlerinin zaman yönetimi açısından yararlıdır" şeklinde konuşan Girgiç, "basın müşaviri gündemi iyi takip etmelidir" dedi.

Girgiç, olağanüstü durumlara hazırlıklı olmak için kriz öncesi pro-aktif yaklaşımla medya ile baştan iyi ilişkiler kurmanın ve düzenli bilgiler aktarmanın yararlı olduğuna vurgu yaptı.

Mizansen basın toplantısı

Etkinliğin ikinci gününde gerçekleşen etkileşimli oyun bölümünde katılımcılar, mizansen bir basın toplantısı düzenleyerek kamuoyunu aydınlatma ve kriz yönetimi konularında uygulama yapma imkanı buldular.

Oturum, **Ordu Belediye Başkanı Seyit TORUN** ve **Alankent Belediye Başkanı Kemal ÖZER**'in katılımı ile gerçekleşti.

Bu oturumda basın toplantısı, haber bültenleri, sorulara cevaplar, kamuoyunu aydınlatma, kriz yönetimi gibi temel kavramlar üzerinde duruldu.

İLETİŞİM VE LOBİLİK EĞİTİMLERİNE BİRLİĞİMİZ'DE DEVAM EDİLDİ

Proje kapsamında Türkiye Belediyeler Birliği persone-line yönelik olarak gerçekleşen iletişim ve lobicilik eğitimlerinin ikincisi hizmet binasında yapıldı.

TBB İletişim Stratejisinin sunulduğu ve TBB İletişim El Kitabı'nın tanıtıldığı seminerde "Yerel Yönetimlerde İletişim ve Lobicilik Uygulamaları – İsveç ve AB Örneği" konusunda LAR II Kıdemli Yabancı Uzmanı Charlotte Janson JOSEPHSSON'dan bilgiler alındı.

TERMAL TURİZM KONULU TEKNİK İNCELEME ZİYARETLERİ TAMAMLANDI

Türkiye Belediyeler Birliği ve Jeotermal Kaynaklı Belediyeler Birliği işbirliğinde Macaristan ve Çek Cumhuriyeti'ne düzenlenen Teknik İnceleme Ziyaretlerinin ikincisi 27 Eylül - 2 Ekim 2011 tarihleri arasında gerçekleşti.

Termal Turizm konulu ikinci ziyaret Macaristan ve Çek Cumhuriyeti'ne 27 Eylül - 2 Ekim 2011 tarihleri arasında gerçekleştirildi. İlk iki günü Budapeşte'de geçiren Heyet, Macar Kaplıcalar Birliği Başkanı Miklos VANCSTURA ve diğer birlik uzmanları tarafından termal kaynaklar ve işletmeler hakkında bilgi aldı. Heyet, aynı gün içerisinde Budapeşte içerisindeki modern ve tarihi termal tesisleri yerinde inceledi.

Programın ikinci gününde Prag'a hareket ederken yol üzerindeki dünyaca ünlü Sárvár kasabasını ziyaret ederek Sárvár Belediyesi'ne ait termal tesis de incelemelerde bulunan Heyete, Macar Kaplıcalar Birliği Başkanı Vancsura eşlik etti. Vancsura, ziyaret sırasında "Sárvár'da 8 yıl önce hiç tesis yoktu. Burası gerçek anlamda bir başarı örneğidir. Türkiye'den gelen belediyeler açısından Sárvár Kasabası iyi bir örnek olacağını düşünüyorum. Bugün gezdiğimiz tesis de belediyenin bir işletmesidir. Türkiye termal kaynak açısından oldukça zengin bir ülkedir. Umarım bu teknik gezi sizler için faydalı olmuştur. Bundan sonra da Macar Kaplıcalar Birliği olarak kurumlarınızla her türlü iş birliğine açığız" dedi.

Çek Cumhuriyeti Temasları

Teknik gezinin ikinci adresi olan Çek Cumhuriyeti'ne düzenlenen ziyarete Manisa Milletvekili ve Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin TANRIVERDİ ve Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR de katılarak belediye başkanları ile teknik konularda izlenimlerde bulundular. Prag incelemelerinin ilk gününde, Prag Büyükelçisi Cihad ERGINAY tarafından otelde, Heyete Büyükelçilik çalışmaları hakkında bilgiler verildi. Büyükelçi Erginay, Çek Cumhuriyeti'nin termal turizm

konusunda önemli bir ülke olduğunu, Türkiye'den belediyeler ile kardeş-şehir ilişkileri kurulduğunu ve daha birçok ortak projenin hayata geçirilebileceğini belirtti.

Ziyarette söz alan Kırşehir ve Jeotermal Kaynaklı Belediyeler Birliği (JKBB) Başkanı Yaşar BAHÇECİ ise bu tür gezilerin önemine dikkat çekerek Türkiye'nin Avrupa'da termal kaynaklar açısından birinci olduğunu ve JKBB olarak belediyelere her türlü desteği vermeye hazır olduklarını kaydetti. Bahçeci, JKBB'nin çalışmalarına destek veren Birliğimiz adına Genel Sekreterimiz Hayrettin GÜNGÖR'e teşekkürlerini ileterek konuşmasını bitirdi.

Güngör: "Belediyelerimizin gelişmesine yardımcı olacak her projede varız"

Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin GÜNGÖR ise "Biz ulusal düzeyde kurulan bir birlik olarak, belediyelerin gelişmesine yardımcı olacak her projede

varız. Jeotermal Kaynaklı Belediyeler Birliği Türkiye'de jeotermal konusunda uzman bir kadro ile çalışmalarını sürdüren bir birlik olma yolunda hızla ilerliyor. Sektördeki sıkıntılar ile ilgili bir çalıştay yapılması konusunda da desteğimizi sürdürmeyi düşünüyoruz. Ayrıca termal belediyelere ait bir tanıtım kitapçığını da yine Jeotermal Kaynaklı Belediyeler Birliği ile beraber belediyelerimiz için hazırlayacağız" diyerek Birliğimizin her zaman belediyelerimizin yanında olduğunu ve TBB'nin sorunları çözmek için her zaman hazır olduğunu vurguladı.

Heyet, Macaristan - Çek Cumhuriyeti Teknik İnceleme Gezisinin son gününde, bilinen eski termal duraklardan olan Karlovy Vary kasabasını ziyaret ederek yurda dönüşlerini gerçekleştirdi.

Eylül- Ekim 2011 döneminde Belediyelerimizi ilgilendiren gelişmeler şöyledir:

Türkiye Belediyeler Birliği ülkemizdeki bütün belediyeleri (2950) temsil etmek üzere 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 20'nci maddesi hükmüne göre ulusal düzeyde kurulmuş tek yerel yönetim birliğidir. Belediyelerin tamamının doğal üye olduğu Birliğimizin görevleri arasında, belediyelerin menfaatlerini korumak, bu idarelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek de yer almaktadır.

Bu kapsamda Birliğimizce belediyelerle ilgili mevzuat hazırlıklarında görüş ve öneriler hazırlanarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirilmekte ve bu amaçla yapılan toplantılara katılım sağlanmakta, gerek yazılı gerekse sözlü olarak görüş verilerek parlamentoda belediyelerimizin sesi olunmaktadır.

30 Eylül 2011 Tarihli Hukuk Komisyonu Toplantısı

Belediyelerimizi ilgilendiren kanunlar arasında yer alan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda yapılması gereken değişiklikler ve diğer konularda Birliğimiz Hukuk Komisyonu üyelerinin görüş ve önerilerinin alınması amacıyla 30 Eylül 2011 tarihinde Ankara'da toplantı yapılmıştır.

Birer kamu kurumu olan belediyelerimizin iş ve işlemlerinin Anayasanın 125'inci maddesi gereğince yargı denetimine tabi olması nedeniyle 2577 sayılı Kanun'un, sıklıkla başvurulmuş mevzuat arasında yer

alması, Kanun'un kabulünden bu yana geçen süreçte uygulamadan kaynaklanan sorunlar olduğu gibi bir kısım hükmünün de günümüz ihtiyaçlarına cevap vermemesi nedeniyle anılan Kanun'da yapılması gereken değişiklikler tespit edilerek bir yazı ile Adalet Bakanlığı'na iletilmiştir.

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğine Karşı Dava Açıldı

24.08.2011 tarih ve 28035 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin belediyelerimiz açısından detaylı olarak incelenmesini teminen Hukuk Komisyonu üyeleri ile 7 Ekim

2011 tarihinde Ankara'da toplantı yapılmıştır.

Toplantıya katılan çevre mühendisleri ve komisyon üyesi hukukçular, Yönetmelikle getirilen ambalaj atığı tanımı, atık üreticileri arasında ayırım yapılması, bazı atık üreticilerine atıklarını satma veya belediyenin atık sistemine bedeli mukabilinde verme hakkının tanınması, bu değişikliklerle Anayasanın eşitlik prensibinden ve Çevre Kanunu'ndaki "kirlüten öder" ilkesinden ayrılınması ile belediyenin atık sisteminin mevcut yönetmelik çerçevesinde işletilememesi ihtimalinin doğacağı gerekçeleriyle Yönetmeliğin bazı maddeleri hakkında iptal davası açılması yönünde mutabık kalmışlardır.

Bu kapsamda Birliğimiz tarafından Yönetmeliğin ilgili maddelerinin yürütmesinin durdurulması ve iptali taleplerini kapsayan dava 24.10.2011 tarihinde açılmıştır.

Belediyeleri İlgilendiren Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Öneriler

Birliğimize yansıyan veya resen tespit edilen bazı sorunlara ilişkin olarak hazırlanan ve Birlik Encümenimiz

tarafından da benimsenen kanun değişiklik önerilerimiz bir yazı ile İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'ne iletilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve

Görevleri Hakkında Kanun, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda talep edilen değişikliklerin olası bir kanun veya kanun hükmünde kararname hazırlığında dikkate alınması yazımızda arz edilmiştir.

Hizmet Damgalı Pasaport

Son dönemde belediyelerimizden gelen yakınmalarda, il ve ilçe belediyelerinin seçilmiş ve atanmış personelinin yurt dışı görevlendirmelerinde alınmak istenen hizmet damgalı pasaport taleplerinde İçişleri Bakanlığının yazısı üzerine valilik onayı arandığı iletilmektedir.

LOBİ FAALİYETLERİ

Bu yazının incelenmesinden hizmet pasaportu taleplerinde belediye meclis kararının yeterli olmadığı, bunun yanı sıra valilik onayının da aranması gerektiği ile pasaport süresinin sadece bir seyahati kapsayacak şekilde düzenlenmesinin istendiği anlaşılmıştır.

5393 sayılı Kanun'da yurt dışı görevlendirmeleri için belediye meclisine yetki verilmediği, belediye başkanının belediye teşkilatının en üst amiri olduğu ve belediyeyi temsil yetkisine istinaden bu görevlendirmeyi belediye başkanının yapması gerektiği, Anayasa'nın 127'nci maddesindeki idari vesayete ilişkin amir hüküm dikkate alınarak kabul edilen 5393 sayılı Kanun'un hiçbir maddesinde belediye meclisi veya başkanınca verilmiş yurt dışı görevlendirmeye ilişkin kararın vali tarafından onaylanacağına ilişkin düzenlemenin yer almadığı, yurt dışı seyahatlerinde pasaport süresinin 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 14/c maddesi uyarınca 4 yıllık düzenlenmesi gerektiği hususları Emniyet Genel Müdürlüğü'ne gönderilen 06.10.2011 tarih ve 499-2367 sayılı yazımız ile vurgulanmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün cevabi yazılarında belediyelerce adlarına hizmet pasaportu düzenlenmesi istenen belediye çalışanlarına hizmet pasaportu talep formunun belediye başkanı ya da yetki vereceği kişi tarafından imzalanmasının yeterli sayılacağı, yurt dışındaki görevlerini tamamlayıp dönen personelin görevini müteakip geçerliliği devam eden pasaportunu özel seyahatlerde kullanmasının önüne geçmek için gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini bildiren yazıları tarafımıza iletilmiştir.

Maliye Bakanlığı ile Veri Paylaşımı Talebi

Belediyelerimizden Birliğimize iletilen taleplerde, öz gelirlerinin artırılması ve belediye hizmetlerinin gereği gibi yerine getirilebilmesi bakımından (ilan ve reklam, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının kontrolü, kamuya ait alanların işgalinin önlenmesi vs.) mükelleflere ilişkin bilgilerin tam ve doğru şekilde elde edilmesinin önemi vurgulanarak, Maliye Bakanlığınca tutulan mükellef kayıtlarının bir defaya mahsus belediyelerle paylaşılması istenmektedir.

Belediyelerin 5393 sayılı Belediye Kanunu'ndan kaynaklanan sorumlulukları kapsamında öz gelirlerinin takip ve tahsili için sarf ettikleri çaba ve bu kapsamda anılan talep, Birliğimizce de uygun değerlendirilmiş, tutulan mükellef kayıtlarının bir defaya mahsus olmak üzere talep eden belediyelerle paylaşılması hususunda Maliye Bakanlığı'na bir yazı yazılmıştır.

4734 sayılı Kanun'da Değişiklik Talebi

Belediyelerimizden Birliğimize iletilen taleplerde, 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendinde yer alan limitlerin, idareler (özellikle belediyeler) arasında eşitsizlik yarattığı dile getirilerek, maddede yer alan harcama limitinin bütün idareler bakımından eşit hale getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Konunun Birliğimizce incelenmesinden, belediyelerin bu yöndeki yakınmalarının haklı yönlerinin bulunduğu görülmüştür. Mevcut düzenlemeye göre büyükşehir belediyesi sınırlarında olup daha az nüfusa ve bütçeye sahip olan idareler ve belediyeler azami limitten harcama yapabilmekte buna karşılık daha fazla nüfusa ve bütçeye sahip olan idareler ve belediyeler ise sadece büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde olmaları nedeniyle daha düşük limitle harcama yapmak durumunda kalmaktadır.

Yine, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşları (mahalli idare birlikleri) tarafından yürütülen eğitim faaliyetlerinin hızlı, zamanında, mümkün olan en fazla kişiye ve en uygun yerde yerine getirilebilmesi önem arz etmektedir. 4734 sayılı Kanun'da yer alan ihale yöntemleri, prosedür itibarıyla belli bir zaman dilimini gerektirmekte olup bu durum, eğitimin faaliyetlerinin zamanlaması ve ilgili eğitici ve mekanlarla bağlantının uygun koşullarda yapılabilmesini engellemektedir. Bu nedenle, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılacak eğitim faaliyetlerinin anılan Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamına alınmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

4734 sayılı Kanun'da yapılacak mevzuat değişikliklerinde yukarıda bahsedilen önerilerimizin değerlendirilmesi talebi ile Kamu İhale Kurumu Başkanlığı'na ve Maliye Bakanlığı'na yazı gönderilmiştir.

Nikâh Memurlarına Fazla Mesai Ödenmesi Talebi

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinin (a) bendi ile belediyelere nikâh kıyma görevi verilmiştir. Nikâh işlemleri geleneklere ve bu işlere tahsis edilen mekânların durumuna göre hafta sonu veya gece de yapılabilmektedir. Bu şekilde çalıştırılan memurlara 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 178'inci maddesinin (B) bendinde belirtilen iznin kullandırılması da her zaman mümkün olamamaktadır. Her yıl Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen fazla mesai ücreti ödenebilecekler arasında nikâh me-

murlarının bulunmaması belediyelerin yakınmalarına neden olmaktadır.

Bu nedenle, 2012 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu çalışmaları kapsamında konunun değerlendirilerek, fazla mesai ödenecek devlet memurları arasına belediyelerde evlendirme memuru olarak görev yapanların da ilave edilmesi hususu Maliye Bakanlığına bir yazı ile iletilmiştir.

Zabıta ve İtfaiye Personeline Yıllık İzin ve Mazeret İzni Sırasında Fazla Çalışma Ücreti Ödenmesi Talebi

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 51 ve 52'nci maddesinde belediye zabıta, özel güvenlik hizmetleri ve itfaiye teşkilatında fiilen çalışanlara, fazla mesai ücreti olarak, yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutarın ödeneceği hükmü yer almaktadır. 31.12.2010 tarihli Resmi Gazete'de (Mükerrer) yayımlanan 6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun (K) Cetvelinin III-B başlıklı kısmında, zabıta ve itfaiye personeline ödenecek fazla çalışma ücretinin üst sınırı belirlenmiş olup anılan düzenleme, bu ücretin yıllık izin ve mazeret izni sırasında ödenmesini de engellemiştir.

Ancak, 25.02.2011 tarihli Resmi Gazete'de (Mükerrer) yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 106'ncı maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 104'üncü maddesinde değişiklik yapılarak (E) bendine "Yıllık izin ve mazeret izinleri sırasında malî haklar ile sosyal yardımlara dokunulmaz." hükmü eklenmiştir.

2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun (K) cetveli ile 6111 sayılı Kanun'un 106'ncı maddesiyle değiştirilen 657 sayılı Kanun'un 104'üncü maddesi birlikte değerlendirildiğinde; 657 sayılı Kanun'a göre memur kadrosunda çalışan belediye zabıta ve itfaiye personeline yapılan fazla çalışma ücretinin mali bir hak olduğu, 6111 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinin 6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'ndan sonra olması ve ayrıca 6111 sayılı Kanun'un 106'ncı maddesiyle getirilen düzenlemenin özel kanunlardaki hükümleri istisna tutmaksızın bütün memurları kapsadığı dikkate alındığında, 6091 sayılı Kanun ile

getirilen kısıtlamanın 6111 sayılı Kanun'un 106'ncı maddesiyle zımnen kaldırıldığı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, hazırlanacak olan 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu tasarısında 6111 sayılı Kanun'un 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 104'üncü maddesinde değişiklik yapan 106'ncı maddesine paralel düzenleme yapılması hususunda taleplerimizi içeren yazımız Maliye Bakanlığı'na iletilmiş olup TBMM'ye sunulan tasarıda önerilerimizin yer alması nedeniyle tasarının komisyon görüşmeleri takip edilerek önerilerimiz dile getirilecektir.

YOİKK Şirket İşlemleri Teknik Komitesi 1 Numaralı Eylem Planı

Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı tarafından yürütülen, Birliğimiz ve Büyükşehir Belediye'sinin de katkı sunduğu "Şirket Kuruluşu ve Şube Açılışı Süreçlerinin Basitleştirilmesine ve Maliyetlerin Azaltılmasına Yönelik Çalışma" Projesinin son aşamasına gelinmiş, rapora ilişkin son değerlendirmeler ve yapılması istenen mevzuat değişiklikleri konusunda Birliğimizin görüşü sorulmuştur.

Proje kapsamında, belediyelerce işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilirken, ana şirketin kuruluşunda istenen belgelerden bazılarının şube açılış işlemleri sırasında mükerrer istenmesinin engellenmesi ve bu yolla bürokrasinin azaltılması amacıyla İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte değişiklik yapılabileceği; ancak, şubenin kendine münhasır ve ayrı bir adreste faaliyet gösteren işyeri olması nedeniyle de belediyelerce işyeri açma harcı, muayene ruhsat harcı, çevre temizlik vergisi tahsilatı yapılması ve hafta tatili izin belgesi, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izin belgesi gibi belgelerin düzenlenmesinin mevzuat gereği olduğu, belediye gelirlerinin ilgili mevzuata aykırı olarak azaltılmaması gerektiğine ilişkin yazımız Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı'na iletilmiştir.

Memurlara Yapılan Ek ödemeler

Bilindiği üzere belediyelerimizde hizmetler, merkezi idarede olduğu gibi memurlar, işçiler ve sözleşmeli çalışanlarca yerine getirilmektedir. İşçi personelin toplu iş sözleşmeleriyle, sözleşmeli personelin ise uzmanlık ve meslek bilgisi dikkate alınarak belirlenen ücret skalalarıyla, ücretleri günün koşullarına uygun olarak düzenlenebilmektedir. Buna karşılık memur personel bakımından böyle bir düzenlemenin yapılamaması nedeniyle üç grup personel arasında beliren ücret

adaletsizliği, belediyelerimizde iş barışını zedelemiştir. Ülkemizin de taraf olduğu İLO sözleşmelerini de dikkate alan belediye yönetimleri memur personele çeşitli adlar altında ek ödeme yapmak suretiyle bu barışı tesis etme gayretine girişmiş ancak bu kez de Sayıştay denetimleri ile belediye yönetimlerinin idari ve mali sorumluluğu doğmuştur.

01.08.2010 tarih ve 27659 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6009 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Geçici 8’inci maddesinde “Konusu suç teşkil etmemek ve kesinleşmiş bir yargı kararına müstenit olmamak kaydıyla, bu Kanun’un yayımı tarihine kadar, memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdederek veya başka bir tasarrufta bulunarak belediye, büyükşehir belediyesi ve il özel idaresinde çalışan kamu personeline her ne ad altında olursa olsun ek ödemede bulunmaları nedeniyle kamu görevlileri haklarında idarî veya malî yargılama ve takibat yapılamaz, başlatılanlar işleminden kaldırılır” şeklinde getirilen düzenleme ile belediye idarecilerinin sorumluluğu kaldırılmıştır.

Bu konuda yaşanan sorunlara köklü bir çözüm getirmek amacıyla 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 53’üncü maddesi, 7.5.2010 tarih ve 5982 sayılı Kanun’la değiştirilerek memurlar ve diğer kamu görevlilerine toplu sözleşme yapma hakkı tanınmış, bu hakkın kapsamı, istisnaları, toplu sözleşmeden yararlanacaklar, toplu sözleşmenin yapıma şekli, usulü ve yürürlüğü, toplu sözleşme hükümlerinin emeklilere yansıtılması, Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun teşkili, çalışma usul ve esasları ile diğer hususların kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Son günlerde basında yer alan haberlerde, 2709 sayılı Kanun’un 53’üncü maddesinde belirtilen hususların yer alacağı kanun çalışmalarının sürdüğü ve yakın bir tarihte TBMM gündemine getirileceği belirtilmektedir.

6009 sayılı Kanun’un yürürlük tarihi olan 01.08.2010 tarihinden bu yana belediyelerimiz gerek İLO sözleşmeleri ve gerekse bu konudaki anayasal düzeyde yapılan değişikliğe istinaden memurlara yaptıkları ek ödemelere devam ettiğinden, hazırlanan kanun tasarisına, 01.08.2010 tarihinden bu yana yapılan ödemelerle ilgili 6009 sayılı Kanun’un Geçici 8’inci maddesine benzer bir hüküm ilave edilmesi hususunun değerlendirilmesi talebini içeren yazımız Başbakanlık (Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü) ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına iletilmiştir.

Döner Sermaye Muafiyeti Talebi

Son zamanlarda belediyelerimizden gelen yakınmalarda, gerek belediye tüzel kişiliği olması ve gerekse bir kamu kurumu olarak yerine getirdikleri hizmetler nedeniyle tapu ve kadastro dairelerinde gerçekleştirilen iş ve işlemlerden döner sermaye bedeli alındığı, bu bedelin belediyelerin hizmetleriyle orantılı olarak

zaman zaman toplamda ciddi meblağlara ulaştığı, belediyelerin ilgili harçlardan muafiyetinin olduğu, bu husus dikkate alınarak döner sermaye ücretinin de alınmaması gerektiği dile getirilmektedir.

Bilindiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 16'ncı maddesinde; belediyelerin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımları KDV ile ÖTV hariç olmak üzere her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muaf oldukları belirtilmiş olup, aynı Kanun'un, "uygulanmayacak hükümler" başlıklı 84'üncü maddesinde de; belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak 02.07.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'nda, Belediye Kanunu hükümlerine aykırılık bulunması durumunda Belediye Kanunu hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Tapu ve kadastro dairelerinin, karşılığında döner sermaye bedeli talep ettikleri hizmetler, 492 sayılı Kanun'a göre esasen harca tabi hizmetler olup, görev ve sorumlulukları dikkate alınarak Belediyelerimiz, anılan Kanun'la bu harçtan müstesna tutulmuştur. Bu istisnai durumun döner sermaye bedeli alınmak suretiyle kısmen etkisizleştirilmesinin kanun koyucunun amacına uygun düşmediği değerlendirilmektedir.

Bu nedenle, 6083 sayılı Kanun'un 8'inci maddesine istinaden hazırlanacak olan yönetmeliğe, yerel yönetim hizmetlerinin kolaylaştırılması bakımından belediyelerin döner sermaye ücretinden muaf tutulmasına ilişkin bir hükmün eklenmesinin değerlendirilmesi talepli yazımız Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na iletilmiştir.

Kalkınma Ajansı Payları

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 19'uncü maddesinin (d) bendinde yer alan hüküm gereği belediyelerimiz, borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden yüzde bir oranında, cari yıl bütçesinden ajanslara pay aktarmaktadır. Ajans payının yüksekliği belediyelerimizin yoğun yakınmalarına neden olmaktadır. Bu yakınmada dikkati çeken iki gerekçe bulunmaktadır. Bunlardan biri belediyelerin 5393 sayılı Belediye Kanunu'ndan kaynaklanan sorumluluklarının yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan mali kaynak, diğeri ajanslarca bir yılda desteklenecek proje sayısının iki ile sınırlandırılmasıdır.

Kalkınma ajanslarıyla belediyelerimiz arasındaki ilişkinin sağlıklı işleyebilmesi bakımından sorunların en aza indirilmesinin önemine inanan Birliğimiz, bu sorunların ve çözüm önerilerinin tartışılması amacıyla ilgili tarafların katılımı ile toplantılar düzenlemiş, bu toplantılardan tarafların olumlu düşüncelerle ayrılmalarına vesile olmuştur.

09.09.2011 tarihli ve 28049 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2011/2168 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile her ne kadar pay oranı yarıya indirilmiş ise de, payın hesaplanmasının yarattığı sorunlar ile ajans paylarına ilişkin küçük ölçekli belediyelerin yakınmaları devam etmektedir.

Bu nedenle, kalkınma ajanslarına ödenecek payın matrahının, genel bütçe vergi gelirleri olarak belirlenmesi ile pay oranının mümkün olan en alt seviyede tutulması ve nüfusu 5.000'in altında olan belediyelerin pay ödeme zorunluluğunun kaldırılması talepli yazımız Kalkınma Bakanlığı'na iletilmiştir.

Bütçe Tasarısı Önerileri

Bilindiği üzere 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu tasarısı görüşülmek üzere TBMM'ye sunulmuştur.

Tasarının "Mahalli idarelere yapılacak Hazine yardımları" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) kapsamında belediyelerin içme suyu ve atıksu projelerini gerçekleştirmek üzere ödenek tahsis edildiği görülmektedir. SUKAP ödeneğinin yeni yıl bütçesinde de muhafaza edilmesi Birliğimizce olumlu değerlendirilmekle birlikte, ödeneğin kullanım alanının sadece içme suyu ve atıksu olarak belirlenmesinin bazı sorunlara neden olacağı, bu ödeneklerden diğer altyapı ihtiyaçları konusunda da yararlanılabilmesi gerektiğine ilişkin talebimiz ile birlikte yine Tasarının K Cetvelinde düzenlenen aylık maktu fazla çalışma ücretinin "yıllık izin ve mazeret izinleri" sırasında da ödenmesi konusunda bir düzenlemeye yer verilmemesinin, 657 sayılı Kanun'un 104'üncü maddesi ile uyumlu olmadığı, Tasarının konuya ilişkin hükmünün 6111 sayılı Kanun'un 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 104'üncü maddesinde değişiklik yapan 106'ncı maddesine paralel düzenlenmesi gerektiği, aksi halde fazla mesai ücreti alan diğer kurum personeli ile belediye zabıta, itfaiye ve koruma görevlileri arasında eşitsizlik yaratılacağına ilişkin değerlendirmelerimiz TBMM Başkanlığı, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyelerine bir yazı ile iletilmiştir.

ÖĞRENMEK İSTEDİKLERİNİZ

Türkiye Belediyeler Birliği, Soru-Cevap Hattından yararlanarak cevaplanmasını istediğiniz sorularınızı gönderebileceğiniz adres ve telefonlar:

Adres: Atatürk Bulvarı No:229 06680 Kavaklıdere / Ankara

Telefon: 0312 419 21 00 (pbx) Faks: 0312 419 21 30 • e-posta: sorucevap@tbb.gov.tr

PERSONEL ve SGK MEVZUATI

SORU: Mustafa N.DENİZ / Ayancık Belediyesi, Yazı İş. Md.

Belediyemizde 657 sayılı Kanun'a göre çalışan memurun 2011 yılından 12 gün yıllık izni bulunmaktadır. Ancak, bakmakla yükümlü bulunmadığı babasının rahatsızlığı nedeniyle, aynı Kanun'un 104/C maddesine göre yıllık izinden düşülmeden mazeret izni kullanılarak kullanılmayacağına ilişkin tereddüdümüzü giderebilir misiniz?

CEVAP: Uğur SÖKMEN / Maliye Bakanlığı Daire Bşk.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun değişik 102'nci maddesinde; "Devlet memurlarının yıllık izin süresi, hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için yirmi gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür. Zorunlu hallerde bu süreler gidiş ve dönüş için en çok ikişer gün eklenebilir." hükmü yer almaktadır.

Yıllık izinlerin kullanılmasıyla ilgili 657 sayılı Kanun'un 562 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 103'üncü maddesinde ise; "Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısmi kısmi kullanılabilir. Birbirini izleyen iki yılın izni bir arada verilebilir. Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer." hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Kanun'a tabi Devlet memurlarına, zorunlu nedenlere ve kabul edilebilir özürlerine dayanarak yıllık izinlerine ek olarak verilen, bazı hallerde amirin takdirine bazı hallerde ise amirin takdirine bırakılmayan izin türüne mazeret izni denilmektedir.

657 sayılı Kanun'un 6111 sayılı Kanun'la değişik 104'üncü maddesinin (A), (B) ve (D) fıkralarında verilmesi kanunen zorunlu olan mazeret izinleri, (C) fıkrasında ise amirin uygun bulması halinde verilen mazeret izni düzenlenmiştir.

657 sayılı Kanun'un 6111 sayılı Kanun'la değişik 104'üncü maddesinin (C) fıkrasında; "(A) ve (B) fıkralarında belirtilen hâller dışında, merkezde atamaya yetkili amir, ilde vali, ilçede kaymakam ve yurt dışında diplomatik misyon şefi tarafından, birim amirinin muvafakati ile bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde, mazeretleri sebebiyle memurlara on gün izin verilebilir. Zaruret hâlinde öğretmenler hariç olmak üzere, aynı usûlle on gün daha mazeret izni verilebilir. Bu takdirde, ikinci kez verilen bu izin, yıllık izinden düşülür." hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Kanun'un 104'üncü maddesinin (C) fıkrası mazeret sebebiyle 10'ar günlük devreler halinde en fazla iki kez bu haktan yararlanma hakkını memura tanımakta ve ikinci 10 günlük sürenin yıllık izninden düşülmesi gerektiğine ayrıca işaret etmektedir.

104'üncü maddenin (A) ve (B) fıkralarına göre verilmesi kanunen zorunlu olan mazeret izinleri dışında, 104'üncü maddenin (C) fıkrasına göre amirin uygun bulması halinde verilen mazeret iznini, özür izni olarak tanımlayıp adlandırabiliriz.

Geçerli mazeretlerin olması halinde verilen izin özür iznidir.

104'üncü maddenin (A) ve (B) fıkralarına göre verilmesi kanunen zorunlu olan mazeretleri dışındaki özürler sebebiyle ve merkezde atamaya yetkili amir, ilde vali, ilçede kaymakam ve yurt dışında diplomatik misyon şefi tarafından, birim amirinin muvafakati ile bir yıl içinde on gün özür izni verilebilir. Zorunlu durumlarda ikinci kez on gün daha özür izni verilmesi mümkündür. Ancak, bu takdirde, ikinci kez verilen on günlük özür izni memurun yıllık izninden düşülür.

657 sayılı Kanun'un 104'üncü maddesinin (C) fıkrasında genel bir düzenlemeye gidilerek diğer mazeretlerinde olabileceğini kabul etmiş ve memurların özürleri sebebiyle bir yılda on güne kadar özür izni verilebileceğini ve bunların kimler tarafından verilebileceğini düzenlemiştir.

Madde hükmünün incelenmesinde;

-Memurun, yılda toplamı on günü aşmayan özür izni talebinde bulunabileceği,

-Memurun daire amirinin, özür izninin kullanılmasına muvafakat etmesinin gerekeceği,

-Merkezde atamaya yetkili amirler, iller valiler, ilçelerde kaymakamlar ve yurtdışında diplomatik misyon şefleri tarafından iznin kullanılmasının uygun görüleceği,

sonucu çıkmaktadır.

Verilmesi kanunen zorunlu olan mazeret izinleri dışındaki bu izin türünde, her şeyden önce yetkili amirin memurun ömrünü kabule değer görmesi gereklidir. Yetkili amirin memurun ömrünü kabule değer görmez ise özür izni verilmesi söz konusu değildir.

Doğum, evlenme ve ölüm izinleri memurlar için verilmesi kanunen zorunlu olan mazeret izinleri olmasına karşın özür izninde durum aynı değildir yani bu izin amirin uygun bulması halinde verilebilir.

Özür izni, bir yıl içinde toptan veya parça parça olarak on gündür.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan anlaşılacağı üzere, yıllık izin ile ilgili düzenleme 657 sayılı Kanun'un 102'nci maddesinde, mazeret izni ile ilgili düzenleme ise aynı Kanun'un 104'üncü maddesinde ayrı ayrı düzenlenmiş ve analık, babalık, doğum, evlenme, ölüm, süt ve diğer mazeretler olarak iznin süresi ve verilme biçimi belirlenmiştir. 657 sayılı Kanun'da, diğer mazeretler için 102'nci madde dışında denilmemiş, 104'üncü maddenin (A) ve (B) fıkrasının dışında denilmekle yetinilmiştir. Yıllık izin ile mazeret izninin ilgisi ikinci kez verilen mazeret izninde bulunmaktadır. Şöyle ki, 104'üncü maddenin (C) fıkrasının son cümlesinde "Zaruret hâlinde öğretmenler hariç olmak üzere, aynı usûlle on gün daha mazeret izni verilebilir. Bu takdirde, ikinci kez verilen bu izin, yıllık izinden düşülür." şeklinde yer alan hükme göre ikinci kez verilen izin yıllık izinden düşülür. Bu hüküm takdire yer veren değil, amir bir hüküm niteliği taşımaktadır. Dolayısıyla, ikinci kez verilen on günlük mazeret izni yıllık izinden düşüleceğine göre, yıllık izinlerinin bir kısmını veya tamamını kullanmamış memurlara 104'üncü maddenin (C) fıkrasına göre ilk kez verilecek on günlük mazeret izninin yıllık izinden düşülmemesi gerekir.

Bu itibarla yukarıda belirtilen hükümlerin ve yapılan açıklamaların birlikte değerlendirilmesi neticesinde, 2011 yılından 12 gün yıllık izni bulunan belediye personeline, 657 sayılı Kanun'un 104'üncü maddesinin (C) fıkrasına göre bakmakla yükümlü olup olmadığına bakılmaksızın babasının rahatsızlığı nedeniyle yıllık izninden düşülmeden mazeret izni verilmesi mümkündür.

SORU: İsimsiz

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36/A-I l'inci maddesinde sayılan unvanlardan olan ve kariyer meslek grubu içerisinde yer alan ve denetim, teftiş, tahkikat ve vergi incelemesi görev ve yetkilerine haiz olan. 10.07.2011 tarih ve 27790 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 646 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Vergi Müfettişi unvanını alan Vergi Denetmeni olarak görev yaptığım Maliye Bakanlığından, münhal kadro bulunması bahsi ile 05.07.2010 tarihinde Başkanlığınız Teftiş Kurulu Müdürlüğü ne müfettiş olarak naklen atandım.

Öğrenim durumumu gösteren bilgileri ve "Yeni Görev Unvanı: Müfettiş" ifadesini içeren Sayı: 2000'i No: 93313 sayılı Personel Nakil Bildirim Belgesini, 30.07.2010 tarihinde İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü'ne ibraz ederek aynı tarih itibarıyla Teftiş Kurulu Müdürlüğümde müfettiş kadrosunda fiilen göreve başladım.

Ancak; göreve başladığım tarihten bu güne kadar, yani 2010/Ağustos - 2011/Eylül dönemleri ile ilgili olarak düzenlenen maaş bordrolarımın tamamında, Makam Tazminatı ile buna bağlı olan Görev Tazminatı hesaplanmamaktadır.

Konu ile ilgili olarak; 31.03.2006 tarih ve 26125 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 5473 sayılı Değişik Adlar Altında İlave Ödemesi Bulunmayan Memurlara ve Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 3/h maddesinde "Ekli (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 8'inci sırasına aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir." hükmü bulunmaktadır. Bahse konu (d) bendine göre; "En az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksekokulları bitirmiş, mesleğe özel yarışma sınavıyla girerek belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavında başarılı olmuş, birinci dereceli kadroya atanmış ve doğrudan belediye başkanı veya genel müdür adına teftiş, denetim ve inceleme yetkisine sahip büyükşehir belediyeleri ile bunlara bağlı genel müdürlük müfettişleri ve büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçe belediye müfettişleri 1.000" hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun'un, (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 10/b sırasında ise "8'inci sıranın (d) bendi ile 9'uncu sırada [25] yazılı kadro vb görevlerde fiilen altı ay çalıştıktan sonra bu Kanun'un 43'üncü maddesinin "B" bendinin üçüncü paragrafında belirtilen kadro ve görevlere atananlar" hükmü ile de (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinde yer alan "Tazminat Göstergelerini" hak edebilme süreci için "fiilen altı ay çalışma" koşulu getirilmiştir.

Ekte sunulan, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından Başbakanlığa hitaben düzenlenen ve bizzat Maliye Bakanının imzasını taşıyan 18.07.2002 tarih ve 17459 numaralı yazıda "... Vergi Denetmenlerinin ... Denizcilik Müsteşarlığı Müfettişi olarak atanabilecekleri" değerlendirilmesi yapılmıştır.

Diğer taraftan; İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişi tarafından Vergi Dairesi Başkanlığında Vergi Denetmeni olarak görev yapan'nın Belediyesi Teftiş Kurulu Müdürlüğü'ne müfettiş kadrosuyla naklen atanması ile ilgili olarak düzenlenen 25.12.2009 tarih ve 73-5166 sayılı inceleme Raporu ile "... vergi denetmeni olarak görev yapan'nın yetmişmiş ve nitelikli personel olarak Belediyesi Teftiş Kurulu Müdürlüğünde boş ve doldurulmasına acil ihtiyaç duyulan müfettiş kadrosuna naklen atanmasının usulsüz atama olarak değerlendirilemeyeceği ... " kanaat ve sonucuna varılmıştır.

Yukarda yer verilen kanuni düzenlemeler ve yapılan açıklamalar doğrultusunda; göreve başladığım 2010/Ağustos ayından 2011/Eylül dönemine kadar olan süreç ile ilgili olarak makam tazminatı ve buna bağlı olarak hesaplanması gereken görev tazminatının tahakkuk ettirilerek tarafıma ödenmesini bilgilerinize arz ederim.

CEVAP: Adem DİNÇ / Devlet Personel Uzmanı

Bilindiği üzere Anayasa'nın 128'inci maddesinde "Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. (Ek Cümle: 7.5.2010 5982/12) Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir." Hükümleri yer almaktadır.

Devlet memurlarının aylık ve mali hakları 657 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Bu Kanun'un

Ek Madde 26'ncı maddesinde ise; "a) (Değişik: 4/9/1990 - KHK - 418/9 md.; iptal Ana. Mah.'nin 5/2/1992 tarih ve E. 1990/22, K. 1992/6 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 18/5/1994 - KHK - 527/10 md.) Bu Kanun'a ekli IV sayılı cetvelde unvanları yazılı görevlerde bulunanlara hizarlarında gösterilen gösterge rakamlarının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan miktarda makam tazminatı ödenir. Makam tazminatı damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz ve ödemelerde aylıklara ilişkin hükümler uygulanır. Bu tazminattan yararlananlara ayrıca yüksek hakimlik tazminatı ödenmez.

b) (Değişik: 18/5/1987 - KHK-281/4 md.) Bu görevlerde (...) makam tazminatını almaya müstehak oldukları tarihten itibaren toplam iki yıl süre ile çalıştıktan sonra emekliye ayrılanlara yukarıdaki fıkraya göre bulunacak miktarın tamamı (926 sayılı Kanun'a tabi profesörlere yarısı) hayatta bulundukları sürece her ay T.C. Emekli Sandığı'na ödenir. T.C. Emekli Sandığı bu ödemeleri üç aylık devreler halinde faturası karşılığında Hazine'den tahsil eder." Hükümleri yer almaktadır.

Makam tazminatının gösterge puanlarının düzenlendiği IV SAYILI MAKAM TAZMİNATI CETVELİ'nin 8'inci maddesinin d) bendinde ise " (Ek: 21/3/2006 – 5473/3 md.) En az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksekokulları bitirmiş, mesleğe özel yarışma sınavıyla girerek belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavında başarılı olmuş, birinci dereceli kadroya atanmış ve doğrudan belediye başkanı veya genel müdür adına teftiş, denetim ve inceleme yetkisine sahip büyükşehir belediyeleri ile bunlara bağlı genel müdürlük müfettişleri ve büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçe belediye müfettişleri 1.000"

Hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan görev tazminatının ödenebilmesi için ise ön koşul olarak kişinin makam tazminatını hak etmesi ve bu tazminattan yararlanması gerekir. Yani makam tazminatından yararlanamayanlara görev tazminatına ilişkin ödemede yapılamayacaktır.

Yukarıda yer verilen bilgi ve mevzuat hükümleri çerçevesinde tarafınıza makam tazminatı ödenebilmesi için kanuni düzenlemede değişiklik ya da yeni bir düzenleme gerekmekte olup, bu durumda tarafınıza makam tazminatı ve buna bağlı olarak da görev tazminatı ödemesi yapılamayacağını değerlendiriyoruz.

SORU: Süleyman YILMAZ / Başakşehir Belediyesi, Yazı İş. Md.

14.09.2009 yılında işe başlayan bir işçinin yıllık izni ne zaman başlar ve diğer yıllarda izni nasıl hesaplanır? Konuyu 4857/54-3'e göre değerlendirebilir misiniz?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

4857 sayılı İş Kanunu'nun "yıllık ücretli izin hakkı ve izin süreleri" başlıklı 53'üncü maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre, işyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir. Kanun'un "yıllık ücretli izne hak kazanma ve izni kullanma dönemi" başlıklı 54'üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükmüne göre, işçinin gelecek izin hakları için geçmesi gereken bir yıllık hizmet süresi, bir önceki izin hakkının doğduğu günden başlayarak gelecek hizmet yılına doğru hesaplanır. 4857/54'üncü maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne göre, işçi hesaplanacak her hizmet yılına karşılık, yıllık iznini gelecek hizmet yılı içinde kullanır. 22.05.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 60'ıncı maddesine dayanılarak hazırlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nin "izin süresinin tespiti" başlıklı 9'uncu maddesine göre, işçinin izin süresi, iznini hak ettiği tarihteki hizmet süresine ve 4857 sayılı Kanun'un 55'inci maddesine göre belirlenir. Bu çerçevede, 14.09.2009 tarihinde işe başlayan işçiniz 14.09.2010 tarihinde 1 tam yılı doldurduğunda bu tarih itibarıyla yıllık ücretli izne hak kazanmış sayılacaktır. 14.09.2010 tarihinde kazandığı yıllık izin hakkını 2011 yılında kullanabilecektir. İşçinin yıllık izin kullanma dönemlerini aşağıdaki tablodan da kısaca görebilirsiniz:

İlk işe başlama tarihi	İzne hak kazandığı tarih	İzni kullanmaya başlayacağı yıl
14.09.2010	14.09.2011	2011
14.09.2011	14.09.2012	2012
14.09.2012	14.09.2013	2013
.....		

SORU: Pilot BAĞCIVAN / Küpeli Belediyesi, Muhasebeci

1 adet itfaiye personelimiz var. 1997 yılında 657 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesine göre memur olarak çalışmaktadır. Fiili hizmet süresi zammı uygulanacak mı? Bugüne kadar uygulamadık. Bilgi verir misiniz?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "fiilî hizmet süresi zammı" başlıklı 40'ıncı maddesi hükmüne göre, itfaiye veya yangın söndürme işi işyerinde ve yangın söndürme işinde çalışan sigortalıların prim ödeme gün sayılarına, bu işyerinde ve işte geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için 60 gün fiilî hizmet süresi zammı olarak eklenir. 360 günden eksik sürelerle ait fiilî hizmet süresi zammı, 360 gün için eklenen fiilî hizmet süresi ile orantılı olarak belirlenir. Çalışmanın fiili hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi

SORU-CEVAP HATTI

için, sigortalının itfaiye veya yangın söndürme işyerinde yangın söndürme işinde fiilen çalışması ve söz konusu işlerin risklerine maruz kalması şarttır. Hesaplanan fiili hizmet süresi zammı, beş (5) yılı geçmemek üzere uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında prim ödeme gün sayısına eklenir. Bu sürelerin, üç (3) yılı geçmemek üzere yarısı emeklilik yaş hadlerinden indirilir. Yaş haddi indiriminden yararlanabilmek için ölüm ve malûliyet halleri hariç sigortalıların ise en az 3600 gün itfaiye veya yangın söndürme işyerinde yangın söndürme işinde çalışmış olması şarttır. Bu çerçevede, 5510 sayılı Kanun'un yürürlük tarihi olan 15.10.2008 tarihinden itibaren itfaiye personelinin fiilen yangın söndürme işinde çalışmış olması koşulu ile fiili hizmet süresi zammından yararlanabilmesi gerekmektedir.

27.09.2008 tarih ve 27010 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Fiili Hizmet Süresi Zammı Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin "fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki çalışmaların bildirilmesi" başlıklı 8'inci maddesine göre, işverenlerce, sigortalıların fiili hizmet süresi zammı kapsamında geçen çalışmalarına ait prim ödeme gün sayıları ile prime esas kazançları Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için **aylık fiili hizmet süresi zammı prim**

belgesiyle SGK'ye bildirilir. Günlük çalışma süresinin bir bölümünde fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki işlerde çalışan sigortalılar, ay içinde bu nitelikteki işlerde geçen çalışma saatleri toplamının günlük çalışma saatine bölünmesi suretiyle bulunacak gün üzerinden bildirilir.

SORU: **Burhan SÖĞÜTÇÜ** / *Gezin Belediyesi, Mali Hzm. Md.*

6 aydan az çalışan geçici işçimize tazminat ödeyebilir miyiz?

CEVAP: **Mahmut ÇOLAK** / *TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)*

Mülga 1475 sayılı (eski) İş Kanunu'nun yürürlükte bulunan 14'üncü maddesi hükmüne göre, kıdem tazminatına hak kazanacak sebeplerin varlığı halinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bu çerçevede, **kıdem tazminatı hakkının doğabilmesi için gerekli koşullardan birisi de;** işçinin işyerinde en az 1 yıl aynı işverene bağlı olarak iş sözleşmesine göre çalışmış olmasıdır. 1 yıllık sürenin başlangıcı, işçinin işyerinde fiilen işe başladığı tarih olarak dikkate alınmaktadır. Sürenin sonu ise; bildirimli fesihte bildirim önellerinin sona erdiği tarih, bildirimsiz fesihte fesih beyanının işçiye intikal ettiği tarih, ölüm halinde işçinin öldüğü tarih, kadın işçinin evlenme nedeniyle, iş sözleşmesini fesh etmesi durumunda, fesih süresinin sonu esas alınmaktadır. Bu sürenin hesaplanmasında, yasal grev ve lokavtta geçen süreler işçinin kıdeminden sayılmaz. İş sözleşmesinin askıda bulunduğu

dönem; yani işçinin çalışmadığı ücretli yıllık izin, ücretsiz izin, hafta tatili, ulusal bayram, genel tatil, iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle izinli geçen süreler işçinin kıdeminden sayılmaktadır. Deneme süresi de işçinin kıdeminden sayılır. Dikkat edilirse, çalışılmayan günler, iş sözleşmesi devam etmekteyken geçen süreler olup, iş sözleşmesi sona erdikten sonra geçen süreler kıdem tazminatı hesabında dikkate alınmaz. Eğer bir işçi, işveren ile haftanın veya her ayın belirli günlerinde çalışmak üzere yapılan iş sözleşmesinde, 1 yıllık kıdem hesaplanırken çalıştığı çalışmadığı tüm günler dikkate alınır. Burada bahsedilen yıl "takvim yılıdır" Örneğin; işyerinde fiilen çalışmaya 02.03.2006 tarihinde başlayan bir işçi, bu tarihten itibaren 1 tam yıl geçmesi ile yani 02.03.2007 tarihinde kıdem tazminatı için gereken kıdem koşulunu gerçekleştirmiş olur. Toplu iş sözleşmesi ile 1 yıllık sürenin altından bir süre kararlaştırılmış olsa bile bu bir anlam taşımayacaktır. Keza kanunen öngörülen 1 yıllık süre bağlayıcı ve mutlak niteliktedir. Sonuç olarak, söz konusu belediye işyerinde en az 1 yıllık çalışma koşulu gerçekleşmediğinden kıdem tazminatı hakkı doğmayacaktır.

SORU: Birsen ATILKAN / Bozyazı Belediyesi

02.10.2011 tarihinde asfalt işinde çalışan işçilerimizden bir çalışanımız iş kazası geçirmiştir. Sosyal güvenlik ve çalışma mevzuatları açısından yapmamız gereken işlem veya işlemler nelerdir? Müeyyideleri konusunda da bilgi almak istiyorum.

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İş kazasının tanımı, bildirilmesi ve soruşturulması" başlıklı 13'üncü maddesi hükmü gereğince, iş kazasının işveren tarafından, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine derhal ve Sosyal Güvenlik Kurumuna da en geç kazadan sonraki üç işgünü içinde "iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi" ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile SGK'ye bildirilmesi zorunludur. Bu belirtilen süre, iş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren başlar.

Kanun'un "İş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık bakımından işverenin ve üçüncü kişilerin sorumluluğu" başlıklı 21'inci maddesi hükmü gereğince, iş kazasının, Yasa'da belirtilen sürede işveren tarafından SGK'ye bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, SGK tarafından işverenden tahsil edilir.

Bu hükme göre, iş kazası işverenleri tarafından kazanın olduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine derhâl, SGK'ye de Kuruma en geç kazadan sonraki üç iş günü içinde, iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesini vermekle yükümlü olanlar tarafından e-sigorta ile Kuruma bildirilir veya doğrudan ya da posta yoluyla ilgili üniteye gönderilir. Adi posta veya kargo ile yapılan bildirimlerde Kurum kayıtlarına intikal tarihi, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta ile yapılan bildirimlerde de postaya verilme tarihi esas alınır. Bildirim için tanınan sürede resmi tatil günlerine rastlayan günler üç iş günü hesabında dikkate alınmaz. İş kazasının belirtilen sürede işverence bildirilmemesi durumunda, bildirim Kuruma yapıldığı tarihe kadar sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği Kurumca işverenden tahsil edilir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "işverenlerin ve işçilerin yükümlülükleri" başlıklı 77'nci maddesi hükmüne göre, işverenler işyerlerinde meydana gelen iş kazasını en geç iki iş günü içinde yazı ile ilgili bölge müdürlüğüne bildirmek zorundadırlar. Kanun'un "iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümlere aykırılık" başlıklı 105'inci maddesine göre, 77'nci maddesine aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline (2008 yılı için) biner Yeni Türk Lirası idari para cezası verilir. İş Kanunu'ndaki idari para cezaları, her yıl Yeniden Değerleme Oranında artırılmaktadır. Bu kapsamda söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde, 2009 yılında 1.120, 2010 yılında 1.144, 2011 yılı için uygulanacak ceza tutarı 1.232 TL'dir.

SORU: Yılmaz AKÇADAĞ / Mudurnu Belediyesi, Yazı İşleri Md.

Türkiye İş Kurumu kanalı ile 5 ay 29 gün üzerinden mevsimlik işçi istihdamı yapıldı. Sigortalımız üst üste bu şekilde 3 yıl çalıştı. Bu yıl çalışmak istemedi. Kıdem tazminatı ödenebilir mi?

CEVAP: **Mahmut ÇOLAK** / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

Mevsimlik işlerde çalışan işçinin kıdeminin belirlenmesi ile ilgili yasal bir düzenleme olmadığı için, bu konuda Yargıtay kararları uygulamaya yön vermektedir. Mevsimlik işlerde mevsim sonunda işveren işçiye yeni mevsimde işe almayacağını ihbar ettiği takdirde, iş sözleşmesi mevsimin bitimiyle son bulur. İşveren böyle bir ihbarda bulunmazsa yeni mevsime kadar iş sözleşmesi askıya alınmış ve yeni mevsim başladığında işçi işe alınmazsa iş sözleşmesi, yeni mevsimin başında bozulmuş olur. Mevsimlik işlerde işçinin kıdemi, her yıl çalışılan veya çalışılmış gibi sayılan süreler toplanmak suretiyle tespit edilir. Bu nedenle iki mevsim arasında sözleşmenin askıda kaldığı süreler hesaba dâhil edilmez. Mevsimlik işlerde iş sözleşmesi askıda kaldığından dolayı, iş sözleşmesinin devam ettiği süreler dikkate alınarak kıdem süresi hesaplanır. Yılın belirli dönemlerinde yapılan ve belli dönemlerin ise askıda (boşta) geçtiği işler mevsimlik işlerdir. İşçinin mevsimlik işlerdeki çalışması kıdeminden sayılacak ancak askıda geçen süreler kıdemden sayılmayacaktır. İşçinin kıdem tazminatının hesaplanmasında, iş sözleşmesinin askıya alındığı tarihteki ücreti esas alınır. Örneğin, yaz turizminin yapıldığı bir otelde mevsimlik işçi olarak çalışan işçinin iş sözleşmesi, mevsim sonu nedeniyle 31.10.2003 tarihinde askıya alınmıştır. 01.04.2004 tarihinde yeni mevsim başlamasına rağmen işçi aynı işyerinde işe alınmamış ve iş sözleşmesi işveren tarafından feshedilmiştir. Bu durumda, eğer işçi kıdem tazminatına hak kazandıran diğer şartları taşıyorsa, kıdem tazminatının hesabında 31.10.2003 tarihindeki ücreti esas alınacaktır. Yargıtay'a göre, mevsimlik işçiler için askı süresinin, kural olarak birbirini takip eden iki mevsim arasındaki süre olması gerekir. Mütetkip mevsimleri aşacak şekilde (Örneğin; 3,4 yıl gibi) devam edecek bir askı süresinden söz edilemez. Tarafların buna askı süresi demiş olmaları sonucu değiştirmez. Mevsimlik işlerde yapılan ve birden fazla mevsimde tekrarlanacak iş sözleşmelerinin belirli süreliymiş gibi düzenlenmiş olması da bir önem taşımaz. Böyle bir çalışma düzeninde her mevsim sonu sözleşmeler son bulmayıp yeni çalışma sezonuna kadar karşılıklı hak ve borçlar askıya alınır. Bu sözleşmeler ardı ardına zincirleme yapıldığından belirsiz süreli iş sözleşmesine dönüşmüş sayılır. Mevsimlik işlerde; mevsim sonuna kadar iş sözleşmesi sona ermez, yeni mevsime kadar askıda kalır. Kıdem çalışılan sürelerin toplamıdır. Mevsimlik işçinin kıdem süresi, her yıl çalıştığı ve çalışılmış gibi kabul edilen süreler toplanarak 365'e bölünmek suretiyle yıla çevrilerek hesaplanır. Her mevsim 1 yıl gibi kabul edilerek buna göre yapılan ödeme Yasa'ya aykırıdır. Davacı, mevsimlik işçi olarak davalıya ait işyerinde çalışmış ve mevsim sonunda sözleşmesi askıya alınmış, ancak yeni mevsimde işyerinde çalışma sürdürüldüğü halde, öteki mevsimlik işçiler çağırılıp çalıştırılmasına rağmen, davacı çalıştırılmamıştır. Bu durumda davacı, ihbar ve kıdem tazminatına hak kazanır. İş akdinin davacı tarafından feshedildiği anlaşılmakta ise de, davalı idarenin dahi mevsimlik işin başlangıç ve bitim tarihlerini belirleyemediği anlaşılmaktadır. Bir işçinin, ücret ödenmeden her an emre amade bekletilmesi yaşam gereklerine uygun düşmez. Böyle olunca iş akdini fesihte davacıyı haklı görerek kıdem tazminatına karar verilmelidir.

SORU: **Ömürlü DİNÇER** / Pınarhisar Belediyesi, Muhasebe Personeli

Emekli memur mühendis, belediyede sözleşmeli çalışması halinde aylığı kesilir mi?

CEVAP: **Mahmut ÇOLAK** / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

Bilindiği üzere, 21/04/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 30'uncu maddesinin birinci fıkrasında "Cumhurbaşkanı tarafından atananlar, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararnameyle atanan veya görevlendirilenler, Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliklerine yapılacak atamalar hariç olmak üzere, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, genel bütçeye dahil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, döner sermayelerin, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların kadrolarına açıktan atanamazlar. Diğer kanunların bu fıkraya aykırı hükümleri uygulanmaz." hükmü, ikinci fıkrasında da "Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve serma-

yesinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar" hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen hüküm çerçevesinde; ilgilinin; açıktan atama prosedürüne uyulması ve almakta olduğu emekli aylığının kesilmesi kaydıyla, 657 sayılı Kanun'un 93'üncü maddesi hükümleri uyarınca, Cumhurbaşkanı tarafından atanan, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararnameyle atanan veya görevlendirilen, Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilen kadrolar ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliklerine atanabileceği; bunun dışında genel bütçeye dahil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, döner sermayelerin, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların kadrolarına açıktan atanamayacağı, ayrıca yaşlılık aylığı kesilmeden ataması yapılanlar ile ataması yapıldıktan sonra yaşlılık aylığı kesilenlerin mevcut kadrolarda çalışmaya devam etmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

SORU: Musa USLU / Kocaman Belediyesi, Şoför

21 yıllık belediye işçisiyim. 1988–1991 yılları arasında özel sektörde çalıştım. 1991 yılından beri de belediyede şoför olarak çalışmaktayım. Kıdem tazminatım hangi ücretten ödenecektir?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

Mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun halen yürürlükte bulunan ve "kıdem tazminatı" başlıklı 14'üncü maddesine göre, kıdem tazminatının hesaplanması, son ücret üzerinden yapılır. Son bir yıl içinde işçi ücretine zam yapıldığı takdirde, tazminata esas ücret, işçinin işten ayrılma tarihi ile zammın yapıldığı tarih arasında alınan ücretin aynı süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır. Kıdem tazminatının hesaplanması, **son ücret (brüt ücret-giydirilmiş ücret)** üzerinden yapılır. Giydirilmiş ücret; işçinin aylık ücretine ek olarak ödenen ikramiye, yakacak yardımı, yol yardımı gibi para ve para ile ölçülen menfaatlerinin tümünden oluşan ücrettir. Kıdem tazminatının hesaplanmasında 4857 sayılı Yasa'nın 32'nci maddesinin beşinci fıkrası hükmüne göre, birinci fıkrasında yazılı ücrete ilaveten işçiye sağlanmış olan para ve para ile ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaatler de dikkate alınır. Esas ücret, 6772 sayılı Kanun gereğince ödenen ikramiye ilave tediye, kasa tazminatı, ayakka-bı bedeli, gece zammı, gıda, aile, konut, yemek, taşıt yardımları (**parasal değerleri hesap edilerek dâhil edilir.**) **gibi ödemeler kıdem tazminatı hesabında dikkate alınırken**, fazla çalışma, hafta tatil ücreti, harcırah, evlenme, doğum, hastalık yardımları gibi ödemeler de kıdem tazminatı hesabında dikkate alınmamaktadır. Burada esas kriter şudur. Ücret eklentilerinin kıdem tazminatına esas ücrete dahil edilebilmesi için; işçiye bir menfaat sağlanmış olmalı, menfaat para ile ölçülebilir nitelikte olmalı, menfaat kanundan ya da akitten doğmalı, menfaatler arızı olmamalıdır. Yargı kararlarında kavram olarak devamlılık ve arızilik açıklığa kavuşturulmuş olmadığından bazı ücret ekleri ve ödemelerin devamlı nitelikte olup olmadıkları görüş ayrılıklarına yol açmaktadır. Bir görüşe göre, işçiye kanun veya sözleşmeyle sağlanan menfaatin, belirli zaman aralıkları ile tekrar ödenmesi söz konusu ise, devamlılık niteliği taşıdığı kabul edilmelidir. Gerçekten de devamlılık, ödemenin periyodik olarak yapılması halinde ortaya çıkan bir niteliktir. Arızı nitelikte ücret ekleri kıdem tazminatının hesabında nazara alınmaz. Örneğin, fazla mesai, mamul yardımı, tahsil yardımı, işyerinde giyilmek ve kullanılmak üzere verilen iş eşyaları, primler, ücretli izin parası, çalışılan hafta tatili ücreti, yolluk, otel ve ev gideri olarak ödenen paralar, gezici görev güvencesi, belirli sürelerde verilen özendirme ikramiyesi (teşvik ikramiyesi, avans ödemesi gibi daimilik arz etmeyen ödemeler geniş anlamdaki ücret kavramına dahil olmadıkları için kıdem tazminatının hesabında dikkate alınmazlar.

SORU: İsimsiz

Norm kadro fazlalılığı nedeniyle çıkışları yapılan sigortalılar için hangi kod numarası kullanılacak?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK / TBB Yazı İş. Md. (SGK Müfettişi)

Sigortalı işten ayrılış bildirgesinin "16" numaralı alanına hizmet akdine tabi çalışan sigortalılar için işten ayrılma nedeni durumlarına uygun olanı yazılır. Bildirgenin açıklamalar kısmında 34 tane kod numarası ve nedeni belirtilmiştir. Buna göre, en uygun kod numarası ve nedeni 21- Statü değişikliği veya 22- Diğer nedenler kod numarası kullanılabilir.

SORU-CEVAP HATTI

Bildirgenin "17" numaralı alanda eksik gün nedeni olarak yine uygun olanı yazılır. Bildirgenin açıklamalar kısmında 21 tane kod numarası ve nedeni belirtilmiştir. Buna göre en uygun kod numarası ve nedeni, 14-Diğer'dir.

SORU: Ercan ÇELİK / Yazıhüyük Belediyesi Mali Hizmetler Müdür V.

15 Eylül 1995 de lise mezunu olarak memuriyet hayatıma başladım. 1999 yılında Muhasebeci kadrosuna aslen atandım. Hiç aralıksız 14 yıldır aynı kadroda görev yapmaktayım. Ayrıca 2008 yılından beri de boş bulunan 4 dereceli Mali Hizmetler Müdürü kadrosuna vekâleten atandığımdan bu görevin gereklerini de yerine getirmekteyim. Fakat halen Muhasebeci kadrosunun zam ve tazminatlarını almaktayım. 18 aylık askerlik hizmetimi borçlandım. 2 defa 90 üzeri sicil notundan 2 kez kademe aldım. Hiç olumsuz sicil ve ceza almadım. Şu anki d/k: 2/1.

2008 yılında Önlisans diplomasını aldım. Dikey geçiş hakkını kullandım ve Kamu Yönetimini bitirerek Lisans diplomasını aldım. Yani şu anda 4 yıllık fakülte mezunuyum ve gelecek yıl açılacak Müdürlük görevde yükselme sınavına girmeye hak kazandığım için sınava gireceğim.

Vekâleten yürütmekte olduğum Mali Hizmetler Müdürü kadrosunun zam ve tazminatını alabilir miyim?

CEVAP: Uğur SÖKMEN / Maliye Bakanlığı Daire Başkanı

657 sayılı Kanun'un 86'ncı ve 175'inci maddelerine göre, **kurum içinden vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama, sadece mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadroları için mümkündür.** Boş bulunan saymanlık kadrolarına vekalet edenlere işe başladıkları tarihten itibaren, vekalet ettikleri görevin kadro derecesinin birinci kademe aylığının üçte biri vekalet aylığı olarak ödenir. Kurum içinden boş bulunan saymanlık kadrolarına vekalet edenlere ödenecek vekalet aylıklarının hesabında, gösterge ve ek göstergeler dikkate alınır, taban aylığı ve kıdem aylığı dikkate alınmaz. Vekalet aylığından gelir vergisi ile damga vergisi kesilir. (193 s. GVK, md.63, 104 ; 488 s. DVK, VI s. Liste)

160 s. No.lu DMK Genel Tebliğin E-6 maddesi gereğince, boş kadroya ait bir göreve kurum içinden vekalet ettirilenlere;

- Vekaletin, 657 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

- Vekaletin, asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,

- Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca **asaleten atanmada aranan tüm şartları** (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla, vekalet ettikleri kadro veya görevler için öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanun'un 175'inci maddesindeki oranlar (1/3 ve 2/3) dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir.

175'inci maddenin 2'nci fıkrasına göre, kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, **vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.**

4 Temmuz 2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5/1-a (1) maddesine göre, yönetim hizmetleri grubunda görevde yükselmeye tabi kadrolar arasında "Müdür" unvanı da yer almıştır. 6/1-b maddesinde, "görevde yükselme eğitimi tamamlayarak, sınavında başarılı olmak" görevde yükselme sınavına tabi olarak atanacaklarda aranacak genel şartların arasında belirlenmiştir.

Görevde yükselme sınavına tabi olarak atanacaklarda aranacak özel şartların belirlendiği 7/1-a maddesinde "Müdür kadrosuna atanabilmek için;

- 1) 657 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin (B) bendinde belirtilen atanma şartlarını taşımak,
- 2) Fakülte veya dört yıllık yüksekokul mezunu olmak,
- 3) Teknik öğrenim gerektiren müdürlüklere atanabilmek için; yükseköğretim kurumlarının, kadronun görev alanı ile ilgili eğitim ve öğretimde bulunan en az dört yıllık bölümlerinden veya bu bölümlere denkliği kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerinden mezun olmak,
- 4) Teknik öğrenim gerektiren müdürlüklere yapılacak atamalar dışında, diğer müdürlükler için son müracaat tarihi itibarıyla üç yılı uzman, şef, ayniyat saymanı, kontrol memuru ve muhasebeci kadrosunda olmak kaydıyla en az on yıl hizmeti bulunmak" yer almıştır.

Sorunuzda belirttiğiniz bilgilere göre, dört yıllık yüksekokul mezunu olduğunuz, üç yıldan fazla muhasebeci kadrosunda olmak kaydıyla en az on yıldan fazla hizmetiniz bulunduğu ve dolayısıyla asaleten atamada aranan tüm şartları sınav şartı hariç taşıdığınız anlaşılmaktadır.

Mali Hizmetler Müdürlüğü kadrosu saymanlık niteliğine haiz kadro olduğu için; vekaletinizin, 657 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesine binaen aylıklı vekalet yapıldığının onayda belirtilmiş olması ve Belediye Başkanınız tarafından uygun görülmesi kaydıyla, Yazıhüyük Belediyesi 4'üncü dereceli Mali Hizmetler Müdürü kadrosuna (4'üncü derecenin 1'inci kademe aylığının 1/3'ü) aylıkla vekalet etmeniz ve vekalet ettiğiniz 4'üncü dereceli Mali Hizmetler Müdürü kadrosu için öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, muhasebeci kadrosu karşılığında fiilen aldığınız zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanun'un 175'inci maddesindeki oranlar (1/3 ve 2/3) dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığınız tarihten itibaren ve vekalet görevini fiilen yapıldığınız sürece ödenmesi gerekir.

SORU: **Hamdi KURTULUŞ** / *Karapınar Belediyesi Yazı İşleri ve Kararlar Md. V.*

Konya Karapınar Belediyesinde 1988 yılında işe başladım. 1988-1997 yılları arasında zabıta memuru olarak, 1997-2004 yılları arasında teknisyen olarak, 2004-2007 yılları arasında şef olarak görev yaptım ve halen T.H.S. Teknisyen kadrosunda görev yapmaktayım. 2001 yılında AÖF Ön Lisans mezunu oldum. Şu anda derecem 1/4'dür.

Temmuz 2010'dan itibaren boş bulunan 1. Derece kadrolu Yazı İşleri ve Kararlar Müdürlüğüne vekalet etmekteyim. Tarafıma vekalet ücreti ödenmemektedir.

Yukarıda yazdığım sebeplerden dolayı alacağım zam ve tazminatlar ne olacaktır?

CEVAP: **Uğur SÖKMEN** / *Maliye Bakanlığı Daire Başkanı*

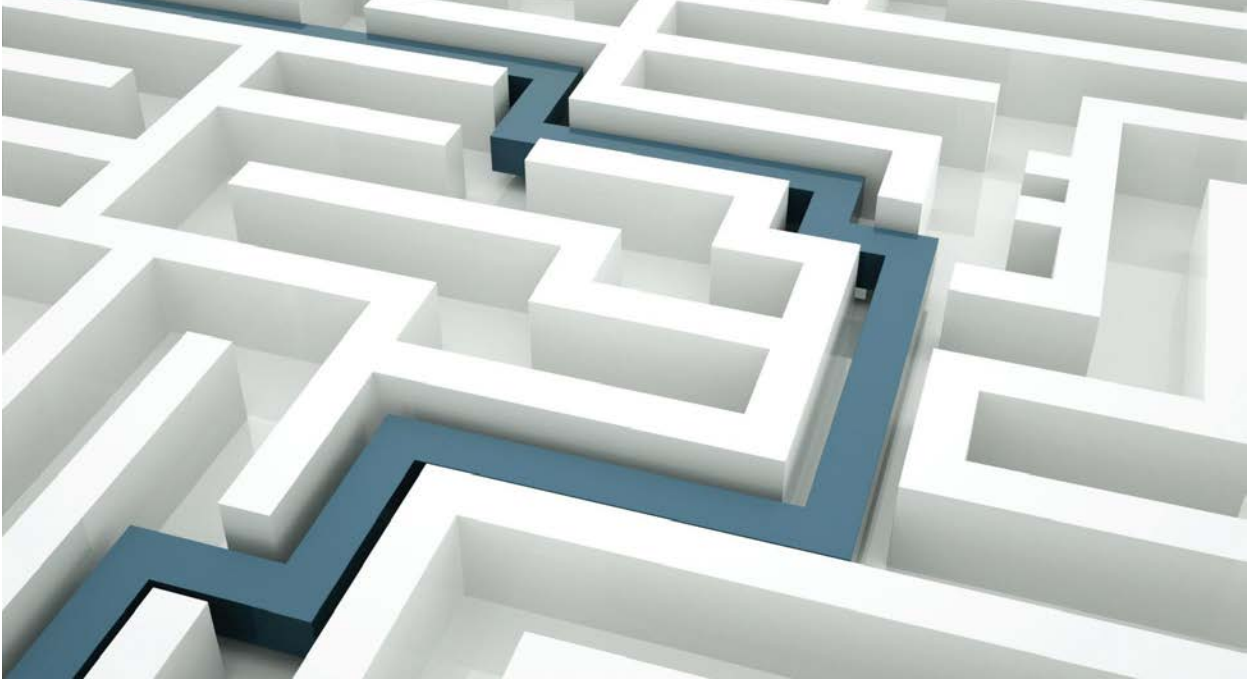
Kamu hizmetlerinin kesintiye uğramaması için kanun koyucu vekalet müessesesini öngörmüş ve bir görevin vekaleten yürütülmesi halinde görevin gerekleri ve nitelikleri değişmeyeceğinden asilin tüm hak, yetki ve sorumluluklarına sahip olan vekilin asilde aranan şartlara sahip olacağı Devlet Memurları Kanunu'nda düzenlenmiştir.

Dolu kadroya vekalet halinde, vekalet aylığı ödenebilmekte, zam ve tazminatlar ödenmemektedir. Boş kadroya vekalet halinde ise birkaç istisna dışında vekalet aylığı ödenmemekte, zam ve tazminatların farkı ödenebilmektedir.

657 sayılı Kanun'un 86'ncı ve 175'inci maddelerine göre, saymanlık kadrosu dışındaki boş kadrolara kurum içinden aylıklı vekaleten atama yapılamaz.

160 s. No.lu DMK Genel Tebliğin E-6 maddesi gereğince, boş kadroya ait bir göreve kurum içinden vekalet ettirilenlere;

- Vekaletin, 657 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,
- Vekaletin, asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,

- Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca **asaleten atanmada aranan tüm şartları** (asaleten atanmada sınav şartı aranan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla, vekalet ettikleri kadro veya görevler için öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanun'un 175'inci maddesindeki oranlar (1/3 ve 2/3) dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir.

657 sayılı Kanun'un 175'inci maddenin 2'nci fıkrasına göre, kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, **vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.**

4 Temmuz 2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5/1-a (1) maddesine göre, yönetim hizmetleri grubunda görevde yükselmeye tabi kadrolar arasında "Müdür" unvanı da yer almıştır. 6/1-b maddesinde, "görevde yükselme eğitimini tamamlayarak, sınavında başarılı olmak" görevde yükselme sınavına tabi olarak atanacaklarda aranacak genel şartların arasında belirlenmiştir.

Görevde yükselme sınavına tabi olarak atanacaklarda aranacak özel şartların belirlendiği 7/1-a maddesinde "**Müdür kadrosuna atanabilmek için;**

1) 657 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin (B) bendinde belirtilen atanma şartlarını taşımak,

2) **Fakülte veya dört yıllık yüksekokul mezunu olmak,**

3) Teknik öğrenim gerektiren müdürlüklere atanabilmek için; yükseköğretim kurumlarının, kadronun görev alanı ile ilgili eğitim ve öğretimde bulunan en az dört yıllık bölümlerinden veya bu bölümlere denkliği kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerinden mezun olmak,

4) Teknik öğrenim gerektiren müdürlüklere yapılacak atamalar dışında, diğer müdürlükler için son müracaat tarihi itibarıyla üç yılı uzman, şef, ayniyat saymanı, kontrol memuru ve muhasebeci kadrosunda olmak kaydıyla en az on yıl hizmeti bulunmak" yer almıştır.

Danıştay bir kararında, asilde aranan şartlara sahip olmayan davacının, müdürlük görevini tedviren yürütmesi nedeniyle, kendisine tazminat şeklinde olsa dahi vekalet aylığı ödenemeyeceğine karar vermiştir (Danıştay 2.Dairesinin 27/1/2009 tarih ve E: 2008/4125, K: 2009/294 s.K.).

Sorunuzda belirttiğiniz bilgilere göre, önlisans mezunu olduğunuz, üç yıldan fazla şef kadrosunda olmak kaydıyla en az on yıldan fazla hizmetiniz bulunduğu, ancak; Konya Karapınar Belediyesinde boş bulunan 1nci derece Yazı İşleri ve Kararlar Müdürü kadrosuna asaleten atanmada aranan "Fakülte veya dört yıllık yüksek okul mezunu olmak" şartını sınav şartı hariç taşımadığınız anlaşıldığından, Yazı İşleri ve Kararlar Müdürü kadrosuna vekaletinizin aylıksız olması gerekir.

SORU: Ercan ÇELİK / Yazıhüyük Belediyesi Mali Hizmetler Müdür V.

01.08.1995 de SSK'lı işçi olarak işe başlayıp, 14.09.1995 de SSK'dan ayrıldım ve;

15.09.1995 de lise mezunu olarak 12/3 d/k ile memuriyete başladım.

02.06.2008'de önlisans diploması aldım, 10.09.2011'de lisans diploması aldım.

18 ay askerlik hizmetimi 2002'de borçlanarak ödedim.

90 üzeri Sicil notundan 2002 ve 2008'de 2 kez kademe aldım.

02.02.2005 de 5289 sayılı Kanun ile memurlara verilen 1 dereceden faydalandım.

Bu bilgiler ışığında; Derece kademem şu anda kaç olmalıdır ve ne zaman hangi d/k ye terfi etmeliyim?

CEVAP: Uğur SÖKMEN / Maliye Bakanlığı Daire Başkanı

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36/A-12/d maddesine göre tahsil değişikliği intibakı; Memuriyette iken veya memuriyetten ayrılarak (87'nci maddeye tâbi kurumlarda çalışanlar dahil) üst öğrenimi bitirenler, aynı üst öğrenimi tahsile ara vermeden başlayan ve normal süresi içinde bitirdikten sonra memuriyete giren emsallerinin ulaştıkları derece ve kademeyi aşmamak kaydıyla, bitirdikleri üst öğrenimin giriş derece ve kademesine memuriyette geçirdikleri başarılı hizmet sürelerinin tamamı her yıl bir kademe, her üç yıl bir derece hesabıyla ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademeye yükseltirler.

Memuriyette iken veya memuriyetten ayrılarak üst öğrenimin bitirilmesi halinde tahsil değişikliği intibakı yapılabilmesi için aşağıdaki bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır.

1-Memuriyete giriş tarihi gün, ay, yıl

2-Memuriyete girişteki öğrenimi bitirme tarihi ve öğrenim süresi

3-Memuriyette geçen başarılı hizmet süreleri gün, ay, yıl

4-Varsa askerlik hizmetinin süresi gün, ay, yıl

5-Kanunlar uyarınca memuriyette geçmiş sayılan hizmetlerin süresi gün, ay, yıl

6- Ayrıca ilave edilecek derece ve kademeler;

a) 2182 s. K, 458 s. KHK, 5289 s.K, göre yararlanılan bir derece yükselmesi

b) 657 s.K. 64/2 md. göre uygulanan bir kademe (son 6 yıllık sicil 90 puan ve üzeri olanlar)

c) 657 s.K. 64/3 md. göre ayrıca uygulanan bir kademe (72.md.göre KÖY 1.e atanıp, 2 yıl fiilen çalışanlar)

d) 657 s.K. 36. md. A/4, A/6- b, A/7 –a ve b, A/8 – c, A/12 a ve b, göre yararlanılan dereceler veya kademeler

7-Emsal; Bitirilen aynı üst öğrenimi, tahsile ara vermeden devam ederek normal süresinde bitiren ve memuriyete başlayan kişinin ulaştığı derece ve kademenin aşılmaması için emsal kıyaslaması yapılır. Emsalin okul bitiriş tarihi; ortaöğrenim için 30 Haziran, yüksek okul için 31 Temmuz'dur.

Yukarıda yapılan açıklamalar sonucunda, birden fazla üst öğrenimi bitirmeniz nedeniyle, intibakınız memuriyete başladığınız tarihteki öğrenim durumunuz esas alınarak yapılır. 18 yaşın bitirilmesinden sonra, 87'nci maddede belirtilen kurumlarda geçen başarılı hizmet süreleri değerlendirilir.

SORU-CEVAP HATTI

Bitirdiğiniz üst öğrenim (dört yıllık fakülte) için belirlenen memuriyete giriş derece ve kademe olan 9'uncu derecenin 1'inci kademesi üzerine memuriyette geçirdiğiniz başarılı hizmet sürelerinizin her yılı için bir kademe, her üç yılı için bir derece hesabı ile tahsil değişikliği intibakınız yapılır, yukarıda yazılı olanlardan yararlandıklarınız (6/a ve b) ilave edilir, emsal mukayesesi yapılarak emsalin ulaştığı derece ve kademeyi aşmamanız gerekir.

SORU: **Güldem ŞAKRUCU** / *Edirne Belediyesi İn. Kay. ve Eğ. Md. V.*

Belediye Kanunu'nun 28'inci maddesinde "...meclis üyeleri ise görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren 1 yıl süreyle belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya ve dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz" denilmektedir.

Halen Belediyemizde meclis üyesi olup (daha önce doktor olarak devlet memurluğu yapmış ve istifa etmiş) kişi meclis üyeliğinden istifa edip, Belediyemizde münhal bulunan tabip kadrosuna 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 92'nci maddesi uyarınca açıktan atama yapılabilir mi?

Belediye Kanunu'nun 28'inci maddesi buna engel midir?

CEVAP: **Recep DEMİR** / *İçişleri Bakanlığı Başkanlık Başkontrolörü*

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 28'inci maddesinde sorunuzda da belirttiğiniz üzere; Belediye Başkanının yanı sıra meclis üyelerinin yükümlülükleri düzenlenmiş, meclis üyelerinin görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamayacağı hükme bağlanmıştır.

Kanun'un ilgili maddesi, taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz demektir.

2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun kapsamında belediyelerde girmektedir. Kanun'un kapsam maddesi olan 1'inci maddesinde, "...Hazinece veya yukarıdaki daire, idare, kurum ve kuruluşlarca karşılanan yerlerde aylık, ücret veya ödenek almak suretiyle görev yapmış olanlar hakkında uygulanır" denilmiştir.

2'nci maddesinde de, "Birinci madde kapsamına giren yerlerdeki görevlerinden hangi sebeple olursa olsun ayrılanlar, ayrıldıkları tarihten önceki iki yıl içinde hizmetinde bulundukları daire, idare, kurum ve kuruluşlara karşı ayrıldıkları tarihten başlayarak üç yıl süreyle, o daire, idare, kurum ve kuruluştaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alamazlar, taahhüde giremezler, komisyonculuk ve temsilcilik yapamazlar" denilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümlerin birlikte değerlendirilmesi sonucu, 5393 sayılı Kanun'la, meclis üyelerinin belediyelerden ayrıldıktan sonra ayrıldıkları belediyelerin kadrolarına atanma ile ilgili bir kısıtlama getirmemekte sadece taahhüde girilemeyeceği, komisyonculuk ve temsilcilik yapılamayacağı ile ilgili bir kısıtlama getirmektedir. Benzer kısıtlama 2531 sayılı Kanun'la da getirilmektedir yalnız bu düzenlemede süre 3 yıldır. 5393 sayılı Kanun'da öngörülen düzenlemede sınır 1 yıldır özel düzenleme olduğu için belediye meclis üyeleri için bu süre dikkate alınacaktır. 2531 sayılı Kanun'la ayrıca 5393 sayılı Kanun'da öngörülen kısıtlamalara ilave olarak ayrıca 3 yıl süreyle görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alınamayacağını da hükme bağlamıştır.

Belediyede meclis üyesinin üyelikten istifaden sonra atanmak istenen kadronun tabiplik olması ve bu kişinin daha öncede doktor olarak memur olarak çalıştığı dikkate alındığında meclis üyeliği ile tabipliğin görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı bir ilişkisi bulunmadığı da göz önüne alındığında belediye meclis üyesi olarak görev yapmış olanların meclis üyeliğinden istifa ettikten sonra aynı belediyede 657 sayılı Kanun'a tabi olan tabiplik görevine 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinde yer alan "...Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz." hükmüne aykırı teşkil edilmemesi kaydıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 92'nci maddesi uyarınca açıktan olarak atanmasında hukuki bir engel bulunmadığı değerlendirilmektedir.

SORU: **Nevin DAŞDEMİR** / *Güroymak Belediyesi Basın Yayın Halkla İliş. Sorumlusu*

Güroymak Belediyesinde 12 yıldır çalışmaktayım. Lisans mezunu olup, bu süre içerisinde farklı görevlerde çalıştım. İstisnai memurlukla işçilikten memurluğa geçiş imkânının olduğuna dair söylemler var, bunun doğruluğu nedir? 1 sene Başkan Yardımcılığı veya Özel Kalem Müdürü olarak çalıştıktan sonra olur deniliyor. Ancak özel kalem birimimiz yok. Belediyemizde meclis kararıyla bu birimi açabilir miyiz?

CEVAP: **Recep DEMİR** / *İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü*

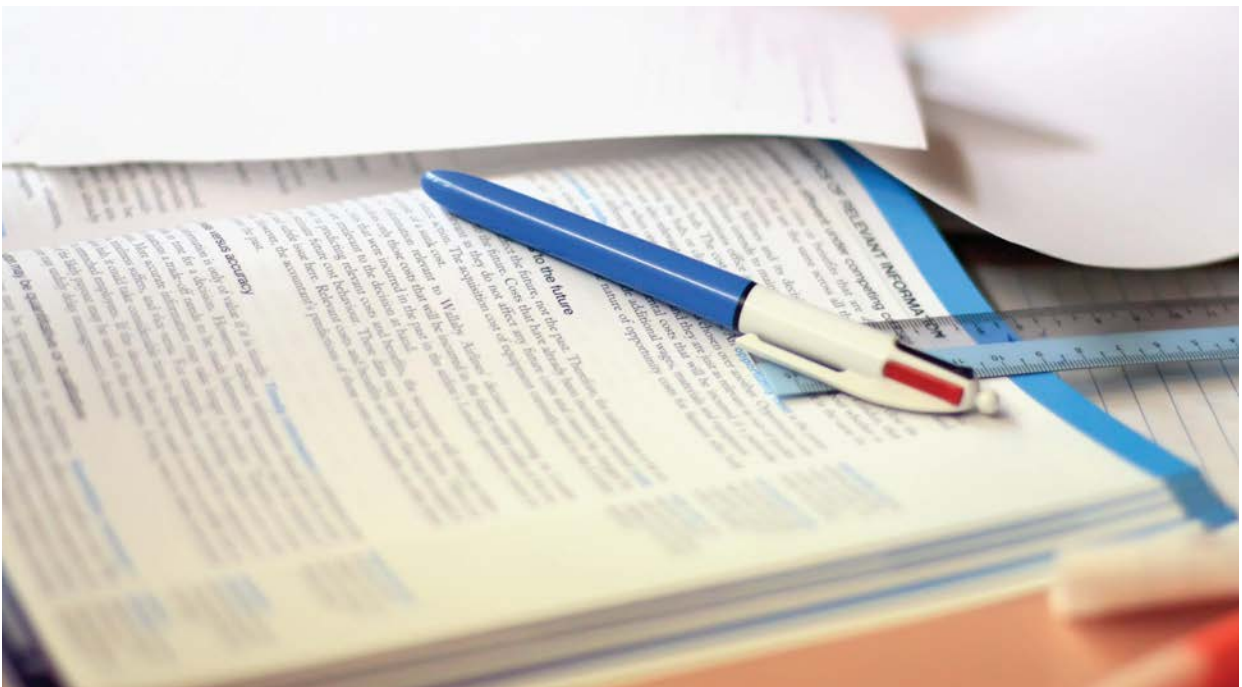
Özel kalem müdürlükleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu maddesinde sayılan istisnai memurluklardan olup, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre, büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu 150.000'in üzerinde sayılan belediyelerde özel kalem müdürü istihdam edilebilmektedir. Belediye Başkan yardımcılığı istisnai memurluklardan değildir.

İstisnai memurluklara 657 sayılı Kanun'un atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve dereceye yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın tahsis edilmiş derece aylığı ile memur atanabilmektedir. Bu kadro emeklilik aylığının hesabında ve diğer memurluklara naklen atanmalarında herhangi bir sınıf için kazanılmış hak sayılmaz. Bu görevlerde bulunan memurların emeklilik kıdemleri yürümekte devam eder.

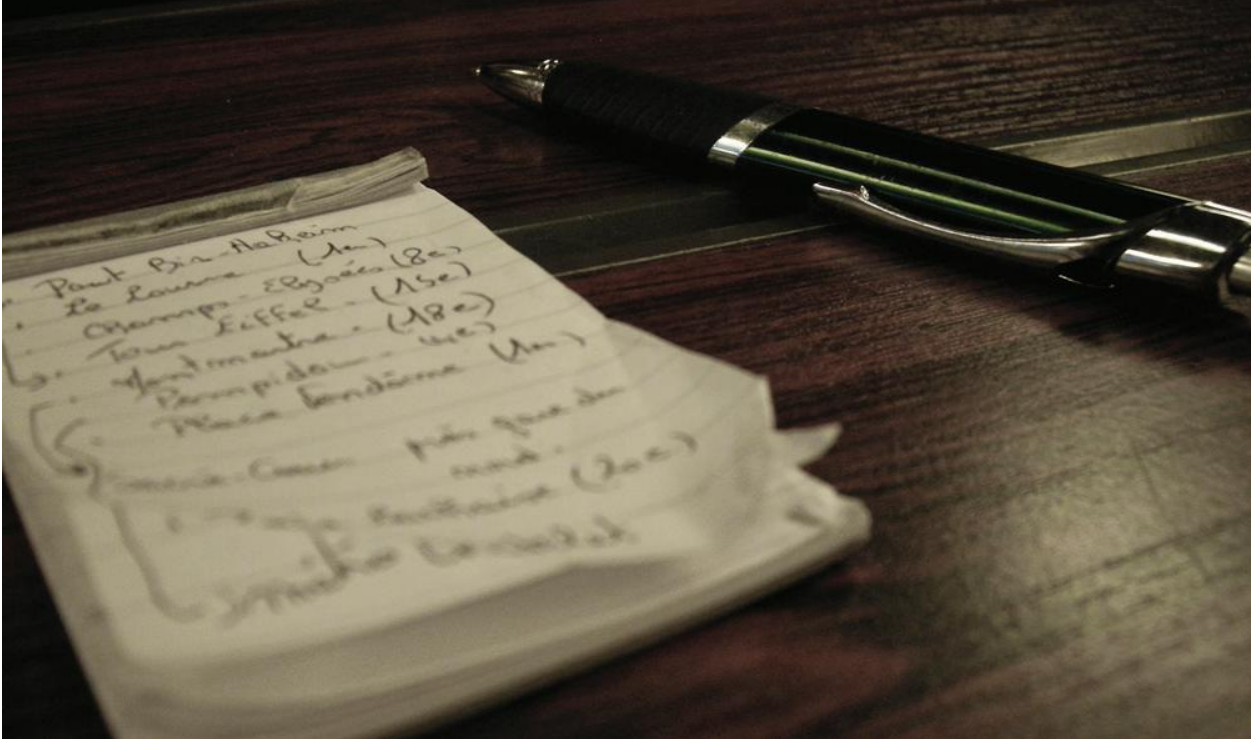
657 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinde "İstisnai memurluklara atanmada aranacak şartlar" düzenlenmiştir. Buna göre; istisnai Devlet memurluklarına 48'inci maddede yazılı genel şartları taşıyan kimselerden atanmalar yapılabilir. Yalnız kuruluş kanunlarındaki özel hükümler saklıdır.

60'ıncı madde gereğince istisnai memurluklara atanmalar hakkında 657 sayılı Kanun'un atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi dışında kalan bütün hükümleri uygulanır. Ancak istisnai bir memuriyet kadrosuna atanmalar, atandıkları kadronun derece aylığının ilk kademesini kazanılmış hak olarak elde ettikleri tarihten itibaren, haklarında bu Kanun'un kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine dair hükümleri uygulanır. (657 sk md. 61)

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 03/06/2009 tarihli ve 2009/50 sayılı Özel Kalem Müdürü konulu Genelgesinde Belediyeler ve belediyelerin bağlı kuruluşlarında özel kalem müdürlüğü kadrolarına

SORU-CEVAP HATTI

yapılacak açıktan ve naklen atamaların, Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmasını sağlamak üzere, usul ve esaslar tespit edilmiştir.

Söz konusu Genelgeye göre;

Özel kalem müdürlüğü kadrolarına atanacakların, öncelikle belediyede çalışan memurlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından seçilmesi esastır. Memurlar arasından yapılacak atamalarda, İçişleri Bakanlığından izin alınmayacaktır.

Özel kalem müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan atamalar, İçişleri Bakanlığının izni ile yapılacaktır. Bu kadrolara yapılacak açıktan atamalarda, kadro derecesi ve görevin özellikleri de dikkate alınarak yükseköğrenim mezunlarına öncelik verilecektir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu maddesi kapsamında tanınan atama yetkisi, sınırsız bir yetki olmayıp, bu yetkinin memuriyete sınavsız girişin bir yönetimi gibi kullanımına hukuken imkân bulunmamaktadır. Bu sebeple, özel kalem müdürlüğü kadrolarına atanacakların seçiminde, belediye başkanlarının bir seçim dönemi boyunca çalışabilecekleri ehliyet ve liyakat sahibi kişileri seçmeleri esastır.

Personel giderleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde öngörülen oranları aşan belediyelerde, özel kalem müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan ve naklen atamalarda, 5393 sayılı Kanun'un Geçici 1'inci maddesinde öngörülen usule göre İçişleri Bakanlığından izin alınacaktır.

Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik ile liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, mahalli idarelerde görev yapan Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin 20'nci maddesinde "Hizmet grupları arasında geçişler" düzenlenmiştir.

Söz konusu maddenin; (c) bendine göre; Bu Yönetmelik kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde (başkan yardımcılığı), en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, aranan şartları taşımaları kaydıyla, bu Yönetmeliğin 5'inci mad-

desinde yer alan "yönetim", "araştırma-planlama" ve "hukuk" hizmetleri gruplarında gösterilen kadrolara sınavsız atanabilir. Bu Yönetmelik kapsamındaki diğer kadrolara sınavsız atanmak için altı ay çalışmış olmak şartı aranmaz.

Yine söz konusu maddenin (ç) bendinde "İstisnai memurluklarda çalışanlar veya çalışmış olanlar, bu Yönetmelik kapsamındaki kadrolara, atanacakları kadro için öngörülen şartları taşımaları kaydıyla sınavsız atanabilir" denilmiş ancak Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 01.04.2010 tarihli , YD. İtiraz No:2010/70, sayılı kararı ile Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 20'nci maddesinin (ç) bendinde "İstisnai memurluklarda çalışanlar veya çalışmış olanların, bu Yönetmelik kapsamındaki kadrolara atanacakları kadro için öngörülen şartları taşımaları kaydıyla atanabilecekleri" şeklinde yer alan düzenleme hukuka uyarlı bulunmadığından yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

DİĞER MEVZUAT

SORU: **Burhan UMURBEK** / *Kars Meteoroloji Bölge Müdürlüğü, Şube Md.*

Mülkiyeti hazineye ait taşınmazın üzerinde Kurumumuza ait Hizmet Binası ve Lojman bulunmaktadır. Tapu kaydında cinsi avlulu kargir ev ve arsa olduğundan taşınmazın cinsinin Hizmet binası ve Lojman olarak değiştirilmesi istenmektedir. (Milli Emlak)

Lojman binası; 1996 yılında yapılmış, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi mevcuttur.

Hizmet binası; eski lojman binası, "eski lojman binasının hizmet binasına dönüştürülmesi tadilat projesi" ile hizmet binasına çevrilerek kullanılmaktadır. Ancak yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi alınmamıştır. Belediyeden yapı ruhsatı düzenlenmesini istediğimizde bizden 4-5 bin TL civarında harç istenmektedir.

Sonuç olarak; Kurumumuz (Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü-Kars Bölge Müdürlüğü) vergi, harç ve benzeri ödemelerden muaf mı? Bununla ilgili ne yapılabilir?

CEVAP: **Ayşe ÜNAL** / *TBB İmar ve Şehircilik Md.*

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun madde 78'i açıklayan Ek madde 1 ve 2 bu hususu açıklamaktadır. Yine 2464 sayılı Kanun'un 97'nci maddesine göre eğer bir belediye hizmet ücreti belediye meclisince tanımlanmışsa alınan meclis kararının değerlendirilmesi gerekir. Daha da tereddüt ediliyor ise bağlı oldukları Milli Emlak Müdürlüğünden muafiyetle ilgili görüş alarak belediyeye iletmelerinde fayda bulunmaktadır.

SORU: **H.Mustafa USTA** / *Hemşin Belediyesi Mali Hizmetler Md.*

Mülkiyeti Rize İl Özel İdaresine ait arsa üzerinde 12.07.2007 tarihinden itibaren Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü lehine 49 yıl süreli intifa hakkı tesis edilmiştir. Bu arsa üzerinde Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen binalar, "çay fabrikası ve müstemilatı ve arsası" olarak 21.10.2009 tarihinde Rize İl Özel İdaresi adına tapuya tescil edilmiş ve aynı işletme, fabrika binası ve müstemilatı ile ilgili olarak 23.10.2009 tarihinde verdiği Bina Vergisi Bildirimine istinaden 2010 yılı için tahakkuk eden Bina Vergisinin tamamını ve 2011 yılı 1. taksidini ödedikten sonra, 1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun Daimi Muafıklar başlıklı 4 ve 14'üncü maddelerinde il özel idarelerine ait taşınmazlara tanınan daimi muafiyetin uygulanmasını ve vergi alınmamasını talep etmiştir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 813'üncü maddesine göre, intifa hakkı sahibi intifa hakkı konusu olan malın olağan bakım ve işletme giderleri, borçların faizleri, vergi ve resimleri intifa süresince ödemekle yükümlüdür.

Medeni Kanun'un bu hükmü, Emlak Vergisi Kanunu'nda da ilke olarak benimsenmiştir. 1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun Mükellef başlıklı 3'üncü maddesindeki "Bina Vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler öder" hükmüne göre; bina üzerinde ister Medeni Kanun hükümleri doğrultusunda, isterse bir akitle intifa hakkı sahibi olduğunda, intifa hakkı sahibinin Emlak Vergisi mükellefiyeti doğacaktır.

SORU-CEVAP HATTI

1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun Daimi Muafıklar başlıklı 4'üncü maddesinde il özel idarelerine ait taşınmazlara tanınan daimi muafiyet, bu taşınmazlar üzerinde intifa hakkına sahip olanlara da uygulanabilir mi?

CEVAP: **Recep DEMİR** / *İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü*

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanun'un Daimi muafıkları düzenleyen 4'üncü maddesinde il özel idarelerine, ait binaların; Bina Vergisinden, 14'üncü maddesinde de il özel idarelerine ait arazilerin Arazi Vergisinden daimi olarak muaf olduğu hükme bağlanmıştır.

Kanun'un 3 ve 13'üncü maddelerinde mükellefiyet düzenlenmiş, Bina ve Arazi Vergisinden Vergisinin, binanın, arsanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerin ödeyeceği hükme bağlanmıştır.

Hukuk sözlüğünde intifa hakkı; "Yararlanma hakkı; başkasına ait bir malda, kullanma ve ürünlerinden yararlanma yetkilerine sahip olmayı içeren irtifak hakkı çeşidir." şeklinde ifade edilmiştir.

İntifa hakkı sahibine, başkasına ait taşınır ve taşınmaz mallar üzerinde, kullanma ve faydalanma hakkı sağlar.

4721 sayılı Medeni Kanun'un "İntifa hakkı sahibinin yükümlülükleri" başlığı altında 813'üncü maddesinde, "İntifa hakkı konusu olan malın olağan bakım ve işletme giderleri, güvencesini oluşturduğu borçların faizleri, vergi ve resimleri, intifa süresince intifa hakkı sahibine aittir.

Vergi ve resimleri malik ödemişse, intifa hakkı sahibi, yukarıda belirtilen esasa göre bunları malike tazmin etmek zorundadır.

Diğer bütün yükümlülükler malike aittir. Ancak, intifa hakkı sahibi bunların yerine getirilmesi için gereken parayı, istemi üzerine malike karşılıksız olarak sağlamazsa; malik, intifa hakkı konusu malı bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için kısmen veya tamamen paraya çevirebilir" denilmiştir. Söz konusu düzenleme uyarınca buna göre intifa hakkı sahibi tarafından;

1-İntifa hakkının konusu olan şeye doğrudan doğruya yüklenen borçlarla bu borçların faizler,

2-İntifa hakkının konusu olan malın korunması için basit koruma masraflar,

3-İntifa konusunun vergiler (emlak vergisi vb.)

ödenmesi gerekli gider ve vergilerdir.

1319 sayılı Kanun'da sorunuz açısından bina ve araziye ilişkin muafiyet il özel idaresine tanınmıştır intifa hakkı sahibine muafiyet tanınmamıştır.

Eğer bir gayrimenkül üzerinde hem mülkiyet hem de ister kanundan isterse sözleşmeden doğan bir intifa hakkı varsa, böyle bir durumda emlak vergisi mükellefi malik değil, intifa hakkı sahibidir. Çünkü, mülkiyet hakkına sahip olan malikin gayrimenkulden yararlanması mümkün değildir.

Bu durumda 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 3'üncü maddesi hükmü karşında emlak vergisinin intifa hakkı sahibi tarafından ödenmesi gerekmektedir.

Bu hususla ilgili olarak, Gelir İdaresi Başkanlığının İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri Diğer Vergiler Grup Müdürlüğüne verdiği 11/04/2011 tarihli ve B.07.1.GİB.4.34.18.01-006.01-261 sayılı Gayrimenkulün intifa hakkı sahibinin Emlak Vergisini ödeyip ödemeyeceği hakkındaki özelgesinde;

"İlgide kayıtlı dilekçede, ... İlçesi sınırları içerisinde yer alan gayrimenkullerinizin intifa hakkı üzerinizde kalmak şartıyla Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı olduğunuzdan bahisle söz konusu gayrimenkullerin emlak vergisini maliki mi yoksa intifa hakkı sahibinin mi ödeyeceği hususunda Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 3'üncü maddesinde, "Bina Vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler öder." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 794 ve izleyen maddelerinde düzenlenen intifa hakkı, sahibine konusu üzerinde tam yararlanma yetkisi veren bir hak olup taşınmazlarda tapu kütüğüne tescil ile kurulmaktadır.

Bu hükme göre, bir binanın intifa hakkına sahip olunması halinde malik değil, intifa hakkı sahibi emlak vergisi mükellefi olmaktadır. Bu nedenle, gayrimenkulün intifa hakkına sahip olanın emlak vergisini ödemesi gerekmektedir.

Bu itibarla, İlçesi sınırları içerisinde yer alan Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlıladığınız gayrimenkuller için adınıza tesis edilen intifa hakkının tapu kütüğüne tescil edilmesi halinde emlak vergisini intifa hakkı sahibi olarak tarafınızdan ödenmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim" denilmiştir.

Yine Gelir İdaresi Başkanlığının 26.09.2008 tarihli ve 97125 sayılı özelgesinde de;

"İlgi: 18/09/2008 tarihli ve B050MAH0740001/24770-40544 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız eki Valiliği Müdürlüğünün 19/08/2008 tarihli ve 2825 sayılı yazısında, İl merkez pafta 31, ada 344, parsel 39 da kayıtlı 3.972,39 m2 miktarlı taşınmaz üzerinde bulunan mülkiyeti İl Özel İdaresine, intifa hakkı Vakfına ait olan işyerlerinin emlak vergisinin; mülkiyet sahibi olan İl Özel İdaresi tarafından mı, yoksa intifa sahibi Vakfı tarafından mı ödeneceği hususunda tereddüde düşüldüğü belirtilerek, konu hakkında yapılacak işlemin bildirilmesi istenilmektedir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Mükellef" başlıklı 3'üncü maddesinde bina vergisini binanın malikinin, varsa intifa hakkı sahibinin, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerin ödeyeceği hükme bağlanmıştır.

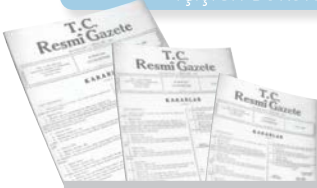
Bu hükme göre, bir binanın intifa hakkına sahip olunması halinde malik değil, intifa hakkı sahibi emlak vergisi mükellefi olmaktadır" denilmiştir.

Konuya ilişkin Danıştay 9. Dairesi'nin 15.11.2006 tarihli ve E: 2005/2599, K:2006/4397 sayılı kararında binanın maliki veya intifa hakkı sahibinin olması durumunda, bina vergisinin binaya malik gibi tasarruf edenden istene-meyeceği karara bağlanmıştır.

Yine Danıştay 9. Dairesi'nin 23.2.2006 tarihli ve E: 2005/552, K: 2006/499 sayılı kararında da arazi vergisi mükellefinin arazinin maliki varsa intifa hakkı sahibi olduğu, inşaat hakkına (üst hakkı) sahip olan vakfın mükellef olarak kabul edilemeyeceği karara bağlanmıştır.

RESMÎ GAZETE'DEN SEÇTİKLERİMİZ

Hazırlayan : Mustafa Reşit HAZER
İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

EYLÜL

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

R.G. Yayın Tarih-No	17.09.2011– 28057
KHK Tarih ve No	23.08.2011– 653
Adı	Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
Özü	29/6/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde değişiklik yapılmıştır.

BAKANLAR KURULU KARARI

R.G. Yayın Tarih-No	09.09.2011– 28049
B.K.K. Tarih ve No	08.08.2011– 2011/2168
Adı	Belediyelerin Bütçe Gelirleri Üzerinden Kalkınma Ajanslarına Aktaracakları Payların Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar
Özü	Belediyelerin, 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunun 19 uncu maddesi uyarınca bütçe gelirleri üzerinden kalkınma ajanslarına aktaracakları payların oranı binde beş olarak belirlenmiştir.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No	08.09.2011– 28048
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumundan
Adı	Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	09.09.2011– 28049
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığından
Adı	Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	Karayolları Trafik Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	11.09.2011– 28051
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığından
Adı	Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde değişiklik ve eklemeler yapılmıştır. Eklenen hüküm ile, Bakanlıkça, bütçe uygulamalarını yönlendirmek üzere Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bütçe Hazırlama Rehberi hazırlanır ve mahalli idare birimlerine duyurulur.

R.G. Yayın Tarih-No	11.09.2011– 28051
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığında
Adı	Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğinde değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	15.09.2011– 28055
Yayımlayan	Orman ve Su İşleri Bakanlığında
Adı	Orman Kanununun 17 ve 18 inci Maddelerinin Uygulama Yönetmeliği
Özü	Söz konusu Yönetmelik ile, 22/3/2007 tarihli ve 26470 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	20.09.2011– 28060
Yayımlayan	Bakanlar Kurulundan
Adı	Kamu Konutları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER-TALİMATLAR-GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No	06.09.2011–28046
Yayımlayan	Başbakanlıktan
Tebliğ No	2011/13
Adı	Yerli Ürün Kullanılması ile İlgili 2011/13 Sayılı Başbakanlık Genelgesi
Özü	Genelge ile, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki alımlar ile Devlet Malzeme Ofisinden gerçekleştirilecek alımlarda öncelikli olarak Türkiye’de üretilen ürünlerin tercih edilmesini ve kamu kurum ve kuruluşları yöneticilerinin bu konuda gereken duyarlılığı göstermeleri önemle duyurulmuştur.

R.G. Yayın Tarih-No	14.09.2011–28054/27.09.2011–28067
Yayımlayan	Mesleki Yeterlilik Kurumundan
Tebliğ No	-
Adı	Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ
Özü	Bu iki adet Tebliğ ile 8 adet Ulusal Meslek Standardı yürürlüğe konulmuştur.

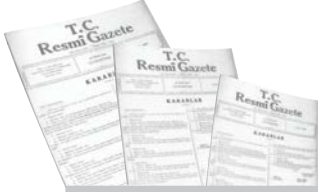
R.G. Yayın Tarih-No	16.09.2011–28056
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığında
Tebliğ No	2011/1
Adı	Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği
Özü	Söz konusu Genel Tebliğ ile, nüfusları ile sosyal ve ekonomik gelişme durumlarına göre, belediyeler 5 gruba ayrılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	25.09.2011–28065
Yayımlayan	Diyanet İşleri Başkanlığından
Tebliğ No	-
Adı	2011 Yılı Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ

RESMİ GAZETE'DEN SEÇTİKLERİMİZ

Özü

Söz konusu Tebliğ ile, 2011 yılı Kurban Bayramı münasebetiyle dini amaçla ve ibadet maksadıyla kurban kesmek isteyen vatandaşların kurbanlarını dini hükümlere, sağlık şartlarına ve çevre temizliğine uygun olarak, hayvana en az acı verecek şekilde bizzat kesmelerine veya vekâlet yoluyla kestirmelerine yardımcı olunması, kurban satılacak veya kesilecek yerlerin belirlenmesi, kesim yapacak kişilerin eğitilmesi ve bu konulara ilişkin diğer hususlarla ilgili tedbirlerin alınması ile ilgili ilkeler düzenlenmiştir.

EKİM

BAKANLAR KURULU KARARLARI

R.G. Yayın Tarih-No	05.10.2011– 28075
B.K.K. Tarih ve No	12.09.2011– 2011/2249
Adı	Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar Hakkında Karar
Özü	6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	13.10.2011– 28083(Mükerrer)
B.K.K. Tarih ve No	07.10.2011– 2011/2302
Adı	Orta Vadeli Program (2012-2014)'ın Kabul Edilmesi Hakkında Karar
Özü	—Mahalli idarelerin genel bütçe vergi paylarından kamuya olan borçlarına mahsuben yapılacak kesinti, yeni borç doğmasını engelleyecek ve borç stokunun azalmasına yardımcı olacak bir oranla düzenli olarak uygulanmaya devam edilecektir.
R.G. Yayın Tarih-No	18.10.2011– 28088(Mükerrer)
B.K.K. Tarih ve No	11.10.2011– 2011/2303
Adı	"2012 Yılı Programı" ile "2012 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar"ın Kabulü Hakkında Karar
Özü	Bu Karar, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde belirtilen kuruluşları, özelleştirme kapsamındaki kuruluşları (kamu payı % 50'nin üzerinde olanlar), kamu iktisadi teşebbüsleri (KİT) ve bağlı ortaklıklarını, iller Bankasını, fon idarelerini, mahalli idareler ile diğer kamu kuruluşlarını kapsar.
R.G. Yayın Tarih-No	24.10.2011– 28094
B.K.K. Tarih ve No	07.09.2011– 2011/2210
Adı	Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Karar
Özü	5 adet mahalli idare birliğinin kurulmasına izin verilmesi hk.
R.G. Yayın Tarih-No	25.10.2011– 28095
B.K.K. Tarih ve No	10.10.2011– 2011/2320
Adı	Fakir Ailelere Kömür Yardımı Yapılmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar
Özü	5/5/2011 tarihli ve 2011/1809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Fakir Ailelere Kömür Yardımı Yapılmasına İlişkin Kararda değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	30.10.2011– 28100 (Mükerrer)
B.K.K. Tarih ve No	-

Adı	18/10/2011 Tarihli ve 28088 Sayılı Mükerrer Resmî Gazete’de Yayımlanan 11/10/2011 Tarihli ve 2011/2303 Sayılı 2012 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı Eki 2012 Yılı Programı
Özü	Mahalli idarelerin öz gelirlerinin artırılmasına yönelik düzenlemeler, imar ve altyapı hizmetleri sonrasında varlıkların değerinde ortaya çıkan artışlar da dikkate alınarak hayata geçirilecek, kamu taşınmazlarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması ve ekonomiye kazandırılması için çalışılacak.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No	01.10.2011– 28071
Yayımlayan	Vakıflar Genel Müdürlüğünden
Adı	5737 Sayılı Vakıflar Kanununun Geçici 11 inci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik
Özü	Bu Yönetmelik; cemaat vakıflarının 1936 Beyannamesinde kayıtlı olup; malik hanesi açık olan, kamulaştırma, satış ve trampa dışındaki nedenlerle Hazine, Vakıflar Genel Müdürlüğü, belediye ve il özel idaresi adına kayıtlı olan taşınmazları ile kamu kurumları adına tescilli olan mezarlıkları ve çeşmelerinin tapu kayıtlarındaki hak ve mükellefiyetleri ile birlikte vakıfları adına tescili ile cemaat vakıfları tarafından satın alınmış veya cemaat vakıflarına vasiyet edildiği veya bağışlandığı halde, mal edinememe gerekçeyle Hazine veya Genel Müdürlük adına tapuda kayıt edilen taşınmazlardan üçüncü şahıslar adına kayıtlı olanların Maliye Bakanlığınca tespit edilen rayiç değerinin Hazine veya Genel Müdürlük tarafından ödenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.
R.G. Yayın Tarih-No	02.10.2011– 28072
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumundan
Adı	Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	03.10.2011– 28073
Yayımlayan	Bakanlar Kurulundan
Adı	Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları ile Yapılacak Merkezi Sınav ve Kura Usulü Hakkında Yönetmelik
Özü	Yönetmeliğin amacı; Devlet memurluğuna atanacak özürlülerin alımına ilişkin olarak özürlü grupları ve eğitim durumları itibarıyla yapılacak merkezi sınav ve kura usulüne, merkezi sınav ve kura sonucuna göre yerleştirme işlemine, özürlülerin hangi işlerde çalıştırılacakları ile istihdamlarının takip ve denetimine, istatistiki bilgilerin temini ve tutulması ile ilgili diğer hususlara ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.
R.G. Yayın Tarih-No	07.10.2011– 28077
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığından
Adı	Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “nüfus cüzdanlarının onaylı suretleri” ibaresi “T.C. kimlik numaraları” olarak değiştirilmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No	08.10.2011– 28078
Yayımlayan	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından
Adı	Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

RESMÎ GAZETE'DEN SEÇTİKLERİMİZ

Özü	22/8/2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	08.10.2011– 28078 Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından Ev ve Süs Hayvanlarının Üretim, Satış, Barınma ve Eğitim Yerleri Hakkında Yönetmelik Yönetmeliğin amacı; ev ve süs hayvanlarının üretildikleri, alınıp satıldıkları, barındırıldıkları ve eğitim gördükleri yerlerin gerekli teknik ve sağlık şartları ile açılma, çalışma ve denetlenmelerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	09.10.2011– 28079 Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	13.10.2011– 28083 Çevre ve Şehircilik Bakanlığından İskân Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 15.10.2011– 28085 Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği Yönetmeliğin amacı, veteriner hekimler tarafından açılmış veya açılacak olan muayenehane ve polikliniklerin sahip olması gereken asgari teknik, hijyen ve sağlık şartları ile bu yerlerin açılma, çalışma ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.-
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı	15.10.2011– 28085 Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından Hayvan Sağlığı Kabini Açılış, Çalışma ve Denetlenme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	18.10.2011– 28088 Çevre ve Şehircilik Bakanlığından Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonları Kuruluş ve Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik Yönetmeliğin amacı; korunması gerekli olan taşınmaz tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile ilgili olarak Bakanlığa verilen görevlerin yapılmasını sağlamak üzere, Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonunun ve tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarının kurulmasına ve çalışmalarına dair usul ve esasları düzenlemektir.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı Özü	18.10.2011– 28088 Bakanlar Kurulundan Askerî Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Askerî Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No Yayımlayan Adı	21.10.2011– 28091 Ulaştırma Bakanlığı (Denizcilik Müsteşarlığı)'ndan Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik

Özü	Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	27.10.2011– 28097
Yayımlayan	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından
Adı	Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik
Özü	Yönetmeliğin amacı; enerjinin etkin kullanılması, enerji israfının önlenmesi, enerji maliyetlerinin ekonomi üzerindeki yükünün hafifletilmesi ve çevrenin korunması için enerji kaynaklarının ve enerjinin kullanımında verimliliğin artırılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
R.G. Yayın Tarih-No	29.10.2011– 28099
Yayımlayan	Bakanlar Kurulundan
Adı	Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
Özü	Yönetmeliğin amacı, hastalık raporlarının hangi hâllerde, hangi hekimler veya sağlık kurulları tarafından verileceği, raporların süreleri ile hastalık ve refakat iznine ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir.

TEBLİĞLER-TALİMATLAR-GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No	08.10.2011– 28078
Yayımlayan	Gümrük ve Ticaret Bakanlığından
Tebliğ No	2011/1
Adı	Hal Kayıt Sistemi ile İlgili 2011/1 Sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Genelgesi
Özü	Hal Kayıt Sistemi üzerinden, tüm belediyelerce ve toptancı hali bulunan belediyelerce Genelgedeki iş ve işlemler yapılacaktır:
R.G. Yayın Tarih-No	13.10.2011– 28083(Mükerrer)
Yayımlayan	Kalkınma Bakanlığından
Tebliğ No	2011/2
Adı	2012-2014 Dönemi Yatırım Programı Hazırlıkları ile İlgili 2011/2 Sayılı Kalkınma Bakanlığı Genelgesi
Özü	Bütün yatırımcı kamu kuruluşları, Kalkınma Bakanlığının 20 Temmuz 2011 tarihli ve 2821 tarihli yazısına istinaden yatırım programı çalışmalarında kullanılmak üzere 2012-2014 dönemi için proje bazındaki yatırım ödeneği ihtiyaçlarını belirleyerek sunmuşlardır.
R.G. Yayın Tarih-No	13.10.2011– 28083(Mükerrer)
Yayımlayan	Maliye Bakanlığından
Tebliğ No	-
Adı	2012-2014 Dönemi Bütçe Çağrısı ve Eki Bütçe Hazırlama Rehberi
Özü	Analitik bütçe sınıflandırması ve analitik bütçe sınıflandırması cetvelleri ile genel ilkelere belirlendiği 2012–2014 Dönemi Bütçe Çağrısı ve Eki Bütçe Hazırlama Rehberi yayınlanmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	25.10.2011–28095
Yayımlayan	Başbakanlıktan
Tebliğ No	2011/16
Adı	Van Depremi Yardım Kampanyası ile İlgili 2011/16 Sayılı Başbakanlık Genelgesi

RESMİ GAZETE'DEN SEÇTİKLERİMİZ

Özü

23 Ekim 2011 tarihinde Van ili ve çevresinde meydana gelen depremde zarar gören vatandaşlarımızın yaralarının bir an evvel sarılması amacıyla Başbakanlıkça yardım kampanyası başlatılmış ve genelge ekinde belirtilen banka hesapları açılmıştır.

Yardımların tek elden, hızlı ve sağlıklı bir biçimde deprem bölgesine ulaştırılması için Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı görevlendirilmiştir.

Bu amaçla; yardım yapmak isteyen vatandaşlarımız, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının yardımlarını belirtilen hesaplara yapabilmeleri ile ilgili her türlü kolaylık sağlanacaktır.

Yukarıda belirtilen hususlarla ilgili olarak gerekli hassasiyetin gösterilmesini ve herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesini önemle rica ederim.

R.G. Yayın Tarih-No	28.10.2011–28098
Yayımlayan	Başbakanlıktan
Tebliğ No	2011/19
Adı	29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ile İlgili 2011/19 Sayılı Başbakanlık Genelgesi
Özü	23 Ekim 2011 tarihinde Van ili ve çevresinde meydana gelen deprem felaketi nedeniyle 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlama törenlerinin sadece çelenk koyma ve tebrikleri kabul törenleri şeklinde icra edilmesi; tören geçişi, resepsiyon gibi diğer kutlama faaliyetlerinin yapılmaması uygun görülmüştür.

YARGI KARARLARI

T.C.
Resmî Gazete

R.G. Yayın Tarih-No	14.10.2011– 28084(Mükerrer)
Esas Sayısı	2010/109
Karar Sayısı	2011/40
Karar Günü	07.03.2011
Dairesi	Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından
Özü	3194 sayılı İmar Kanununun 18. maddesi gereğince yapılan imar uygulaması neticesinde yıkımına karar verilen davacıya ait yapı için Kıymet Takdir Komisyonunca belirlenen bedelin arttırılması istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

R.G. Yayın Tarih-No	14.10.2011– 28084(Mükerrer)
Esas Sayısı	2010/312
Karar Sayısı	2011/47
Karar Günü	07.03.2011
Dairesi	Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından
Özü	Davacıya ait yapının, İmar Planında toplu konut alanında kalması nedeniyle yıktırılmasından dolayı uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

R.G. Yayın Tarih-No	14.10.2011– 28084(Mükerrer)
Esas Sayısı	2010/321
Karar Sayısı	2011/53
Karar Günü	07.03.2011
Dairesi	Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından

Özü 1608 sayılı Kanun uyarınca idari para cezası verilmesine ve 1 kez yasaklanan faaliyetin men'ine ilişkin Belediye Encümen kararına karşı yapılan itirazın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

R.G. Yayın Tarih-No 14.10.2011– 28084(Mükerrer)
Esas Sayısı 2010/323
Karar Sayısı 2011/54
Karar Günü 07.03.2011
Dairesi Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından
Özü Davacının, Büyükşehir Belediye Başkanlığının Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi kapsamında kalan gecekondusu karşılığında, davalı Belediye ile konut sözleşmesi imzaldıktan sonra söz konusu projenin iptal edilmesi nedeniyle uğradığı zararların tazmini istemiyle açtığı davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

R.G. Yayın Tarih-No 14.10.2011– 28084(Mükerrer)
Esas Sayısı 2010/144
Karar Sayısı 2011/57
Karar Günü 04.04.2011
Dairesi Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından
Özü 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesinin 4. fıkrası uyarınca verilen para cezasına karşı açılan davanın, aynı Kanun'un 3. ve 27. maddesinin 8. fıkrası hükmü bir arada değerlendirildiğinde, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

R.G. Yayın Tarih-No 14.10.2011– 28084(Mükerrer)
Esas Sayısı 2010/148
Karar Sayısı 2011/58
Karar Günü 04.04.2011
Dairesi Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından
Özü Temizlik hizmetleri biriminde, belirli süreli ve zincirleme iş sözleşmeleri ile çalıştırılan Davacılar H.S. ile Davalı Belediye arasında toplu iş sözleşmesi hükmünün uygulanmasından doğan davanın, iş hukuku hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesinin gerektiği hk.

R.G. Yayın Tarih-No 14.10.2011– 28084(Mükerrer)
Esas Sayısı 2010/324
Karar Sayısı 2011/66
Karar Günü 04.04.2011
Dairesi Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından
Özü 3194 sayılı İmar Kanununun 42. maddesi uyarınca verilen para cezasına karşı açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

R.G. Yayın Tarih-No 15.10.2011– 28085
Esas Sayısı 2009/39
Karar Sayısı 2011/68
Karar Günü 28.04.2011
Dairesi Anayasa Mahkemesi Başkanlığından
Özü 4.6.2008 günlü, 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Geçici 1. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

RESMİ GAZETE'DEN SEÇTİKLERİMİZ

R.G. Yayın Tarih-No	15.10.2011– 28085
Esas Sayısı	2010/52
Karar Sayısı	2011/113
Karar Günü	30.06.2011
Dairesi	Anayasa Mahkemesi Başkanlığından
Özü	5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 278. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

R.G. Yayın Tarih-No	21.10.2011– 28091
Esas Sayısı	2010/69
Karar Sayısı	2011/116
Karar Günü	07.07.2011
Dairesi	Anayasa Mahkemesi Başkanlığından
Özü	5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 297. maddesinin (2) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE karar verildi.

KARARLAR

R.G. Yayın Tarih-No	13.10.2011– 28083(Mükerrer)
Yayımlayan	Yüksek Planlama Kurulundan
Adı	Orta Vadeli Mali Plan (2012-2014)'ın Kabulüne Dair 11/10/2011 Tarihli ve 2011/24 Sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı
Özü	2012-2014 dönemi Orta Vadeli Mali Planı, Orta Vadeli Programla uyumlu olmak üzere gelecek üç yıla ilişkin merkezi yönetim bütçesi toplam gelir ve gider tahminleriyle birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içerecek şekilde Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	15.10.2011– 28085
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı İç Denetim Koordinasyon Kurulundan
Adı	İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı ile İlgili Maliye Bakanlığı İç Denetim Koordinasyon Kurulu Kararı
Özü	Kamu idarelerinde yürütülmekte olan iç denetim faaliyetlerinin, başta kurum yöneticileri olmak üzere bu hizmetten faydalanan iç ve dış paydaşların beklentilerinin de dikkate alınarak karşılanması, bu faaliyetlerin kalitesinin artırılması ve geliştirilmesi modern yönetim ve denetim anlayışının bir gereği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle uluslararası standart ve uygulamalarda iç denetim faaliyetinin kalitesinin güvence altına alınması ve geliştirilmesine özellikle vurgu yapılmakta, bu amaçla geliştirilen programlar iç denetim faaliyetlerinin değer katma ve kurum süreçlerini iyileştirme hedefine ulaşmasındaki en önemli araçlardan biri olarak görülmektedir. Bu Program, idarelerin iç denetim birimlerinin hazırlayacakları kalite güvence ve geliştirme programına yönelik bir çerçeve niteliğinde olup, iç ve dış değerlendirme yapacaklara ise temel teşkil etmektedir.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-010-06/8780
Konu : Yerli Ürün Kullanılması

05/09/2011

GENELGE

2011/13

Tasarruf ve rekabet ilkelerine uygun hareket edilmesi kaydıyla, ülkemiz ihtiyaçlarının yerli ürünlerden karşılanması ekonomimiz açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, mevzuatımızda yerli ürün kullanımına yönelik mevcut hükümlerin uygulanmasına özen gösterilmesine ilave olarak, kamu kurum ve kuruluşlarınca gerçekleştirilecek mal alımlarına ilişkin uygulamalarda;

1. Teknik şartnamelerde Türkiye’de üretilen ürünlerin teklif edilmesini engelleyen düzenlemelerin yapılmaması,

2. Kamu ihale mevzuatına aykırı olarak, isteklilerin ithal ürün ya da belirli bir ülkenin malını teklif etmesine yönelik düzenlemelerin yapılmaması,

3. Ürünlere ilişkin olarak yabancı belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenen ve zorunlu olmayan belgelerin ihale dokümanlarında aranmaması,

4. İthal ürün teklif eden isteklilerin yurt dışında mal teslim edebilmelerine imkan tanınması durumunda, teslim yeri, navlun, gümrük ve vergi giderleri gibi unsurların tekliflerin değerlendirilmesinde nasıl dikkate alınacağına dair ihale dokümanlarında düzenlemelerin yapılması,

5. İthal ürün teklif eden isteklilere mal tesliminden önce akreditif açılarak ön ödeme yapılmasına imkan tanınması durumunda, Türkiye’de üretilen ürünleri teklif eden isteklilere de avans ödemesi yapılmasına yönelik ihale dokümanlarında düzenleme yapılması, hususlarının dikkate alınarak, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki alımlar ile Devlet Malzeme Ofisinden gerçekleştirilecek alımlarda öncelikli olarak Türkiye’de üretilen ürünlerin tercih edilmesini ve kamu kurum ve kuruluşları yöneticilerinin bu konuda gereken duyarlılığı göstermelerini önemle rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

T.C.
BAŞBAKANLIK
Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-010-06/8779
Konu : Piyasa Gözetimi, Denetimi ve
Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu

05/09/2011

GENELGE

2011/12

Piyasaya arz edilen ithal ve yerli ürünlerin gözetim ve denetimine ilişkin hususlar “Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik” ile düzenlenmiştir. Bu alanda koordinasyonu sağlamak ve tavsiye

GENELGELER

niteliğinde kararlar almak üzere 2002 yılında kurulan “Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu” Ekonomi Bakanlığı bünyesinde çalışmalarına devam etmektedir.

Kamuoyunda giderek artan ürün güvenliği bilinci ile piyasaya arz edilen ürünlerin miktarı ve çeşidinde görülen artışlar, ürünlerin gözetim ve denetim sisteminin daha etkin, güçlü ve caydırıcı bir yapıya dönüştürülmesini gerekli kılmaktadır.

Bu çerçevede, Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu tarafından hazırlanan yıllık eylem planlarını değerlendirmek, etkin bir ithalat ve iç piyasa denetimi için temel hedef ve stratejilerle alınacak tedbirleri belirlemek ve bu amaçla üst düzeyde kararlar almak, ilgili kurumlar arasında işbirliğini ve eşgüdümü sağlamak üzere, Ekonomi Bakanının koordinatörlüğünde; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, Çevre ve Şehircilik Bakanı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı, Gümrük ve Ticaret Bakanı, Sağlık Bakanı, Denizcilik Müsteşarı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı ile Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanının katılımıyla “Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu”nun oluşturulması uygun görülmüştür.

Kurul, yılda en az bir defa toplanacak, sekreteryaya görevi Ekonomi Bakanlığı tarafından yerine getirilecek, ihtiyaç halinde diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, özel sektör, sivil toplum ve meslek kuruluşları da Kurulun çalışmalarına davet edilebilecektir.

Genel ekonomik hedefler, insan sağlığı ve güvenliği, kamu yararı doğrultusunda ürün güvenliği politika ve stratejilerinin uygulanması amacıyla Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu tarafından yürütülecek çalışmalara ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca aktif katkı ve destek sağlanacaktır.

2011/4 sayılı Başbakanlık Genelgesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.09.0.MHG.0.12.02.00/ 6404
Konu :Yapı Denetimi Hakkında Kanunda Değişiklik

12/09/2011

.....VALİLİĞİNE
GENELGE NO: 2011/4

Bakanlığımızın kuruluş, yetki, görev ve sorumlulukları 04.07.2011 tarihli Resmi Gazete de yayımlanan 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiştir. Ayrıca 17.08.2011 tarihli Resmi Gazete de yayımlanan 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile de gerek 3194 sayılı İmar kanununun 27 nci maddesinde gerekse 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun’un bazı maddelerinde yeniden düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenlemelere ilişkin bir takım hususların açıklanmasına ihtiyaç duyulmuştur.

1) 3194 sayılı İmar kanununun 27 inci maddesinde yapılan düzenleme ile belediye ve mücavir alan sınırı dışında kalan köy ve mezraların yerleşik alanlarında ve civarında yapılacak konut, entegre tesis niteliğinde olmayan ve imar planı gerektirmeyen tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar ile köyde oturanların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bakkal, manav, berber, köy fırını, köy kahvesi, köy lokantası, tanıtım ve teşhir büfeleri ve köy halkı

tarafından kurulan ve işletilen kooperatiflerin işletme binası gibi yapılar için yapı ruhsatı aranmayacaktır. Ancak bu yapıların etüt ve projelerinin yöresel doku ve mimari özelliklere, fen, sanat ve sağlık kurallarına uygun olması, valilikçe incelenmesi, inşa için muhtarlardan yazılı izin alınması zorunludur. Etüt ve projelerin sorumluluğu aynı zamanda müellifi olan mimar ve mühendisler ile olup, mevzuata aykırı olmaları halinde müellifler hakkında 3194 sayılı İmar Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrası ve 42 nci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında işlem tesis edilecektir. Ruhsatsız olarak inşa edilebilecek yapılar valilikçe ulusal adres bilgi sistemine ve kadastralara işlenecektir. Bu yapıların denetimi 3194 sayılı İmar Kanununun 30 uncu maddesi ve Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda sürdürülecektir.

2) 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'un 1 inci maddesinde yapılan değişiklikle 3194 sayılı İmar Kanunun 26 ncı maddesinde yer alan kamuya ait yapı ve tesisler ile 27 nci maddesinde yer alan ruhsata tabi olmayan yapılar ve bodrum katı dışında en çok iki katlı ve yapı inşaat alanı toplam 200 metrekareyi geçmeyen müstakil yapılara ek olarak, belediye ve mücavir alan sınırı dışında kalan köy yerleşik alanlarında, belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan iskân dışı alanlarda ve nüfusu 5000'in altında olan belediye ve mücavir alan sınırları içinde yer alan bodrum katı ve çatı arası dışında en çok iki katlı ve yalnızca bir bodrum katın alanı hesaba katılmaksızın toplam inşaat alanı 500 m²'yi geçmeyen konut yapıları ve bunların kömürlük, otopark, depo gibi müştemilatları ile hangi alanda olduğuna bakılmaksızın entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapı ve tesislerin denetimi 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamı dışında bırakılmış olup, bunlardan kamu yapıları hariç yapı ruhsatı gerektiren yapı ve tesislerin denetim işlemleri uzmanlık konularına uygun olarak İmar Kanununun 28 inci maddesine göre bürosu meslek odasında tescilli mimar ve mühendisler tarafından gerçekleştirilecektir.

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapı ve tesislerin denetim işlemleri ise 3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı maddesi kapsamında kamu görevlisi mimar ve mühendislerin sorumluluğunda yürütülmeye devam edilecektir.

Ayrıca İmar Kanununun 28 inci maddesi uyarınca entegre tesis niteliğinde olmayan ruhsata tabi tarım ve hayvancılık yapılarının denetime yönelik fenni mesuliyetinin İl Özel İdarelerinin ve Bakanlığımız taşra teşkilatının mimar ve mühendisleri tarafından da üstlenilebilmesi mümkün olduğundan bu yapılara ilişkin talepler imkanlar ölçüsünde karşılanmaya devam olunacaktır.

3) Yine 4708 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yapılan değişiklikle; Yalnızca bir bodrum katın inşaat alanı hesaba katılmaksızın toplam inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen yapılarda geçici yapı müteahhidi yetki belgesi almak, mimar veya mühendis unvanlı şantiye şefi bulundurmamak ve yapı müteahhitliğine ilişkin bütün sorumlulukları üstlenmek şartıyla parsel malikinin kendi yapısını inşa edebileceği, parsel malikinin veya hissedarlardan birinin mimar veya mühendis olması halinde ayrıca şantiye şefi aranmayacağı hususu düzenlenmiştir. Bu yeni düzenlemedeki "Toplam inşaat alanı" ifadesinden "ışıklıkları ve yalnızca bir bodrum katının alanı hariç, asma kat ve çatı arasında yer alan mekânlar ve ortak alanlar dâhil yapının inşa edilen tüm katlarının alanının" anlaşılması gerekmektedir.

Kanunda belirtilen bu koşulları sağlayan parsel malikleri 16 Aralık 2010 tarihli ve 27787 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Ancak sadece o yapıyı inşa etmek için kullanılmak ve beş yıl içinde bir defaya ve tek bir yapıya mahsus olmak üzere, yapı sahibine geçici olarak yetki belgesi numarası verilir" hükmü uyarınca Bakanlığımız Taşra teşkilatlarından alacakları geçici müteahhitlik yetki belgesiyle beş yıl içinde bir kez olmak üzere kendi yapılarını yapabileceklerdir.

4) 4708 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yapılan değişiklikle yapı denetim komisyonu Merkez ve İl Yapı Denetim Komisyonları olarak yeniden düzenlenmiş olup; buna istinaden Valiliğiniz (Çevre ve Şehircilik İl Müdür-lüğü) tarafından il müdür yardımcısının başkanlığında, en az şube müdürü seviyesinde bir üye ve konu ile ilgili en az lisans mezunu teknik personel üç üye olmak üzere toplam beş üyeden teşekkül edecek olan komisyonun üyeleri ile birer yedeklerinin en geç on gün içinde belirlenerek, görevlendirilmek üzere hem yazı hem de elektronik posta veya faks mesajı ile Merkez Yapı Denetim Komisyonuna teklif edilmesi gerekmektedir.

GENELGELER

5) Ayrıca yine Kanunun 4 üncü maddesinde “Yapı Denetim Komisyonları, yapı denetim kuruluşlarına izin belgesi verilmesi hariç Kanunda belirtilen diğer görevleri yapar.” hususu düzenlenmiş olup, il yapı denetim komisyonları, hizmetin yerinde ve en kısa sürede verilmesi, sorunların yerinde çözümlenmesi, uygulama süreçlerinin uzamaması, ve ileride telafisi imkânsız durumlarla karşı karşıya kalınmaması amacıyla yapı denetim kuruluşlarına izin belgesi verilmesi görevi dışında kalan ceza uygulamaları dahil merkez yapı denetim komisyonunca gerçekleştirilen bütün görevleri yürüteceklerdir. Bu komisyonlara komisyonun gerekli görmesi halinde meslek odalarından ve yapı denetim kuruluşlarından oy hakkı olmaksızın uzman davet edilebilir.

6) Bu nedenle illerde faaliyet gösteren Yapı Denetim Kuruluşlarının ve denetçi mimar ve mühendislerin mevzuata aykırı uygulamaları ile ilgili olarak, daha önce Bakanlığımıza gönderilmiş, ancak Kanun değişikliğinin yürürlük tarihi olan 17/08/2011 tarihine kadar sonuçlandırılmamış olanlar da dâhil inceleme ve denetim sonuçlarına ilişkin evraklar illerde teşekkül ettirilerek İl Yapı Denetim Komisyonları tarafından ivedilikle görüşülerek karara bağlanacaktır. Alınan kararlarda Kanun’un 8 inci maddesine istinaden ceza öngörülmesi halinde, İl Yapı Denetim Komisyonlarının kararları Bakanlığımız web sayfasında yayınlanan formata uygun olarak hazırlanacak ve Bakan Onayı için Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğüne gönderilecektir.

7) Kanunun 5 inci maddesinde, yapı sahibince, yapı denetimi hizmet bedellerinin, önceki uygulamalara göre ruhsatı düzenleyen ilgili idareler adına açılan hesaplar yerine, il muhasebe birimlerinde açılacak emanet nitelikli hesaplara yatırılacağı belirtilmiş olup; Valiliklerce (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğü ve Mal Müdürlükleri nezdinde ivedilikle emanet hesaplarının açtırılması gerekmektedir. Bundan sonra yapılacak uygulamalarda yapı ruhsatını düzenleyen idarelerce tanzim edilerek Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine gönderilen hak ediş raporları tahakkuka bağlanarak, denetim hizmet bedelinin yapı denetim kuruluşlarına ödenmesi sağlanacaktır.

8) Yine Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişiklikle “Yatırılan tutarların % 1’i ruhsatı veren idarenin, % 1’i Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmesinin hesabına aktarılır” hükmü getirilmiştir. Yapılacak ilk hak ediş ödemesinde yapıya ilişkin toplam denetim hizmet bedelinin %1’inin Bakanlık Döner Sermaye hesabına, %1’inin de ilgili idarelerin açacakları hesaba aktarılması zorunlu olduğundan Valiliklerce (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) yazılan yazıya istinaden Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğü ve Mal Müdürlükleri tarafından ilgili birimlerin hesaplarına aktarımının yapılması sağlanacaktır.

İl Müdürlüklerimizce hesapların oluşturularak Bakanlığımıza bildirilmesi ve ulusal yapı denetim sistemi üzerinde gerekli revizyonların yapılmasına kadar geçen sürede işlemler mevcut uygulama üzerinden yürütülecek olup, yapı denetim hizmet bedeli 4708 sayılı Yapı denetim Kanununun 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile değişik 5 inci maddesine aykırı olmamak koşuluyla taraflar arasında tespit edilecektir.

Yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği 17/08/2011 tarihinden önce yapılan sözleşmelerde hak edişi yapılmış veya yapılmak üzere olan kısımlara ait bedel ve oranların değiştirilmesi söz konusu olmayıp, kalan kısımların yeni düzenlemedeki oranlara göre değiştirilmesi ise ancak taraflar arasındaki sözleşmenin mutabakatla değiştirilmesi ile mümkün olabilecektir.

Ulusal yapı denetim sistemi üzerinde gerekli revizyonlar yapıp sistemde kayıtlı oranlar yeni düzenlemeye göre değiştirilinceye kadar, sistem üzerinde farklı olarak işlenmiş olsa dahi taraflar arasında yapılan sözleşmelerdeki hizmet bedeli ve oranlar uygulanacaktır. Taraflar arasında yapılan sözleşme ile Ulusal yapı denetim sistemindeki miktar ve oranlar arasında farklılık olması halinde ilgili idarelerce sözleşmeye uygun olarak gerekli düzeltmeler yapılacaktır. Gerek ilgili idarelerce gerekse Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince gerekli kontrollerin yapılmasını müteakiben hak edişler ödenecektir.

9)Yapı denetim kuruluşları Bakanlığımızca belirlenen denetim prosedürüne uygun olarak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından bir takvim yılı içinde en az iki kez büro ve altı kez şantiye denetimine tabi tutulacaklardır. Şantiye denetimine ait föy şantiye mahallinde, büro denetimine ait föy ise kuruluşun bürosunda doldurulacaktır. Denetlemede dikkat edilecek hususların yer aldığı denetim föyleri, Bakanlığımız web adresinden temin edilecek olup, denetim sonrası düzenlenen bu föyler Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından

muhafaza edilecektir. Şantiye ve büro denetimine ilişkin föyler denetleme sonrasında aynı bilgilerle Bakanlığımız adresindeki kullanıcı hesabı üzerinden internet ortamında da doldurulacaktır.

Ancak denetimler sonucunda 4708 sayılı Kanunda yer alan görev ve sorumlulukların yerine getirilmediğinin tespiti halinde, konu ile ilgili inceleme raporunun düzenlenerek İl Yapı Denetim Komisyonuna sunulması gerekmektedir.

10) Özel Çevre Koruma Bölgelerinde yer alan köy yerleşik alanlarında ve Bakanlığa yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni düzenleme görevi verilen 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç), (ğ), ve (h) bentleri ile 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında kalan konularda, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izinleri Bakanlığımız taşra teşkilatı olan Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince düzenlenecektir.

Uygulamaların yukarıdaki açıklamalarımız doğrultusunda gerçekleştirilmesinin sağlanması için, Genelgenin iliniz dahilindeki yapı ruhsatı düzenleyen tüm kurumlara, il yapı denetim komisyonlarının asil ve yedek üyelerine, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinde yapı denetimi konusunda görev yapan ilgili personele ve yapı denetim kuruluşlarına, imza karşılığı tebliğ edilmesi hususlarında bilgilerinizi gereğini önemle rica ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.00.00.00-349/23227
Konu : Cihet dağıtım dolabı ve mektup atma kutusu

16/09/2011

Vatandaşların pullu gönderilerinin PTT iş yerlerine uğramadan postaya verilmesi amacıyla alışveriş merkezi, üniversite kampüsü, çok katlı işhanı, turistik yerler, nüfus yoğunluğu fazla olan mahallelere konulacak olan cihet dağıtım kutularının Posta Kanununun 19 uncu maddesine göre belediyelerce alınan her türlü vergi ve resimden muaf olduğuna dair yazı ekte gönderilmiştir.

Konu hakkında iliniz dahilindeki belediyelere bilgi verilmesi hususunda;
Bilgi ve gereğini rica ederim.

Yavuz Selim KÖŞGER
Bakan a.
Genel Müdür

PTT Genel Müdürlüğü Posta ve Telgraf Dairesi Başkanlığı'nın 26.08.2011 tarih ve 10919 sayılı genelgesi.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA

Kuruluşumuzca halkımızın yararına olan ve halkın katılımıyla yapılan anket sonucuna göre büyük beğeni kazanan vatandaşlarımızın iş yerlerimize uğramadan pullu gönderilerini postaya verebilmeleri amacıyla alışveriş merkezi, üniversite kampüsü, çok katlı işhanı, turistik yerler, nüfus yoğunluğu fazla olan mahalleler ve trafiği yüksek olan iş yerlerimizin önüne mektup atma kutuları ile dağıtıcılarımızın mahalline çıktıklarında gönderilerini gelışgüzel yerlere(bakkal, kahvehane v.s.) bırakmamaları, yüklerinin hafifletilerek hareket imkanlarının ve dolaşısıyla verimliliklerinin artırılması amacıyla dağıtım sahasına ait gönderilerinin bir bölümünü bırakabilecekleri cihet dağıtım dolapları temin edilmiştir.

GENELGELER

Söz konusu kutuların Belediyelerden gerekli izin alınmak kaydıyla kurulum işlemlerinin yapılması hususunda Teşkilatımıza talimat verilmiş olmakla birlikte bazı yerlerde belediyelerden gerekli izin alınamadığı, bazı belediyelerce de ücret mukabilinde kutuların kurulabileceği yönünde bilgiler alınmıştır.

Bu bağlamda: Posta Kanununun "Posta servisini kurmak ve kısmak ve memur ve müstahdemlere ücret verme yetkisi" başlıklı 6.maddesinde;

"P.T.T İdaresi, lüzum göreceği yerlerde posta merkez ve şubeleri, bir memur veya dağıtıcı yahut bakıcı tarafından mahdut işlemler yapılacak küçük şubeler, pul satıcılıklar, acentelikler, (Özel kişiler veya dağıtıcılardan vücuda getirilecek) gezici postacılıklar kurmak, bakıcıları tevziat işlerinde çalıştırmak, uygun göreceği yerlere posta kutuları koymak ve bütün merkez, şube ve acenteliklerde ne türlü işlerin yapılabilceğini belirtmek, bunları değiştirmek ve azaltmak ve gereken yerler arasında posta alınıp verilmesini sağlamak için belediyelere ve köy ihtiyar kurullarına izin vermek, lüzum göreceği kurumlara veya memurlara (Satışları için bey'ie de vermek şartıyla) pul avansı vermek ve kendi araçları bulunmayan bucak ve köy acentelik ve pul satıcılıkları ile posta bulunan en yakın yerler arasındaki alıp vermelerde mülkiye ve jandarma teşkillerden ve kendi rızasıyla köy araçlarından faydalanmak ve açtığı merkez, şube, acentelik ve pul satıcılıkları ile gezici postacılıkları kaldırmak yetkisindedir"

Aynı Kanunun "Damga resmi ve diğer resim ve vergilerden muafık" başlıklı 19.maddesinde:

P.T.T İdaresi tarafından posta maddelerinin ve paraların kabulünde verilen makbuzlarda teslim veya ödemede kullanılan haber verme kağıtları, senetler, posta çekleri, biriktirme sandığı cüzdanları, posta maddelerine veya paralara ait olarak talimatları gereğince idare veya ilgililer tarafından doldurulan formüller, postaya maddeler ile paralar hakkındaki her türlü istek ve şikayetleri bildiren yazılar, tazmin edilen maddelere ve havalelere ait senetler, posta maddeleriyle paralar hakkında P.T.T İdaresince ilgililerden istenilen belge ve bildirimler P.T.T servisleri hakkında halk tarafından yapılabilecek teklifler ve bunların ilişkileri ve posta vasıtasıyla yapılan ilanlar, damga resmi ile her türlü vergi ve resimden muaf olduğu için posta maddeleri veya içlerinde bu maddelerin bulunduğu çuval, sandık ve benzerleri rhtım, iskele ve müruriye resimleri ile özel idare ve belediyelerce alınan her türlü vergi ve resimlerden muafır hükümleri mevcuttur.

Bununla birlikte; Belediye Gelirleri Kanunun "İşgal harcı" başlıklı 52. maddesinde;

"Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi İşgal Harcına tabidir;

1) Pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali,

2) Yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali,

3) Motorlu kara taşıtlarının park etmeleri için il trafik komisyonlarının olumlu görüşü alınarak belediyelerce şehir merkezlerinde tesis edilen ve işletilen mahallerin çalışma saatleri içinde, taşıtlar tarafından işgali (Bisiklet ve motosikletler hariç),

Yukarıda sayılan yerlerin izinsiz işgalleri mükellefiyeti kaldırmaz".

Aynı Kanunun 53. maddesinde ise;

"İşgal Harcını, işgali harca tabi yerleri 52. maddede yazılı maksatlarla işgal edenler ödemekle mükelleftir."

Yine aynı Kanunun 14. maddesinde;

"Aşağıda sayılan ilan ve reklamlardan vergi alınmaz.

1) Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından yayınlanan ve yapılan ilan ve reklamlar,

2) Her türlü gazete, dergi ve kitaplarda yapılan ilan ve reklamlar,

3) Gerçek kişilerin ikametgahlarının iç veya dış kapılarına konan ve kimliklerini gösteren levhalar,

4) işletmelerin işgal veya imal konusu maddelerinin ambalajları üzerinde bulunan ve kendi işlerine ait ilan ve reklamları ile ambalaj muhtevassından olan prospektüs ve tarifnameler,

5) Gerçek veya tüzel kişilere ait işyerlerinin içine veya dışına asılan iş sahibinin kimliği ile işin mahiyetini gösteren ve alanı 1/2 metrekareyi aşmayan ışıksız levhalar, (Alanı 1/2 metrekareyi aşan levhalar, aşan kısım üzerinden vergiye tabidir.)

6) Genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idarelerinin, belediyelerin, köylerin ve bunların kuracakları birliklerin ve Posta-Telgraf-Telefon ve T.C. Devlet Demiryolları İşletmelerinin yapacakları her türlü ilan ve reklamlar,

7) Siyasi Partiler Kanuna göre, siyasi partilerin siyasi faaliyet sınırları içinde yapacakları ilan ve reklamlar,

8) Altıncı bentte yazılı idarelerle, kooperatifler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından ülke ürünlerinin ve turizminin reklamını yapmak ve herhangi bir ticari ve sınai kuruluşu ait olmamak üzere hazırlanan her türlü levha ve afişlerle, aynı kuruluşlar tarafından Türkiye'deki ticaret, sanayi, tarım ve mesleki müesseselerinin isim ve ticaret unvanları ile ad ve adreslerini ihtiva etmek üzere yayınlanacak kitap, broşür, katalog ve dergiler,

9) Umumi mahallere reklam amacı ile konulacak sıra, bank ve benzeri gereçler üzerindeki ilan ve reklamlar,

10) Sinema ve tiyatroların kendi programlarına ilişkin olarak gösterinin yapıldığı binanın içinde dış yüzünde yaptıkları ilan ve reklamlar." hükümleri yer almaktadır.

Bu itibarla; Cihet Dağıtım Dolabı ve Mektup Atma Kutusu kurulması işlemi kamusal bir hizmet olup Belediye Gelirleri Kanununun 52.maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği, bu kapsam dahilinde kabul edilse dahi 5584 sayılı Posta Kanunun 6. ve 19. maddeleri ile Belediye Gelirleri Kanunun 14.maddesi uyarınca ve kamusal bir görevin ifası olması sebebiyle de ücret talep edilmemesini,

Sadece ülkemizde değil tüm gelişmiş dünya ülkelerinde insan ve taşıt trafiğine engel teşkil etmeyecek şekilde cihet dağıtım dolapları ve mektup atma kutularının kurulmakta olduğu, bu dolapların mektup atma kutuları vasfı bakımından da şehri dolaşan yerli ve yabancı turistlere de hizmet etmesi, ayrıca çevreye kötü görünüm vermemeleri amacıyla Kuruluşumuzca mektup atma kutuları ile cihet dağıtım dolaplarının her türlü bakım ve onarımının yapılacağı,

Bilgilerinize sunar, bu konuda yerel yönetimler nezdinde konunun çözüme kavuşturulmasını teminen gerekli girişimlerde bulunulmasını arz ederiz.

Yusuf TOPRAK
Yönetim Kurulu Üyesi
Genel Müdür Yardımcısı

Osman TURAL
Yönetim Kurulu Başkanı
Genel Müdür

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.09.1.TKG0100001-073/
Konu : Hatalı blok veya bağımsız bölüm
numaralarında düzeltme işlemi

19/09/2011

GENELGE NO : 1721
2011/ 3

Genel Müdürlüğümüze intikal eden taleplerde; Ülke genelinde dikey veya yatay kat irtifaklı/kat mülkiyetli yapıların; fiili durumları ile tapu kayıtlarının dayanağını oluşturan mimarî projesindeki bağımsız bölüm numaraları veya vaziyet planında gösterilen blokların blok numaraları zaman zaman farklılıklar göstermektedir. Bu tür hataların özünde İdaremiz işlemlerinden kaynaklanmamasına rağmen, yaşanan sorunlar ile taşra birimlerimizin

GENELGELER

muhatap olduğu, tapu sicilinin temel dayanak belgelerine olan güvenilirliğin zedelendiği ve bu nedenle Teşkilatımızın aslı görevi olan tapu sicillerinin 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun öngördüğü şekilde düzenli olarak tutulması ve korunması görevinin tam olarak yerine getirilmesinde zorluklar yaşandığı gözlenmektedir.

Tespit edilen sorunların tapu sicilinin dayanak belgeleri (inşaat projesi, vaziyet planı, Tapu Planları Tüzüğü'nde tanımlı vaziyet planı ve bağımsız bölüm planlarında yer alan numaralar) üzerinden düzeltilmesine yönelik istemlerin karşılanmasında aşağıdaki yöntem izlenecektir:

A) Kadastro Müdürlüklerince veya Lisanslı Harita Kadastro Mühendislik Bürolarınca düzenlenecek raporun ibraz edilmesi halinde

Düzeltmeye konu taşınmazın;

a) Blok numarasında (veya adında) veya hem blok hem de bağımsız bölüm numarasında hata olması halinde, taşınmazın tamamı için,

b) Yaygın kat mülkiyetinde bağımsız bölüm numarasında hata olması halinde, taşınmazın tamamı için,

c) Blok numarası dışında sadece bağımsız bölüm numaralarında hata olması halinde ise, ana taşınmazın tamamı için veya blok bazında, teknik rapor hazırlanarak talebin karşılanması gerekir.

Uyumsuzluğun rapora bağlanması için ilgililer tarafından öncelikle kadastro müdürlüğü veya lisanslı harita kadastro mühendislik bürosuna başvuru yapılır. Tapu müdürlüğü personeli konuya ilişkin sicili oluşturan dayanak belgelerin incelenmesi konusunda kadastro müdürlüğü veya lisanslı harita kadastro mühendislik bürosu personeline gereken bilgi ve belgeleri sağlar.

Bu kapsamda;

1) Kadastro müdürlüğü veya lisanslı harita kadastro mühendislik bürosu tarafından düzeltme raporu hazırlanırken Tapu Planları Tüzüğü'nde belirtilen bağımsız bölüm planının hazırlanmış olması gözetilir ve 2010/4 sayılı "Talebe Bağlı Olarak Yapılan Değişiklik İşlemleri" hakkındaki Genelgenin ilgili maddelerindeki esaslara uyulur.

2) Düzeltmeye konu tüm bağımsız bölüm ve/veya blokların fiili kullanım durumu ile tapu kaydının dayanağını oluşturan mimari proje/vaziyet planı ile varsa belediye/il özel idaresinde bulunan mimari proje/vaziyet planı üzerinde farklılık veya hata olup olmadığı hususlarında genel bir değerlendirme yapılarak, kadastro müdürlüğünce veya lisanslı harita kadastro mühendislik bürosu tarafından ekli örneğe uygun teknik rapor hazırlanır.

3) Düzenlenen rapor, taşınmaz belediye veya belediye mücavir alan sınırları içinde ise belediye başkanlığı tarafından, belediye veya belediye mücavir alan sınırları dışında ise, il özel idaresi tarafından onanır.

Düzeltilme işlemi sonucu, mimari inşaat projesinde/vaziyet planında blok veya bağımsız bölüm numaraları dışında herhangi bir değişiklik yapılamaz.

4) Düzenlenen raporun belediye/il özel idaresince onanmasından sonra; bağımsız bölüm veya blok numaraları ile fiili durum arasında uyumsuzluk olduğu hususunda, kadastro müdürlüğü veya lisanslı harita kadastro mühendislik bürosu tarafından bir üst yazı ile hatalı bağımsız bölümlerin beyanlar hanesinde belirtme yapılması için tapu müdürlüğüne bildirimde bulunulur. Tapu müdürlüğünce de, "... tarihli rapora göre; bu bağımsız bölümün/bloğun projede belirlenen bağımsız bölüm numarası/blok numarası ile fiili kullanımı uyumsuzdur." şeklinde ... tarih ... yevmiye numarası ile beyanlar bölümüne belirtme yapılır.

Ayrıca, yapılan bu işlemin sonucundan 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 35/f bendi ve 38. maddesi uyarınca, ilgililerine tebligat yapılması için kadastro müdürlüğü veya lisanslı harita kadastro mühendislik bürosu tarafından tespit edilen yöneticiye; yöneticinin tespit edilememesi halinde ise, Türk Medeni Kanunu'nun 1019. maddesi uyarınca tapu müdürlüğünce ilgililerine tebligat yapılır.

5) Düzeltilme işlemine konu blokların veya bağımsız bölümlerin tapu kayıtlarında aynî veya kişisel haklar, yasaklayıcı veya kısıtlayıcı şerhler bulunması halinde, hak lehtarından ve şerhi talep eden idarelerden düzeltilmeye ilişkin muvafakat aranır. (Noterden imzası onaylanmak suretiyle alınacak muvafakatname kabul edilir.)

Düzeltilme raporu gereğince, blok veya bağımsız bölüm numaralarında değişiklik yapıldıktan sonra aynı yönde gelecek ikinci düzeltme isteminin yargı kararıyla karşılanması gerekir.

6) İşlemden sonra, düzeltmeye esas raporun bir sureti belediye veya il özel idaresine gönderilir.

7) Raporun uygulanış şekline ilişkin genel değerlendirme

Hatadan etkilenen karşılıklı bağımsız bölüm maliklerinin bireysel (mükerrer bağımsız bölüm numarası oluşturulmayacak şekilde) başvuruları mümkün olup, örneğin; A/Blok 2. Kat 6 ve 7 nolu bağımsız bölüm malikleri kendi bağımsız bölümlerine ilişkin düzeltme isteminde bulunabilir.

Düzeltilme, hatalı bağımsız bölüm maliklerinin tamamının katılımı ile tek istemde karşılanabileceği gibi, bir kısım hatalı bağımsız bölüm maliklerinin istemi ile rapor gereği kısmi olarak ilgili bağımsız bölümler düzeyinde de sağlanabilir.

Blok numaralarının düzeltilmesinde, hatalı olan bloklardaki tüm bağımsız bölüm maliklerinin aynı anda istemde bulunması gerekir.

İstem, tescil istem belgesi düzenlenerek, düzeltme isteyen bağımsız bölüm maliklerinin veya düzeltme yapılacak bloklardaki tüm bağımsız bölüm maliklerinin bizzat veya temsilcisinin talebi ya da muvafakati (Düzeltilme istemlerinde, noterden verilen kat malikinin kimlik ve taşınmaz bilgilerini içerir muvafakatname kabul edilir.) alındıktan sonra düzeltme işlemi olarak yevmiye defterine kayıt edilerek;

a) Blok düzeltmelerinde

Tapu kütüğünün beyanlar bölümüne; "Vaziyet planında/mimari projede blok değişikliği yapılmıştır. ... Tarih ... Yevmiye" şeklinde belirtme yapılmalıdır. Vaziyet planı veya projedeki eski blok numarası kırmızı renkli mürekkepli kalemle çizilerek yenisi yazılmak suretiyle tarih ve yevmiye numarası belirtilmeli ve düzeltilen kısma maliklerin imzası alınmalıdır.

b) Bağımsız bölümler arasında yapılan düzeltmelerde

Tapu kütüğünün beyanlar bölümüne; "Mimari projesi üzerinde bağımsız bölüm numarası değiştirilmiştir. ... Tarih ... Yevmiye" şeklinde belirtme yapılmalıdır. Mimari projedeki ilgili bağımsız bölüm numaraları kırmızı renkli mürekkepli kalemle çizilerek yenisi yazılmak suretiyle tarih ve yevmiye numarası belirtilmeli ve düzeltilen kısma maliklerin imzası alınmalıdır.

Mimari proje/vaziyet planında yapılan düzeltme işleminin tarih ve yevmiye numarası ile bu genelgenin A/4. maddesi gereğince beyanlar bölümüne yapılan belirtme de terkin edilir.

B) Belediye veya il özel idaresi tarafından düzenlenen blok veya bağımsız bölüm numaraları düzeltilmiş projenin ibraz edilmesi halinde

1) Tüm kat maliklerinin talebiyle; 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 12. ve 68. maddeleri uyarınca; söz konusu bağımsız bölüm numaralarında mevcut hatayı düzelten yetkili kurum tarafından onaylanmış vaziyet planı/mimari projenin ibraz edilmesi ve işlemin sonuçlandırılması için tüm kat maliklerinin talebi ve imzası gerekir.

2) Kat malikleri kurulu kararına istinaden yöneticinin talebiyle; 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun 12. ve 68. maddeleri uyarınca; söz konusu bağımsız bölüm numaralarında mevcut hatayı düzelten yetkili kurum tarafından onaylanmış vaziyet planı/mimari proje ve tüm kat maliklerinin oybirliği ile alınmış düzeltmeye ve işlemin yönetici tarafından yapılabileceğine ilişkin noter tasdikli kat malikleri kurul kararının ibraz edilmesi halinde yöneticinin talebi ve imzası gerekir.

Ayrıca, tescil istem belgesinde; " ibraz edilen kat malikleri kurul kararındaki imzaların tam ve eksiksiz olarak kat maliki veya vekiline ait olduğunun ve talep edilen işlemden doğan sorumluluğun yöneticiye ait olduğunun belirtilmesi" gerekmektedir.

GENELGELER

Diğer taraftan, kat malikleri kurul kararındaki malik isimleri tapu müdürlüğünce kontrol edilmelidir.

3) B bölümünün uygulanması hakkında genel değerlendirme

Düzeltmeye konu blokların veya bağımsız bölümlerin tapu kayıtlarında aynı veya kişisel haklar, yasaklayıcı veya kısıtlayıcı şerhler bulunması halinde, hak lehtarından ve şerhi talep eden idarelerden düzeltmeye ilişkin muvafakat aranır.

Düzeltilme işlemine esas mimari inşaat projesinin/vaziyet planının blok veya bağımsız bölüm numaraları dışında herhangi bir değişiklik içermemesi gerekir.

İstem, tescil istem belgesi düzenlenmek suretiyle, yöneticinin veya tüm bağımsız bölüm maliklerinin bizzat veya temsilcisinin talebi ya da muvafakati (Düzeltilme istemlerinde, noterden verilen kat malikinin kimlik ve taşınmaz bilgilerini içerir muvafakat kabul edilir.) alındıktan sonra düzeltme işlemi olarak yevmiye defterine kayıt edilerek;

Tapu kütüğünün beyanlar bölümüne; "Vaziyet planında/mimari projede blok değişikliği yapılmıştır. ... Tarih ... Yevmiye" veya "Mimari projesi üzerinde bağımsız bölüm numarası değiştirilmiştir. ... Tarih ... Yevmiye" şeklinde belirtme yapılmalı ve düzeltmeye esas yeni proje dosyasında saklanmalı, ayrıca eski vaziyet planı ve mimari projenin ön sayfasına, "İşbu projenin blok/bağımsız bölüm numaraları ... tarihli yeni düzenlenmiş vaziyet planı/mimari proje ile değiştirilmiştir. ... Tarih ... yev." şeklinde kırmızı mürekkepli kalemle şerh düşülmesi gerekmektedir.

C) İşlemin Mali Yönü

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun Tapu ve Kadastro Harçlarının yer aldığı (4) sayılı tarifesinin 13/c pozisyonu gereği işlem başına harç ve Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünce belirlenen döner sermaye ücreti tapu müdürlüğünce tahsil edilir.

Ayrıca, Genelgenin A bölümüne göre, lisanslı harita kadastro mühendislik bürosu tarafından, lisanslı büroların çalışmaya başlamadığı yerlerde ise kadastro müdürlüğü tarafından rapor hazırlanmış ise, İdarece belirlenen ücret tahsil edilir.

Diğer taraftan, genelge kapsamında yapılan işlemlerde zorunlu deprem sigorta poliçesi aranmaz.

Bilgilerinize ve bu hususun ilgili birimlere duyurulmasını rica ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EKİ: Örnek Teknik Rapor.

GENELGE EKİDİR. TEKNİK RAPOR

(Fiili duruma göre, plana aykırı hatalı bağımsız bölüm numaraları için örnek)

İli: İlçe:..... Mahalle:..... Ada:..... Parsel:

Bulunduğu Blok	Kat	Plandaki B. Bölüm No	Fiili Bağımsız Bölüm No	Malik İsmi
----------------	-----	----------------------	-------------------------	------------

A	Zemin	(1)	(2)	Ahmet Cesur
A	Zemin	(2)	(1)	Cengiz Sarı

Taşınmazın bulunduğu mahalline gidildiğinde; yukarıda nitelikleri yazılı taşınmazda; A Blok tapu kayıtları ve plana göre Zemin Kat(1) nolu meskende malik olması gereken Ahmet Cesur'un, fiili olarak (2) nolu bağımsız bölümde tasarruf ettiği, tapu kayıtları ve plana göre zemin kat (2) nolu meskende malik olması gereken Cengiz Sarı ise fiili olarak (1) nolu meskende malik sıfatıyla tasarruf ettiği, hatanın numaralandırmadan kaynaklandığı tespit edilmiştir. Taşınmazın yöneticisiadlı şahıs olup, tebligat adresidir.

Teknisyen

Mühendis

Numaralandırmadan kaynaklanan yukarıda açıklanan hatanın, tapu kayıtlarına dayanak mimari proje/vaziyet planındaki bağımsız bölüm numaralarının fiili duruma göre düzeltilmesinde bir sakınca yoktur.

Belediye Başkanı/ İl Özel İdaresi
(Veya yetkilisi)

TEKNİK RAPOR

(Fiili duruma göre, plana veya vaziyet planına aykırı blok numaraları için örnek)

İli: İlçe:..... Mahalle:..... Ada:..... Parsel:

Bulunduğu :

Plandaki

Veya

Vaziyet

Plandaki

Blok No

Kat

B. Bölüm

No

Malik İsmi

Fiili durumda

Blok No

A

Zemin

(I)

Ahmet Şaşmaz

B

A

Birinci

(2)

Erol Durmaz

B

B

Zemin

(I)

Mehmet Solmaz

A

B

Birinci

(2)

Veli Kartal

A

Taşınmazın bulunduğu mahalline gidildiğinde; yukarıda nitelikleri yazılı taşınmazda; plan/vaziyet planına göre (I, 2) nolu Bağımsız bölüm malikleri A blokta olması gerekirken, fiili olarak plan/vaziyet planına göre (1,2) nolu bağımsız bölümlerin B blokta tasarruf ettiği, Ayrıca Plan/Vaziyet planına göre B blokta bağımsız bölüm maliklerinde fiili olarak A Blokta malik sıfatıyla tasarruf ettiği, hatanın numaralandırmadan kaynaklandığı tespit edilmiştir. Taşınmazın yöneticisiadlı şahıs olup, tebligat adresidir.

Teknisyen

Mühendis

Numaralandırmadan kaynaklanan yukarıda açıklanan hatanın, tapu kayıtlarına dayanak mimari proje/vaziyet planındaki blok numaralarının fiili duruma göre düzeltilmesinde bir sakınca yoktur.

Belediye Başkanı/ İl Özel İdaresi
(Veya yetkilisi)

T.C.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.11.01.00-250/23708

21/09/2011

Konu : 5510 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin 7 nci fıkrası

- İlgi : a) Sosyal Güvenlik Kurumunun 01/08/2011 tarih ve 15.434.748 sayılı yazısı,
b) Strateji Geliştirme Başkanlığının 08/08/2011 tarih ve 1917 sayılı yazısı,
c) 14/01/2009 tarih ve 1115 sayılı yazımız,
ç) 23/01/2009 tarih ve 2204 sayılı yazımız,
d) 02/08/2010 tarih ve 22209 sayılı yazımız.

Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgi (a) yazısında; sosyal güvenlik sisteminde işyeri ve sigorta tescillerinin beyan esasına dayandığı, işverenler ve kendi nam ve hesabına çalışanlarca sigorta primi maliyetinden kaçınmak amacıyla sosyal güvenlik yükümlülüğünün yerine getirilmemesinden kayıt dışı istihdamın oluşmasına neden olduğu, kayıt dışı çalışanların kayıt altına alınmasının sadece Sosyal Güvenlik Kurumunca alınacak tedbirler ve denetim elemanlarınca yapılacak incelemelerde değil, aynı zamanda tüm kurum ve kuruluşlar arasında bu konuda işbirliği ve çalışanların kayıt dışılığının olumsuz etkileri konusunda bilinçlendirilmeleri yoluyla sağlanacağı anlaşıldığıyla 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda önemli düzenlemelere yer verildiği ifade edilerek 5510 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Tebliğin yayımlandığı belirtilmekte ancak, ekli listede yer alan belediye başkanlıklarınca Tebliğde belirtilen bilgilerin sosyal güvenlik il müdürlüğü/sosyal güvenlik merkezlerine gönderilmediği bildirilmektedir.

Listede yer alan belediye başkanlıklarının uyarılarak, istenilen bilgilerin 5510 sayılı Kanunun 8 inci Maddesinin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Tebliğin 26 ncı maddesinde belirtilen süreler içerisinde sosyal güvenlik il müdürlüğü/sosyal güvenlik merkezlerine gönderilmesinin sağlanmasını rica ederim.

Yavuz Selim KÖŞGER
Bakan a.
Genel Müdür

GENELGELER

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü

Sayı :B.09.0.MPG.0.14.00.00/102732
Konu : Plana Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt ve
Mikrobölgeleme Et Raporları

28/09/2011

.....VALİLİĞİNE
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

GENELGE NO: 2011/9

İLGİ: a) Mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığının (Afet İşleri Genel Müdürlüğü) 19.08.2008 gün ve 10337 sayılı genelgesi
b) Mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığının (Afet İşleri Genel Müdürlüğü) 11.11.2008 gün ve 13171 sayılı genelgesi
c) Mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığının (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) 17.08.1987 tarih ve 1634 sayılı genelgesi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) 04.07.2011 tarih ve 27984 sayılı Resmi Gazete’de (mükerrer) yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

644 Sayılı KHK gereği, ilgi (a) ve (b) genelge kapsamında tanımlı Plana esas jeolojik, jeolojik- jeoteknik etüt raporları ile Mikrobölgeleme etüt raporlarının değerlendirme ve onay işlemlerinin Bakanlığımız Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından yapılması gerekmektedir.

Bakanlığımız Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü’nde ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinde hizmetlerin aksamadan yürütülmesi ve verimli bir şekilde tamamlanabilmesi için ilgi (a) ve (b) genelge kapsamındaki plana esas etüt raporlarının inceleme ve onay işlemleri aşağıda belirtildiği şekilde yapılacaktır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğüne Uyulacak Esaslar:

644 Sayılı KHK’nın yürürlük tarihinden önce onaylanan mikrobölgeleme etüt raporları ile İmar planına esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt raporlarında:

- 1) Sakıncalı alan, Uygun Olmayan Alan (UOA), Jeoteknik Etüt Gerektiren Alan (JEGA) ve/ veya Ayrıntılı Jeoteknik Etüt gerektiren alan (AJE) değerlendirmesi içeren sahaları kapsayan raporlar,
- 2) İlk defa imar planı çalışması yapılacak sahaları kapsayan İmar Planına Esas jeolojik, Jeolojik-Jeoteknik etüt raporlarından uygun olmayan alan (UOA) ve/veya Ayrıntılı Jeoteknik Etüt (AJE) gerektiren alan değerlendirmesi içeren raporlar,
- 3) Mikrobölgeleme Etüt raporları ve belediyenin bütüncül imar planına esas Jeolojik-Jeoteknik etüt raporları

Bakanlığımız Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından onaylanacaktır.

-Rapor formatları, mevzuatı yeniden düzenlenerek yürürlüğe girene kadar, ilgi (a) genelgede belirtilen hususlara göre düzenlenecektir.

-Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından jeoloji mühendisi, jeofizik mühendisi ve önlem projesi içeren raporlarda inşaat mühendisinden teşekkül edecek, üye sayısı tek sayı olacak şekilde, belirtilen meslek disiplinlerinden olmak üzere sayı artırılarak bir rapor inceleme komisyonu oluşturulacaktır.

-Komisyonca uygun görülen raporlar, rapor müellifi tarafından imzalanmış, üniversitelerce ve kamu kurumlarınca hazırlanan raporlar hariç olmak üzere, ilgili meslek odalarından alınan sicil durum belgesi eklenmiş 8 takım rapor ile inceleme alanı yerleşime uygunluk haritaları Net CAD. ve PDF, rapor ve diğer ekleri PDF olacak şekilde kopyalanmış 8 takım CD komisyona teslim edilecektir.

-Komisyonca uygun görüldükten sonra müellifleri tarafından çoğaltılarak imzalanan raporlar, Komisyon üyeleri, Risk Yönetimi ve Jeolojik-Jeoteknik Etüt Dairesi Başkanı ve ilgili Genel Müdür Yardımcısı tarafından imzalandıktan sonra Mekânsal Planlama Genel Müdürü tarafından onaylanacaktır. Genel Müdür yetki vermesi halinde raporlar ilgili Genel Müdür Yardımcısı ve/veya ilgili Daire Başkanı tarafından onaylanacaktır.

-Önlem projesi içermeyen raporlarda inşaat mühendisi imzası zorunlu tutulmayacak ancak, önlem projesi içerecek raporlarda inşaat mühendisi imzası bulunacaktır.

-Onaylı raporlardan, onay tarihinden itibaren kâğıt ve CD ortamında olmak üzere 15 gün içerisinde, 1 takım Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne, 1 takım Afet ve Acil Durum İl Müdürlüğü'ne, 1'er takım varsa Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı'na ve ilgili ilk kademe Belediyesine, 1 takım ilgili Belediyesine/İl Özel İdaresine, 1 takım rapor müellifine, 1 takım Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na gönderilecek, 1 takım Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü arşivine ayrılacaktır.

Valiliğince (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) Uyulacak Esaslar:

-644 Sayılı KHK'nın yürürlük tarihinden önce onaylanan Mikrobölgeleme Etüt raporları ile plana esas Jeolojik-Jeoteknik etüt raporlarında:

1) Uygun alan ve/veya önlemlili alan değeriendirme yapılan sahalari için hazırlanacak İmar Planı tadilatına esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt raporları,

2) İlk defa İmara açılacak alanların İmar Planına esas Etüt raporlarından sadece uygun alan ve/veya önlemlili alan değeriendirme yapılan sahalari için hazırlanacak raporlar

Valiliğince (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) onaylanacaktır.

-Rapor formatları, mevzuatı yeniden düzenlenerek yürürlüğe girene kadar, ilgi (a) genelgede belirtilen hususlara göre düzenlenecektir.

-Valiliğince (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) jeoloji mühendisi, jeofizik mühendisi ve önlem projesi içeren raporlarda inşaat mühendisinden teşekkül edecek, üye sayısı tek sayı olacak şekilde belirtilen meslek disiplinlerinden olmak üzere sayı artırılarak bir rapor inceleme komisyonu oluşturulacaktır.

-Komisyona, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nde gerekli teknik eleman bulunmaması halinde, öncelikle Afet ve Acil Durum İl Müdürlüğü'nden olmak üzere, Valiliğine bağlı diğer kurumlarda çalışan teknik elemanlar dâhil edilecektir.

-Önlem projesi içermeyen raporlarda inşaat mühendisi imzası zorunlu tutulmayacak ancak, önlem projesi içerecek raporlarda inşaat mühendisi imzası bulunacaktır.

-Komisyonca uygun görülen raporlar, rapor Müellifi tarafından imzalanmış, Üniversitelerce ve Kamu kurumlarınca hazırlanan raporlar hariç olmak üzere ilgili meslek odalarından alınan Sicil Durum Belgesi eklenmiş 6 takım rapor ile inceleme alanı yerleşime uygunluk haritaları NetCAD. ve PDF, rapor ve diğer ekleri PDF olacak şekilde kopyalanmış 6 takım CD komisyona teslim edilecektir.

-Komisyonca uygun görüldükten sonra müellifleri tarafından çoğaltılarak imzalanan raporlar, komisyonca imzalandıktan sonra, İl Müdürü veya Valilik Makamınca onaylanacaktır.

-Komisyonca uygun olmayan alan (UOA) ve/veya ayrıntılı Jeoteknik etüt gerektiren alan (AJE) değeriendirme yapılan sahalari kapsayan raporlar, komisyon gerekçe raporu ile birlikte 15 gün içerisinde, değeriendirme ve onay için Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğüne gönderilecektir.

-Onaylı raporlardan, kâğıt ve CD ortamında olmak üzere; 15 gün içerisinde, 1 takım Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğüne, 1 takım Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına, 1 takım İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne, 1'er takım varsa Büyükşehir Belediyesi Başkanlığına ve ilgili ilk kademe belediyesine, 1 takım ilgili Belediyesine/İl Özel İdaresine ve 1 takım rapor müellifine gönderilecektir.

Bakanlık veya Valiliğince onaylanan etüt raporları, gerekli güvenlik önlemleri alınarak raporu onaylayan idarenin WEB sayfasında yayımlanacaktır.

Bu kapsamda ilgi (c) genelge yürürlükten kaldırılmış olup, plana esas Jeolojik, Jeolojik-Jeoteknik Etüt ve Mikrobölgeleme Etüt raporlarına ilişkin inceleme ve onay işlemlerinin bu genelge çerçevesinde yürütülmesi, bu genelgenin ilgili tüm kurum ve kuruluşlara duyurulması hususunda gereğini arz ve rica ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞINDAN:

GENELGE

2011/1

Bilindiği üzere, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 11/3/2010 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilmiş olup, 26/3/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Anılan Kanunun Bakanlığımızın görev ve yetkilerini düzenleyen 15 inci maddesi yürürlüğe girmiş olup, standartlara ilişkin 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası 26/3/2013 tarihinde, diğer maddeleri ise 1/1/2012 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Mezkur Kanunun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında; toptancı halinde veya hale bildirilerek işlem gören malların cinsine, miktarına, fiyatına, alıcı ve satıcısına ilişkin bilgiler ile Bakanlığımızca gerekli görülecek diğer hususların elektronik ortamda tutulması, izlenmesi, duyurulması, meslek mensuplarının kayıt altına alınması, bunlara yönelik veri tabanının oluşturulması ve toptancı halleri arasında ortak bilgi paylaşımının ve iletişimin sağlanması amacıyla Bakanlığımız bünyesinde Hal Kayıt Sisteminin kurulması öngörülmüştür.

Yine, Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında; toptancı hallerinin, halde veya hale bildirilerek işlem gören malların cinsine, miktarına, fiyatına, alıcı ve satıcısına ilişkin bilgiler ile Bakanlıkça gerekli görülecek diğer hususları elektronik ortamda tutmak, Hal Kayıt Sistemi için gerekli olan verileri sağlamak ve bunları sisteme aktarmak, hale gelen ve çıkan malları kontrol altına almak ve denetlemekle görevli ve yükümlü oldukları, bu görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulmasından ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanmasından özel toptancı hali işletmecileri ile belediyelerin sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Ayrıca, anılan Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında, belediyeler ile gerçek veya tüzel kişilerin Bakanlığımızca alınan önlemlere ve verilen talimatlara uymak zorunda oldukları hükme bağlanmıştır.

Web tabanlı çalışacak Hal Kayıt Sisteminin kurulmasına yönelik çalışmalarda son aşamaya gelinmiş olup, söz konusu Sistemin 5957 sayılı Kanunun yürürlüğe gireceği 1/1/2012 tarihinde faaliyete geçmesi öngörülmektedir.

Hal Kayıt Sistemi üzerinden, tüm belediyelerce ve toptancı hali bulunan belediyelerce aşağıda belirtilen iş ve işlemler yapılacaktır:

A) Tüm belediyelerce yapılacak iş ve işlemler:

1) Semt ve üretici pazarlarının adı, kuruluş yerleri ve günleri, satış yeri sayısı ile buralarda faaliyet gösterenlere ilişkin bilgilerin Sisteme kaydedilmesi,

2) Kanuna istinaden belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılacak denetimler neticesinde Kanuna aykırı eylemleri tespit edilenlere ceza uygulanması ya da uygulanan bu cezaların Sisteme aktarılması,

3) Mevzuat ve Bakanlıkça verilen benzeri görevlere ilişkin iş ve işlemlerin yapılması.

B) Toptancı hali bulunan belediyelerce yapılacak iş ve işlemler:

1) Toptancı haline ilişkin bilgiler ile halde faaliyet gösterenlerce verilen teminatlara ilişkin bilgilerin Sisteme kaydedilmesi,

2) Toptancı hali içinde yapılacak denetimler neticesinde Kanuna aykırı eylemleri tespit edilenlere ceza uygulanması ya da uygulanan bu cezaların Sisteme aktarılması,

3) Toptancı haline gelen araçlarda bulunan malların künyesinin sorgulanması, künyesi olmayan malların gerekli cezai işlemler uygulandıktan sonra kayıt altına alınması,

4) Toptancı haline gelen araçlar ile halden çıkan araçlarda bulunan mallara ilişkin kontrol ve kayıt işlemleri ile bu bilgiler doğrultusunda stok kontrolünün yapılması,

5) Sistem üzerinden elde edilen veriler doğrultusunda sebze ve meyve fiyatlarının uygun vasıtalarla yayımlanması,

6) Toptancı hali üzerinden bildirim yapmak isteyenlerin taleplerinin karşılanarak, bildirim sonucunda oluşan künyenin kendilerine verilmesi,

7) Mevzuat ve Bakanlıkça verilen benzeri görevlere ilişkin iş ve işlemlerin yapılması.

Bu kapsamda, toptancı hali bulunan ve bulunmayan belediyeler, münhasıran yukarıda belirtilen iş ve işlemleri yerine getirmek üzere 15/12/2011 tarihine kadar,

1) Hızlı ve kesintisiz bağlantı sağlayacak en az 2 megabit hızında internet bağlantısı,

2) İnternet erişimine imkan sağlayacak en az 2.8 GHz işlemcili en az 2 GB DDR3 RAM güncel web tarayıcılarında çalışabilecek işletim sistemli bilgisayarlar,

3) Denetim ve cezai işlemlerde kullanılmak üzere mobil bilgisayarlar (dizüstü bilgisayar, netbook, tablet bilgisayar vb.) ve internet erişimi olmayan noktalar için USB bağlantılı EDGE/3G Modemler,

4) Toptancı hal giriş ve çıkış kapılarında kullanılmak üzere yukarıda belirtilen özelliklerde bilgisayar ve internet bağlantısı, bariyer ve elektronik ağırlık kontrol ünitesi

donanımlarını temin edecektir.

Bunun yanında, toptancı hali bulunan belediyeler, hal giriş ve çıkış kapılarındaki kontrol kulübelerinde kullanılmak üzere Hal Kayıt Sistemi ile uyumlu çalışabilecek plaka okuma sisteminin kurulmasına yönelik planlama yapacaktır.

Öte yandan, Hal Kayıt Sisteminin sağlıklı bir şekilde çalışmasının temin edilmesi ve bu konuda herhangi bir aksamaya mahal verilmemesi amacıyla, Sisteme veri girişi yapacak personele bilahare bildirilecek program kapsamında eğitim verilecektir. Bu çerçevede, belediyelerce iyi düzeyde bilgisayar kullanabilen personelin şimdiden belirlenmesi gerekmektedir.

Hal Kayıt Sistemine ilişkin bu Genelgede yer alan yükümlülükler, özel toptancı halleri, işletme yetkisi devredilen belediye toptancı halleri ile toptancı hallerle ilgili faaliyette bulunmak üzere kurulan mahalli idare birliklerince de yerine getirilecek olup, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesinden ilgili belediyeler sorumlu olacaktır.

Hal Kayıt Sisteminin uygulanmasına yönelik usul ve esaslar Bakanlığımızca çıkarılacak bir tebliğle düzenlenecektir. Bu Genelgeye ilişkin tereddüt edilen hususlarla ilgili olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğüne başvurulacaktır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Hayati YAZICI
Bakan

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.BMK.0.04

13/10/2011-13316

Konu : Elektronik Haberleşme Hizmeti,
Elektrik ve Doğalgaz Alımları No : 9

GENELGE
.....BAKANLIĞINA
.....MÜSTEŞARLIĞINA
.....BAŞKANLIĞINA
.....GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
.....VALİLİĞİNE
.....REKTÖRLÜĞÜNE

178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının;

GENELGELER

- 'f' bendi uyarınca, kamu harcamalarında tasarruf sağlanması, tutarlı, dengeli ve etkili bir bütçe politikasının yürütülmesi amacıyla kamu istihdam politikası ve giderlerle ilgili kanun, tüzük, kararname ve yönetmeliklerin uygulanmasını düzenlemek, standartları tespit etmek ve sınırlamalar koymak; bu hususlarda tüm kamu kurum ve kuruluşları için uyulması zorunlu düzenlemeleri yapmak ve tedbirleri almak,
- 'm' bendi uyarınca, genel ekonomik politika ve stratejiler çerçevesinde kamu alımlarına ilişkin temel politikaları oluşturmak, görevleri Bakanlığımıza verilmiş bulunmaktadır.

Kamu idarelerinin elektrik ve doğalgaz ile elektronik haberleşme hizmeti ihtiyaçlarını, ilgili mevzuatlarında yapılan değişiklikler ve piyasalarda meydana gelen gelişmeler sonucunda, serbest piyasa koşullarında temin edebilme şartları oluşmaya başlamıştır.

Elektrik ve doğalgaz alımlarında belirli bir limitin üzerinde tüketim gerçekleştiğinde serbest tüketici olma ve tedarikçisini seçme hakkı bulunmaktadır. Tedarikçisini seçme hakkı; hizmetin kalitesi, çeşitliliği, maliyeti vb. yönlerden isteklileri değerlendirme ve en uygun olanı tercih etme imkanı vermektedir. Serbest tüketici olunmasına ilişkin hususlar elektrikte, "4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu" ve "Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Yönetmeliği"nde; doğalgazda, "4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu" ve "Doğalgaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği"nde yer almaktadır. Serbest tüketici limitinin güncellenmesi, söz konusu Kanunlar uyarınca her yıl Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca yapılmaktadır.

Elektronik haberleşme hizmetlerine ilişkin hususlar ise 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununda düzenlenmiştir. Bu hizmetin alımında, herhangi bir ön şarta tabi olmaksızın hizmet sunucusunu seçme serbestisi bulunmaktadır.

Bu itibarla, söz konusu ihtiyaçların temininde, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak amacı ile aşağıda belirtilen hususların dikkate alınması önem arz etmektedir.

- 1) İdarelerce, serbest tüketici statüsünün kazanılması amacı ile farklı noktalardaki birimlerinin doğalgaz ve elektrik tüketimlerinin, söz konusu mevzuat hükümleri çerçevesinde, birleştirilmesinde yarar bulunmaktadır.
- 2) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bulunan idarelerce; elektronik haberleşme hizmetleri ile serbest tüketici olmaları halinde elektrik ve doğalgaz ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesi esastır.

Ancak, serbest tüketici olunamaması, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan limitlerin aşılmaması halinde söz konusu ihtiyaçlar doğrudan temin yoluyla karşılanabilecektir.

- 3) İdarelerce, elektronik haberleşme hizmeti alımı ile serbest tüketici limitini geçen birimlerinin elektrik ve doğalgaz alımları için birimler itibarıyla ayrı ihaleler yapılabileceği gibi, tüm birimlerinin ihtiyaçları için merkezde tek bir ihale de yapılabilecektir.
- 4) İdarelerce bahse konu ihtiyaçlar için, merkez ve merkez dışı birimlerini kapsayacak şekilde, merkezde tek bir ihale yapılması durumunda;
 - a) Genel yönetim kapsamında olan idareler için;
 - i. İhale işlemleri, üst yöneticiden ihale yetkisinin devrine ilişkin onay alınmak suretiyle, idarenin destek hizmetlerini yürüten birimi tarafından,
 - ii. İhale yetkisi dışında kalan harcama yetkisine ve giderin gerçekleştirilmesine ilişkin işlemler ise bütçede ödenek tahsis edilen harcama birimleri ve ödenek gönderme belgesi ile ödenek gönderilen merkez dışı birimlerce taahhüt dosyası çerçevesinde, gerçekleştirilecektir.
 - b) Diğer idareler için tabi oldukları mevzuat hükümleri geçerli olacaktır.

5) 4734 sayılı Kanundan istisna olunmasına ilişkin düzenlemelerde, söz konusu ihtiyaçların teminine yönelik bir hüküm bulunmaması durumunda, bu Genelgede yer alan hususlara uyulması esastır.

Bilgilerini ve gereğini arz/rica ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı

BAŞBAKANLIKTAN:

Konu :Tütün ve Tütün Mamulleri Kaçakçılığı ile
Mücadele Eylem Planı (2011-2013)

GENELGE

2011/18

Tütün ve tütün mamulleri kaçakçılığı, kamu düzenini doğrudan etkilediği gibi vergi gelirlerinde de önemli miktarda kayba sebep olmaktadır. Kaçakçılık yoluyla organize suç ve terör örgütlerine finansman sağlanmakta, kaçak yollarla denetimsiz olarak yurda sokulan tütün ve tütün mamulleri toplum sağlığını tehdit etmekte, sektörde haksız rekabete yol açmaktadır. Kaçakçılığın önlenmesi, ortaya çıkan etkilerinin bertaraf edilerek toplum düzeninin korunması ve ekonominin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için tütün ve tütün mamulleri kaçakçılığı ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi gerekmektedir.

Tütün ve tütün mamulleri kaçakçılığı ile mücadelede başarı kazanılması, kurumlar arası işbirliğinin yanı sıra başta kamuoyu olmak üzere tüm tarafların desteğinin alınmasını gerektirmektedir.

Bu kapsamda, Gelir İdaresi Başkanlığı ve ilgili kamu kurum ve kuruluşların katılımıyla; geniş kapsamlı bir mücadele stratejisi belirlenerek, tütün ve tütün mamulleri kaçakçılığını önlemeye yönelik mevzuat ve uygulama sorunları ile çözüm önerilerini de içeren ve anılan Başkanlığın "<http://www.gib.gov.tr>" resmi internet adresinde yayımlanan "Tütün ve Tütün Mamulleri Kaçakçılığı ile Mücadele Eylem Planı (2011-2013)" hazırlanmıştır.

Gelir İdaresi Başkanlığının sorumlu kuruluş olarak belirlendiği Eylem Planı; Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı (Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı), Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu ile koordinasyon içerisinde yürütülecek, gerek duyulan hallerde diğer kurum ve kuruluşlar ile de işbirliği yapılacaktır.

Eylem Planı uygulama sürecinin izlenmesi Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından, operasyonel koordinasyon ise İçişleri Bakanlığı tarafından yerine getirilecektir. Ayrıca, her bir eylem için belirlenen koordinatör kuruluş söz konusu eylemleri izleyecek ve koordinatör olarak tayin edildiği eylem ya da eylemlere yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmaları Gelir İdaresi Başkanlığına üçer aylık dönemler halinde raporlayacaktır. Konuya ilişkin olarak düzenli toplantılar yapılmak suretiyle de eylem gerçekleştirmeleri değerlendirilecektir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

BELEDİYE BAŞKAN VE BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ İLE ZABITA KİMLİK KARTLARININ DAĞITIMI TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİNCE YAPILMAKTADIR...

İçişleri Bakanlığı'nın 19.07.2001 tarih ve B.05. MAH.0.65.00.02(50-51)-01-80900 sayılı genelgesine göre; Belediye Başkanı kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 15.03.2004 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.00.02/80 381(50-51)-04 sayılı genelgesi ile Belediye Meclis Üyesi kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 23.05.2007 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.001/ 80000-13139 sayılı görüş yazısı ile Zabıta kimlik kartlarının; hazırlanıp dağıtılması yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne verilmiştir.

Birliğimiz tarafından verilmekte olan;

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyelerine verilecek kimlik kartları ile bir adet rozet ve oto çıkartma ücretsiz olup, birden fazla rozet ve oto çıkartma bedeli 5'er TL'dir. Ayrıca bir adet zabıta kartı da ücretsizdir.

Başvuru için gereken belgelerin Türkiye Belediyeler Birliği Atatürk Bulvarı No:229 06680 Çankaya/ ANKARA adresine gönderilmesi halinde kimlikler en kısa sürede adrese postalanacaktır.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Mazbata örneği
- Resmi talep yazısı,
- Nüfus cüzdanının arkalı önlü fotokopisi
- Son 6 ay içinde çekilmiş 1 adet fotoğraf
- Zabıta kimlik kartı almak için gerekli belge:
- Belediye tarafından verilecek resmi talep yazısı

Ücretsizdir

Ücretsizdir

Ücretsizdir

TBB BELEDİYELER BİRLİĞİ

GÜNCEL YAYINLARIMIZ

Birliğimizin yayınları ücretsiz olup belediyelerimize birer adet gönderilmektedir.

Kitaplarımız dijital ortamda www.tbb.gov.tr adresinde yayınlarımız bölümünde yer almaktadır.

TBB BELEDİYE AKADEMİSİ EĞİTİMLERİ SÜRÜYOR

**Eğitimlerimiz web sitemizde yayımlanarak tüm
üyelerimize duyurulmaktadır.**

**Akademi eğitimleri ve diğer eğitim
etkinliklerinin başvurusu için
"TBB e-eğitim sistemine"
kayıt olmayı unutmayınız.**

üyelik için;
www.tbb.gov.tr

- Üyelik panelini lütfen eksiksiz doldurunuz. • Üyelik bilgilerinizi bir defa girmeniz yeterlidir.
- Onay verdiğinizde başvurunuza ilişkin e-mail ve sms size ulaşacaktır.

Atatürk Bulvarı No: 229
Kavaklıdere - ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00(pbx)
Faks: (0312) 419 21 30
e-posta: dergi@tbb.gov.tr

DEPREM DÜNYANIN, **ÖNLEM ALMAK** İNSANLIĞIN GERÇEĞİ

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Atatürk Bulvarı No:229

Kavaklıdere/ANKARA

Tel:(0312) 419 21 00

Faks:(0312) 419 21 30